

Księgi metrykalne i stanu cywilnego
(do 1900 roku) w archiwach parafialnych
południowo-zachodniej części historycznego
województwa lubelskiego

*Profesor Witold Matwiejczyk
in memoriam*

KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI
JANA PAWŁA II

Księgi metrykalne i stanu cywilnego
(do 1900 roku) w archiwach parafialnych
południowo-zachodniej części historycznego
województwa lubelskiego

Pod redakcją
Piotra Rachwała

Wydawnictwo KUL
Lublin 2024

Recenzenci
prof. zw. dr hab. Cezary Kuklo, UwB
dr hab. Mateusz Wyżga, prof. UKEN
dr hab. Tomisław Giergiel, UMCS

Opracowanie redakcyjne i indeks
Emilia Radlak

Opracowanie komputerowe
Jakub Kośniewski

Projekt okładki
Piotr Rachwał

Opracowanie ilustracji
Agnieszka Gawryszuk

© Copyright by Wydawnictwo KUL, Lublin 2024

ISBN 978-83-8288-170-7
DOI: 10.31743/kul.9788382881707

**NAUKA DLA
SPOŁECZEŃSTWA**

Praca naukowa dofinansowana ze środków budżetu państwa
w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa” nr projektu NdS/531706/2021/2021,
kwota dofinansowania 926 350 zł, całkowita wartość projektu 926 350 zł

Ten utwór jest dostępny na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe (CC BY 4.0)

Wydawnictwo KUL, ul. Konstantynów 1H, 20-708 Lublin, tel. 81 45 45 678
e-mail: wydawnictwo@kul.pl, <https://wydawnictwo.kul.pl>

Druk i oprawa: Volumina.pl Sp. z o.o.
ul. Księcia Witolda 7-9, 71-063 Szczecin, tel. 91 812 09 08, e-mail: druk@volumina.pl

Spis treści

Część I

Wstęp (Piotr Rachwał)	7
Rozdział I (Jacek Chachaj) Parafie południowej części historycznego województwa lubelskiego i ich miejsce w strukturach administracyjnych Kościoła łacińskiego	13
Rozdział II (ks. Jarosław Marczewski) Dzieje zasobu na przestrzeni minionych wieków	35
Rozdział III (Tomasz Nowicki) Regulacje prawne w zakresie przechowywania ksiąg metrykalnych	53
Rozdział IV (Tomasz Nowicki) Aktualny stan zachowania zasobu źródłowego	73
Rozdział V (Natalia Turkiewicz) Ewolucja formy i treści zapisów metrykalnych na badanym obszarze	91

Część II

Archiwa parafialne	130
Annopol	130
Batorz	130
Blinów	134
Boby	136
Boiska	140
Borów	144
Boża Wola	149
Dzierzkowice	151

Spis treści

Gościeradów	151
Janów Lubelski (Biała)	155
Józefów (Rybitwy)	168
Kraśnik	172
Księżomierz	183
Modliborzyce (Słupia)	184
Olbięcin	187
Pniów	187
Popkowice	188
Potok Wielki	191
Prawno	197
Radomyśl	197
Rybitwy	202
Rzeczycza Księża	202
Rzeczycza Ziemiańska	202
Świeciechów	205
Urzędów	210
Wrzawy	216
Zaklików	217
Zakrzówek	217
Summary	221
Spis Ilustracji	223
Indeks geograficzny	227

Wstęp

W 2021 roku opublikowano wyniki badań nad stanem zasobu ksiąg metrykalnych i akt stanu cywilnego przechowywanych w archiwach parafialnych dawnego powiatu lubelskiego¹. Wytypowany wówczas do badań obszar objął jedną z trzech części historycznego województwa lubelskiego (obok powiatu urzędowskiego oraz ziemi łukowskiej).

¹ P. Rachwał, *Księgi metrykalne i stanu cywilnego (do 1900 roku) w archiwach parafialnych Lubelszczyzny*, Lublin 2021. Tam też omówiono wcześniejsze próby katalogowania zasobu źródłowego metryk Lubelszczyzny oraz możliwości wykorzystania zgromadzonego materiału źródłowego do badań z zakresu różnych dyscyplin naukowych. Wspomniana publikacja była efektem akcji inwentaryzacji metryk prowadzonej od 2013 r. w ramach szerszego projektu badawczego. Zakładał on digitalizację staropolskich ksiąg metrykalnych, ich udostępnienie w Internecie oraz badania nad demografią Lubelszczyzny w XVI-XIXw. Zob. <http://ksiegimetrykalne.pl> [dostęp: 28.05.2024]. Kwerendą objęto wówczas 60 parafii: Baranów pw. św. Jana Chrzciciela, Bełżycze pw. Nawrócenia św. Pawła Apostoła, Biskupice pw. św. Stanisława BM, Bychawa pw. św. Jana Chrzciciela i św. Franciszka z Asyżu, Bychawka pw. Wszystkich Świętych, Bystrzyca pw. Wniebowzięcia NMP, Chodel pw. Trójcy Świętej i Narodzenia NMP, Czemierniki pw. św. Stanisława BM, Czerniejów pw. św. Wawrzyńca, Częstoborowice pw. św. Apostołów Piotra i Pawła, Dys pw. św. Jana Chrzciciela, Fajslawice pw. św. Jana Nepomucena, Firlej pw. Przemienienia Pańskiego, Garbów pw. Przemienienia Pańskiego, Gołęb pw. św. Floriana i św. Katarzyny, Kamionka pw. św. Apostołów Piotra i Pawła, Karczmisza pw. św. Wawrzyńca, Kazimierz Dolny pw. św. Jana Chrzciciela i św. Bartłomieja Apostoła, Kielczewice pw. Trójcy Przenajświętszej i Nawiedzenia NMP, Kijany pw. św. Anny, Klementowice pw. św. Klemensa i św. Małgorzaty, Kluczkowice pw. Świętej Trójcy, Konopnica pw. Wniebowzięcia NMP i św. Katarzyny Aleksandryjskiej, Końskowola pw. Znalezienia Krzyża Świętego i św. Andrzeja Apostoła, Krasienin pw. Narodzenia NMP i św. Sebastiana, Krężnica Jara pw. św. Floriana, Krzczonów pw. Wniebowzięcia NMP, Kurów pw. Narodzenia NMP i św. Michała Archanioła, Lubartów pw. św. Anny, Lublin pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty, Lublin pw. św. Mikołaja (na Czwartku), Lublin pw. św. Jakuba Apostoła (dawniej Abramowice), Lublin pw. św. Marcina (dawniej Zemborzyce), Łańcuchów pw. św. Jana Chrzciciela, Łęczna pw. św. Marii Magdaleny, Łuszczów pw. św. Barbary, Markuszów pw. św. Józefa, Matczyn pw. Wniebowzięcia NMP, Mełgiew pw. św. Wita, Michów pw. Wniebowzięcia NMP, Milejów pw. Wniebowzięcia NMP, Nałęczów pw. św. Jana Chrzciciela (dawna p. Bochotnica), Niedrzwica Kościelna pw. św. Bartłomieja Apostoła, Opole Lubelskie pw. Wniebowzięcia NMP, Ostrów Lubelski pw. Niepokalanego Poczęcia NMP, Parczew pw. św. Jana Chrzciciela, Piaski pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, Piotrawin pw. św. Tomasza Apostoła i św. Stanisława BM, Puchaczów pw. Wniebowzięcia NMP, Puławy pw. św. Józefa (dawniej Włostowice), Ratoszyn pw. św. Marii Magdaleny, Targowisko pw. św. Tomasza Becketa, Wąwolnica pw. św. Wojciecha BM, Wilkołaz pw. św. Jana Chrzciciela, Wilków pw. św. Floriana i św. Urszuli, Wojciechów pw. św. Teodora, Wysokie pw. św. Michała Archanioła, Żyrzyn pw. św. Apostołów Piotra i Pawła.

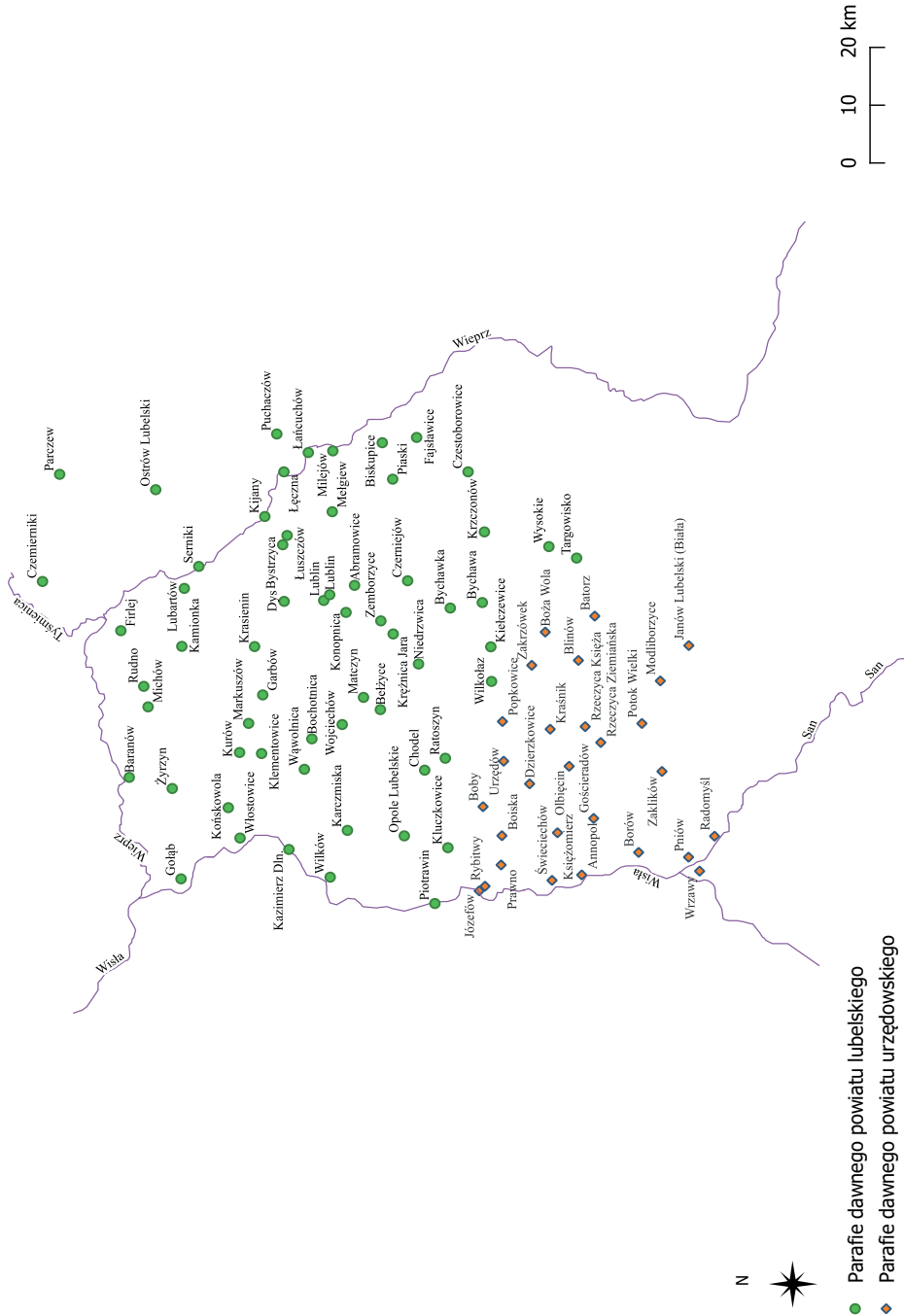
W oddawanym do rąk czytelnika tomie umieszczono informacje o zasobie źródłowym metryk obecnie przechowywanym w archiwach parafialnych dawnego powiatu urzędowskiego, przy czym należy zaznaczyć, że granice podziału pomiędzy jednostkami historycznej administracji państwowej na tym obszarze do dzisiaj stanowią kwestię sporną, wymagającą dalszych ustaleń, stąd przyjmujemy je za umowne. Pomijając rozbieżności w tym zakresie², należy podkreślić, że prezentowane treści uzupełniają i rozszerzają naszą wiedzę na temat zasobu źródłowego rejestracji ciągłej na terenie południowo-zachodniej części historycznego województwa lubelskiego³. Zważywszy na interdyscyplinarny potencjał badawczy charakteryzowanych źródeł, zgromadzona wiedza może zostać spożytkowana nie tylko przez genealogów czy historyków regionalnych, ale także przez przedstawicieli innych nauk, np. językoznawców, ekonomistów, biologów, kulturoznawców⁴.

W sumie kwierenda źródłowa objęła następujące archiwa parafialne (zob. mapa 1): Anopol pw. św. Joachima i Anny, Batorz pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika, Blinów pw. św. Jana Chrzciciela, Boby pw. Najświętszego Serca Jezusowego, Boiska pw. Zwiastowania Pańskiego, Borów pw. św. Andrzeja i św. Józefa, Boża Wola pw. św. Antoniego Padewskiego, Dzierzkowice pw. św. Stanisława i św. Marii Magdaleny, Gościeradów pw. św. Stanisława i św. Jana Chrzciciela, Janów (Biała) pw. św. Jana Chrzciciela, Józefów pw. Bożego Ciała, Kraśnik pw. Wniebowzięcia NMP, Księżomierz pw. Narodzenia NMP, Modliborzycze (Słupia) pw. św. Stanisława, Olbięcín pw. św. Apostołów Piotra i Pawła, Pniów pw. św. Zygmunta, Popkowice pw. Trójcy Przenajświętszej, Potok Wielki pw. św. Mikołaja, Prawno pw. św. Anny, Radomyśl pw. Przemienienia Pańskiego, Rybitwy pw. Wszystkich Świętych, Rzeczycza Księża pw. Świętego Krzyża, Rzeczycza Ziemiańska pw. Przemienienia Pańskiego, Świeciechów pw. św. Małgorzaty i św. Mikołaja, Urzędów pw. św. Mikołaja, Wrzawy pw. NMP Królowej Polski, Zaklików pw. św. Anny, Zakrzówek pw. św. Mikołaja. Należy nadmienić, że niektóre z tych ośrodków parafialnych erygowano dopiero w XIX i XX w., wcześniej jednak pełniły rolę filii, stąd istniało prawdopodobieństwo, iż część zasobu metrykalnego może obecnie znajdować się w poszczególnych archiwach parafialnych. Chodzi w tym przypadku o parafie: Annopol, Olbięcín, Rybitwy, Rzeczycza Księża i Zaklików.

² M. Stankowa, *Powiat urzędowski w Polsce przedrozbiorowej pod względem prawno-ustrojowym*, w: *Z dziejów powiatu kraśnickiego. Materiały z sesji naukowej*, red. K. Myśliński, J.R. Szaffik, Lublin 1963, s. 50–52; *Województwo lubelskie w drugiej połowie XVI wieku*, oprac. S. Wojciechowski, Warszawa 1966.

³ Szczegółowe omówienie przynależności terytorialnej parafii i ich miejsca w kościelnych strukturach administracyjnych zawarto w rozdziale I, zob. J. Chachaj, *Parafie południowej części historycznego województwa lubelskiego i ich miejsce w strukturach administracyjnych Kościoła łacińskiego*.

⁴ O możliwościach wykorzystania informacji zawartych w księgach metrykalnych przez reprezentantów różnych dyscyplin naukowych zob. m.in.: K. Dobrowolski, *Znaczenie metryk kościelnych do badań naukowych*, „Rocznik Towarzystwa Heraldycznego” 1920, t. 5, s. 90–110; C. Kukło, *Staropolska rejestracja metrykalna ślubów, chrztów i pogrzebów w warsztacie badawczym historyka*, w: „Człowiek w teatrze świata. Studia o historii i kulturze dedykowane Profesorowi Stanisławowi Grzybowskiemu z okazji osiemdziesiątych urodzin”, red. B. Popiołek, Kraków 2010, s. 38–52; P. Rachwał, *Staropolskie księgi metrykalne w archiwach parafialnych archidiecezji lubelskiej*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 63 (2015), nr 4, s. 585–601.

Mapa 1. Obszar objęty inwentaryzacją zasobów metrykalnych

Wyniki szczegółowej kwerendy źródłowej ujawniły, że w archiwach tych nie ma metryk sprzed 1900 r., a wedle posiadanej wiedzy tego typu materiałów źródłowych brak również w archiwach diecezjalnych sandomierskim i lubelskim⁵.

W powyższym zestawieniu nie uwzględniono także trzech parafii wysuniętych najdalej na południe historycznego województwa lubelskiego (nie licząc Biłgoraja i Puszczy Solskiej), tj.: Frampola, Goraja, Radzięcina. Parafie te zostały włączone do katalogu badanych archiwów parafialnych, w związku z faktem, iż pojawiła się szansa na ich pełną eksplorację i potrzebę zabezpieczenia zgromadzonych tam materiałów archiwalnych. Ograniczenia czasowe związane z terminową realizacją grantu nie pozwoliły jednak na umieszczenie wyników badań w niniejszej publikacji. Uzupełniające informacje w tym zakresie zostaną niebawem opublikowane na łamach jednego z periodyków poświęconych tematyce źródłoznawczej.

Inwentaryzacja w wyżej wymienionych archiwach parafialnych objęła księgi metrykalne z okresu staropolskiego – prowadzone według formularza trydenckiego⁶, tzw. księgi austriackie wypełniane według przepisów zawartych w patencie cesarskim Józefa II z 20 lutego 1784 r.⁷ Na omawianym obszarze obowiązek prowadzenia przez proboszczów rejestracji metrykalnej według rubrykowanych formularzy obowiązywał od 1797 r. do 15 sierpnia 1810 r., kiedy to w Galicji Zachodniej wszedł w życie Kodeks cywilny Napoleona (wyjątek stanowiły tu parafie Pniów, Radomyśl i Wrzawy, których obszar już wcześniej wszedł w skład zaboru austriackiego i nie podlegał tym regulacjom). Po 1810 r. urzędnicy stanu cywilnego, którymi w praktyce byli duchowni, mieli obowiązek prowadzenia ksiąg w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Unikat pozostawał w parafii, duplikat odsyłało do właściwego sądu pokoju. Samym księgom metrykalnym nadano też status dokumentów urzędowych⁸. Zmiany w zakresie rejestracji zaszły wraz z wprowadzeniem Kodeksu cywilnego Królestwa Polskiego⁹. Metryki sporządzane zgodnie z tymi przepisami prowadzono jeszcze na początku XX w. Cezurę czasową badań, a tym samym publikowany opis jednostek archiwalnych, stanowi 31 grudnia 1900 r. Jednostki archiwalne rozpoczynające się od wpisów z datą późniejszą, nie zostały już skatalogowane.

⁵ Informację o wyróżnionych pięciu archiwach parafialnych umieszczono w strukturze notki katalogowej oraz spisie treści, jednak z odpowiednią adnotacją.

⁶ Zob. P. Rachwał, *Historyczna rejestracja metrykalna w archiwach parafialnych w Lubelskiem*, w: *Retrospekcja i ochrona dziedzictwa kulturowego*, red. S. Kowalska, D. Wańka, Poznań–Kalisz 2015, s. 150–153.

⁷ Szerzej zob. P. Rachwał, *Księgi metrykalne z czasów zaboru austriackiego w archiwach parafialnych w Lubelskiem. Regulacje prawne, stan zachowania*, „Rocznik Lubelskiego Towarzystwa Genealogicznego” 6 (2014), s. 306–314.

⁸ W.A. Jougan, *Kancelaria parafialna, czyli zbiór przepisów kościelnych i państwowych dla urzędów parafialnych. Z szczególnym uwzględnieniem ksiąg metrykalnych*, Lwów 1912.

⁹ O przepisach rejestracji ruchu naturalnego obrządku rzymskokatolickiego w Królestwie Polskim zob. J. Gawrysiakowa, *Grupy wyznaniowe ludności w Lubelskiem w XIX wieku w świetle rejestracji ruchu naturalnego*, Lublin 1992, s. 22–24.

Kwerendę źródłową prowadzono w latach 2022–2024, w ramach realizacji grantu badawczego¹⁰. Jego głównym celem była inwentaryzacja i digitalizacja staropolskich ksiąg metrykalnych, a tym samym ich zabezpieczenie i udostępnienie w Internecie. Opracowany materiał źródłowy ma umożliwić badania m.in. z zakresu genealogii czy demografii Lubelszczyzny w XVI–XIX w.¹¹

Publikowaną poniżej część inwentarzową, orientującą w zachowanym współcześnie zasobie metrykalnym, poprzedza kilka rozdziałów. W rozdziale I Jacek Chachaj omówił szczegółowo terytorium, na którym funkcjonowały badane parafie i ich przynależność do struktur administracji państwowej oraz kościelnej. W tej części zawarto także informacje na temat zasięgu terytorialnego poszczególnych okręgów parafialnych w drugiej połowie XVIII w., prawie patronatu i strukturze własności. Jarosław Marczewski w rozdziale II przedstawił dzieje tego zasobu źródłowego na przestrzeni wieków. Wykorzystał w tym celu informacje zawarte w wizytacjach diecezjalnych z XVI–XIX w., zestawiając je ze statystyką ksiąg sporządzoną na początku XX w. przez Henryka Wiercieńskiego. W rozdziałach III i IV Tomasz Nowicki przybliżył regulacje prawne w zakresie prowadzenia i przechowywania rejestracji metrykalnej, począwszy od rozwiązań wypracowanych na soborze w Trydencie w 1563 r., aż po dwudziestowieczne regulacje prawa kanonicznego. Warto podkreślić, że przepisy te w decydującym stopniu rzutowały na kompletność i wiarygodność rejestracji, a także sposoby i warunki jej przechowywania. Ponadto scharakteryzowany został aktualny stan zachowania zasobu źródłowego. Z kolei w rozdziale V Natalia Turkiewicz zajęła się ewolucją formy i treścią zapisów metrykalnych na badanym obszarze. Szczegółowo opisane zostały formularze rejestrujące ruch naturalny ludności i zmiany, jakie dokonywały się w tym zakresie wraz z upływem czasu, jak również treść oraz język zapisów. Zwrócono także uwagę na potencjalne problemy związane z poprawnym odczytaniem źródeł rejestracji ciągłej.

Bibliografia

- Dobrowolski K., *Znaczenie metryk kościelnych do badań naukowych*, „Rocznik Towarzystwa Heraldycznego” 1920, t. 5, s. 90–110.
- Gawrysiakowa J., *Grupy wyznaniowe ludności w Lubelskiem w XIX wieku w świetle rejestracji ruchu naturalnego*, Lublin 1992.
- Jougan W.A., *Kancelaria parafialna, czyli zbiór przepisów kościelnych i państwowych dla urzędów parafialnych. Z szczególnym uwzględnieniem ksiąg metrykalnych*, Lwów 1912.

¹⁰ W ramach programu Ministra Nauki i Edukacji: Nauka dla Społeczeństwa. Szerzej zob. <https://rodzinawzrodlach.pl> [dostęp: 26.02.2024].

¹¹ Por. P. Rachwał, *Ruch naturalny ludności rzymskokatolickiej w Lubelskiem w świetle rejestracji metrykalnej z lat 1582–1900*, Lublin 2019.

- Kukło C., *Staropolska rejestracja metrykalna ślubów, chrztów i pogrzebów w warsztacie badawczym historyka*, w: *Człowiek w teatrze świata. Studia o historii i kulturze dedykowane Profesorowi Stanisławowi Grzybowskiemu z okazji osiemdziesiątych urodzin*, red. B. Popiołek, Kraków 2010, s. 38–52.
- Rachwał P., *Historyczna rejestracja metrykalna w archiwach parafialnych w Lubelskiem*, w: *Retrospekcja i ochrona dziedzictwa kulturowego*, red. S. Kowalska, D. Wańka, Poznań–Kalisz 2015, s. 150–164.
- Rachwał P., *Księgi metrykalne i stanu cywilnego (do 1900 roku) w archiwach parafialnych Lubelszczyzny*, Lublin 2021.
- Rachwał P., *Księgi metrykalne z czasów zaboru austriackiego w archiwach parafialnych w Lubelskiem. Regulacje prawne, stan zachowania*, „Rocznik Lubelskiego Towarzystwa Genealogicznego” 6 (2014), s. 306–325.
- Rachwał P., *Ruch naturalny ludności rzymskokatolickiej w Lubelskiem w świetle rejestracji metrykalnej z lat 1582–1900*, Lublin 2019.
- Rachwał P., *Staropolskie księgi metrykalne w archiwach parafialnych archidiecezji lubelskiej*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 63 (2015), nr 4, s. 585–601.
- Rodzina w źródłach*, <https://rodzinawzrodkach.pl> [dostęp: 26.02.2024].
- Stankowa M., *Powiat urzędowski w Polsce przedrozbiorowej pod względem prawno-ustrojowym*, w: *Z dziejów powiatu kraśnickiego. Materiały z sesji naukowej*, red. K. Myśliński, J.R. Szaflik, Lublin 1963, s. 50–52.
- Województwo lubelskie w drugiej połowie XVI wieku*, oprac. S. Wojciechowski, Warszawa 1966.

Jacek Chachaj

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

ORCID: 0000-0002-2268-9692

Parafie południowej części historycznego województwa lubelskiego i ich miejsce w strukturach administracyjnych Kościoła łacińskiego

Granice omawianego terytorium, warunki naturalne, krajobraz kulturowy

Pod terminem „historyczne województwo lubelskie” rozumiemy jednostkę administracyjną utworzoną w 1474 roku przez Kazimierza Jagiellończyka na sejmie w Piotrkowie. Nowe województwo z centrum usytuowanym w Lublinie powstało przez wyłączenie większości położonych na wschód od Wisły terenów województwa sandomierskiego (z wyjątkiem ziemi stężyckiej)¹ i przetrwało w niemal niezmienionych granicach aż do epoki rozbiorowej². W jego południowo-zachodniej części funkcjonował powiat urzędowski, zaś obszary najbardziej wysunięte na południowy wschód (parafie Biała i Goraj) były enklawą powiatu lubelskiego, oddzieloną od jego zasadniczej części terenami należącymi do powiatu urzędowskiego³. W sprawie dokładnego przebiegu granicy między powiatami lubelskim i urzędowskim, zwłaszcza na terenach położonych bezpośrednio na wschodnim brzegu Wisły, od

¹ K. Myśliński, *W monarchii jagiellońskiej*, w: *Dzieje Lubelszczyzny* [dalej: DL], t. 1, red. T. Mencil, Warszawa 1974, s. 224–225; W. Ćwik, J. Reder, *Lubelszczyzna – dzieje rozwoju terytorialnego, podziałów administracyjnych i ustroju władz*, Lublin 1977, s. 33, 35; DL, t. 3: *Słownik historyczno-geograficzny województwa lubelskiego w średniowieczu* [dalej: SHGWL], oprac. S. Kuraś, Warszawa 1983, s. 10. O tle powstania województwa lubelskiego więcej: K. Myśliński, *Geneza i znaczenie powołania woj. lubelskiego w 1474 r.*, „Rocznik Lubelski” 1973, t. 16, s. 9–25.

² W ciągu trzystu lat nastąpiły jedynie drobne korekty granic, zob. W. Ćwik, J. Reder, *Lubelszczyzna*, s. 36–38.

³ *Województwo lubelskie w drugiej połowie XVI wieku*, oprac. S. Wojciechowski, Warszawa 1966; SHGWL, s. 10. Stanisław Kuraś sygnalizował, że w XV wieku do powiatu lubelskiego należały także położone na południowo-zachodnich krańcach województwa lubelskiego parafie Pniów i Wrzawy oraz nadwiślańska parafia Świeciechów – tamże, s. 10. Zapewne w XVI wieku w granicach województwa lubelskiego znalazły się także położone jeszcze dalej na południowy wschód Biłgoraj i Sól, wchodzące wcześniej w skład województwa ruskiego – W. Ćwik, J. Reder, *Lubelszczyzna*, s. 37–38.

wielu dekad trwa spór wśród badaczy⁴. Kwestię tę można ostatecznie rozstrzygnąć jedynie na drodze pogłębionych badań opartych na szerokiej kwerendzie źródeł⁵, lecz nie ma ona większego znaczenia dla niniejszych rozważań. Jednym z celów podjętego obecnie projektu jest bowiem kontynuacja i uzupełnienie wcześniejszych opartych na zachowanym materiale źródłowym (dawne księgi metrykalne) przeprowadzonych przez Piotra Rachwałę badań demograficznych, które objęły zasadniczą część dawnego powiatu lubelskiego⁶. Północny zasięg interesujących nas terenów wynika zatem przede wszystkim z przebiegu południowej granicy obszarów już przebadanych. Granica ta była wyznaczona przez parafie Piotrawin, Kluczkowice, Chodel, Ratoszyn, Wilkołaz, Bychawa, Targowisko i Wysokie⁷. Oznacza to, że północna rubież omawianych obecnie terenów powinna być oparta o zasięg parafii Rybitwy, Prawno, Boby, Urzędów, Popkowice, Zakrzówek i Batorz, niezależnie od tego, że nie pokrywała się ona ściśle ani z granicami podziałów administracji państwowej, ani kościelnej. Pozostałe granice obszaru objętego badaniami w zasadzie pokrywają się z granicami historycznego województwa lubelskiego – południowym odcinkiem jego granicy zachodniej, granicą południową oraz południowo-wschodnią. Jedynymi wyjątkami od tej reguły były niewielkie obszary na południowym wschodzie i południowym zachodzie badanego terytorium. Mianowicie najdalej wysunięty na południowy wschód fragment województwa lubelskiego, gdzie istniały należące do diecezji chełmskiej i z tego powodu pominięte w projekcie parafie Biłgoraj i Puszcza Solska, oraz objęta pracami położona w widłach Wisły i Sanu parafia Wrzawy, której ośrodek znajdował się w epoce nowożytnej już w granicach województwa sandomierskiego, ale pierwotnie był zaliczany do województwa lubelskiego⁸.

Pod względem jednostek fizyczno-geograficznych omawiany teren obejmował południowo-zachodnią część Wyżyny Lubelskiej oraz najbardziej wysunięty na północny wschód fragment Kotliny Sandomierskiej, opierając się także o północno-zachodnie obszary Roztocza. Na zachodzie jego granicę stanowiła Wisła, na północnym zachodzie wchodził rzek Chodelki i Wyżnicy. Zlewnia tej ostatniej rzeki w całości wchodziła w skład omawianego terytorium, podobnie jak położone dalej na południe zlewnie Karastówki, Sanny i Strachackiej. Południowo-zachodni zasięg wyznaczały okolice ujścia Sanu do

⁴ Ustalenia Stefana Wojciechowskiego w tej kwestii (zob. *Województwo lubelskie w drugiej połowie XVI wieku*) powtórzyli Władysław Ćwik i Jerzy Reder: *Lubelszczyzna*, s. 40. Podważyła je natomiast Maria Stankowa – M. Stankowa, *Powiat urzędowski w Polsce przedrozbiorowej pod względem prawnoustrojowym*, w: *Z dziejów powiatu kraśnickiego. Materiały z sesji naukowej*, red. K. Myśliński, J.R. Szaflik, Lublin 1963, s. 50–52. Obecnie wątpliwości te podtrzymuje Ryszard Szczygieł – R. Szczygieł, *Lokacja miasta na prawie niemieckim i jego dzieje w czasach jagiellońskich*, w: *Dzieje Urzędowa*, red. R. Szczygieł, M. Surdacki, Lublin–Urzędów 2011, s. 99.

⁵ Postulat ich przeprowadzenia był już niedawno sygnalizowany – P. Rachwał, *Ruch naturalny ludności rzymskokatolickiej w Lubelskiem w świetle rejestracji metrykalnej z lat 1582–1900*, Lublin 2019, s. 34–35.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, s. 117, mapa 2.

⁸ SHGWL, s. 277.

Wisły, a znaczną część południowych obszarów stanowiły podmokłe tereny zlewni Sanny i północno-wschodnie części zlewiska Branwi (Bukowej). Środkową część interesującego nas terytorium stanowił znajdujący się na zachodzie Roztocza wododział między zlewniami wymienionych rzek a rejonami, z których wypływały źródła Bystrzycy, Poru i Białej Łady. Okolice te były położone najwyżej – ponad 280 metrów, a miejscami nawet ponad 300 metrów nad poziomem morza. Omawiany teren pochyła się ku południowemu zachodowi, a jego najniżej położone części znajdują się w Kotlinie Sandomierskiej w okolicach ujścia Sanu oraz w dolinie Wisły. Znaczne obszary południowej części historycznego województwa lubelskiego były na przełomie XVIII i XIX wieku silnie zalesione (zwłaszcza jego obszary południowe, ale także do pewnego stopnia zachodnie i centralne). W epokach wcześniejszych niewątpliwie sytuacja musiała być podobna, a zasięg lasów prawdopodobnie niewiele odbiegał od stanu uchwytne na najstarszych dokładnych źródłach kartograficznych⁹.

Przez omawiany obszar już we wczesnym średniowieczu przebiegały ważne trakty komunikacyjne. Zapewne najważniejszymi z nich były pierwotnie dwa szlaki biegnące od przeprawy na Wiśle w Zawichoście w kierunku Rusi. Północny prowadził przez okolice Kraśnika, rejon źródeł Bystrzycy i okolice górnego Poru w kierunku Turubina. Południowy wiódł wzdłuż rzeki Sanny, a następnie przez okolice Białej i Goraja. Uzupełnieniem traktów biegnących równoleżnikowo była droga wzdłuż Wyżnicy od Rybitw przez Dzierzkowice ku Kraśnikowi. Najważniejszymi szlakami w zachodniej części historycznego województwa lubelskiego były drogi wzdłuż Wisły, zarówno wodna, jak też równoległe do niej lądowa, przebiegająca wzdłuż rzeki na jej wschodnim brzegu. Także już w średniowieczu nabrały większego znaczenia trakty prowadzące z Zawichostu w stronę Lublina. Jeden z nich był wariantem drogi ku Rusi, ale oddzielającym się w okolicach Kraśnika i kierującym się ku stanowiącemu ważny węzeł drogowy Wilkołazowi. Drugi prowadził od Zawichostu przez Dzierzkowice i Urzędów na teren parafii Ratoszyn¹⁰.

Na omawianym terenie do końca XVI wieku powstało sześć miast: Prawno, Dzierzkowice, Urzędów, Kraśnik, Zaklików i Goraj. W ciągu dwóch kolejnych stuleci lokowano jeszcze dalszych sześć: Annopol, Józefów nad Wisłą, Boża Wola, Modliborzyce, Janów Lubelski i Frampol, co oznacza podwojenie liczby ośrodków miejskich¹¹.

⁹ West Gallicien (1801–1804) – First Military Survey, <https://maps.arcanum.com/en/map/first-survey-west-gallicien/?layers=152&bbox=2509590.2605556725%2C6665780.078202685%2C2513371.5047986545%2C6667167.887997488> [dostęp: 15.03.2023]; *Województwo lubelskie w drugiej połowie XVI wieku*; DL, t. 1, mapa 2: *Główne jednostki fizyczno-geograficzne woj. lubelskiego i terenów sąsiednich*; mapa 6: *Hipsometria*.

¹⁰ *Województwo lubelskie w drugiej połowie XVI wieku*.

¹¹ DL, t. 1, mapa 12: *Rozwój urbanizacji Lubelszczyzny od XIV do XVI w.*; mapa 13: *Urbanizacja Lubelszczyzny w XVII–XVIII w.*

Sieć obiektów sakralnych pod koniec okresu staropolskiego oraz przebudowa administracji terytorialnej Kościoła łacińskiego w ostatniej ćwierci XVIII i pierwszej ćwierci XIX wieku

Badania Stanisława Litaka pozwoliły ustalić, że w przededniu pierwszego rozbioru w południowej części ówczesnego województwa lubelskiego na obszarze objętym badaniami w ramach projektu w strukturze terytorialnej Kościoła łacińskiego funkcjonowały 22 parafie (Batorz, Biała, Boby, Boiska, Borów, Dzierzkowice, Goraj, Gościeradów, Kraśnik, Modliborzyce, Pniów, Popkowice, Potok Wielki, Prawno, Radomyśl, Radzięcín, Rybitwy, Świeciechów, Urzędów, Wrzawy, Zaklików, Zakrzówek) oraz 12 kościołów i kaplic filialnych lub nieparafialnych w miejscowościach innych, niż siedziby parafii (Annapól, Blinów, Boża Wola, Frampól, Księżomierz, Olbięcín, Rzeczyca Księża, Rzeczyca Ziemiańska, Słupia, Studzianki, Zdziechowice, a także kościół klasztorny w Józefowie nad Wisłą)¹². Badania przeprowadzone w ramach projektu pozwoliły ustalić, że przy co najmniej szesnastu z grupy wymienionych świątyń prowadzono księgi metrykalne w okresie staropolskim (parafie: Batorz, Biała, Boby, Boiska, Borów, Goraj, Gościeradów, Kraśnik, Modliborzyce, Potok Wielki, Urzędów, Wrzawy; ośrodki filialne i nieparafialne: Blinów, Boża Wola, Frampól i Józefów nad Wisłą)¹³. W momencie dla którego wyniki swoich badań ustalił S. Litak, zaczął się na interesującym nas terenie burzliwy okres zmian granic politycznych oraz będący w dużym stopniu ich skutkiem czas istotnych korekt podziałów terytorialnej administracji państwowej i kościelnej. Okres ten trwał około pół wieku i zakończył się dopiero w latach dwudziestych XIX wieku. W ostatnich latach istnienia Rzeczypospolitej nastąpiły także drobne korekty dotyczące struktury parafialnej. Erygowano bowiem na omawianym obszarze kolejne nowe parafie. W 1778 roku status odrębnej parafii uzyskał Frampól, będący dotąd filią Radzięcína. Z kolei w 1782 roku nową parafię utworzono przy świątyni w Blinowie, dotychczasowej filii parafii Potok Wielki¹⁴.

¹² S. Litak, *Atlas Kościoła łacińskiego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVIII wieku*, Lublin 2006, arkusz XXI-XXII, s. 138–139; s. 254 (parafie Boby i Boiska), 255 (parafia Zakrzówek), 271 (parafie Batorz, Biała, Borów, Dzierzkowice, Goraj, Gościeradów, Kraśnik, Modliborzyce, Pniów, Popkowice, Potok Wielki, Prawno, Radomyśl, Radzięcín, Rybitwy, Świeciechów, Urzędów, Wrzawy, Zaklików; kościoły filialne i kaplice w miejscowościach: Annapól, Blinów, Boża Wola, Frampól, Księżomierz, Olbięcín, Rzeczyca Księża, Rzeczyca Ziemiańska, Słupia, Studzianki, Zdziechowice), 409 (kościół klasztorny w Józefowie nad Wisłą). Centrum parafii Wrzawy było położone na terenie województwa sandomierskiego, ale część wsi należących do tej parafii znajdowała się w granicach województwa lubelskiego.

¹³ Księgi w Pniowie, Popkowicach, Radomyślu, Rzeczycy Ziemiańskiej i Zakrzówku zachowały się dopiero dla okresu austriackiego.

¹⁴ Parafię we Frampolu ufundowano w 1778 roku, a fundacja została zatwierdzona dwa lata później: J.A. Wadowski, *Kościoly w Lublinie i diecezji lubelskiej* – rękopis w Bibliotece Naukowej PAU i PAN w Krakowie, sygn. 2375, t. 1 (dalej: J.A. Wadowski, *Kościoly w Lublinie*), s. 327. Z powodu znacznej odległości Blinowa od kościoła w Potoku Wielkim, Andrzej Zamoyski w 1782 roku

W latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XVIII wieku w źródłach proveniencji kościelnej¹⁵ jako osobne parafie były wymieniane także Annapol (wcześniej filia parafii świciechowskiej), Boża Wola (wcześniej filia parafii batorskiej) oraz Olbięcín (wcześniej w składzie parafii dzierzkowickiej)¹⁶. We wspomnianych źródłach osobny podległy sobie obszar posiadała świątynia w Rzeczycy Ziemiańskiej pozostająca filią parafii w Potoku Wielkim¹⁷.

Bardziej istotne zmiany dotyczyły jednak podziałów politycznych oraz terytorialnej administracji kościelnej. Okres tych zmian rozpoczął się w 1772 roku, gdy w efekcie pierwszego rozbioru większość omawianego obszaru znalazła się w granicach państwa Habsburgów. Jednak krótko potem, na mocy umowy zawartej między Austrią a Rzeczpospolitą 9 lutego 1776 roku, tereny te, z wyjątkiem trzech parafii położonych w okolicach ujścia Sanu do Wisły (Pniów, Wrzawy, Radomyśl), powróciły w skład Polski. Przebieg nowej granicy został ustalony w początkach 1777 roku¹⁸. Na obszarach odciętych kordonem władze austriackie dostosowały do nowych granic politycznych także kościelne podziały terytorialne. Działania te były posunięte bardzo daleko i obejmowały także tworzenie nowych jednostek administracji kościelnej szczebla diecezjalnego. 20 września 1783 roku cesarz Józef II z oderwanej od Rzeczypospolitej części diecezji krakowskiej utworzył nową diecezję tarnowską. Papież Pius VI potwierdził tę decyzję kanonicznie na mocy bulli „In suprema beati Petri cathedra” wydanej 13 marca 1786 roku¹⁹. W ten sposób parafie Pniów, Wrzawy i Radomyśl na trwałe zostały odłączone od diecezji krakowskiej. Krótko potem, bo już w latach 1786–1787, w efekcie zmian granicznych parafie te, wraz z całym dekanatem miechocińskim, znalazły się na trwałe w składzie diecezji tarnowskiej²⁰.

zawarł umowę z proboszczem, zgodnie z którą została powołana do życia filia parafii potockiej w Blinowie – tamże, s. 334.

¹⁵ Zob. niżej – tabela 1.

¹⁶ W 1740 roku w nowym miasteczku Annapolu została wystawiona kaplica ze stałym prebendarzem (kapelanem): J.A. Wadowski, *Kościół w Lublinie*, s. 343. Kościół w należącej do parafii batorskiej Bożej Woli istniał już w 1737 roku. Był on znacznie oddalony od centrum parafii i dlatego już wtedy sprawowano przy nim sakramenty. W 1739 roku oficjalnie erygowano tu filię Batorza, czasem określaną jako parafia – tamże, s. 320. W Olbięcín w latach osiemdziesiątych XVIII wieku doszło do próby ustanowienia uposażenia dla stałego księdza przy kaplicy publicznej. Następcy fundatora nie wywiązali się jednak z zapisów i w 1804 roku wydane już wcześniej zezwolenie na dokonywanie chrztów w Olbięcín zostało cofnięte, a chrzty przeniesiono znowu do Dzierzkowic – tamże, s. 312.

¹⁷ Świątynia w Rzeczycy Ziemiańskiej powstała w 1753 roku, a w 1772 roku biskup Kajetan Sołtyk erygował w tej miejscowości „parafię jako filię do Potoka” – tamże, s. 333.

¹⁸ J. Mazurkiewicz, *W czasach stanisławowskich*, w: DL, t. 1, s. 443; tamże, mapa 15: *Podziały polityczne i administracyjne Małopolski w latach 1772–1776*, oprac. J. Reder; zob. W. Ćwik, J. Reder, *Lubelszczyzna*, s. 50–51.

¹⁹ Portal diecezji tarnowskiej, <https://diecezja.tarnow.pl/index.php/kuria/50-artykul/statyczne/19-od-diecezji> [dostęp: 3.03.2023].

²⁰ G. Klebowicz, *Diecezja przemyska do końca XVIII wieku*, w: *Atlas historyczny metropolii przemyskiej. (Archi)diecezja przemyska, diecezja rzeszowska, diecezja zamojsko-lubaczowska, ok. 1340–2018*,

W tym samym czasie zmieniała się także przynależność diecezjalna zasadniczej części terenów objętych badaniami, pozostających w granicach Polski. Sejm Czteroletni 11 czerwca 1790 roku przyjął ustawę przewidującą zmianę granic diecezji krakowskiej. Tereny położone na wschód od Wisły zostały wtedy wyłączone z jej obszaru i przyłączone do diecezji chełmskiej. Pius VI zatwierdził tę decyzję 22 lipca 1790 roku²¹. Taki stan rzeczy przetrwał do upadku Rzeczypospolitej, a po trzecim rozbiorze w 1795 roku cały teren objęty badaniami znalazł się pod panowaniem Habsburgów.

Zaborcy traktowali likwidację państwa polsko-litewskiego jako sprawę ostateczną i nieodwracalną, a władze pruskie, rosyjskie i austriackie przeprowadziły na przełomie XVIII i XIX wieku szereg daleko idących zmian administracji kościelnej, które miały dostosować jej granice do nowych podziałów państwowych. W tym okresie papież Pius VII na mocy bulli „*Quemadmodum Romanorum Pontificum*” z 23 września 1805 roku w miejsce dotychczasowej diecezji chełmskiej erygował diecezję lubelską, w której składzie znalazły się badane w ramach projektu tereny. Bulla ta weszła w życie pod koniec 1807 roku. Jednocześnie najbardziej wysunięte na południowy zachód tereny dawnej diecezji chełmskiej, w tym część terytorium objętego badaniami, znalazło się w składzie powołanej do życia w 1805 roku diecezji kieleckiej²². Taka sytuacja trwała przez dekadę obejmującą między innymi okres przynależności tego terytorium do Księstwa Warszawskiego (w latach 1809–1815).

Ostatnie istotne zmiany administracji kościelnej przed trwającym później wiele dekad okresem jej stabilizacji nastąpiły po zakończeniu wojen napoleońskich i ustanowieniu w 1815 roku Królestwa Polskiego decyzją kongresu wiedeńskiego. Bulla papieża Piusa VII „*Ex imposita nobis*” z 30 czerwca 1818 roku wprowadziła na obszarze tego państwa zupełnie nową organizację Kościoła. Parafie znajdujące się na badanym w ramach projektu terenie powróciły wtedy w granice diecezji lubelskiej²³ i pozostały w nich aż do wielkich zmian terytorialnej administracji Kościoła, które miały miejsce w 1992 roku.

red. H. Gapski, Lublin 2019, s. 28; mapa: *Diecezja przemyska w 1785 r.*, w: *Atlas historyczny metropolii przemyskiej*, s. 178–179.

²¹ M.T. Zahajkiewicz, *Diecezja, jej granice i organizacja terytorialna*, w: *Dzieje archidiecezji lubelskiej (1805–2005)*, red. M.T. Zahajkiewicz, Lublin 2005, s. 35–36; J. Kumor-Mielnik, *Geografia historyczna Kościoła lubelskiego*, w: *Atlas historyczny (archi)diecezji lubelskiej 1805–2010*, red. H. Gapski, Lublin 2011, s. 50; mapa: *Terytorium Kościoła lubelskiego przed powstaniem diecezji*, w: *Atlas historyczny (archi)diecezji lubelskiej*, s. 92–93.

²² J. Kumor-Mielnik, *Geografia historyczna*, s. 50; mapa: *Terytorium Kościoła lubelskiego*, s. 92–93.

²³ Tamże, s. 68; mapa: *Diecezja lubelska w 1818 r.* wraz z komentarzem, s. 103.

Stan struktur parafialnych w południowej części województwa lubelskiego w drugiej połowie XVIII wieku

W przeciwieństwie do opisanego wyżej przypadającego na kilkadziesiąt ostatnich lat XVIII i kilkadziesiąt pierwszych lat XIX wieku czasu licznych i daleko idących zmian struktur administracji terytorialnej Kościoła, epoka wcześniejsza, w tym objęty badaniami okres funkcjonowania ksiąg metrykalnych prowadzonych według tzw. formularza trydenckiego (XVI–XVIII wiek), charakteryzowała się dużą stabilnością tych struktur. Ulegały one wtedy z reguły nielicznym zmianom, a ich rozwój był z zasady naturalny i wynikał najczęściej z postępów osadnictwa lub z ewolucji struktury własnościowej obszarów, na których istniały wcześniejsze i powstawały nowe parafie łacińskie. Samo powoływanie do życia kolejnych parafii także było w tej epoce pozbawione ingerencji ze strony czynników politycznych. Podobnie jak w przypadku administracji kościelnej wyższych szczebli, także rozwój sieci parafialnej był wtedy przede wszystkim skutkiem zjawisk demograficzno-osadniczych ściśle powiązanych z warunkami naturalnymi (ukształtowaniem terenu, siecią wód, warunkami glebowymi) i krajobrazem kulturowym (przede wszystkim przebiegiem dróg) oraz konsekwencją indywidualnej działalności kolejnych właścicieli konkretnych kompleksów ziemskich. Owo silne powiązanie procesu rozwoju sieci kościelnej ze zjawiskami bliższymi gospodarce (np. z postępowaniem urbanizacji poszczególnych terenów) niż z kwestiami ściśle religijnymi wyjaśnia obserwowane w badaniach dotyczących średniowiecza i epoki nowożytnej spore zróżnicowanie wielkości parafii (zarówno pod względem ich powierzchni, jak też zaludnienia) funkcjonujących w poszczególnych dzielnicach historycznych ziem polskich. Owo zróżnicowanie jest wyraźnie dostrzegalne nawet przy porównywaniu parafii wzajemnie ze sobą sąsiadujących. Ogólnie badacze stwierdzili, że na ziemiach polskich zasadniczy zrąb struktur parafialnych powstał już w średniowieczu i ostatecznie ustabilizował się w XVI wieku. Późniejszy okres charakteryzował się natomiast powstawaniem raczej świątyń nieparafialnych – kaplic i kościołów filialnych oraz placówek zakonnych²⁴.

Dlatego gdy porównamy stan struktur parafialnych na terenie objętym badaniami w drugiej połowie XVIII wieku ze stanem tych struktur z pierwszej oraz z drugiej²⁵ po-

²⁴ Więcej na ten temat – S. Bylina, *Chryścianizacja wsi polskiej u schyłku średniowiecza*, Warszawa 2002, s. 15–37; E. Wiśniowski, *Parafie w średniowiecznej Polsce. Struktura i funkcje społeczne*, Lublin 2004, s. 50–56; S. Litak, *Parafie w Rzeczypospolitej w XVI–XVIII wieku. Struktura, funkcje społeczno-religijne i edukacyjne*, Lublin 2004, s. 37–75, zwłaszcza podsumowanie na s. 74–75; tenże, *Atlas Kościoła łacińskiego*, s. 35–37.

²⁵ *Województwo lubelskie w drugiej połowie XVI wieku*.

łowy XVI stulecia²⁶, a nawet z drugiej połowy XV wieku²⁷, zauważymy, że praktycznie nie uległy one zmianie. W ciągu około dwustu pięćdziesięciu lat przybyły jedynie parafie w Boiskach, Prawnie, Radomyślu, Radzięcinie i Zakrzówku. Dostrzegalne zmiany struktury parafialnej dotyczyły natomiast zmian siedzib parafii (parafia ze Słupi została przeniesiona do Modliborzyc, zaś ze Zdziechowic do Zaklikowa) oraz zagęszczenia sieci świątyni nieparafialnych. Nie podzielono w tym czasie tych parafii, których okręgi parafialne miały duże rozmiary, nie nastąpił także upadek żadnej z parafii o stosunkowo niewielkich okręgach parafialnych obejmujących czasem zaledwie kilka punktów osadniczych. Z tego powodu dokładniejsze odtworzenie i przeanalizowanie stanu struktur parafialnych na interesującym nas obszarze w drugiej połowie XVIII wieku pozwala na uchwycenie ich najważniejszych cech charakterystycznych, które z dużą dozą prawdopodobieństwa możemy odnosić także do czasów wcześniejszych, przynajmniej dla epoki obejmującej stulecia XVI i XVII.

Kilkanaście lat temu zostały opublikowane mało znane wcześniej źródła, które pozwalają dokładnie prześledzić stan struktur parafialnych w latach osiemdziesiątych XVIII wieku w tej części diecezji krakowskiej, która pozostała w granicach Rzeczypospolitej po pierwszym rozbiore²⁸. Materiał ten umożliwia przeprowadzenie dość precyzyjnej rekonstrukcji okręgów parafialnych oraz uchwycenie szacunkowego zaludnienia niemal wszystkich parafii funkcjonujących na terenie objętym badaniami²⁹. Trzeba jednocześnie zaznaczyć, że zaludnienie tych terenów w interesującej nas epoce było już przedmiotem badań naukowych³⁰. Poniżej zostały przedstawione podstawowe informacje dotyczące poszczególnych parafii funkcjonujących na obszarze objętym badaniami. W znacznym stopniu ukazują one cechy charakterystyczne poszczególnych parafii oraz występujące między nimi różnice.

²⁶ *Księga dochodów beneficjów diecezji krakowskiej z roku 1529 (tzw. Liber retaxationum)*, wyd. Z. Leszczyńska-Skrętowa, Wrocław–Warszawa–Kraków 1968, s. 359, 426, 437, 449–452, 454–457, 463–464. W spisach występują parafie Słupia (wcześniejsza siedziba parafii Modliborzycy) oraz Zdziechowice (wcześniejsza siedziba parafii Zaklików).

²⁷ J. Długosz, *Liber beneficiorum dioecesis Cracoviensis*, wyd. A. Przeździecki, t. 2: *Ecclesiae parochiales*, Kraków 1864, s. 367–369, 499–506, 510–513, 576. W XV wieku niewątpliwie istniała także pominięta przez Długosza interesująca nas parafia Boby – J. Chachaj, *Blżej schizmatyków niż Krakowa. Archidiaconat lubelski w XV i XVI wieku*, Lublin 2012, s. 80, 265.

²⁸ „*Registr diecezjów*” *Franciszka Czaykowskiego czyli właściciele ziemscy w Koronie 1783–1784*, do druku podał S. Górzyński, oprac. i wstęp K. Chłapowski, S. Górzyński, Warszawa 2006; *Kościół i społeczeństwo Małopolski w II połowie XVIII w. Materiały źródłowe*, t. 1: *Ludność i organizacja diecezji krakowskiej*, oprac. B. Szady, Lublin 2010.

²⁹ Z wyjątkiem położonych w rejonie ujścia Sanu do Wisły parafii Pniów, Radomyśl i Wrzawy, zagarniętych przez Austrię w pierwszym rozbiore i odłączonych od diecezji krakowskiej.

³⁰ Z. Sułowski, *Dzieje zaludnienia obecnych powiatów kraśnickiego i janowskiego*, w: *Z dziejów powiatu kraśnickiego. Materiały z sesji naukowej*, red. K. Myśliński, J.R. Szaflik, Lublin 1963, s. 33–43.

Tabela 1. Okręgi parafialne południowej części historycznego województwa lubelskiego w drugiej połowie XVIII wieku³¹

Siedziba parafii	Okręg parafialny 1783–1784 ³²	Okręg parafialny 1787 ³³
Annopol	zapisany w parafii Świeciechów ³⁴	Annopol
Batorz	Batorz, Błazek, Majdan Batorski, Otrocz, Ponikwy, Wola Batorska, Zdziłowice, wraz z filią w Bożej Woli ³⁵ , do której należą pewne wsie	Batorz, Majdan Batorski, Otrocz, Ponikwy, Wólka, Zdziłowice
Biała	Biała, Dzwola, Godziszów, Janów miasto ³⁶ [Janów Lubelski], Jonaki, Kawęczyn, Kocudza, Krzemień, Pasztaleńce, Ruda, Wólka, kolonie w lasach: Bielaki, Dychy, Kapronie, Kiszki, Łgarze, Momoty, Pikule, Ujście	Biała, Dzwola, Godziszów, miasto Janów, Kawęczyn, Kocudza, Krzemień, Wólka, oraz ludzie „w lasach mieszkający”
Blinów	zapisany w parafii Potok ³⁷	Blinów, Jamny Grunt
Boby	Boby, Chruślina, Moniaki, Wierzbica, Wola Wierzbicka	Boby, Chruślina, Moniaki, Wierzbica, Wólka Wierzbicka
Boiska	Boiska, Grabówka, Wola Sosnowa	Boiska, Grabówka, Wola Sosnowa
Borów	Borów, Ciupernia, Kosin, Mniszek, Ostrów, Wólka Szczeka, Łązek w połowie (Łązek Polski)	Borów, Kosin, Łązek, Mniszek, Wólka Szczeka (zapisana jako Wola Pszczela)
Boża Wola miasto ³⁸	Boża Wola, Stawce, Studzianki, Węglinek, Wola Studzińska	Boża Wola, Stawce, Studzianki, Węglinek, Wola Studzińska

³¹ Nazwy miejscowości, o ile różnią się od współczesnych, podano według form używanych obecnie.

³² Na podstawie: „*Regestr diecezjów*” *Franciszka Czajkowskiego*, s. 366–371; *Kościół i społeczeństwo Małopolski*, s. 90–92, 96–98, 102, 106, 108, 110–113, 116, 119, 122.

³³ Na podstawie: *Spis ludności diecezji krakowskiej prymasa M.J. Poniatowskiego z 1787 roku*, wyd. B. Kumor, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 39 (1979), s. 267–272.

³⁴ „*Regestr diecezjów*” *Franciszka Czajkowskiego*, s. 370; *Kościół i społeczeństwo Małopolski*, s. 116. W innym miejscu odnotowany jako siedziba osobnej parafii: *Kościół i społeczeństwo Małopolski*, s. 81.

³⁵ W innym miejscu wymieniona jako filia Batorza – siedziba odrębnej parafii (tamże, s. 81). Opisana odrębnie w zasadniczym zestawieniu (tamże, s. 92).

³⁶ Wpisany też, a potem skreślony w innym miejscu z wyraźnym zaznaczeniem przynależności do parafii Biała (tamże, s. 98).

³⁷ „*Regestr diecezjów*” *Franciszka Czajkowskiego*, s. 371; *Kościół i społeczeństwo Małopolski*, s. 111. W innym miejscu odnotowany jako filia – siedziba osobnej parafii (tamże, s. 81).

³⁸ W innym miejscu wymieniona jako filia Batorza – siedziba odrębnej parafii (*Kościół i społeczeństwo Małopolski*, s. 81). Jednocześnie wymieniona w okręgu parafialnym parafii Batorz (tamże, s. 92). W opisie Czajkowskiego wsie należące do okręgu parafialnego filii Bożej Woli wymieniono wraz z wsiami parafii Batorz – „*Regestr diecezjów*” *Franciszka Czajkowskiego*, s. 366.

Siedziba parafii	Okręg parafialny 1783–1784	Okręg parafialny 1787
Dzierzkowice	Dzierzkowice, Olbiewicz ³⁹ , Książomierz, Zalesie folwark	Dzierzkowice, Książomierz
Frampol miasto ⁴⁰	Frampol, Kąty, Rzeczyce, Sokołówka, Stara Wieś, Wola Radzięcka	Frampol, Kąty Niznie, Kąty Wyżnie, Rzeczyce, Sokołówka, Stara Wieś, Wola
Goraj miasto	Goraj, Bononia, Branew, Branewka, Chrzanów, Gilów, Gródki, Hosznia, Korytków, Łada, Malinie, Zagrody, Zastawie	Goraj, przedmieście Zastawie, Bononia, Branew Ruska, Branewka, Chrzanów, Gilów, Hosznia, Korytków, Łada, Malinie – Rusini unicy, Zagrody
Gościeradów	Gościeradów, Liśnik, Szczecyn, Wólka [Wólka Liśnicka lub Szczeka?] oraz części szlacheckie Dobrowszczyzna, Lipowszczyzna i Ostrowszczyzna	Gościeradów, Liśnik, Majdan, Mroszczyzna, Szczecyn, Wola Gościeradowska
Kraśnik miasto	Kraśnik, Budzyń, Pasięka, Rzeczyca Księża, Słodków, Stróża, Suchynia, Wyżnianka, Wyżnica, oraz przedmieścia miasta, mianowicie Zarzeczce, Piaski, Góry i Podlesie, także Połłańcze	Kraśnik, mieszkający „wkoło miasteczka”, Przedmieście Góry, Przedmieście Piaski, Przedmieście Podlesie, Przedmieście Zarzeczce, Budzyń, Pasięka, Połłańcze, Rzeczyca Księża, Słodków, Stróża, Suchynia, Wyżnianka, Wyżnica
Modliborzyce miasto	Modliborzyce, Dąbie, Lute, Polichna, Słupie, Wierchowiska, Wolica, Wojciechów folwark	Modliborzyce, Polichna, Słupie, Wierchowiska, Wolica, Maziarnia w lesie
Olbiewicz	Zapisany w parafii Dzierzkowice ⁴¹	Olbiewicz
Popkowice	Popkowice, Skorczyce	Popkowice
Potok [Potok Wielki]	Potok, Blinów ⁴² , Brzeziny, Majdan Blinowski, Stojeszyn, Węglin, Węglinek, Zarajec wraz z filią w Rzeczycy Ziemiańskiej ⁴³ i należącymi do niej wsiami	Potok, Stojeszyn, Węglin, Węglinek, Zarajec
Prawno „kiedyś miasto”	Prawno, Mazanów, kolonie w lesie i wieś Chruślanki	Prawno, Mazanów, Chruślanki

³⁹ W innych miejscach wymieniony jako filia Dzierzkowic – siedziba odrębnej parafii (*Kościół i społeczeństwo Małopolski*, s. 81) lub jako wyodrębniona filia Dzierzkowic bez okręgu parafialnego i liczby ludności (tamże, s. 108).

⁴⁰ W innym miejscu wymieniony jako filia Radzięcina – siedziba odrębnej parafii (*Kościół i społeczeństwo Małopolski*, s. 81). W opisie Czajkowskiego wsie należące do okręgu parafialnego filii Frampol wymieniono wraz ze wsiami parafii Radzięcina – „*Regestr diecezjów*” *Franciszka Czajkowskiego*, s. 369.

⁴¹ „*Regestr diecezjów*” *Franciszka Czajkowskiego*, s. 367; *Kościół i społeczeństwo Małopolski*, s. 96. W innym miejscu odnotowany jako filia – siedziba osobnej parafii (tamże, s. 81, 108).

⁴² W innym miejscu wymieniony jako filia Potoku – siedziba odrębnej parafii (tamże, s. 81).

⁴³ W innych miejscach wymieniona jako filia Potoku – siedziba odrębnej parafii (tamże, s. 81) lub jako wyodrębniona filia Potoku (tamże, s. 113).

Parafie południowej części historycznego województwa lubelskiego

Siedziba parafii	Okręg parafialny 1783–1784	Okręg parafialny 1787
Radzięcín	Radzięcín, Abramów, Hosznia, Jędrzejówka, Komodzianka, Majdan [Majdan Abramowski], Ruda, Smoryń, Średniówka, Teodorówka, Wola Radzięcicka, Wólka Abramowska, Zakościelne	Radzięcín, Abramów, Hosznia i Majdan, Jędrzejówka, Komodzianka, Smoryń, Średniówka, Teodorówka, Wola Abramowska, Wola Radzięcicka, Zakościelne
Rybitwy	Rybitwy, Basonia, Bór, Ciszyce (w województwie sandomierskim), Józefów miasto, Kolczyn, Łopoczno, Nieszawa, Wólka Kolczyńska, Zawisłe	Rybitwy, miasto Józefów, Basonia, Bór, Kolczyn, Łopoczno, Nieszawa, Wólka, Zawisłe
Rzeczyca Ziemiańska ⁴⁴ , filia kościoła w Potoku	Rzeczyca, Łychów, Trzydnik	Rzeczyca, Łychów, Trzydnik
Świeciechów	Świeciechów, Annopol miasto ⁴⁵ , Annówka, Bliskowice, Jakubowice, Kępa [przyległość Wałowic ⁴⁶], Łęgów (w województwie sandomierskim), Opoczka [Opoczka Mała], Opoka [Opoka Duża], Popów, Rachów, Suchowolka?, Świechów?, Wałowice, Wymysłów?, Zawirybie?	Świeciechów, Bliskowice, Jakubowice, Łęgów, Opoczka [Opoczka Mała], Opoka [Opoka Duża], Popów, Rachów, Wałowice, Wólka Sucha
Urzędów miasto	Urzędów, Łopiennik i pewne części, mianowicie Bęczynskie [Bęczyn], Mikuszewskie, Rankowskie, Górzeńskie, Zakościelne, Wójtowszczyzna oraz Góry	Urzędów, Przedmieście Krakowskie, Bęczyn, Mikuszewskie, Rankowskie, Góry, Zakościelne, Łopiennik
Zaklików miasto	Zaklików, Belkowszczyzna, Lipa, Zdziechowice	Zaklików, przedmieście Belkowszczyzna, Lipa, Zdziechowice
Zakrzówek	Zakrzówek, Bystrzyca, Rudnik, Sulów	Zakrzówek, Bystrzyca, Rudnik, Sulów

⁴⁴ W innych miejscach wymieniona jako filia Potoku – siedziba odrębnej parafii (tamże, s. 81) lub jako wyodrębniona filia Potoku w ramach jego okręgu parafialnego (tamże, s. 111). W opisie Czajkowskiego wsie należące do okręgu parafialnego filii Rzeczyca Ziemiańska wymieniono wraz z wsiami parafii Potok Wielki – „*Regestr diecezjów*” *Franciszka Czajkowskiego*, s. 371.

⁴⁵ W innym miejscu wymieniony jako siedziba odrębnej parafii (*Kościół i społeczeństwo Małopolski*, s. 81). W szczegółowym opisie brak informacji o okręgu parafialnym i liczbie ludności. W przypisie odsyłać do miasta „Frapopol” (tamże, s. 90, przypis 1), co jest zapewne efektem skojarzenia z nazwą „Hanopol”. Zob. DL, t. 4: *Osady zaginione i o zmienionych nazwach historycznego województwa lubelskiego* [dalej: OZ], oprac. S. Wojciechowski, A. Sochacka, R. Szczygieł, Warszawa 1986, s. 26. Pod nazwą „Frapopol” został jednak opisany Frampol, a nie Annopol, na co wskazują wsie należące do okręgu parafialnego (*Kościół i społeczeństwo Małopolski*, s. 96). Frampol zapisano także jako Franopol w 1787 roku: *Spis ludności diecezji krakowskiej*, 1979, t. 39, s. 269.

⁴⁶ OZ, s. 52.

Tabela 2. Zaludnienie parafii południowej części historycznego województwa lubelskiego w świetle źródeł z drugiej połowy XVIII wieku

Siedziba parafii	Liczba ludności 1781–1782 ⁴⁷		Liczba ludności 1783–1784 ⁴⁸		Liczba ludności 1787 ⁴⁹	
	Liczba katolików	Liczba Komunii wielkanocnych	Liczba katolików powyżej siódmego roku życia	Liczba katolików do siódmego roku życia	Liczba katolików powyżej siódmego roku życia	Liczba katolików do siódmego roku życia
Annopol	ludność uwzględniona w parafii Świeciechów		ludność uwzględniona w parafii Świeciechów		64	69
Batorz	–	1860	2577	895	1916	1057
Biała	10000	6218	5955	1983	3293	4598
Blinów	ludność uwzględniona w parafii Potok		ludność uwzględniona w parafii Potok		726	289
Boby	1000	700	581	56	611	96
Boiska	700	646	544	62	480	126
Borów		1636	1136	349	935	550
Boża Wola miasto ⁵⁰	–	330	696	163	491	361
Dzierzkowice	1600	1500	1552	190	1101	314
Frampol miasto ⁵¹	1048	981	1013	284	569	728
Goraj miasto	3600	2632	2686	701	1567	2007
Gościeradów	1150	1150 (!)	1125	395	705	795
Kraśnik miasto	3000	2483	2697	750	2108	1339
Modliborzycze miasto	2300	2039	1544	400	1312	872
Olbięcin	ludność uwzględniona w parafii Dzierzkowice		ludność uwzględniona w parafii Dzierzkowice		154	73
Popkowice	500	490	558	18	532	44

⁴⁷ Na podstawie: *Spis ludności diecezji krakowskiej*, 1977, t. 35, s. 265–266.

⁴⁸ Na podstawie: „*Regestr diecezjów*” *Franciszka Czajkowskiego*, s. 17–18 (Biłgoraj, Puszcza Solska), 366–371; *Kościół i społeczeństwo*, s. 90–92, 96–98, 102, 106, 108, 110–113, 116, 119, 122.

⁴⁹ Na podstawie: *Spis ludności diecezji krakowskiej*, 1979, t. 39, s. 267–272.

⁵⁰ W innym miejscu wymieniona jako filia Batorza – siedziba odrębnej parafii (*Kościół i społeczeństwo Małopolski*, s. 81). Jednocześnie wymieniona w okręgu parafialnym parafii Batorz (tamże, s. 92). W opisie Czajkowskiego wsie należące do okręgu parafialnego filii Bożej Woli wymieniono wraz ze wsiami parafii Batorz – „*Regestr diecezjów*” *Franciszka Czajkowskiego*, s. 366.

⁵¹ W innym miejscu wymieniony jako filia Radzięcina – siedziba odrębnej parafii (*Kościół i społeczeństwo Małopolski*, s. 81). W opisie Czajkowskiego wsie należące do okręgu parafialnego filii Frampol wymieniono wraz ze wsiami parafii Radzięcina – „*Regestr diecezjów*” *Franciszka Czajkowskiego*, s. 369.

Parafie południowej części historycznego województwa lubelskiego

Siedziba parafii	Liczba ludności 1781–1782		Liczba ludności 1783–1784		Liczba ludności 1787	
	Liczba katolików	Liczba Komunii wielkanocnych	Liczba katolików powyżej siódmego roku życia	Liczba katolików do siódmego roku życia	Liczba katolików powyżej siódmego roku życia	Liczba katolików do siódmego roku życia
Potok [Potok Wielki]	3000	2500	3620 ⁵²	519 ⁵³	1742	317
Prawno „kiedyś miasto”	448	353	359	109	307	161
Radzięcín	1848	1484	1866	273	1615	518
Rybitwy	1869	1589	1707	488	1301	660
Rzeczycza Ziemiańska ⁵⁴ , filia kościoła w Potoku	800	600	ludność uwzględniona w parafii Potok ⁵⁵		755	310
Świeciechów	2935	2326	2073	585	1657	867
Urzędów miasto	–	1370	1384	355	1221	578
Zaklików miasto	1600	1084	972	334	882	524
Zakrzówek	900	902 (!)	2042	240	885	376

Nie wdając się w analizę wiarygodności danych dotyczących liczby ludności zamieszkującej w poszczególnych parafiach podawanych przez różnego rodzaju źródła (które w pewnych miejscach niewątpliwie wymagają bardzo krytycznej analizy), postaramy się zauważyć podstawowe prawidłowości. Przede wszystkim łatwo dostrzec, że interesujące nas parafie były bardzo zróżnicowane zarówno pod względem liczby zamieszkującej je ludności, jak też liczby punktów osadniczych wchodzących w ich skład (co także w dużym stopniu skutkowało zróżnicowaniem ich rozległości terytorialnej i większą odległością od centrum parafialnego najbardziej od niego oddalonych osad). Największa była parafia w Białej zamieszkała przez prawie 8000 katolików obrządku łańciskiego (liczba 10000 odnotowana u progu lat osiemdziesiątych XVIII wieku zapewne była mało precyzyjnym szacunkiem) z 11 miejscowościami oraz kilkoma nowymi osadami należącymi do okręgu

⁵² W tym 860 we wsiach podlegających filii w Rzeczycy Ziemiańskiej (*Kościół i społeczeństwo Małopolski*, s. 113).

⁵³ W tym 205 we wsiach podlegających filii w Rzeczycy Ziemiańskiej (tamże).

⁵⁴ W innych miejscach wymieniona jako filia Potoku – siedziba odrębnej parafii (tamże, s. 81) lub jako wyodrębniona filia Potoku w ramach jego okręgu parafialnego (tamże, s. 111). W opisie Czajkowskiego wsie należące do okręgu parafialnego filii Rzeczycza Ziemiańska wymieniono wraz ze wsiami parafii Potok Wielki – „*Regestr diecezjów*” *Franciszka Czajkowskiego*, s. 371.

⁵⁵ Trzy wsie wymienione w okręgu parafialnym kościoła w Rzeczycy Ziemiańskiej zamieszkiwało 860 osób powyżej siódmego roku życia i 205 młodszych (*Kościół i społeczeństwo Małopolski*, s. 113).

parafialnego. Część tych miejscowości była znacznie oddalona od centrum parafii. W linii prostej dzieliło je od Białej nawet 10 kilometrów lub więcej, a nowe osady powstające w Lasach Janowskich nawet około 20 kilometrów. Jeśli zauważymy, że droga prowadząca z tych osad do kościoła parafialnego biegła przez urozmaicony, zalesiony i poprzecinany rzekami teren, stwierdzimy, że dostęp części ludności parafii do sakramentów mógł być znacznie utrudniony. Zapewne rzutowało to także na poziom rejestracji liczby chrztów i zgonów. Parafia Potok Wielki (opisywana czasem łącznie z parafią filialną w Rzeczycy Ziemiańskiej) ustępowała parafii bialskiej tylko nieznacznie pod względem liczby osad w okręgu parafialnym, ale była o wiele słabiej zaludniona. Liczba jej łacińskich mieszkańców (z osadami podległymi Rzeczycy) przekraczała 4100 osób (w spisie z 1787 roku zaludnienie tej parafii odnotowano na znacznie niższym poziomie – ponad 3000 osób). Osady najbardziej oddalone od centrum parafii znajdowały się około 15 kilometrów od kościoła w Potoku. Od siedmiu do 15 punktów osadniczych obejmowały parafie Batorz, Goraj i Kraśnik liczące po około 3000–3500 parafian. Gdyby natomiast parafię batorską potraktować łącznie z filialną wobec niej parafią w Bożej Woli, to byłaby ona podobna do parafii potockiej, obejmując 12 osad i około 4300 osób (w 1787 roku poniżej 4000 osób). Parafie te były także znacznie mniejsze jeśli chodzi o rozległość w terenie. Ich krańce nie były oddalone od kościołów parafialnych o więcej niż 10 kilometrów w linii prostej. Ponad 2000 parafian liczyły ośrodki, które należy uznać za średniej wielkości – Świeciechów (około 2500–2660 osób), Rybitwy (prawie 2200 osób) i Radzięcin (prawie 2150 osób). Parafie te, z wyjątkiem Zakrzówka obejmującego cztery stare stabilne osady, miały po dziesięć do kilkunastu punktów osadniczych, ale częściowo były to osady niestabilne, funkcjonujące w pobliżu Wisły (parafie Rybitwy i Świeciechów), co prowadziło do ich niszczenia co pewien czas wylewami rzeki. Źródła opisują ponadto parafię we Frampolu jako filialną wobec Radzięcina. Gdyby te dwie parafie potraktować łącznie jako jednostkę osadniczą, to posiadając prawie 20 osad i licząc ponad 3400 osób, sytuowałyby się ona w opisaną wyżej grupie parafii wraz z Batorzem, Gorajem i Kraśnikiem. Niejasna jest sytuacja dotycząca Zakrzówka posiadającego w okręgu parafialnym cztery osady. Liczba ludności tej parafii w różnych źródłach podawana jest w przedziale od około 1200 do prawie 2300 osób. Sześć kolejnych parafii obejmowało od około czterech do ośmiu osad i liczyło od ponad 1300 do ponad 2000 osób. W tej grupie znajdowały się Borów, Dzierzkowice, Gościeradów, Modliborzyce, Urzędów i Zaklików. Cztery najmniejsze parafie w południowej części historycznego województwa lubelskiego miały od dwóch do pięciu osad w okręgach parafialnych i od prawie 470 do około 700 osób. Były to Boby, Boiska, Popkowice i Prawno. Wszystkie one znajdowały się w północno-zachodniej części obszaru objętego badaniami.

Prawo patronatu parafii, struktura własności

W drugiej połowie XVIII wieku wśród parafii położonych w południowej części historycznego województwa lubelskiego dominował szlachecki typ patronatu. Wśród 22 parafii aż 16 (co stanowi 72,7% ogólnej liczby) miało patronat szlachecki, cztery (18,2%) miały patronat duchowny (Borów, Kraśnik, Radomyśl i Świeciechów), a tylko dwie (9,1%) – królewski (Dzierzkowice i Urzędów)⁵⁶.

Struktura prawa patronatu nie była przypadkowa. Wynikała ona bezpośrednio ze struktury własności miejscowości tworzących omawiane parafie, przede wszystkim własności centrów parafialnych, a w każdym razie własność była ściśle powiązana z prawem patronatu. Regułą, od której znamy tylko sporadyczne wyjątki, była bowiem sytuacja, gdzie właściciel miejscowości, w której istniała świątynia parafialna, był także patronem tej parafii⁵⁷. Omawiając strukturę własności południowej części historycznego województwa lubelskiego, możemy także posłużyć się w miarę kompletnymi źródłami przekrojowymi powstałymi w ostatniej ćwierci XVIII wieku⁵⁸. Należy przede wszystkim zwrócić uwagę na to, że prawie połowa terenu, na którym funkcjonowały parafie objęte badaniami, wchodziła w skład powstałej na przełomie XVI i XVII wieku Ordynacji Zamojskiej. W skład tego olbrzymiego kompleksu ziemskiego wchodziły przede wszystkim największa w południowej części województwa lubelskiego parafia Biała oraz niemal cała położona bezpośrednio na wschód od niej parafia Goraj (jedynie Branew i pół Chrzanowa posiadał kasztelan wieluński Ludwik Kraśnicki). Na północ od parafii bialskiej i gorajskiej znajdowała się parafia z centrum w Batorzu. Około połowy jej okręgu parafialnego, w tym sam Batorz, także należały do Ordynacji Zamojskiej. Ordynacja obejmowała również znaczne tereny położone dalej na wschód i południe, ale znajdowały się one już poza granicami obszaru objętego badaniami. Natomiast na interesującym nas terenie do „państwa zamojskiego” należała jeszcze prawie cała parafia kraśnicka (z wyjątkiem Pasieki i Rzeczyicy będących w posiadaniu kraśnickiego klasztoru kanoników regularnych). Klucz kraśnicki łączył się z pozostałymi obszarami Ordynacji przez należącą do Zamoyskich wieś Blinów wchodzącą w skład parafii Potok Wielki (w Blinowie część źródeł notowała funkcjonowanie parafii filialnej, co może mieć związek z działalnością Zamoyskich). Najbardziej wysuniętą na zachód częścią Ordynacji Zamojskiej była należąca do parafii zaklikowskiej wieś Lipa, będąca enklawą otoczoną przez własność innych posesorów. Skalę zasięgu Ordynacji Zamojskiej na obszarze parafii objętych badaniami wskazuje odsetek należących do niej osad odnotowanych w spisie Franciszka Czaykowskiego z lat 1783–1784.

⁵⁶ S. Litak, *Kościół laciński w Rzeczypospolitej około 1772 roku*, Lublin 1996, s. 232–233, 258–259.

⁵⁷ Więcej na ten temat: B. Szady, *Prawo patronatu w Rzeczypospolitej w czasach nowożytnych. Podstawy i struktura*, Lublin 2003, s. 15–34, 102–123.

⁵⁸ „*Regestr diecezjów*” Franciszka Czaykowskiego, s. 366–371. Opis nie jest kompletny. Brak w nim parafii położonych na południowych krańcach archidiecezji lubelskiej – Boby, Boiska i Zakrzówek.

Na 139 odnotowanych w tym źródle punktów osadniczych, aż 44 i pół (nieco ponad 32%) należało do ordynacji.

Poza Zamoyskimi większe kompleksy ziemskie (jednak nieporównywalnie mniejsze od Ordynacji Zamojskiej) na interesującym nas terenie posiadali Potoccy oraz Morsztynowie. Do Potockich należały całe sąsiadujące ze sobą parafie Prawno (3 osady) oraz Rybitwy (9 osad), a także Brzeziny Większe z parafii potockiej. Na południe od Prawna i Rybitw była położona parafia świciechowska. Na 15 tworzących ją osad, osiem posiadał Joachim Morsztyn. Oprócz tego istniało kilka mniejszych posiadłości. Wojciech Wierciński był właścicielem około połowy parafii modliborzycyckiej (w tym samych Modliborzyc), a Wiercińscy mieli też dwie wsie z parafii potockiej. Trzy z czterech osad parafii gościeradowskiej (ale bez samego Gościeradowa) dzierżył Wybranowski. Po kilka wsi parafii radzielińskiej mieli Ossolińscy, Szczytowie i Wisłoccy. Inne posiadłości szlacheckie można zaliczyć do małych – ich właściciele posiadali co najwyżej dwie wsie na terenach konkretnych parafii.

Oprócz własności wielko- i średnioszlacheckiej, w południowej części historycznego województwa lubelskiego znajdowały się dwie królewszczyzny. Pierwszą z nich była parafia urzędowska, którą w latach osiemdziesiątych XVIII wieku dzierżył starosta urzędowski Kazimierz Rzewuski. Drugą – Dzierzkowice (choć ograniczała się ona do centrum parafii, pozostałe osady były w rękach szlachty). Natomiast na interesującym nas terenie prawie nie notowano posiadłości duchownych. Poza wspomnianymi wyżej dwiema wsiami kanoników regularnych na terenie parafii kraśnickiej, do tej kategorii własności należały pojedyncze osady w parafii Borów (trzy z pięciu, w tym centrum parafii) – własność krakowskiego klasztoru franciszkanek oraz cztery osady z parafii świciechowskiej – dwie kapituły krakowskiej (w tym sam Świciechów) i po jednej kapituły sandomierskiej i archidiacona zawichojskiego.

Miejsce parafii funkcjonujących w południowej części historycznego województwa lubelskiego w strukturach administracyjnych Kościoła łacińskiego

Aż do pierwszego rozbioru i opisanego wyżej okresu gwałtownych zmian kościelnych struktur administracyjnych, które nastąpiły w ostatnich dekadach XVIII i pierwszych dekadach XIX wieku, podziały administracji terytorialnej Kościoła łacińskiego były na omawianym terenie bardzo stabilne. Ukształtowały się one w swym zasadniczym zrębie już w średniowieczu, a w epoce nowożytnej ulegały tylko niewielkim korektom i uzupełnieniom wynikającym z konkretnych potrzeb. Niemal całe historyczne województwo lubelskie należało do diecezji krakowskiej (co oznaczało także przynależność do metropolii

gnieźnieńskiej)⁵⁹. W ramach diecezji krakowskiej interesujące nas parafie południowej części województwa w znacznej większości należały do dekanatu urzędowskiego będącego z kolei częścią archidiakonatu zawichojskiego⁶⁰. Tylko trzy z nich, położone na północy obszaru objętego badaniami, znajdowały się w granicach archidiakonatu lubelskiego, a w jego składzie należały do dekanatu chodelskiego⁶¹. Jak już zasygnalizowano, większość wspomnianych terytorialnych struktur kościelnych, jak też ich uchwytnych w źródłach dla drugiej połowy XVIII wieku granic, nie ulegała zmianom od bardzo dawna. Zarówno same struktury (dekanaty, archidiakonaty), jak też ich granice niemal w identycznym stanie występują już w przekazach z późnego średniowiecza, a także z XVI wieku. Od bardzo dawna w literaturze przeważa pogląd, że archidiakonaty zawichojski i lubelski, zapewne wraz z innymi odpowiadającymi im jednostkami administracji terytorialnej w diecezji krakowskiej, powstały już w XII wieku, zapewne w drugiej jego połowie, choć niektórzy byli skłonni widzieć ich początki nawet w poprzednim półwieczu⁶². Milcząco zakładano, że także granice tych jednostek administracyjnych, być może wytyczone w oparciu o istniejące wówczas podziały polityczne, nie ulegały w średniowieczu większym zmianom, aż do momentu, gdy na przełomie pierwszej i drugiej ćwierci XIV wieku stają się uchwytnie źródłowo dzięki wykazom parafii zawartym w Aktach Kamery Apostolskiej. Mimo pewnych wątpliwości co do rzeczywistego istnienia archidiakonatu terenowego z ośrodkiem w Lublinie już u schyłku XII wieku, które zgłoszono w literaturze niespełna

⁵⁹ Sygnalizowanym już wyjątkiem od tej ogólnej zasady były tereny parafii Biłgoraj i Puszcza Solska zaliczone prawdopodobnie w XVI wieku do województwa lubelskiego z zachowaniem przynależności tego obszaru do diecezji chełmskiej, oraz parafia Wrzawy położona w województwie sandomierskim, ale należąca do archidiakonatu zawichojskiego diecezji krakowskiej.

⁶⁰ S. Litak, *Atlas Kościoła łacińskiego*, arkusz XXI–XXII, s. 138–139; s. 271 (Batorz, Biała, Borów, Dzierzkowice, Goraj, Gościeradów, Kraśnik, Modliborzycze, Pniów, Popkowice, Potok Wielki, Prawno, Radomyśl, Radzięcín, Rybitwy, Świeciechów, Urzędów, Wrzawy, Zaklików).

⁶¹ Tamże, arkusz XXI–XXII, s. 138–139; s. 254–255 (Boby, Boiska, Zakrzówek).

⁶² Karol Potkański doszedł do wniosku, że twórcą archidiakonatów radomskiego i lubelskiego był biskup krakowski Gedko. Okres ich powstania przypadałby zatem na lata 1166–1185 – K. Potkański, *Granice biskupstwa krakowskiego*, „Rocznik Krakowski” 1900, t. 4, s. 229–230. Tadeusz Silnicki, sądząc, że archidiakonaty terenowe w diecezji krakowskiej powołano do życia za pontyfikatu biskupa Gedki lub Pełki, okres tworzenia tych struktur wydłużył do 1207 roku – T. Silnicki, *Organizacja archidiakonatu w Polsce*, Lwów 1927, s. 64. Trzy dekady po Silnickim, Przemysław Szafran uznał za bardzo prawdopodobne, że archidiakonaty sandomierski, radomski, zawichojski i lubelski powstały w ramach jednej akcji przed 1171 rokiem, ale sugerował także, że mogło to nastąpić nawet za legacji Idziego z Tuskułum w 1124 roku – P. Szafran, *Rozwój średniowiecznej sieci parafialnej w Lubelskiem*, Lublin 1958, s. 48–49. Tezy Szafrana przyjął także badacz najwcześniejszych dziejów archidiakonatu zawichojskiego Henryk Grocholski – H. Grocholski, *Powstanie archidiakonatu zawichojskiego i jego najstarsze kościoły do połowy XIV w.*, „Roczniki Humanistyczne” 1965, t. 13, z. 2, s. 152–153. Upatrywanie w biskupie Gedce wielkiego reformatora i twórcy struktur administracji terenowej diecezji krakowskiej zdawały się potwierdzać także późniejsze badania: J. Chachaj, *Pierwotna średniowieczna sieć dekanalna w diecezji krakowskiej*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 71 (1999), s. 379–387.

dekadę temu⁶³, możemy przyjąć, że niewątpliwie od lat dwudziestych XIII stulecia istniały już zarówno archidiakonaty zawichojski, jak i lubelski, oraz że ich zasięg był zbliżony do granic czternastowiecznych oraz późniejszych.

W okresie potrydenckim archidiakonaty położone we wschodniej części diecezji krakowskiej (w tym zawichojski i lubelski) zostały podzielone na dekanaty. Waldemar Kowalski ustalił, że podział ten został wprowadzony decyzją biskupa krakowskiego Jerzego kardynała Radziwiłła w grudniu 1598 roku⁶⁴. Już wtedy położone na prawym brzegu Wisły parafie archidiakonatu zawichojskiego zostały zaliczone do dekanatu urzędowskiego, a południowa część archidiakonatu lubelskiego znalazła się w granicach dekanatu chodelskiego. Trzeba zauważyć, że podziały wprowadzone u schyłku XVI wieku na interesującym nas obszarze, przetrwały aż do schyłku XVIII wieku⁶⁵.

Trzeba także zauważyć, że od 1767 roku funkcjonowała w ramach diecezji krakowskiej sufragania terenowa z ośrodkiem w Lublinie, a sufragani lubelski miał prawo pełnić funkcje biskupie we wszystkich kościołach województwa lubelskiego i Ziemi Stężyckiej położonych na prawym brzegu Wisły⁶⁶. Oznacza to, że omawiany przez nas teren mieścił się także w całości w granicach terenowej sufraganii lubelskiej⁶⁷.

Ostatnią strukturą administracyjną Kościoła łacińskiego, o której należy wspomnieć, były związane z funkcjonowaniem sądownictwa kościelnego oficjalaty terenowe. Z ustaleń badaczy wynika, że teren archidiakonatu lubelskiego pokrywał się w zasadzie z terenowym oficjalem lubelskim, zaś parafie archidiakonatu zawichojskiego należały do terenowego oficjalu sandomierskiego⁶⁸. Zwracano uwagę na możliwość rozciągania się w XV wieku jurysdykcji oficjalu lubelskiego na prawobrzeżną część archidiakonatu lubelskiego, czyli na interesujące nas obszary⁶⁹, ale najpóźniej około 1490 roku archidiakonatu zawichojski znalazł się w granicach oficjalu sandomierskiego⁷⁰. W XVI wieku nastąpiły niewielkie korekty granicy między archidiakonatami lubelskim i zawichojskim, a zarazem między oficjalami lubelskim i sandomierskim. Powstała na pograniczu tych jednostek parafia Zakrzówek notowana jeszcze w 1592 roku w archidiakonacie zawichojskim, od 1593 roku występowała w archidiakonacie i oficjalu lubelskim. W 1614 roku erygowana została

⁶³ J. Chachaj, *Początki lubelskiego ośrodka kościelnego*, w: *Lublin przez siedem wieków. Wydarzenia i ludzie*, red. E. Niebelski, Lublin 2017, s. 195–196.

⁶⁴ *Schematyzm diecezji krakowskiej z tzw. kopiarza wislickiego*, wyd. W. Kowalski, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 81 (2004), s. 107.

⁶⁵ Tamże, s. 116–117.

⁶⁶ J.A. Wadowski, *Kościół lubelski. Na podstawie źródeł archiwalnych*, Kraków 1907 (wyd. 2 – reprint, Lublin 2000), s. 133–136 (wraz z przypisem 4 na s. 133–135).

⁶⁷ Być może z wyjątkiem parafii Wrzawy, skoro jej centrum znajdowało się poza województwem lubelskim, ale brak źródeł nie pozwala na jednoznaczne rozstrzygnięcie tej kwestii.

⁶⁸ P. Hemperek, *Oficjalat okręgowy w Lublinie XV–XVIII w. Studium w dziejów organizacji i kompetencji sądownictwa kościelnego*, Lublin 1974, s. 94–95.

⁶⁹ Tamże, s. 96–98.

⁷⁰ Tamże, s. 99.

także parafia Boiska, której okręg wyłączono z okręgów parafii Rybitwy i Dzierzkowice z archidiakonatu zawichojskiego oraz parafii Kluczkowice z archidiakonatu lubelskiego. Nowa parafia znalazła się w archidiakonacie i oficjalicie lubelskim⁷¹. W XVII wieku granica oficjalicie lubelskiego przesunęła się dalej na południe. Przeniesiono w jego skład (pozostawiając jednak przynależność do archidiakonatu zawichojskiego) parafie Popkowice (1617), Kraśnik (1621), Urzędów (1626) i Dzierzkowice (1649). Zmiana ta nie okazała się jednak trwała i do końca stulecia przywrócono wcześniejszy zasięg oficjalicie sandomierskiego⁷². Ostatnie zmiany dotyczące struktury oficjalicie nastąpiły w 1760 roku, gdy w Lublinie został ustanowiony oficjalicie generalny. Jego jurysdykcja miała obejmować całe województwo lubelskie, a zatem także całość omawianych terenów. Mimo to dekanat urzędowski pozostał w podległości wobec oficjalicie terenowego sandomierskiego⁷³.

Tabela 3. Wykaz łacińskich parafii południowej części historycznego województwa lubelskiego około 1772 roku⁷⁴

Parafia	Czas powstania	Archidiakoniat	Dekanat	Uwagi
Batorz	1445	zawichojski	urzędowski	
Biała	przed 1325	zawichojski	urzędowski	
Boby	przed 1419	lubelski	chodelski	
Boiska	1614	lubelski	chodelski	
Borów	przed 1453	zawichojski	urzędowski	pierwotnie filia parafii św. Maurycyego w Zawichoście
Dzierzkowice	przed 1325	zawichojski	urzędowski	
Goraj	przed 1395	zawichojski	urzędowski	
Gościeradów	przed 1409	zawichojski	urzędowski	
Kraśnik	przed 1402	zawichojski	urzędowski	parafia przeniesiona ze Stróży (tam istniała już w 1325 roku)
Modliborzyce	1668	zawichojski	urzędowski	parafia przeniesiona ze Słupi
Pniów	1464–1471	zawichojski	urzędowski	
Popkowice	1397–1403	zawichojski	urzędowski	
Potok	przed 1325	zawichojski	urzędowski	
Prawno	1614	zawichojski	urzędowski	
Radomyśl	1614	zawichojski	urzędowski	

⁷¹ Tamże, s. 101.

⁷² Tamże, s. 103.

⁷³ Tamże, s. 104–105.

⁷⁴ Na podstawie: *Monumenta Poloniae Vaticana*, t. 1: *Acta Camerae Apostolicae*, vol. 1: 1207–1344, wyd. J. Ptaśnik, Kraków 1913, s. 159–160; J. Długosz, *Liber beneficiorum*, t. 2, s. 504–505; J.A. Wadowski, *Kościół lubelski*, s. 190, 195, 206, 307–344; P. Hemperek, *Oficjalicie okręgowy w Lublinie*, s. 101; S. Litak, *Atlas Kościoła łacińskiego*, arkusz XXI–XXII, s. 138–139; 254–255, 271, 409; J. Chachaj, *Blżej schizmatyków niż Krakowa*, s. 80, 265.

Parafia	Czas powstania	Archidiakoniat	Dekanat	Uwagi
Radzięcín	XVI w.? ponownie 1718	zawichojski	urzędowski	
Rybitwy	przed 1325	zawichojski	urzędowski	
Świeciechów	przed 1325	zawichojski	urzędowski	
Urzędów	początek XV w.	zawichojski	urzędowski	
Wrzawy	przed 1325	zawichojski	urzędowski	
Zaklików	1608	zawichojski	urzędowski	parafia przeniesiona ze Zdziechowic po jej upadku w czasie reformacji
Zakrzówek	przed 1592 (pocz. XVI w.?)	lubelski	chodelski	parafia powstała na granicy archidiakonatów, notowana do 1592 roku w zawichojskim, od 1593 roku w lubelskim
Publiczne świątynie nieparafialne w osadach innych niż parafialne				
Annapól	1740	zawichojski	urzędowski	filia parafii Świeciechów
Blinów	połowa XVIII w.	zawichojski	urzędowski	filia Potoku Wielkiego; 1782 rok odrębna parafia
Boża Wola	przed 1737	zawichojski	urzędowski	1739 rok oficjalnie filia Batorza
Frampól	1740	zawichojski	urzędowski	filia Radzięcina, 1778 rok odrębna parafia
Książomierz	1626	zawichojski	urzędowski	filia Dzierzkowic
Olbięcín	1730	zawichojski	urzędowski	filia Dzierzkowic
Rzeczycza Księża	przed 1611	zawichojski	urzędowski	filia Kraśnika
Rzeczycza Ziemiańska	1753	zawichojski	urzędowski	1772 rok parafia-filia Potoka Wielkiego
Słupia	1412	zawichojski	urzędowski	pierwotnie parafia, w 1668 roku przeniesiona do Modliborzyc, Słupia odtąd filia
Studzianki	przed 1737	zawichojski	urzędowski	filia Batorza/Bożej Woli
Zdziechowice	1409	zawichojski	urzędowski	pierwotnie parafia, która upadła w okresie reformacji, w 1608 roku nowa siedziba parafii w Zaklikowie, Zdziechowice odtąd filia
Józefów nad Wisłą (klasztór)	1691	zawichojski	urzędowski	parafia Rybitwy

BIBLIOGRAFIA

Źródła

- Długosz J., *Liber beneficiorum dioecesis Cracoviensis*, t. 2: *Ecclesiae parochiales*, wyd. A. Przeździecki, Kraków 1864.
- Kościół i społeczeństwo Małopolski w II połowie XVIII w. Materiały źródłowe*, t. 1: *Ludność i organizacja diecezji krakowskiej*, oprac. B. Szady, Lublin 2010.
- Księga dochodów beneficjów diecezji krakowskiej z roku 1529 (tzw. Liber retaxationum)*, wyd. Z. Leszczyńska-Skrętowa, Wrocław–Warszawa–Kraków 1968.
- Monumenta Poloniae Vaticana*, t. 1: *Acta Camerae Apostolicae*, vol. 1: *1207–1344*, wyd. J. Ptaśnik, Kraków 1913.
- „*Regestr diecezjów*” *Franciszka Czaykowskiego czyli właściciele ziemscy w Koronie 1783–1784*, do druku podał S. Górzyński, oprac. i wstęp K. Chłapowski, S. Górzyński, Warszawa 2006.
- Schematyzm diecezji krakowskiej z tzw. kopiařa wiślickiego*, wyd. W. Kowalski, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 81 (2004), s. 101–138.
- Spis ludności diecezji krakowskiej prymasa M.J. Poniatowskiego z 1787 roku*, wyd. B. Kumor, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 35 (1977), s. 256–283; 36 (1978), s. 349–369; 37 (1978), s. 361–400; 38 (1979), s. 151–188; 39 (1979), s. 237–277.

Opracowania

- Atlas historyczny (archi)diecezji lubelskiej 1805–2010*, red. H. Gapski, Lublin 2011.
- Atlas historyczny metropolii przemyskiej. (Archi)diecezja przemyska, diecezja rzeszowska, diecezja zamojsko-lubaczowska, ok. 1340–2018*, red. H. Gapski, Lublin 2019.
- Bylina S., *Chryścianizacja wsi polskiej u schyłku średniowiecza*, Warszawa 2002.
- Chachaj J., *Bliżej schizmatyków niż Krakowa. Archidiaconat lubelski w XV i XVI wieku*, Lublin 2012.
- Chachaj J., *Pierwotna średniowieczna sieć dekanalna w diecezji krakowskiej*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 71 (1999), s. 379–387.
- Chachaj J., *Początki lubelskiego ośrodka kościelnego*, w: *Lublin przez siedem wieków. Wydawnictwa i ludzie*, red. E. Niebelski, Lublin 2017, s. 165–199.
- Ćwik W., Reder J., *Lubelszczyzna – dzieje rozwoju terytorialnego, podziałów administracyjnych i ustroju władz*, Lublin 1977.
- Dzieje Lubelszczyzny*, t. 1, red. T. Mencel, Warszawa 1974.
- Dzieje Lubelszczyzny*, t. 3: *Słownik historyczno-geograficzny województwa lubelskiego w średniowieczu*, oprac. S. Kuraś, Warszawa 1983.
- Dzieje Lubelszczyzny*, t. 4: *Osady zaginione i o zmienionych nazwach historycznego województwa lubelskiego*, oprac. S. Wojciechowski, A. Sochacka, R. Szczygieł, Warszawa 1986.
- Grocholski H., *Powstanie archidiaconatu zawichojskiego i jego najstarsze kościoły do połowy XIV w.*, „Roczniki Humanistyczne” 1965, t. 13, z. 2, s. 151–162.

- Hemperek P., *Oficjalat okręgowy w Lublinie XV–XVIII w. Studium z dziejów organizacji i kompetencji sądownictwa kościelnego*, Lublin 1974.
- Litak S., *Atlas Kościoła łacińskiego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVIII wieku*, Lublin 2006.
- Litak S., *Kościół łaciński w Rzeczypospolitej około 1772 roku. Struktury administracyjne*, Lublin 1996.
- Litak S., *Parafie w Rzeczypospolitej w XVI–XVIII wieku. Struktura, funkcje społeczno-religijne i edukacyjne*, Lublin 2004.
- Myśliński K., *Geneza i znaczenie powołania woj. lubelskiego w 1474 r.*, „Rocznik Lubelski” 1973, t. 16, s. 9–25.
- Portal diecezji tarnowskiej, <https://diecezja.tarnow.pl/index.php/kuria/50-artykul/statyczne/19-o-diecezji> [dostęp: 3.03.2023].
- Potkański K., *Granice biskupstwa krakowskiego*, „Rocznik Krakowski” 1900, t. 4, s. 201–231.
- Rachwał P., *Ruch naturalny ludności rzymskokatolickiej w Lubelskiem w świetle rejestracji metrykalnej z lat 1582–1900*, Lublin 2019.
- Silnicki T., *Organizacja archidiaconatu w Polsce*, Lwów 1927.
- Stankowa M., *Powiat urzędowski w Polsce przedrozbiorowej pod względem prawno-ustrojowym*, w: *Z dziejów powiatu kraśnickiego. Materiały z sesji naukowej*, red. K. Myśliński, J.R. Szaflik, Lublin 1963, s. 49–55.
- Sułowski Z., *Dzieje zaludnienia obecnych powiatów kraśnickiego i janowskiego*, w: *Z dziejów powiatu kraśnickiego. Materiały z sesji naukowej*, red. K. Myśliński, J.R. Szaflik, Lublin 1963, s. 33–43.
- Szady B., *Prawo patronatu w Rzeczypospolitej w czasach nowożytnych. Podstawy i struktura*, Lublin 2003.
- Szafran P., *Rozwój średniowiecznej sieci parafialnej w Lubelskiem*, Lublin 1958.
- Szczygieł R., *Lokacja miasta na prawie niemieckim i jego dzieje w czasach jagiellońskich*, w: *Dzieje Urzędowa*, red. R. Szczygieł, M. Surdacki, Lublin–Urzędów 2011, s. 55–100.
- Wadowski J.A., *Kościół lubelskie. Na podstawie źródeł archiwalnych*, Kraków 1907 (wyd. 2 – reprint, Lublin 2000).
- Wadowski J.A., *Kościół w Lublinie i diecezji lubelskiej – rękopis w Bibliotece Naukowej PAU i PAN w Krakowie*, sygn. 2375, t. 1.
- West Gallicien (1801–1804) – First Military Survey, <https://maps.arcanum.com/en/map/firstsurvey-west-gallicien/?layers=152&bbox=2509590.2605556725%2C6665780.078202685%2C2513371.5047986545%2C6667167.887997488> [dostęp: 15.03.2023].
- Wiśniowski E., *Parafie w średniowiecznej Polsce. Struktura i funkcje społeczne*, Lublin 2004.
- Województwo lubelskie w drugiej połowie XVI wieku*, oprac. S. Wojciechowski, Warszawa 1966.
- Zahajkiewicz M.T., *Diecezja, jej granice i organizacja terytorialna*, w: *Dzieje archidiecezji lubelskiej (1805–2005)*, red. M.T. Zahajkiewicz, Lublin 2005, s. 27–49.

Ks. Jarosław Marczewski

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

ORCID: 0000-0002-7021-6806

Dzieje zasobu na przestrzeni minionych wieków

Współczesny stan zasobu ksiąg metrykalnych w archiwach poszczególnych parafii na omawianym terenie jest, co oczywiste, wynikiem kilku zasadniczych tendencji oraz istotnych okoliczności dziejowych. Pomędzy formalnym nakazem prowadzenia metryk wydanym przez sobór trydencki, powtarzaniem przez synody prowincjalne i diecezjalne, podkreślanym przez zarządzenia biskupie i egzekwowanym w ramach działalności wizytacyjnej w parafiach, jak również późniejszymi rozporządzeniami władz cywilnych a rzeczywistym realizowaniem tych wytycznych, pozostaje bowiem szerokie spektrum obiektywnych możliwości oraz indywidualnej wrażliwości osób odpowiedzialnych za wykonywanie nakazów kościelnych i państwowych. O ile niedomagania w zakresie poważnego podejścia poszczególnych duchownych na różnych etapach dziejów do właściwego traktowania ich personalnej odpowiedzialności podlegały w jakiejś mierze kontroli i korekcie ze strony przełożonych, o tyle procesy dziejowe, na które składał się szereg klęsk elementarnych, znajdowały się niemal zupełnie poza możliwościami skutecznego oddziaływania czynników lokalnych, choć oczywiście intensywne zaangażowanie w zakresie prewencji mogło w poszczególnych przypadkach skutkować ocaleniem dziejowej spuścizny archiwalnej.

Punktem retrospektywnego odniesienia dla dziejów zasobu metrykalnego w dawnym powiecie urzędowskim warto uczynić informacje zebrane przez Henryka Wiercieńskiego, dające się ująć w postaci zestawienia wiadomości o księgach zachowanych w poszczególnych parafiach na samym początku XX wieku, tj. w 1901 roku¹. Prześledzenie wcześniejszych materiałów wizytacyjnych dotyczących omawianego terytorium pozwoli na zorientowanie się w historii fluktuacji zasobu na przestrzeni dziejów od XVI do XIX stulecia łącznie. Należy oczywiście pamiętać o licznych mankamentach charakterystycznych dla

¹ Archiwum Archidiecezjalne Lubelskie [dalej: AAL, sygn. Rep 60 B VI 1, Wykaz statystyczny o ruchu ludności w parafiach dzisiejszych guberni lubelskiej od najdawniejszych czasów XVII w. do 1901 r., bns; P. Rachwał, *Staropolskie księgi metrykalne w archiwach parafialnych archidiecezji lubelskiej*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 63 (2015), nr 4, s. 591; P. Rachwał, *Ruch naturalny na Lubelszczyźnie w XVI–XIX wieku. Stan i perspektywy badawcze*, „Przeszłość Demograficzna Polski” 2017, t. 39, s. 34.

tego rodzaju źródeł, poczynając od ich niekompletności wynikającej nie tylko ze stanu zachowania, ale także z przeprowadzenia wizytacji wyłącznie na określonych obszarach i w niektórych latach. Ponadto należy uwzględnić przyjętą przez wizytatora i jego sekretarza specyfikę formy i treści odnotowywania faktów odnoszących się do przechowywanego zasobu metrykalnego i czynionych na bieżąco wpisów, jak też zwykle nieścisłości czy błędy popełnione przez autorów sporządzanych sprawozdań wizytacyjnych.

Wiek XVI

Spośród najstarszych, XVI-wiecznych ksiąg wizytacji przeprowadzonych na części omawianego terenu, jedynie wolumin z 1598 roku zawiera informacje o księgach metrykalnych. Parafie archidiaconatu zawichojskiego odnotowane w 1598 roku jako posiadające metryki to: Batorz, Borów, Dzierzkowice, Kraśnik, Słupia (późniejsza parafia Modliborzyce), Potok, Świeciechów i Urzędów². Należy wszakże zauważyć, że tylko w przypadku Dzierzkowic wskazano na początek wpisów metrykalnych w księdze: „metricae ab anno 1592”³. W pozostałych parafiach nie odnotowano żadnej daty. Zapis przy parafii Urzędów informował natomiast o dwóch rodzajach prowadzonych ksiąg: „metricae baptisatorum et copulatorum”⁴. W pozostałych przypadkach zauważono jedynie obecność metryk, przy czym przy parafii w Słupi dookreślono je mianem „metricae inordinatae”⁵. Wydaje się, że skoro przy pozostałych czterech zwizytowanych wówczas parafiach – Biała, Goraj, Gościeradów, Zaklików – nie wspomniano zupełnie o metrykach, można z pewnym prawdopodobieństwem przyjąć, że ich nie prowadzono⁶. W tych okolicznościach należy zauważyć istotną zbieżność z danymi zebranymi przez Henryka Wiercieńskiego. Otóż spośród wszystkich ujętych w jego wykazach parafii omawianego obszaru, to właśnie placówka w Potoku została odnotowana w 1901 roku jako ta, która wciąż posiadała najstarsze na tym terenie, bo jeszcze XVI-wieczne księgi. Różnica polegała jedynie na określeniu początku dokonywania wpisów. Data 1592 roku zanotowana w wizytacji z 1598 roku nie odpowiada bowiem ściśle zapiskom Wiercieńskiego, który podał datę 1581 jako początek wpisów chrzcielnych i małżeńskich⁷. Mając na uwadze wszelkie ułomności zapisu wizytacyjnego, wydaje się, że warto pokusić się o stwierdzenie, iż wspomniane księgi metrykalne zachowane do początku XX stulecia w parafii Potok odpowiadają najstarszym wzmiankom o nich i są prawdopodobnie tymi samymi

² Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie [dalej: AKMK], sygn. AV Cap 12, Visitatio ecclesiarum in Archidiaconatu Zavichostensi a. D. 1598, k. 11r, 14v, 19r, 27r, 12v, 17r, 24v, 25r.

³ Tamże, k. 12v.

⁴ Tamże, k. 14v.

⁵ Tamże, k. 24v.

⁶ Tamże, k. 21v, 22v, 23r, 26v.

⁷ AAL, sygn. Rep 60 B VI 1, bns.

księgami, skutecznie przechowanymi przez stulecia. W przypadku pozostałych parafii, o których najstarsza wizytacja informowała, że posiadają księgi metrykalne, zestawienia Wiercieńskiego nie potwierdzały ich zachowania.

Wiek XVII

W ciągu XVII wieku na omawianym obszarze – w różnych konfiguracjach geograficznych i chronologicznych – miały miejsce liczniejsze wizytacje przynoszące częściowe wiadomości o księgach metrykalnych przechowywanych w poszczególnych parafiach. Najstarsze z użytecznych zapisów dotyczyły dwóch parafii archidiaconatu lubelskiego – Boby i Zakrzówek. Mianowicie w 1611 roku potwierdzono w obu przypadkach odnotowywanie chrztów i ślubów – „*metrica utraque*”, przy czym dla pierwszej z parafii „*in duobus libris*”, zaś dla drugiej „*in uno libro*”⁸. Do końca XVII stulecia nie pojawiły się już żadne pozytywne wiadomości na ten temat, choć obie parafie były jeszcze wizytowane minimum raz, a mianowicie w 1675 roku⁹. Niemniej jednak przynajmniej w przypadku parafii Boby wydaje się, że kolejna księga metrykalna chrztów mogła być już wówczas prowadzona, jako że Wiercieński na początku XX wieku odnotowywał taką księgę, z wpisami od 1670 roku¹⁰.

Stosunkowo wysoki walor informatywny wykazuje natomiast wizytacja z 1617 roku, przeprowadzona w archidiaconacie zawichojskim. Został w jej trakcie zaznaczony nie tylko fakt posiadania przez poszczególne parafie ksiąg metrykalnych, ale wskazano także na ich charakter, a w większości przypadków także określono czas ich zaprowadzenia. W każdej z odnotowanych wówczas szesnastu parafii wyraźnie podkreślono zapisywanie w księgach zarówno chrztów, jak i ślubów. W parafiach Dzierzkowice, Gościeradów, Radomyśl, Urzędów nie podano daty, od kiedy dokonywano zapisów metrykalnych¹¹. W pozostałych parafiach wyraźnie to zaznaczono. W przypadku parafii Słupia przywołano datę 1599¹². W pozostałych parafiach wskazano daty z pierwszych dwóch dekad XVII stulecia: Batorz – 1610, Biała – 1605, Borów – 1614, Goraj – 1610, Kraśnik – 1609, Pniów – 1610,

⁸ AKMK, sygn. AV Cap 31, *Visitatio ecclesiarum decanatus Novi Montis, Bythomiensis, Novi Fori, Chodeliensis, Parczoviensis per Rmum Dnum Petrum Skiedzienski Archidiaconum Zawichostensem de anno 1611 peracta*, k. 98r, 107r.

⁹ AKMK, sygn. AV 9, *Liber visitationis externaee ecclesiarum in decanatum Chodeliensis per me Petrum Dobielowicz, decanum Chodeliensem, parochum Opoliernsem, commissarium ab R.D. Andrea Trzebicki, episcopo Cracoviensi, duce Severiae, datum et deputum, conscriptus a.D. 1675*, k. 2r–3v, 43r.

¹⁰ AAL, sygn. Rep 60 B VI 1, bns.

¹¹ AKMK, sygn. AV Cap 34, *Acta visitationis ecclesiarum archidiaconatus Zawichostensis (decanatus: Urzędoviensis, Zawichostensis, Opatoviensis) opera commissaria R. D. Jacobi Piasecki, decani Kielcensis, canonici Posnaniensis in anno 1617 diebus Junii et Julii confecta*, k. 21v, 24r, 26r, 31r.

¹² Tamże, k. 11v.

Popkowice – 1614, Potok – 1610, Świeciechów – 1612, Wrzawy – 1614, Zaklików – 1607¹³. Żadna z kolejnych wizytacji z XVII wieku nie odnotowywała już daty rocznej, pod którą rozpoczęto zapisywanie danych metrykalnych. W 1637 roku potwierdzono natomiast występowanie księgi chrztów i ślubów w parafiach Biała, Borów, Dzierzkowice, Goraj, Gościeradów, Pniów, Popkowice, Potok, Prawno, Radomyśl, Rybitwy, Słupia, Urzędów, Wrzawy, Zaklików. Równocześnie podkreślano konieczność zaprowadzenia – nieistniejących zatem – ksiąg zmarłych¹⁴.

W związku z przedstawionymi informacjami warto zauważyć, że jedynie w przypadku parafii Słupia zawartość parafialnego archiwum wydaje się zgadzać. Odnotowane w czasie wizytacji nieuporządkowane w 1598 roku akta metrykalne mogły zostać na nowo ułożone, przepisane bądź też w 1599 roku mogła zostać założona na skutek upomnienia wizytacyjnego nowa księga metrykalna. Zastanawiające wszakże pozostają wiadomości o parafiach Batorz, Borów, Kraśnik, Potok i Świeciechów. Zapisy wizytacyjne wskazujące w 1617 roku jedynie na XVII-wieczny zasób metrykalny przechowywany w tych parafiach, wydają się kłócić z danymi wizytacji z 1598 roku. Czy w ciągu niespełna dwóch dekad zaginęły księgi wcześniej odnotowane? Zapewne nie należy wykluczać żadnej możliwości, także tej, iż wizytator zapisał jedynie informację o księgach aktualnie wykorzystywanych, do których wpisywano bieżące dane o chrztach i ślubach, a które to księgi posiadały pierwsze wpisy z XVII wieku. Księgi starsze, w zasadzie archiwalne, mogły nie zostać ujęte w sprawozdaniu wizytacyjnym. Taką ewentualność zdaje się potwierdzać przywołany już wcześniej fakt zachowania XVI-wiecznej księgi chrzcielnej parafii Potok, o czym wspominał Wiercieński na początku XX stulecia. Podobnie zresztą należy sądzić o księgach parafii Dzierzkowice i Urzędów, które posiadały metryki u schyłku XVI wieku, a przy okazji odbywanej wizytacji w 1617 roku nie podano daty używanych wówczas ksiąg. Mogły to być zatem wciąż księgi najstarsze lub już nowsze, kolejne w serii.

Jaki był los ksiąg odnotowanych w końcu XVI stulecia oraz w pierwszej połowie XVII wieku? Trudno jednoznacznie ocenić. Zapisy wizytacyjne pochodzące z drugiej połowy XVII stulecia pozostają bowiem skromne i dość enigmatyczne. W przypadku erygowanej kilka dekad wcześniej parafii Boiska wizytator w 1675 roku odnotował długotrwałe – może trwające od początku istnienia placówki – zaniedbania w prowadzeniu ksiąg ochrzczonych i zaślubionych: „In libris metricarum videlicet baptisatorum et copulatorum supinam negligentiam antecessorum moderni rectoris consideravimus, vix enim Dominus per annum baptisatos adinvenit”¹⁵. Ciągłe zapisy w księdze – i to tylko ochrzczonych – rozpoczynały się zatem bodaj dopiero w 1674 roku. Warto jednak zwrócić

¹³ Tamże, k. 4r, 8r, 9v, 13r, 16r, 18v, 29v, 32v, 33v, 35r, 37r.

¹⁴ AKMK, sygn. AV Cap 44, Acta visitationum decanatum: Urzędowiensis, Zawichostensis et Opatviensis, ad archidiaconatum Zawichostensem pertinentium, autoritate R. D. Jacobi Zadzik, episcopi Cracoviensis a. D. 1637 peracta, k. 17r, 29r, 49r, 55r, 57r, 62r–v, 67r–v, 71v, 74v, 77r–v, 83r, 90v, 93r, 183r.

¹⁵ AKMK, sygn. AV 9, k. 5r.

uwagę, że we wcześniejszych dekadach, nawet jeśli zapisy były sporadyczne, to jednak księga ochrzczonych i zaślubionych musiała jakoś funkcjonować, o czym świadczy zestawienie Wiercieńskiego, powołujące się na istniejące w 1901 roku metryki z wpisami ochrzczonych od 1661 roku i wpisami zaślubionych od 1660 roku¹⁶.

Wizytacja z 1689 roku, przeprowadzona w parafiach Batorz, Biała, Dzierzkowice, Goraj, Gościeradów, Kraśnik, Książomierz, Modliborzyce (dawniej Słupia), Pniów, Popkowice, Prawno, Radomyśl, Świeciechów, Urzędów, Wrzawy i Zaklików, nie wspominała o posiadanych księgach, z czego można wnioskować, że były odpowiednio prowadzone¹⁷. Jedynie bowiem w przypadku dwóch parafii wizytator odnotował uwagi pod adresem proboszczów związane z prowadzeniem ksiąg. W parafii Borów „liberos de novo comparari studebit”¹⁸. W parafii Potok „libri metrices melius scribantur”¹⁹. Ponadto w dekretach reformacyjnych z 1689 roku znalazły się w wielu wypadkach zalecenia dotyczące księgi zmarłych. W związku z jej brakiem, o założenie takiej metryki wizytator zwracał się do proboszczów parafii Batorz, Biała, Gościeradów, Popkowice, Potok, Rybitwy, Urzędów, Wrzawy oraz Zaklików²⁰. W przypadku tej ostatniej parafii zalecenie wizytatora zostało zapewne wkrótce wprowadzone w życie, jako że spośród wszystkich metryk zgonów odnotowanych przez Wiercieńskiego na początku XX wieku, najstarsza była ta z Zaklikowa, w której wpisy jako jedyne rozpoczynały się jeszcze w XVII stuleciu, mianowicie w 1693 roku²¹.

Ostatnia z XVII-wiecznych wizytacji, odbyta w 1698 roku, nie podjęła w ogóle wątku obecności ksiąg metrykalnych w parafiach. W odwiedzonych przez wizytatora placówkach archidiaconatu zawichojskiego nie odnotowywano tej problematyki, zapewne z rozmysłem ją pomijając²². O tym, że milczenie źródeł nie oznaczało braku ksiąg metrykalnych, przekonuje jednak efekt działań Wiercieńskiego. Mianowicie do 1901 roku zachowały

¹⁶ AAL, sygn. Rep 60 B VI 1, bns.

¹⁷ AKMK, sygn. AV Cap 55, Visitatio externa archidiaconatus Zawichostensis a. D. 1689 in mense Novembre et Decembre expedita, in qua iura ecclesiarum, proventus parochorum una cum descriptionibus ecclesiarum et aedificiorum, noviter et ante existentium, connotata demonstrauntur. Decanatus: Urzędowiensis, Zawichostensis et Opatowiensis, k. 9v–10v, 11v–12r, 14v–15r, 23v–24r, 26r–v, 29r–30r, 31r–32r, 34v, 35r–v, 37v–38r, 39r–40r, 41r–v, 42r–v, 44r–45r, 48r–49r, 50r–v, 51v–52r.

¹⁸ Tamże, k. 44v.

¹⁹ Tamże, k. 8r.

²⁰ Tamże, k. 6r, 13v, 25r–v, 30v, 33r, 40r, 43v, 47r, 51v.

²¹ AAL, sygn. Rep 60 B VI 1, bns.

²² AKMK, sygn. AV Cap 57, Visitatio externa decanatus Urzędowiensis in archidiaconatu Zawichostensi, officialatu Sandomiriensi a. D. 1698 per R. D. Christophorum de Dambica Dembicki IUD, Cracoviensem, Sandomiriensem canonicum et officialem, praepositum Stobnicensem, SRM secretarium, de expresso consensu R. D. Joannis de Małachowice Małachowski, episcopi Cracoviensis, ducis Severiae -- in qua iura ecclesiarum, proventus parochorum una cum descriptionibus ecclesiarum et aedificiorum, noviter et ante extractorum, tum omnes et singuli proventus, fructus, utilitates, obventiones et emolumenta connotata fideliter et diligenter per me ALbertum Carolum Mrówczyński, Cracoviensem clericum saecularem.

się – niewymienione wcześniej – księgi ochrzczonych w następujących parafiach: Batorz od 1693 roku, Biała od 1655 roku, Boby od 1670 roku, Borów od 1636 roku, Dzierzkowice od 1615 roku, Goraj od 1643 roku, Gościeradów od 1644 roku, Kraśnik od 1629 roku, Modliborzyce (wcześniej Słupia) od 1674 roku, Prawno od 1694 roku, Świeciechów od 1658 roku, Urzędów od 1690 roku, Wrzawy od 1674 roku oraz Zaklików od 1656 roku. Ponadto zachowały się wpisy zaślubionych w metrykach następujących parafii: Biała od 1658 roku, Borów od 1664 roku, Dzierzkowice od 1615 roku, Goraj od 1643 roku, Gościeradów od 1644 roku, Modliborzyce od 1674 roku, Świeciechów od 1658 roku, Urzędów od 1691 roku oraz Zaklików od 1658 roku²³.

Wiek XVIII

Więcej informacji pozwalających na prześledzenie procesu zmian w zakresie zasobu metrykalnego przechowywanego w parafiach przyniosły wizytacje przeprowadzone w pierwszej połowie XVIII stulecia. Protokoły z odwiedzin placówek położonych na terenie archidiaconatu zawichojskiego z lat 1718–1719 i placówek wchodzących w skład archidiaconatu lubelskiego z 1721 roku dość dokładnie informowały o bieżącym prowadzeniu ksiąg metrykalnych. Wydaje się, że księgi ochrzczonych i zaślubionych występowały wówczas we wszystkich zwizytowanych parafiach: Batorz, Biała, Boby, Boiska, Borów, Dzierzkowice, Goraj, Gościeradów, Kraśnik, Modliborzyce, Pniów, Popkowice, Potok, Prawno, Rybitwy, Świeciechów, Urzędów, Wrzawy, Zaklików oraz Zakrzówek²⁴. Jedyne w przypadku parafii Radomyśl pominięto – zapewne wskutek przeoczenia – jakąkolwiek informację na temat ksiąg metrykalnych, natomiast w przypadku nowo erygowanej parafii Radzięcina odnotowano ogólną uwagę o posiadaniu księgi metrykalnej – jak należy rozumieć – świeżo zaprowadzonej²⁵. Warto jeszcze zauważyć, że wizytatorzy odnosili się niekiedy do wydarzeń związanych z losami parafii, mającymi bezpośrednie przełożenie

²³ AAL, sygn. Rep 60 B VI 1, bns.

²⁴ AKMK, sygn. AV Cap 58, *Visitatio interna et externa archidiaconatus Zawichostensis, tres: Urzędoviensem, Zawichostensem, Opatoviensem decanatus in se continentis, per R. D. Nicolaum a Złotniki Złotnicki, Leopoliensem canonicum, archidiaconum et oddicialem Sandomieiemsem et in Malice et Obrazów parachum, SRM secretarium, vigore commissionis inferius contentae visitatorem commissarium in anno 1718 mensibus Novembri et Decembri inchoata, ac in anno sequenti 1719 feliciter continuata, k. 4r–v, 5v, 7r, 8v, 12r, 13v–14r, 16v, 20r, 25v, 28r–v, 30r, 33r, 34v, 36v, 38r, 39v, 41r; sygn. AV 20, *Acta visitationis ecclesiarum archidiaconatus Lubilnensis (Decanatus: Lucoviesis, Parczoviensis, Casimiriensis, Chodeliensis, civitas Lublinum, decanatus Solecensis) dioecesis Cracoviensis ex commissione R.D. Constantini Feliciani Szaniawski, episcopi Cracoviensis, ducis Severiae per R.D. Joannem Felicem Szaniawski, episcopum Capsensem, suffraganum archidiaconum et officialem generalem Leopoliensem expedita et connotata anno 1721, s. 564, 638, 644.**

²⁵ AKMK, sygn. AV Cap 58, k. 17r–v, 18v.

na stan zachowania ksiąg metrykalnych. Tak więc w przypadku parafii Batorz wizytator informował o utracie wcześniejszych ksiąg z powodu pożaru kościoła, do którego doszło w 1707 roku: „Libri metrics baptisatorum, matrimonii, defunctorum post conflagrationem habentur conscripti, antiqui autem cum ecclesia combusti”²⁶. Analogiczna sytuacja miała miejsce w przypadku parafii Urzędów w związku z pożarem w 1704 roku: „Libri metrics antiqui conflagrati”²⁷. Co ważne, informacje te pośrednio świadczą zarazem o obecności w pozostałych parafiach nie tylko ksiąg będących w bieżącym użytkowaniu, ale także dawniejszych metryk. Należy jednak zaznaczyć, że w przypadku parafii Urzędów w bieżącym użytkowaniu były bodaj księgi chrzcielna i zaślubionych zaczynające się odpowiednio w latach 1690 i 1691. Takie bowiem widnieją jako zachowane w spisie Wiercieńskiego²⁸. Podobnie rzecz się miała z parafią Batorz, gdzie w bieżącym użytkowaniu była księga ochrzczonych spisywana od 1693 roku i odnotowana przez Wiercieńskiego²⁹. Spłonąć zatem musiały księgi starsze niż te.

O ile we wszystkich zwizytowanych placówkach występowały księgi chrzcielne i księgi zaślubionych – jak należy mniemać nie tylko aktualnie wykorzystywane, ale także wcześniejsze – to nieco inaczej wyglądała wówczas kwestia prowadzenia ksiąg zmarłych. W przekroju dziejowym wydaje się, że były one zaprowadzone w omawianych parafiach najpóźniej i z niemałym trudem, o czym zdają się świadczyć uwagi kontrolne wizytatorów. Spośród przywoływanych parafii znaczący odsetek placówek wciąż nie posiadał takich ksiąg. Dotyczyło to parafii Biała, Boby, Boiska, Potok i Urzędów³⁰. W przypadku parafii Zakrzówek, gdzie także nie notowano zmarłych, wizytator posłużył się charakterystycznym zwrotem, odnoszącym się nie tylko do bieżącej sytuacji, ale dającym wgląd w przeszłość: „Parochus produxit libros metrics baptisatorum et matrimonii copulatorum, defunctorum vero metrics nec antecedentes eius nec ipse hucusque connotabat”³¹.

Swego rodzaju weryfikacji stanu ksiąg odnotowanego na przełomie drugiej i trzeciej dekady XVIII wieku dostarcza materiał zgromadzony w ramach wizytacji przeprowadzonej u progu połowy tegoż stulecia i stanowiący zarazem podstawę dla obszernego, drukowanego na dużych arkuszach formularza – tzw. tabel parafii, z okresu, gdy posługę pasterką w diecezji krakowskiej sprawował bp Andrzej Stanisław Załuski. Formularz ten zbierał i porządkował w licznych punktach odpowiednie dane, szerzej przedstawione w samych aktach wizytacji. W przypadku parafii omawianego staropolskiego powiatu urzędowskiego wiadomości wizytacyjne oraz te przedstawione w sposób tabelaryczny uzupełniają się wzajemnie lub zastępują w sytuacji braku jednych bądź drugich. Przede wszystkim wydaje się, że zwizytowane parafie mogły się w tym czasie pochwalić prowadzeniem ksiąg

²⁶ Tamże, k. 20r.

²⁷ Tamże, k. 30r.

²⁸ AAL, sygn. Rep 60 B VI 1, bns.

²⁹ Tamże.

³⁰ AKMK, sygn. AV Cap 58, k. 12r, 13v–14r, 30r; sygn. AV 20, s. 638, 644.

³¹ AKMK, sygn. AV 20, s. 564.

metrykalnych w pełnym zestawie – chrzcielnych, zaślubionych i zmarłych. Dotyczyło to placówek Batorz, Biała, Boby, Boiska, Borów, Dzierzkowice, Goraj, Gościeradów, Kraśnik, Modliborzyce, Pniów, Popkowice, Potok, Radomyśl, Radzięcín, Rybitwy, Świeciechów, Urzędów, Wrzawy, Zaklików oraz Zakrzówek. Jedyna wątpliwość może dotyczyć parafii Prawno i nasuwać się w związku ze zdawkowym określeniem istniejącego stanu rzeczy: „*metrica scribitur*”³².

W przypadku niektórych placówek wizytator zanotował w 1748 roku szczegółowe informacje pozwalające na prześledzenie procesu powstawania i przechowywania zasobu metrykalnego. Tak więc w odniesieniu do parafii Batorz zaznaczono, że księga zmarłych została rozpoczęta w 1714 roku³³. Warto jednak zauważyć, że Wiercieński takiej księgi nie znał, a do 1901 roku zachowała się metryka o niemal pół wieku późniejsza³⁴. W parafii Kraśnik na skutek pożaru spłonęły starsze księgi, a nowe miały być zaczęte w 1736 roku³⁵. Na podstawie badań Wiercieńskiego okazuje się jednak, że zachowała się księga chrzcielna z 1693 roku, zaś pozostałe dwie kategorie mają wpisy zaczynające się w 1735 roku³⁶. Z kolei w parafii Radomyśl starsze księgi strawił pożar w 1733 roku³⁷. Materiały Wiercieńskiego zdają się potwierdzać ten fakt, choć również metryki prowadzone w okresie półwiecza po pożarze nie dotrwały do początku XX stulecia, jako że datują się dopiero na 1780 roku³⁸. Charakterystyczne jest jednak, że to właśnie niektóre odnotowane w połowie XVIII wieku, prowadzone wówczas metryki, zaczęte w trzeciej, czwartej i piątej dekadzie tego stulecia, zachowały się do 1901 roku. Dotyczyło to księgi zaślubionych parafii Boby oraz ksiąg zmarłych parafii Boby, Boiska, Borów, Gościeradów, Potok i wspomnianej już parafii Kraśnik³⁹.

W tabelach parafii bpa Załuskiego znalazły się jeszcze inne ciekawe wiadomości o zachowanych wówczas księgach metrykalnych, pozwalające – jak się zdaje – wnioskować o dziejach zasobu. W przypadku parafii Boby zanotowano: „*Liber baptisatorum antiquus unus et recentior. Liber copulatorum unus. Liber mortuorum unus*”⁴⁰. Jako że zachowane do 1901 roku księgi zaślubionych i zmarłych pochodziły z 1731 roku, można wnosić, że

³² AKMK, sygn. AV 45, Archidiaconatus Zawichostensis, tres decanatus, videlicet Urzędowiensem, Opatowiensem et Zawichostensem, in quibus ecclesiae parochiales numerantur 45, complectens, sub felici regimine et auspiciis Cel. Principis R.D. Andreae Stanislai Kostka comitis in Załuski episcopi Cracoviensis, ducis Severiae, generali visitatione lustratus, per Cyprianum Josephum Langi IUD, in Sandomieriensem, praepositum Rakowiensem anno 1748, k. 74r.

³³ Tamże, k. 90v.

³⁴ AAL, sygn. Rep 60 B VI 1, bns.

³⁵ AKMK, sygn. AV 45, k. 84v.

³⁶ AAL, sygn. Rep 60 B VI 1, bns.

³⁷ AKMK, sygn. AV 45, k. 109r.

³⁸ AAL, sygn. Rep 60 B VI 1, bns.

³⁹ Tamże.

⁴⁰ AKMK, sygn. Tab. Zał. 11, Decanatus Casimiriensis, Chodeliensis. Lucoviensis, Parczoviensis, Solecensis Archidiaconatus Lublinensis, k. 17r.

podobnie wyglądała rzecz z bieżącą księgą ochrzczonych. W wykazach Wiercieńskiego wskazana została natomiast zachowana księga ochrzczonych z 1670 roku⁴¹. Zapewne o niej pisał autor tabeli jako o księdze dawnej. W przypadku parafii Boiska zapisano: „Liber baptisatorum unus recens et antiquus simul cum libro copulatorum. Liber copulatorum tam antiquus quam recens unus cum libro baptisatorum”⁴². Oznaczałoby to, że w tabeli wskazano na zachowaną do 1901 roku księgę z wpisami ochrzczonych od 1661 roku i zaślubionych od 1660 roku⁴³.

Wypada jeszcze zwrócić uwagę na informację – co prawda innego typu, ale wartościową ze względu na ocenę ruchu naturalnego ludności – dotyczącą księgi zmarłych w parafii Zaklików. W tabeli bpa Załuskiego zanotowano mianowicie, że księga ta była w połowie XVIII wieku prowadzona w specyficzny sposób, jako że nie uwzględniała faktu śmierci dzieci: „Libri mortuorum adultorum tantum, parvulorum non notantur”⁴⁴.

Wiek XIX

Ze względu na specyficzną sytuację polityczno-kościelną w XIX wieku w części dawnego powiatu urzędowskiego, która znalazła się w diecezji chełmskiej, a potem lubelskiej, przeprowadzono wizytacje biskupie tylko w pierwszej połowie stulecia. Niemniej jednak to właśnie rezultat działalności wizytacyjnej bpa Wojciecha Skarszewskiego w dekanacie chodelskim, urzędowskim i zaklikowskim w pierwszej dekadzie nowego wieku przyniósł najbardziej precyzyjne dane odnośnie do zachowanego w tym czasie stanu ksiąg metrykalnych. Nie brakowało oczywiście w materiałach powizytacyjnych stosowanej wówczas zwyczajowej formuły „nomina baptisatorum in libro metrices inscribuntur” – odnotowanej w aktach dotyczących parafii Biała, Blinów, Boby, Borów, Frampol, Kraśnik, Rybitwy, Zaklików i Zakrzówek⁴⁵ – potwierdzającej kontrolę bieżącej aktywności proboszcza. Jednakże równocześnie spisywano mniej lub bardziej szczegółowo – przynajmniej w znaczącej liczbie parafii – jakie, ile i z których lat księgi znajdowały się w archiwum parafialnym. Tak więc w latach 1801–1807 w sposób najbardziej precyzyjny spisano księgi w parafiach Boiska, Boża Wola, Gościeradów, Prawno i Świeciechów. W ich przypadku zostały wymienione wszystkie księgi, które odnotowano zgodnie z ich zawartością merytoryczną i chronologiczną. Tak więc w parafii Boiska wskazano na następujące zachowane księgi:

⁴¹ AAL, sygn. Rep 60 B VI 1, bns.

⁴² AKMK, sygn. Tab. Zał. 11, k. 18r.

⁴³ AAL, sygn. Rep 60 B VI 1, bns.

⁴⁴ AKMK, sygn. Tab. Zał. 2, Decanatus Opatoviensis, Urzędoviensis, Zawichostensis Archidiaconatus Zawichostensis, k. 26r.

⁴⁵ AAL, sygn. Rep 60 A 186, Actus visitationis generalis decanatus Urzędoviensis 1801–1802, s. 146, 178, 466, 618, 693, 862, 887; sygn. Rep 60 A 189, Visitatio ecclesiarum decanatus Chodeliensis 1801, 1805–1806, k. 203r, 223v.

księgi ochrzczonych z lat 1662–1707, 1707–1748, 1763–1797 oraz na księgę prowadzoną od 1797 roku; księgi zaślubionych z lat 1661–1707, 1707–1733, 1763–1797 i księgę prowadzoną od 1797 roku; księgi zmarłych z lat 1738–1797 i od 1797 roku⁴⁶. W parafii Boża Wola odnotowano trzy księgi ochrzczonych, odpowiednio z wpisami z lat 1772–1794, 1794–1797 i 1797–1801; dwie księgi zaślubionych z lat 1775–1797 i 1797–1801; a także specyficznie prowadzone księgi zmarłych, mianowicie z lat 1767–1794 (wpisy znajdowały się w pierwszej księdze ochrzczonych), z lat 1794–1797 (wpisy znajdowały się w drugiej księdze ochrzczonych) oraz osobną księgę z lat 1797–1801⁴⁷. W parafii Gościeradów na początku XIX wieku znajdowało się siedem ksiąg z różnorodnymi wpisami: ochrzczonych z lat 1644–1686, a w niej zapisy zaślubionych z tych samych lat; ochrzczonych z lat 1686–1764, a w niej zapisy zaślubionych z lat 1686–1781 i zmarłych z lat 1708–1784; ochrzczonych z lat 1764–1790; a także zmarłych z lat 1764–1797, a w niej zapisy zaślubionych z lat 1781–1797 i ochrzczonych z lat 1791–1797; od 1797 roku prowadzono ponadto trzy oddzielne księgi ochrzczonych, zaślubionych i zmarłych⁴⁸. W parafii Prawno odnotowano jednakowy zakres chronologiczny zestawów, na które miały się składać po trzy księgi ochrzczonych, zaślubionych i zmarłych: 1668–1745, 1745–1797 oraz od 1797 roku⁴⁹. W parafii Świeciechów wykazano następującą zawartość archiwum: księgi ochrzczonych z lat 1658–1687, 1687–1708, 1712–1764, 1764–1792, 1792–1797 oraz od 1797 roku; księgi zaślubionych z lat 1658–1683, 1683–1712, 1764–1797 oraz od 1797 roku; księgi zmarłych z lat 1764–1771, 1771–1793, 1793–1797 oraz od 1797 roku⁵⁰.

Należy zaznaczyć, że – poza dokonany już wcześniej zestawieniami – dzięki szczegółowym zapisom wizytacyjnym z XIX wieku można dokonać porównania z materiałami znanymi Henrykowi Wiercieńskiemu. Tak więc u Wiercieńskiego zgodnie prezentują się początki ksiąg zmarłych w parafii Boiska i Świeciechów, zaś odmiennie w parafii Gościeradów, inaczej wszystkie serie ksiąg parafii Prawno, natomiast najstarsze księgi parafii Boża Wola figurują jako rozpoczęte wcześniej, bo w 1739 roku, a więc bezpośrednio po wyodrębnieniu się placówki z parafii Batorz⁵¹.

Warto jeszcze zauważyć, że księgi metrykalne sporządzane według tzw. formularza austriackiego, zaczynające się zwykle w 1797 roku, były wyraźnie nazywane księgami typu zaprowadzonego przez władzę świecką: „Metryki chrztów podług formalności nowej rządu teraźniejszego Jego Cesarskiej i Królewskiej Mości wprowadzone utrzymują się”⁵².

⁴⁶ AAL, sygn. Rep 60 A 185, Actus visitationis generalis decanatus Chodeliensis 1801–1802, s. 138; sygn. Rep 60 A 189, k. 203r.

⁴⁷ AAL, sygn. Rep 60 A 186, s. 114; sygn. Rep 60 A 189, k. 265r.

⁴⁸ AAL, sygn. Rep 60 A 195, Visitatio ecclesiarum decanatus Zaklikoviensis 1806, k. 254r.

⁴⁹ Tamże, k. 3v–4r.

⁵⁰ AAL, sygn. Rep 60 A 186, s. 533; sygn. Rep 60 A 195, k. 282v.

⁵¹ AAL, sygn. Rep 60 B VI 1, bns.

⁵² AAL, sygn. Rep 60 A 186, s. 368.

Poza wskazanymi parafiami ze szczegółowym wyliczeniem i opisem ksiąg, w sposób nieco bardziej ogólny objaśniono w wizytacjach bpa Skarszewskiego zawartość zasobu metrykalnego w przypadku parafii Batorz, Dzierzkowice, Goraj, Modliborzyce, Popkowice i Urzędów. Wskazano tam mianowicie daty roczne początkowe i niekiedy końcowe dla całości zbioru ksiąg metrykalnych w poszczególnych kategoriach. Dodatkowo wyodrębniano księgi prowadzone według zapisu austriackiego. Tak więc w parafii Batorz księgi dawniejsze obejmowały lata 1751–1797, zaś nowe księgi chrztów, zaślubionych i zmarłych były prowadzone w latach 1797–1806⁵³. W Dzierzkowicach księgi dawne ochrzczonych, zaślubionych i zmarłych miały zaczynać się w 1615 roku, a nowe w 1798 roku⁵⁴. W parafii Goraj stare metryki chrztów miały posiadać wpisy od 1610 roku, ślubów od 1613 roku, zmarłych od 1748 roku⁵⁵. W parafii Modliborzyce metryki chrztów i zaślubionych obejmowały czas od 1674 roku, zaś metryki zmarłych od 1731 roku⁵⁶. W Popkowicach wszystkie metryki zaczynały się w 1773 roku, aczkolwiek na skutek pożaru plebanii spłonęła metryka zmarłych, którą rozpoczęto na nowo w tym samym, tj. 1803 roku⁵⁷. W parafii Radzięcin odnotowano metryki chrztu z lat 1715–1794, ślubów z lat 1716–1794, zmarłych z lat 1722–1794 oraz trzy księgi nowego porządku – w sumie dwanaście woluminów⁵⁸. W parafii Urzędów dawniejsze metryki chrzcielne obejmowały lata 1662–1796, metryki zaślubionych lata 1692–1738 oraz 1766–1796, zaś metryki zmarłych lata 1706–1796, przy czym każda seria miała swoją kontynuację w nowej formie od 1797 roku⁵⁹. Ponadto odnotowano jeszcze metryki w dwóch kościołach filialnych – w Księżomierzy i Rzeczycy Ziemiańskiej. W tej pierwszej księgi metrykalne rozpoczynały się w 1783 roku⁶⁰. W drugiej natomiast w 1774 roku⁶¹.

Osobno należy wspomnieć o parafii Potok, jako że wizytacja z 1806 roku informuje o miejscowych księgach chrzcielnych, małżeńskich i osób zmarłych z lat 1500–1797 oraz nowych księgach, prowadzonych od 1797 roku⁶². Otóż terminus a quo wydaje się tu zupełnie chybiony, jeśli uwzględni się sam proces wprowadzania ksiąg metrykalnych po soborze trydenckim. Zresztą, dotychczasowe wizytacje i wspomniane już zapisy Wiercieńskiego wskazują na najstarszą w Potoku księgę chrzcielną i zaślubionych z końca XVI wieku. Miejskowa księga zmarłych pojawiła się natomiast nie wcześniej niż w pierwszej połowie XVIII stulecia. Warto dodatkowo podkreślić, że w aktach wizytacyjnych z 1801 roku zapisano jedynie suchy fakt potwierdzający występowanie ksiąg w parafii

⁵³ AAL, sygn. Rep 60 A 189, k. 180r.

⁵⁴ AAL, sygn. Rep 60 A 186, s. 382; sygn. Rep 60 A 195, k. 100r.

⁵⁵ AAL, sygn. Rep 60 A 186, s. 1073; sygn. Rep 60 A 189, k. 19v.

⁵⁶ AAL, sygn. Rep 60 A 186, s. 837; sygn. Rep 60 A 195, k. 149r.

⁵⁷ AAL, sygn. Rep 60 A 186, s. 267; sygn. Rep 60 A 189, k. 95r.

⁵⁸ AAL, sygn. Rep 60 A 186, s. 1022; sygn. Rep 60 A 189, k. 3r.

⁵⁹ AAL, sygn. Rep 60 A 186, s. 368–369.

⁶⁰ AAL, sygn. Rep 60 A 186, s. 440; sygn. Rep 60 A 195, k. 124r.

⁶¹ AAL, sygn. Rep 60 A 195, k. 233r.

⁶² Tamże, k. 199v.

Potok: „Libri metrices baptisatorum, copulatorum, mortuorum”, do czego dopisane zostało inną ręką „ab anno 1500”⁶³. Być może uzupełnienie to znalazło się wskutek błędnych ustaleń późniejszej wizytacji, która nie dość skrupulatnie zapoznała się ze stanem rzeczy.

W przypadku wizytacji przeprowadzonej przez bpa Józefa Marcelego Dziecielskiego szczegółowy opis zasobu ksiąg metrykalnych znalazł się tylko w protokołach powizytacyjnych parafii Prawno i Rybitwy. Otóż w 1830 roku potwierdzono wcześniejsze ustalenia wizytacyjne co do ksiąg metrykalnych parafii Prawno w zapisie wizytacyjnym bpa Skarszewskiego. Dodano wszakże informacje o księgach ochrzczonych, zaślubionych i zmarłych z lat 1810–1825 oraz prowadzonych dalej od 1826 roku⁶⁴. Natomiast w przypadku parafii Rybitwy pojawiły się informacje nieodnotowane w wizytacji bpa Skarszewskiego, mianowicie o występowaniu w zasobach parafialnych siedmiu dawnych ksiąg metrykalnych, z czego trzy były oprawione. Ponadto przechowywano po jednej księdze ochrzczonych, zaślubionych i zmarłych z czasów austriackich, jak również trzy księgi metrykalne zaczone w 1826 roku⁶⁵.

U zarania XX wieku

Podsumowując, warto zadać pytanie o zachowanie zasobu metrykalnego w parafiach w relacji do ich historycznego dziedzictwa. W tym celu, dla przejrzystości obrazu, przydatne wydaje się poniższe zestawienie tabelaryczne. Spośród badanych placówek staropolskiego powiatu urzędowskiego 17 powstało do końca XVI stulecia. Tak więc ich w pierwszym rzędzie dotyczył obowiązek prowadzenia ksiąg, funkcjonujący przynajmniej od czasu przyjęcia uchwał trydenckich przez kościelną prowincję gnieźnieńską na synodzie w Piotrkowie w 1577 roku, a potem przez diecezję krakowską na synodzie w Krakowie w 1593 roku. Elementem wdrażania uchwał zawartych w statutach synodalnych były natomiast pierwsze i kolejne wizytacje potrydenckie. Ze wspomnianej liczby parafii aktami metrykalnymi mogło pochwalić się jeszcze w XVI wieku przynajmniej 8 placówek. Inne być może także je posiadały, niemniej jednak brak na ten temat dokładniejszych danych. Co ważne, ze wspomnianego zasobu do XX stulecia dotarły tylko zapisy chrzcielne i ślubne z parafii Potok. Jeśli natomiast poszerzyć wskazaną grupę parafii o powstałe w dwóch pierwszych dekadach XVII stulecia, to placówek takich było w powiecie urzędowskim w sumie 21. Wszystkie one w XVII wieku posiadały księgi metrykalne, chociaż w różnych ilościach i konfiguracjach w odniesieniu do zapisów chrzcielnych, ślubnych i pogrzebowych. Poza wspomnianą parafią Potok, wydaje się że do XX wieku

⁶³ AAL, sygn. Rep 60 A 186, s. 796.

⁶⁴ AAL, sygn. Rep 60 A 205, *Visitatio ecclesiarum dioecesis Lublinensis tempore episcopatus Josephi Marcellini Dziecielski*, vol. I, k. 339r.

⁶⁵ Tamże, k. 304r.

zachowały się najstarsze księgi chrzcielne i ślubne z parafii Dzierzkowice. W pozostałych wypadkach księgi najstarsze zaginęły w toku dziejów, aczkolwiek do 1901 roku zachowały się późniejsze księgi z XVII wieku jeszcze z 14 parafii. Natomiast nie były prowadzone lub nie zachowały się księgi metrykalne z XVII-wiecznych filii. Tymczasem spośród XVIII-wiecznych parafii oraz publicznych świątyń nieparafialnych z tego okresu, księgi z XVIII stulecia zachowały się do 1901 roku w 5 na 7 takich placówek. Ogólny wniosek, jaki się nasuwa, wydaje się zgodny z badawczą intuicją i logiką dziejowych procesów. Mianowicie księgi ze starszych parafii zachowały się w sumie w pokażnej liczbie, aczkolwiek dotyczyło to raczej ksiąg wytworzonych w dalszym okresie funkcjonowania tych placówek – im późniejsza epoka powstawania ksiąg, tym szanse na ocalenie zasobu metrykalnego były większe.

Tabela 1. Najstarsze odnotowane księgi metrykalne w parafiach i filiach powiatu urzędowskiego z podziałem na stulecia

Parafia/filia (data powstania)	XVI w.	XVII w.	XVIII w.	XIX w.	XX w.
Annopol (fil. 1740, par. 1886)					1886BCD1901
Batorz (par. 1445)	M1598	1610BC1617	1707BC1718 1714D1748	1751M1806	1693B1901 1792C1901 1791D1901
Blinów (fil. poł. XVIII w.)				B1801	1783BCD1901
Boby (par. przed 1419)		BC1611	BC1721 D1748	B1806	1670B1901 1731CD1901
Boiska (par. 1614)		BC1675	BC1721 D1748	1662B1801 1661C1801 1738D1801	1661B1901 1660C1901 1773D1901
Borów (par. przed 1453)	M1598	1614BC1617	BCD1718	B1801	1636B1901 1664C1901 1728D1901
Boża Wola (fil. 1738)				1772B1801 1775C1801 1776D1801	1739BCD1901
Dzierzkowice (par. przed 1325)	1592M1598	BC1617	BCD1718	1615BCD1801	1615BC1901 1708D1901
Frampol (fil. 1740, par. 1778)				B1801	1778BD1901 1779C1901

Parafia/filia (data powstania)	XVI w.	XVII w.	XVIII w.	XIX w.	XX w.
Goraj (par. przed 1395)		1610BC1617	BCD1718	1610B1801 1613C1801 1748D1801	1643BC1901 1810D1901
Gościeradów (par. przed 1409)		BC1617	BCD1718	1644BC1806 1708D1806	1644BC1901 1728D1901
Janów, wcześniej Biała (par. przed 1325)		1605BC1617	BC1718 D1748	BCD1806	1655B1901 1658C1901 1712D1901
Józefów (klasztór 1691)					
Kraśnik (par. przed 1402)	M1598	1609BC1617	1736BCD1718	B1801	1629B1901 1735CD1901
Księżomierz (fil. 1626)				1783M1801	1847BCD1901
Modliborzycze, wcześniej Słupia (par. 1412)	M1598	1599BC1617	BCD1718	1674BC1801 1731D1801	1674BC1901 1731D1901
Olbięcin (fil. 1730)					
Pniów (par. 1464–1471)		1610BC1617	BCD1718		1784B1901 1786CD1901
Popkowice (par. 1397–1403)		1614BC1617	BCD1718	1773BC1806 1803D1806	1803BCD1901
Potok Wielki (par. przed 1325)	M1598	1610BC1617	BC1718 D1748	1500(!)BCD1801	1581BC1901 1736D1901
Prawno (par. pocz. XVII w.)		BC1637	BCD1718	1668BCD1806	1694B1901 1667C1901 1748D1901
Radomyśl (par. 1614)		BC1617	1733BCD1748		1780BCD1901
Radzięcín (par. 1718)			1718BCD1748	1715B1801 1716C1801 1722D1801	1760B1901 1723C1901 1715D1901
Rybitwy (par. przed 1325)		BC1637	BCD1718	BCD1830	1700BC1901 1711D1901
Rzeczyca Księża (fil. przed 1611)					
Rzeczyca Ziemiańska (fil. 1772)				1774BCD1806	1774BD1901 1775C1901
Świeciechów (par. przed 1325)	M1598	1612BC1617	BCD1718	1658BC1801 1764D1801	1658BC1901 1764D1901

Parafia/filia (data powstania)	XVI w.	XVII w.	XVIII w.	XIX w.	XX w.
Urzędów (par. pocz. XV w.)	BC1598	BC1617	BC1718 D1748	1662B1801 1692C1801 1706D1801	1690B1901 1681C1901 1770D1901
Wrzawy (par. przed 1325)		1614BC1617	BCD1718		1674B1901 1787CD1901
Zaklików (par. 1608)		1607BC1617	BCD1718	B1801	1656B1901 1658C1901 1693D1901
Zakrzówek (par. przed 1592)		BC1611	BC1721 D1748	B1801	1798BCD1901

Legenda: M – księgi metrykalne; B – księgi ochrzczonych; C – księgi zaślubionych; D – księgi zmarłych; RRRR przed – wzmiankowana w źródłach data początku wpisów w księdze; RRRR po – datacja źródła wzmiankującego wpisy w księdze

Sporządzono na podstawie: AKMK, sygn. AV Cap 12, Visitatio ecclesiarum in Archidiaconatu Zawichostensi a. D. 1598; sygn. AV Cap 31, Visitatio ecclesiarum decanatus Novi Montis, Bythomiensis, Novi Fori, Chodeliensis, Parczoviensis per Rmum Dnum Petrum Skiedzieski Archidiaconum Zawichostensem de anno 1611 peracta; sygn. AV Cap 34, Acta visitationis ecclesiarum archidiaconatus Zawichostensis (decanatus: Urzędoviensis, Zawichostensis, Opatoviensis) opera commissaria R. D. Jacobi Piasecki, decani Kielcensis, canonici Posnaniensis in anno 1617 diebus Junii et Julii confecta; sygn. AV Cap 44, Acta visitationum decanatum: Urzędoviensis, Zawichostensis et Opatviensis, ad archidiaconatum Zawichostensem pertinentium, autoritate R. D. Jacobi Zadzik, episcopi Cracoviensis a. D. 1637 peracta; sygn. AV Cap 58, Visitatio interna et externa archidiaconatus Zawichostensis, tres: Urzędoviensem, Zawichostensem, Opatoviensem decanatus in se continentis, per R. D. Nicolaum a Złotniki Złotnicki, Leopoliensem canonicum, archidiaconum et oddicialem Sandomieiemsem et in Malice et Obrazów parachum, SRM secretarium, vigore commissionis inferius contentae visitatorem commissarium in anno 1718 mensibus Novembri et Decembri inchoata, ac in anno sequenti 1719 feliciter continuata; sygn. AV 9, Liber visitationis externae ecclesiarum in decanatum Chodeliensis per me Petrum Dobielowicz, decanum Chodeliensem, parochum Opoliensem, commissarium ab R.D. Andrea Trzebicki, episcopo Cracoviensi, duce Severiae, datum et deputum, conscriptus a.D. 1675; sygn. AV 20, Acta visitationis ecclesiarum archidiaconatus Lubilnensis (Decanatus: Lucoviesis, Parczoviensis, Casimiriensis, Chodeliensis, civitas Lublinum, decanatus Solecensis) dioecesis Cracoviensis ex commissione R.D. Constantini Feliciani Szaniawski, episcopi Cracoviensis, ducis Severiae per R.D. Joannem Felicem Szaniawski, episcopum Capsensem, suffraganum archidiaconum et officialem generalem Leopoliensem expedita et connotata anno 1721; sygn. AV 45, Archidiaconatus Zawichostensis, tres decanatus, videlicet Urzędoviensem, Opatoviensem et Zawichostensem, in quibus ecclesiae parochiales numerantur 45, complectens, sub felici regimine et auspiciis Cel. Principis R.D. Andreae Stanislai Kostka comitis in Załuskie Załuski, episcopi Cracoviensis, ducis Severiae, generali visitatione lustratus, per Cyprianum Josephum Langi IUD, in Sandomieriensem, praepositum Rakoviensem anno 1748; AAL, sygn. Rep 60 A 185, Actus visitationis generalis decanatus Chodeliensis 1801–1802; sygn. Rep 60 A 186, Actus visitationis generalis decanatus Urzędoviensis 1801–1802; sygn. Rep 60 A 189, Visitatio ecclesiarum decanatus Chodeliensis 1801, 1805–1806; sygn. Rep 60 A 195, Visitatio ecclesiarum decanatus Zaklikoviensis 1806; sygn. Rep 60 A 205, Visitatio ecclesiarum dioecesis Lublinensis tempore episcopatus Josephi Marcellini Dziecielski, vol. I; sygn. Rep 60 B VI 1, Wykaz statystyczny o ruchu ludności w parafiach dzisiejszych guberni lubelskiej od najdawniejszych czasów XVII w. do 1901 r.

Bibliografia

Źródła

Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie

Akta wizytacji kapitulnych

- sygn. AV Cap 12, Visitatio ecclesiarum in Archidiaconatu Zawichostensi a. D. 1598
- sygn. AV Cap 31, Visitatio ecclesiarum decanatus Novi Montis, Bythomiensis, Novi Fori, Chodeliensis, Parczoviensis per Rmum Dnum Petrum Skiedzienski Archidiaconum Zawichostensem de anno 1611 peracta
- sygn. AV Cap 34, Acta visitationis ecclesiarum archidiaconatus Zawichostensis (decanatus: Urzędowiensis, Zawichostensis, Opatoviensis) opera commissaria R. D. Jacobi Piasecki, decani Kielcensis, canonici Posnaniensis in anno 1617 diebus Junii et Julii confecta
- sygn. AV Cap 44, Acta visitationum decanatum: Urzędowiensis, Zawichostensis et Opatviensis, ad archidiaconatum Zawichostensem pertinentium, autoritate R. D. Jacobi Zadzik, episcopi Cracoviensis a. D. 1637 peracta
- sygn. AV Cap 55, Visitatio externa archidiaconatus Zawichostensis a. D. 1689 in mense Novembre et Decembre expedita, in qua iura ecclesiarum, proventus parochorum una cum descriptionibus ecclesiarum et aedificiorum, noviter et ante existentium, connotata demonastrantur. Decanatus: Urzędowiensis, Zawichostensis et Opatoviensis
- sygn. AV Cap 57, Visitatio externa decanatus Urzędowiensis in archidiaconatu Zawichostensi, officialatu Sandomiriensi a. D. 1698 per R. D. Christophorum de Dambica Dembicki IUD, Cracoviensem, Sandomiriensem canonicum et officialem, praepositum Stobnicensem, SRM secretarium, de expresso consensu R. D. Joannis de Małachowice Małachowski, episcopi Cracoviensis, ducis Severiae – in qua iura ecclesiarum, proventus parochorum una cum discriptionibus ecclesiarum at aedificiorum, noviter et ante extractorum, tum omnes et singuli proventus, fructus, utilitates, obventiones et emolumenta connotata fideliter et diligenter per me Albertum Carolum Mrówczyński, Cracoviensem clericum saecularem
- sygn. AV Cap 58, Visitatio interna et externa archidiaconatus Zawichostensis, tres: Urzędowiensem, Zawichostensem, Opatoviensem decanatus in se continentis, per R. D. Nicolaum a Złotniki Złotnicki, Leopoliensem canonicum, archidiaconum et oddicialem Sandomieensem et in Malice et Obrazów parochum, SRM secretarium, vigore commissionis inferius contentae visitatorem commissarium in anno 1718 mensibus Novembri et Decembri inchoata, ac in anno sequenti 1719 feliciter continuata

Akta wizytacji biskupich

- sygn. AV 9, Liber visitationis externae ecclesiarum in decanatum Chodeliensis per me Petrum Dobielowicz, decanum Chodeliensem, parochum Opoliensem, commissarium

ab R.D. Andrea Trzebicki, episcopo Cracoviensi, duce Severiae, datum et deputum, conscriptus a.D. 1675

sygn. AV 20, Acta visitationis ecclesiarum archidiaconatus Lublilnensis (Decanatus: Lucovisis, Parczoviensis, Casimiriensis, Chodeliensis, civitas Lublinum, decanatus Solecensis) dioecesis Cracoviensis ex commissione R.D. Constantini Feliciani Szaniawski, episcopi Cracoviensis, ducis Severiae per R.D. Joannem Felicem Szaniawski, episcopum Capsensem, suffraganum archidiaconum et officialem generalem Leopoliensem expedita et connotata anno 1721

sygn. AV 45, Archidiaconatus Zawichostensis, tres decanatus, videlicet Urzędoviensem, Opatoviensem et Zawichostensem, in quibus ecclesiae parochiales numerantur 45, complectens, sub felici regimine et auspiciis Cel. Principis R.D. Andreae Stanislai Kostka comitis in Załuskie Załuski, episcopi Cracoviensis, ducis Severiae, generali visitatione lustratus, per Cyprianum Josephum Langi IUD, in Sandomieriensem, praepositum Rakoviensem anno 1748

Tabele Załuskiego (Tabellae eorum, super quibus in visitatione inquirendum est)

sygn. Tab. Zał. 2, Decanatus Opatoviensis, Urzędoviensis, Zawichostensis Archidiaconatus Zawichostensis

sygn. Tab. Zał. 11, Decanatus Casimiriensis, Chodeliensis. Lucoviensis, Parczoviensis, Solecensis Archidiaconatus Lublinensis

Archiwum Archidiecezjalne Lubelskie

sygn. Rep 60 A 185, Actus visitationis generalis decanatus Chodeliensis 1801–1802

sygn. Rep 60 A 186, Actus visitationis generalis decanatus Urzędoviensis 1801–1802

sygn. Rep 60 A 189, Visitatio ecclesiarum decanatus Chodeliensis 1801, 1805–1806

sygn. Rep 60 A 195, Visitatio ecclesiarum decanatus Zaklikoviensis 1806

sygn. Rep 60 A 205, Visitatio ecclesiarum dioecesis Lublinensis tempore episcopatus Josephi Marcellini Dzięcielski, vol. I

sygn. Rep 60 B VI 1, Wykaz statystyczny o ruchu ludności w parafiach dzisiejszych guberni lubelskiej od najdawniejszych czasów XVII w. do 1901 r.

Opracowania

Rachwał P., *Staropolskie księgi metrykalne w archiwach parafialnych archidiecezji lubelskiej*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 63 (2015), nr 4, s. 585–601.

Rachwał P., *Ruch naturalny na Lubelszczyźnie w XVI–XIX wieku. Stan i perspektywy badawcze*, „Przeszłość Demograficzna Polski” 2017, t. 39, s. 31–47.

Tomasz Nowicki

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

ORCID: 0000-0003-1185-9358

Regulacje prawne w zakresie przechowywania ksiąg metrykalnych

W poprzednim rozdziale omówiono problematykę dziejów zasobu metrykalnego. Pierwsze wnioski na temat rejestracji metrykalnej w parafiach dawnego powiatu urzędowskiego dotyczą zatem liczby zachowanych ksiąg w porównaniu do informacji o tej rejestracji zawartych w dawnych aktach wizytacyjnych. Te ustalenia wyraźnie pokazują, że do naszych czasów nie zachowały się wszystkie metryki, o których wzmiankowali wizytatorzy parafii, począwszy od wizytacji z 1598 roku, a skończywszy na wizytacjach z początku XIX wieku¹. Porównując stan sprzed ponad 100 lat z obecnie znanym zasobem metrykalnym, widać dalsze uszczuplenie stanu zachowania zasobu z okresu XVI–XIX wieku. Jest to ważna konstatacja. Pomijając przyczyny ubytków w liczbie ksiąg, należy jednak zadać pytanie, w jaki sposób, na przestrzeni wieków, regulowano kwestie prowadzenia i zabezpieczenia ksiąg metrykalnych oraz czy aktualnie zachowane źródła są przechowywane w taki sposób, że nie ulegną zniszczeniu lub zagubieniu, a oryginalne zapisy zachowają się w stanie umożliwiającym korzystanie z nich w przyszłości.

Prawo kanoniczne, począwszy od soboru trydenckiego, poprzez kolejne regulacje, także polskich władz kościelnych, wymagało od rządcy parafii prowadzenia ksiąg metrykalnych, a co za tym idzie, przechowywania ich w archiwum parafialnym. W tej części publikacji prześledzimy najważniejsze przepisy prawne dotyczące problematyki związanej z przechowywaniem metrykaliów.

Pierwsze powszechnie obowiązujące w całym Kościele regulacje dotyczące prowadzenia ksiąg metrykalnych zostały wprowadzone w trakcie obrad soboru trydenckiego².

¹ Zob. w tej publikacji: J. Marczewski, *Dzieje zasobu źródłowego na przestrzeni minionych wieków*.

² Rejestracja była znana już dużo wcześniej. Jeszcze przed uchwaleniem kanonu trydenckiego w 1563 roku o konieczności prowadzenia m.in. ksiąg chrztów, małżeństw i pogrzebów wspominał synod augsburski w 1548 roku (zob. *Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio*, t. 32, red. J.D. Mansi, Parisiis 1802, kol. 1302, <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k51617m/f658.item>. zoom [dostęp: 11.02.2024]). Dokładniej na ten temat zob. S. Chodyński, *Metryki kościelne*, w: *Encyklopedia kościelna*, t. 14, red. M. Nowodworski, Warszawa 1881, s. 224; J. Kurpas, *Początki ksiąg metrykalnych*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2 (1961), s. 9 i nn.; T. Moskał, *Historia ksiąg metrykalnych Kościoła katolickiego na ziemiach polskich*, „Archiwariusz. Biuletyn Archiwum

Ojcowie soborowi na 24 sesji w dniu 11 listopada 1563 roku przyjęli kanon mówiący o nakazie prowadzenia ksiąg ślubów oraz chrztów³. Wprowadzenie w praktyce tych ustaleń w poszczególnych kościołach lokalnych było uzależnione w dużym stopniu od gorliwości miejscowego ordynariusza. Warto w tym miejscu wskazać rolę kard. Karola Boromeusza, arcybiskupa Mediolanu. Za jego przyczyną na terenie powierzonej mu diecezji reguły uchwalone przez sobór, także te dotyczące rejestracji metrykalnej, były wprowadzane bardzo wcześnie⁴. Te reformistyczne działania arcybiskupa mediolańskiego miały znaczenie ogólnokościelne i zostały potem przeniesione do Rytuału Rzymskiego wprowadzonego przez papieża Pawła V w 1614 roku. Przepisy tam zawarte wprowadziły, obok obowiązku spisywania chrztów i małżeństw, również konieczność prowadzenia przez proboszczów ksiąg bierzmowanych, zmarłych oraz spisów parafian⁵.

W Polsce recepcja powszechnych przepisów kościelnych następowała stopniowo. Warto jednak zauważyć, że w niektórych polskich diecezjach normy soborowe dotyczące rejestracji metrykalnej były wprowadzane równie wcześnie jak w diecezji mediolańskiej. Dekrety soborowe już w 1564 roku przyjęła prowincja lwowska na synodzie prowincjonalnym pod przewodnictwem abpa Pawła Tarły. W tym samym roku uchwały soboru zostały zaakceptowane bez zastrzeżeń przez króla Zygmunta Augusta na sejmie w Parczewie⁶. O problematyce soborowej i sposobie wprowadzenia dekretów dyskutowano w 1564 roku na synodzie diecezji poznańskiej. Konkretnie już o konieczności prowadzenia rejestracji ślubów i chrztów mówiły uchwały synodalne z diecezji warmińskiej z 1565 roku przyjęte przez biskupa Stanisława Hozjusza⁷. Podobne regulacje wprowadził o trzy lata później-

Archidiecezjalnego w Poznaniu” 1 (2005), s. 57; R. Kotecki, *Rejestracja metrykalna wiernych w świetle potrydenckiego ustawodawstwa Kościoła katolickiego. Szczególne uwzględnienie prawodawstwa diecezji chełmińskiej, gnieźnieńskiej, płockiej i wrocławskiej*, „Nasza Przeszłość” 112 (2009), s. 143–145; P. Rachwał, *Ruch naturalny ludności rzymskokatolickiej w Lubelskiem w świetle rejestracji metrykalnej z lat 1582–1900*, Lublin 2019, s. 78.

³ *Dokumenty soborów powszechnych*, t. 4: *Lateran V, Trydent, Watykan I*, oprac. A. Baron, H. Pietras, Kraków 2004, s. 723.

⁴ Kwestie rejestracji metrykalnej poruszały synody mediolańskie z lat 1565, 1569, 1574 i 1576. Zob. W. Góralski, *Reforma trydencka w diecezji i prowincji kościelnej mediolańskiej w świetle pierwszych synodów kardynała Karola Boromeusza*, Lublin 1988, s. 197, 325, 345.

⁵ Księgi te wymieniono w części XII w rozdziale 1 zatytułowanym *De libris habendi apud parochos* (zob. *Rituale Romanum: Pauli V Pontificis Maximi jussu editum aliorumque pontificum cura recognitum atque auctoritate SSMI D. N. Pii Papae XI ad normam Codicis juris canonici accommodatum: Ecclesii Poloniae adaptatum et ab eodem SSMO D. N. Pio Papa XI aprobatum*, Catovicis 1927, s. 638). Por. T. Moskał, *Historia ksiąg metrykalnych*, s. 66–67; R. Kotecki, *Rejestracja metrykalna wiernych*, s. 147; P. Rachwał, *Staropolskie księgi metrykalne w archiwach parafialnych archidiecezji lubelskiej*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 63 (2015), nr 4, s. 590.

⁶ Zob. S. Litak, *Od Reformacji do Oświecenia. Kościół katolicki w Polsce nowożytnej*, Lublin 1994, s. 60; T. Nowicki, *Recepcja uchwał Soboru Trydenckiego w Polsce*, w: *Parczew w dziejach. Na królewskim szlaku historii*, red. M. Szumiło, Parczew 2014, s. 342.

⁷ *Synodus Stanislai Cardinalis et Episcopi Warmiensis anno 1565 celebrata*, w: *Constitutiones synodales Warmienses, Sambianses, Pomesanienses, Culmenses, necnon provinciales Rigenses*, red. F. Hipler,

szy synod wrocławski odbyty pod przewodnictwem biskupa Stanisława Karnkowskiego (1568). Zapisy dotyczące rejestracji ślubów i chrztów są niemal identyczne jak w kanonie trydenckim⁸. Przyjęcie przez całą prowincję gnieźnieńską uchwał soborowych, w tym też norm dotyczących rejestracji metrykalnej, nastąpiło na synodzie piotrkowskim odbytym pod przewodnictwem prymasa Jakuba Uchańskiego w 1577 roku⁹. Duże znaczenie dla recepcji dekretów trydenckich miał synod prowincjonalny z 1589 roku pod przewodnictwem prymasa Karnkowskiego. Stopniowo także w kolejnych polskich diecezjach, już po synodzie prowincjonalnym, wprowadzano zapisy Tridentinum, obejmujące również kwestie zaprowadzenia ksiąg chrztów i ślubów¹⁰. Do początków XVII wieku we wszystkich polskich diecezjach został wprowadzony obowiązek dokumentowania chrztów i ślubów¹¹. Warto w tym miejscu podkreślić rolę biskupa Bernarda Maciejowskiego. Jego list pasterski do proboszczów (tzw. Pastoralna) opracowany i przyjęty początkowo w diecezji krakowskiej (1601), został potem rozpowszechniony w całym polskim Kościele na kolejnym synodzie piotrkowskim w 1607 roku. Pastoralna, która uwzględniała specyfikę Rzeczypospolitej, była uwieńczeniem reformy trydenckiej i jeszcze w XVIII stuleciu odwoływano się do norm w niej zawartych¹².

Brunsbearge 1899, § 13; zob. J. Hochleitner, *Warmińskie nowożytnie księgi chrztów jako źródło historyczne*, „Echa Przeszłości” 11 (2001), s. 139–141; J. Obłąk, *Wprowadzenie uchwał Soboru Trydenckiego na Warmii. Obowiązek prowadzenia ksiąg metrykalnych*, w: *Alma Mater Tarnoviensis. Księga pamiątkowa z okazji 150. rocznicy założenia Instytutu Teologicznego i Seminarium Duchownego w Tarnowie 1821–1971*, red. P. Bednarczyk, F. Gawlik, Tarnów 1972, s. 233.

- ⁸ *Statuta synodalia diocesis Wladislaviensis et Pomeraniae*, collegit et edidit Z. Chodyński, Varsoviae 1890, s. 58, 65; zob. R. Kotecki, *Rejestracja metrykalna wiernych*, s. 153; por. B. Kumor, *Metryki parafialne w archiwach diecezjalnych*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 14 (1966), z. 1, s. 66.
- ⁹ Zob. S. Litak, *Od Reformacji do Oświecenia*, s. 60–61; S. Tylus, *Piotrkowski synod*, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 15, red. E. Gigilewicz, Lublin 2011, kol. 696; por. *Concilia Poloniae. Źródła i studia krytyczne*, t. 5: *Synody archidiecezji gnieźnieńskiej i ich statuty*, wyd. J. Sawicki, Warszawa 1950, s. 150–151.
- ¹⁰ Na przykład w diecezji chełmińskiej uchwały dotyczące m.in. ksiąg metrykalnych przyjął synod bpa Piotra Kostki odbyty w Chełmży w 1583 roku – zob. *Constitutiones synodales necnon ordinationes Dioecesis Culmensis*, red. A. Mańkowski, Torunii 1929, s. 20–77 (zwłaszcza s. 38, 51); por. R. Kotecki, *Rejestracja metrykalna wiernych*, s. 155. Z kolei w diecezji płockiej regulacje dotyczące rejestracji metrykalnej przyjęto za rządów bpa Piotra Dunin-Wolskiego w 1589 roku – zob. *Concilia Poloniae. Źródła i studia krytyczne*, t. 6: *Synody diecezji płockiej i ich statuty*, wyd. J. Sawicki, Warszawa 1952, s. 285; por. W. Góralski, *Problematyka sakramentów świętych w rozporządzeniu synodalnym biskupa płockiego Piotra Dunin-Wolskiego*, „Studia Płockie” 8 (1980), s. 32–33; D. Kisiel, *Recepcja reformy trydenckiej w diecezji płockiej*, Pułtusk 2004, s. 63 i nn.
- ¹¹ Zob. S. Litak, *Od Reformacji do Oświecenia*, s. 61; R. Kotecki, *Rejestracja metrykalna wiernych*, s. 158.
- ¹² Zob. S. Nasiorowski, „List pasterski” kard. Bernarda Maciejowskiego, Lublin 1992, s. 8–11, 251 i nn.; por. S. Litak, *Od Reformacji do Oświecenia*, s. 61. Warto zaznaczyć, że przy omawianiu udzielania sakramentów chrztu, bierzmowania i małżeństwa, kardynał Maciejowski przypominał o obowiązku prowadzenia przez proboszczów odpowiednich ksiąg, informując, jakie dane powinny

Przepisy listu pasterskiego kard. Maciejowskiego, zatwierdzone przez Rzym w 1608 roku, weszły do zbioru kościelnego prawa partykularnego prymasa Jana Wężyka przyjętego na synodzie prowincjonalnym w 1628 roku¹³. Z kolei formularz metryk, który wprowadził Rytuał Rzymski w 1614 roku, został adaptowany na terenie Rzeczypospolitej w opracowanym za rządów prymasa Wężyka Rytuale Piotrkowskim wydanym w 1631 roku¹⁴. Ustalenia te obowiązywały w zasadzie do końca XVIII wieku.

Zapisy normatywne określają, poza samą koniecznością prowadzenia ksiąg rejestracji metrykalnej, jakie informacje powinny być podawane w formularzach poszczególnych ksiąg¹⁵. Natomiast bardzo ogólnie informują o zasadach samego ich przechowywania. Zwykle nakazywano, jak to określili już ojcowie soborowi, by rządcy parafii starannie przechowywali metryki¹⁶. Podobnie kwestie regulowały synody mediolańskie kard. Karola Boromeusza¹⁷. Także w Rytuale Rzymskim z 1614 roku papież Paweł V wskazywał, by proboszcz wszystkie księgi starannie przechowywał¹⁸.

Takie ogólne sformułowania wprowadzają także najwcześniejsze polskie uchwały synodalne, które opierają się na kanonie trydenckim z 1563 roku. W statutach wrocławskich z 1568 roku zalecano, by pleban księgę chrztów „diligenter servet”, a księgę małżeństw „diligenter apud se custodiat”¹⁹. Z kolei w diecezji płockiej w przepisach wspomnianego wcześniej synodu odbytego za rządów bpa Piotra Dunin-Wolskiego w 1589 roku można znaleźć podobne normy, jak w statutach wrocławskich Karnkowskiego²⁰. Kiedy Stanisław

być umieszczane w tych zapisach – zob. S. Nasiorowski, „*List pasterski*”, s. 212–213, 237, 243; por. T. Moskal, *Historia ksiąg metrykalnych*, s. 68–69; R. Kotecki, *Rejestracja metrykalna wiernych*, s. 160–161.

¹³ Na temat tego zbioru zob. S. Tymosz, *Zbiór prymasa Jana Wężyka z 1628 roku na tle kodyfikacji kościelnego prawa polskiego*, „*Roczniki Nauk Prawnych*” 15 (2005), nr 2, s. 187–208.

¹⁴ Zob. B. Kumor, *Metryki parafialne*, s. 66; T. Moskal, *Historia ksiąg metrykalnych*, s. 62; R. Kotecki, *Rejestracja metrykalna wiernych*, s. 147.

¹⁵ *Rituale Romanum: Pauli V*, s. 639–644. Szczegółowo formuły te omawia R. Kotecki, *Rejestracja metrykalna wiernych*, s. 148–151.

¹⁶ Przepis trydencki wskazywał, że księgę, w której zapisywano imiona małżonków i świadków, proboszcz powinien „diligenter apud se custodiat” (zob. *Dokumenty soborów powszechnych*, s. 723).

¹⁷ W mediolańskich statutach synodalnych z 1565 roku zapisano m.in.: „Parochus librum habeat, diligenterque custodiat (...) et quotannis singulorum annorum scriptae ejus retionibus exemplum det episcopo, qui id fideliter asservandum curabit” (zob. *Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio*, t. 34, red. J.D. Mansi, Parisiis 1802, kol. 16, <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k516199/f15.item.zoom> [dostęp: 11.02.2024]). Podobnie wypowiedział się ten synod w sprawie przechowywania ksiąg ślubów (tamże, kol. 71). Potwierdzają to także ustalenia W. Góralskiego, *Reforma trydencka*, s. 325, 345.

¹⁸ W Rytuale Rzymskim zobowiązywano proboszcza, by „omnes hoc libros, secundum usum ab Ecclesia probatum vel a proprio Ordinario praescriptum, conscribat ac diligenter asservet” (*Rituale Romanum: Pauli V*, s. 638).

¹⁹ *Statuta synodalia Dioecesis Vladislaviensis et Pomeraniae*, s. 59, 65.

²⁰ Czytamy tam, że „Parochus debet habere in ecclesia librum, in quo nomina coniugum et testium diemque et locum contracti matrimonii describat, quem diligenter custodiat” (zob. *Concilia Poloniae*, t. 6, s. 285). Podobne przepisy dla tej diecezji zatwierdził biskup Wojciech Baranowski.

Karnkowski został arcybiskupem gnieźnieńskim, wówczas zapisy dotyczące przechowywania ksiąg metrykalnych wprowadzały synody diecezjalne gnieźnieńskie.

Już w tym czasie zdawano sobie sprawę, że w wielu parafiach sposób przechowywania ciągle przyrastającej dokumentacji w postaci ksiąg metrykalnych nie jest wystarczająco staranny. Stąd ustawodawcy kościelni przygotowywali przepisy mające dyscyplinować kler. Ciekawe normy wprowadzono na przykład na kaliskim synodzie w 1602 roku. Arcybiskup Karnkowski zatwierdził wówczas w jednym z dekretów synodalnych, by zapisy chrztów i ślubów były prowadzone w postaci oprawnej księgi, w przeciwnym razie groziła kara 10 grzywn²¹. Wymóg mówiący o dobrze prowadzonej, uporządkowanej i oprawionej księdze chrztów zawarł też biskup Hieronim Rozdrażewski, następca Karnkowskiego na biskupstwie wrocławskim²². Kwestie przechowywania ksiąg rejestracji metrykalnej zostały również uwzględnione w przepisach synodu wrocławskiego z 1612 roku odbytego za rządów biskupa Wawrzyńca Gembickiego, ale już tutaj wyraźnie zaznaczono możliwość ukarania proboszcza za niestaranne prowadzenie i przechowywanie metryk²³. Można przypuszczać, że w praktyce jednak zasady określone we wrocławskich synodach diecezjalnych, mimo grożących kar, nie były przestrzegane. Wskazują na to chociażby kolejne przepisy synodalne w tej diecezji. W 1628 roku biskup Andrzej Lipski nakazywał, by plebani własnoręcznie wypełniali zapisy, by posługiwali się formularzem wprowadzony przez Pastorałną Maciejowskiego i ponawiał groźbę kar pieniężnych za niedbałe i niestaranne prowadzenie ksiąg metrykalnych²⁴. Podobnie jak w diecezji wrocławskiej, także

Na synodzie diecezjalnym odbytym w 1593 roku odnośnie do ksiąg ślubów zapisano, że „Parochus quilibet habeat librum seu indicem, in quo coniugum et testium nomina, annum, mensem, diem et locum matrimonii, non utcunque sed ordinate describat, quem diligenter apud se custodiat” (tamże, s. 338).

²¹ „Libri duo emantur ligati, in quibus baptizatorum nomina et eorum, qui in facie Ecclesiae matrimonium contrahunt” (zob. *Concilia Poloniae*, t. 5, s. 272).

²² W jednym z licznych synodów odbywanych za jego rządów, w roku 1586 można przeczytać, że „Habeant praeterea parochi peculiarem librum, cui vulgo Metrica vocatur, bene ligatum et ordinatum” (*Statuta synodalia dioecesis Vladislaviensis et Pomeraniae*, s. 111).

²³ W rozdziale pt. *De metriculis baptizatorum et contrahentium* zawarto taki przepis: „Metricularum libros bene compactos et recto ordine conscriptas tam baptizatorum (...) quam contractus matrimonialis habitus annotentur, habeant et apud se diligenter custodiant sub poena 3 marcarum et aliis poenis per nos vel officiales nostros infigendis” (zob. J. Sawicki, *Nieznane statuty synodu diecezji wrocławskiej z 1612 r. na podstawie materiałów zebranych przez ks. Teofila Długosza*, „Prawo Kanoniczne” 15 (1972), z. 3–4, s. 206).

²⁴ W znamiennej zatytułowanej części *De baptismo ex Episcopa Pastoralis* można przeczytać: „Et quoniam in hac Dioecesi maxima committitur negligentia in scribendis metricis, tam baptizatorum, quam matrimonialia contrahentium, statuit praesens sancta Synodus, ut abhinc quamprimum singuli parochi et Commendarii in qualibet ecclesia parochiali comparent libros, bene compactos, duos distinctos, alterum pro baptisatis, alterum pro matrimonialia contrahentibus inscribendis, manu propria Sacerdotum baptisantium et matrimonium contactui praesentiam pastorałem praestantium, sub poena unius marcae, quae in usum Decani negligentem Officio Ordinario deferentis cedat, et novem marcarum polonicarum prima vice, secunda vero vice maioris mulctae pecuniariae

regulacje synodu chełmińskiego z 1641 roku przeprowadzonego przez biskupa Kaspra Działyńskiego dotyczące przechowywania ksiąg metrykalnych zawierają przepisy grożące karami dla księży zaniedbujących ten obowiązek²⁵.

Niektóre późniejsze synody diecezjalne odbywane w okresie staropolskim wspominały niekiedy o problematyce prowadzenia i przechowywania metryk, choć tematyka ta stawała się coraz rzadsza. Przykładowo przeprowadzane w pierwszej połowie synody w diecezjach płockiej oraz chełmińskiej formułowały przepisy wymagające numerowania stron w księgach oraz poszczególnych wpisów metrykalnych²⁶, zaś synod diecezji żmudzkiej odbyty w 1752 roku sugerował, powołując się na niebezpieczeństwo utraty w wyniku pożaru kościoła, by dawne metryki były przekazywane do archiwum diecezjalnego²⁷. Podobny przepis dotyczący ksiąg chrztów ustanowił synod lwowski w 1765 roku. Regulacja ta nakazywała proboszczom, by na koniec roku przygotować odpis księgi. Duplikat powinien być sporządzony na dobrej jakości papierze, czytelny i z marginesem na dwa palce. Proboszczowie mieli przekazywać odpisy dziekanowi, który po stwierdzeniu zgodności i opatrzeniu pieczęcią, miał duplikaty przesyłać do kancelarii metropolitalnej, zaś oryginały oddawać właściwej parafii²⁸.

Przepisy o podobnej treści wydał też biskup włocławski Józef Ignacy Rybiński. W *Rozporządzeniu pasterskim na diecezję kujawską i pomorską* wydanym w 1778 roku biskup nakazywał, by „metryki były dokładnie pisane, dobrze oprawne i w pewnym miejscu chowane”. Co więcej, zarządził też, by wypisy ochrzczonych i zmarłych plebani oddawali corocznie do kancelarii grodzkich. Za nieprzestrzeganie tego przepisu groziła surowa kara. Dopilnowanie wykonywania przez kapłanów tego obowiązku biskup zlecił dziekanom, którzy mieli dwa razy w roku podczas odbywanych kongregacji dekanalnych, sprawdzać zaświadczenia o oddaniu rocznego wypisu. Warto przytoczyć tutaj dosłownie powody, które kierowały biskupem Rybińskim, by taki nakaz ustanowić. W treści rozporządzenia czytamy: „To najwięcej stosować się ma do Kraju Polskiego, gdzie ta zbawienna ustawa dotąd jeszcze skutku swego nie wzięła. Doświadczamy codziennie, jak udający się do Metryk Kościelnych po świadectwo urodzenia, albo też śmierci której osoby, często bywają zawiedzeni, już to dla spalenia Kościołów, już to dla nieporządku Plebanów, którzy po

a quolibet contra faciente per Officium Ordinarium exigenda et in fabricam ecclesiae illius convertenda, et alii gravioribus poenis” (zob. *Statuta synodalia Dioecesis Vladislaviensis et Pomeraniae*, s. 190).

²⁵ Zob. *Constitutiones synodales necnon ordinationes Dioecesis Culmensis*, s. 129.

²⁶ Takie zalecenia pojawiały się w statutach synodalnych z czasów biskupa Andrzeja Stanisława Załuskiego w 1733 roku w Płocku oraz w 1745 roku w Chełmnie – zob. S. Chodyński, *Metryki kościelne*, s. 227; J. Surmacz, *Ostatni synod płocki w Polsce przedrozbiorowej*, „Studia Płockie” 4 (1976), s. 164; B. Dygdała, *Synod diecezji chełmińskiej w Lubawie w 1745 roku. Z działalności biskupiej Andrzeja Stanisława Załuskiego*, „Zapiski Historyczne” 67 (2002), z. 1, s. 42; T. Moskal, *Historia ksiąg metrykalnych*, s. 62, 64; R. Kotecki, *Rejestracja metrykalna wiernych*, s. 169–170.

²⁷ S. Chodyński, *Metryki kościelne*, s. 227; T. Moskal, *Historia ksiąg metrykalnych*, s. 62.

²⁸ S. Chodyński, *Metryki kościelne*, s. 227; T. Moskal, *Historia ksiąg metrykalnych*, s. 62–63.

kartkach piszą, a potem zapominają o wszystkim z krzywdą częstokroć Familii, honoru i majątku”²⁹. Wpływ rozporządzenia bpa Rybińskiego widać wyraźnie na terenie Lubelszczyzny i Chełmszczyzny, gdyż dokładnie te same zalecenia powtórzył biskup Wojciech Skarszewski. W wydanych w 1792 roku rozporządzeniach pasterskich dla diecezji chełmskiej i lubelskiej wprowadził identyczne sformułowanie, jakie kilkanaście lat wcześniej umieścił w swoim liście biskup Rybiński³⁰.

Dość wczesne podjęcie przez polskie ustawodawstwo kościelne problematyki dotyczącej rejestracji metrykalnej nie oznaczało bynajmniej, że praktyka ta przyjmowana była szybko i bezproblemowo. Częste poruszanie tych zagadnień w statutach synodalnych świadczy o tym, że obowiązek prowadzenia ksiąg metrykalnych mógł być realizowany z pewnymi oporami i niekiedy z dużym opóźnieniem czasowym. W wizytacjach parafii, które pokazują praktyczną stronę realizacji uchwał trydenckich, pojawiają się niekiedy zapisy informujące o niedbalstwie i niestaranności księży, którzy albo w ogóle nie prowadzili rejestracji metrykalnej, albo prowadzili ją niechlujnie i z błędami³¹. Z biegiem lat księgi metryk występowały coraz powszechniej i były prowadzone coraz lepiej. W wielu

²⁹ *Rozporządzenie Pasterskie Na Dyecezyą Kujawską Y Pomorską Roku MDCCLXXVIII. Dan w Warszawie Dnia 29 [...] Kwietnia, Roku 1778 [...]*, s. 34; <https://rcin.org.pl/dlibra/doccontent?id=4006> [dostęp: 16.02.2024]. Por. S. Chodyński, *Metryki kościelne*, s. 227–228; T. Moskał, *Historia ksiąg metrykalnych*, s. 63.

³⁰ Zob. *Rozporządzenie pasterskie na Dyecezyą Hełmską i Lubelską roku 1792*, Warszawa 1792, s. 46–47 [za: P. Rachwał, *Ruch naturalny*, s. 92]. Wojciech Skarszewski zanim został biskupem chełmskim, w którego jurysdykcję w 1791 roku włączono archidiaconat lubelski diecezji krakowskiej, był bliskim współpracownikiem bpa Rybińskiego w diecezji włocławskiej. Poznał go najpewniej ok. 1777 roku, zostając audytorem, a potem oficjałem generalnym i archidiaconem pomorskim. Zaufanie bpa Rybińskiego wobec ks. Skarszewskiego było na tyle duże, że w czasie jego nieobecności w diecezji włocławskiej w l. 1781–1784 powierzył Skarszewskiemu funkcję administratora diecezji – zob. M. Deszczyńska, E. Zielińska, *Skarszewski Wojciech Józef (1742–1827)*, w: *Polski słownik biograficzny*, t. 38, red. H. Markiewicz, Warszawa–Kraków 1997–1998, s. 50–52; T. Nowicki, *Słownik biograficzny rządców parafii archidiaconatu pomorskiego w XVIII wieku*, Lublin 2003, s. 202–203.

³¹ Wskazują na to badania P. Rachwała (*Ruch naturalny*, s. 88–90) dla powiatu lubelskiego. W wizytacji z 1603 roku wizytator w większości parafii zwracał plebanom uwagę na nieprawidłowy formularz, pisanie na luźnych kartach i brak opraw ksiąg czy też w ogóle brak ksiąg. Z kolei w adnotacji z diecezji włocławskiej z 1584 roku wizytator bpa Rozdrażewskiego dla dekanatów gdańskiego, mirachowskiego i puckiego oficjał gdański Mikołaj Myloniusz, wytykając plebanom błędy, stwierdził, że „Nemo parochorum metriculam, in qua nomina baptizatorum, patrinorum, coniugatorum testiumque perseribantur, habuit praeter Klodaviensem” (zob. *Visitationes Archidiaconatus Pomeraniae Hieronymo Rozdrażewski Vladislaviensi et Pomeraniae Episcopo factae*, curavit S. Kujot, t. 1–3, Toruń 1897–1899, s. 222). Na brak metryk w wizytowanym także w 1584 roku dekanacie świeckim i nowskim wskazywał inny wizytator bpa Rozdrażewskiego, oficjał bydgoski Sebastian Paweł z Szamotoła. Na przykład w stolicy dekanatu Świeciu notował, że „Liber inscribendorum baptisatorum non habetur” (tamże, s. 128). Brak metryk stwierdził ponadto w Przysiersku (s. 131). W Nowym nie było księgi chrztów jeszcze w 1596 roku (tamże, s. 150). Podobnie w Komorsku (s. 156), Jani Kościelnej (s. 159) i Bzowie (s. 170). Na brak ksiąg w parafiach archidiaconatów kujawskich w tej diecezji zwrócił też uwagę R. Kotecki (*Rejestracja metrykalna wiernych*, s. 171–172).

parafiach pojawiają się one dopiero w XVII wieku. Z tego też stulecia zachowało się do czasów współczesnych znacznie więcej metryk³².

Poprawie sytuacji sprzyjał fakt, że władze kościelne wypracowały system kontroli prowadzenia ksiąg metrykalnych. W trakcie wizytacji kanonicznych biskupi lub dziekani kontrolowali księgi metrykalne, np. w diecezji krakowskiej już w 1597 roku biskup Jerzy Radziwiłł upoważniał wizytatorów do kontroli ksiąg metrykalnych³³. Ślady tych kontroli widać także w badanych metrykach parafii powiatu urzędowskiego. Przykładowo w księdze chrztów z parafii Boby znajdujemy wpis dziekana Piotra Dobulewicza. Dokonał go być może w trakcie wizyty dziekańskiej odbytej pod koniec stycznia lub na początku lutego 1675 roku³⁴. Dwa lata później ponownie w księdze chrztów jest podpis tego kapłana, teraz już z konkretną datacją 19 maja 1677 roku³⁵. Wpisów dokonywano także przy okazji kongregacji dekanalnych³⁶, jak miało to miejsce 28 listopada 1685 roku³⁷,

³² W XVIII stuleciu stan przechowywania ksiąg metrykalnych, przynajmniej na terenie archidiaconatu pomorskiego, był zadawalający. Wskazują na to przykładowo wizytacje przeprowadzone za rządów biskupa Kazimierza Ostrowskiego w l. 1765–1766. Zwykle wizytatorzy podawali sformułowanie, że „Libri Baptisatorum, copulatorum mortuorum accurate describunt”, np. w par. Święty Wojciech (Archiwum Diecezjalne w Pelplinie, *Visitatio generalis Ecclesiarum Archidiaconatus Pomeraniae tribus decanatus Gedanensi, Starogardensi et Dirschaviensi distinctarum per PARD. Bartholomeum Franciscum Trochowski Ins. Collegiatae Crusu. canonicum, officialem Svecensem praepositum Serocensem ab (...) Antonio Casimiro Ostrowski episcopo Vladisl. Et Pomeraniae delegatum commissarium et deputatum visitatorem generalem expedita, 1765–1766*, sygn. G61, s. 11), Oliwa (tamże, s. 21) czy Łęgowo (tamże, s. 50). Podobne sformułowania znajdujemy w wizytacjach bpa Józefa Rybińskiego z l. 1780–1781. Delegaci biskupi wielokrotnie informowali, że księgi są dobrze oprowadzone i dobrze spisywane, jak np. w Pieniążkowie (Archiwum Diecezjalne w Pelplinie, *Visitatio generalis ecclesiarum parochialium decanatum Neoburgensis et Mevensis ex mandato (...) Josephi Rybiński episcopi Vladisl. et Pomeraniae per (...) Andream Schultz, canonicum Crusvic., decanum foraneum Dirschaviensem visitatorem generalem deputatum in anno 1780 et 1781 expedita*, sygn. G71, k. 3), w Nowej Cerkwi (tamże, k. 68v) czy Gniewie (tamże, k. 101). Por. P. Rachwał, *Ruch naturalny*, s. 92.

³³ Zob. B. Kumor, *Przedrozbirowe wizytacje kościelne jako źródło demograficzne*, „Przeszłość Demograficzna Polski” 2 (1969), s. 14.

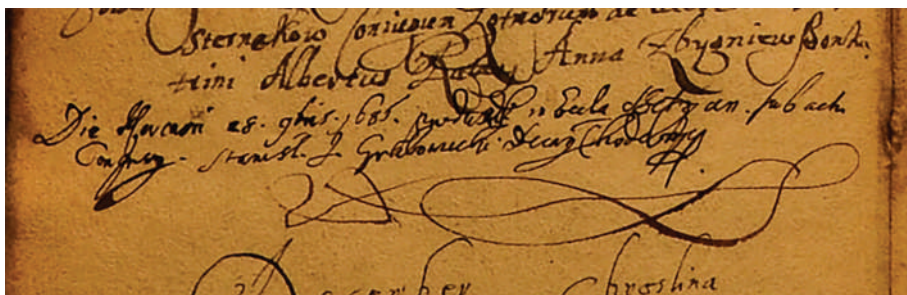
³⁴ Wpis na karcie 18 księgi chrztów jest pod aktem z 24 stycznia, a przed aktem z 4 lutego 1675 r. (zob. Archiwum parafii Boby, *Liber Metrics Baptisatorum in Ecclesiae Boboviensis 1670–1731*, sygn. 4_1_1_0013).

³⁵ Tamże, sygn. 4_1_1_0017.

³⁶ O roli dziekanów i kongregacji dekanalnych w okresie potrydenckim zob. chociażby: W. Góralski, *Kongregacje dekanalne w ustawodawstwie kard. Karola Boromeusza*, „Prawo Kanoniczne” 34 (1991), nr 3–4, s. 165–192; J. Gręźlikowski, *Kongregacje dekanalne na tle zadań i obowiązków dziekanów w ustawodawstwie synodalnym diecezji wrocławskiej w okresie potrydenckim*, „Prawo Kanoniczne” 45 (2002), nr 3–4, s. 181–210.

³⁷ Pod taką datą w księdze widnieje podpis dziekana Stanisława Grabowieckiego (zob. Archiwum parafii Boby, sygn. 4_1_1_0038).

20 października 1686 roku³⁸ czy 4 lipca 1690 roku³⁹. Sposób kontroli prowadzenia ksiąg rejestracji metrykalnej przez kler parafialny w trakcie wizytacji i podczas kongregacji dekanalnych obowiązywał w XVIII i w XIX wieku i funkcjonuje również dzisiaj⁴⁰.

Fot. 1. Wpis dziekana chodelskiego Stanisława J. Grabowieckiego dokonany na kongregacji dekanalnej 28 listopada 1685 roku

Znaczące zmiany w zakresie rejestracji metrykalnej następowały od drugiej połowy XVIII wieku, kiedy także polskie władze państwowe zaczęły interesować się kościelną rejestracją metrykalną. W 1764 roku sejm konwokacyjny uznał metryki za księgi publiczne i zalecał, by księgi chrztów na początku każdego roku były wpisywane w akta grodzkie⁴¹. Dobitniej zainteresowanie władz państwowych zostało wyrażone w konstytucji sejmowej z 1789 roku. Nakazywała ona proboszczom, pod groźbą kar finansowych, by corocznie przekazywali odpisy ksiąg chrztów, ślubów, pogrzebów oraz spisów parafian do powołanych wówczas komisji cywilno-wojskowych⁴².

Władze państw zaborczych uznały rejestry metrykalne za akta stanu cywilnego. Najwcześniejsze te zmiany wprowadzono w Cesarstwie Austriackim. W 1782 roku proboszczów uznano za urzędników, zaś od 1784 roku patentem cesarza Józefa II przyjęto metryki za

³⁸ Tamże, sygn. 4_1_1_0040.

³⁹ Wpisu „sub tempus Congregationis” dokonał ks. Wojciech Królikiewicz, notariusz wybrany na kongregacji dekanalnej (zob. tamże, sygn. 4_1_1_0050).

⁴⁰ Zob. E. Przekop, *Dekanalna konferencja*, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 3, red. R. Łukaszyk, L. Bieńkowski, F. Gryglewicz, Lublin 1995, kol. 1112–1114.

⁴¹ Zob. S. Chodyński, *Metryki kościelne*, s. 228; M. Dyjakowska, *Rejestracja stanu cywilnego w Polsce przedrozbiorowej*, „Metryka. Studia z zakresu prawa osobowego i rejestracji stanu cywilnego” 2 (2012), nr 1, s. 36; P. Rachwał, *Ruch naturalny*, s. 93–94. Zapewne błędnie S. Olczak (*Kancelaria*, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 8, red. A. Szostek, Lublin 2000, kol. 555), a za nim T. Moskal (*Historia ksiąg metrykalnych*, s. 72) podają rok 1769 i używają sformułowania „konwencja warszawska”.

⁴² Zob. B. Kumor, *Metryki parafialne*, s. 69; C. Kukło, *Demografia Rzeczypospolitej przedrozbiorowej*, Warszawa 2009, s. 95; M. Dyjakowska, *Rejestracja stanu cywilnego w Polsce przedrozbiorowej*, s. 37; P. Rachwał, *Ruch naturalny*, s. 93–94. S. Olczak, *Kancelaria*, kol. 555; T. Moskal, *Historia ksiąg metrykalnych*, s. 72.

dokumenty publiczne. Tam też znalazły się przepisy dotyczące wyglądu ksiąg i zabezpieczenia ich przed zniszczeniem. Na proboszczów nałożono obowiązek corocznego składania pisemnego sprawozdania do urzędu cyrkularnego, ale ponadto przewidziano kary pieniężne za niedbałe prowadzenie metryk⁴³. W Prusach od 1794 roku urzędy pruskie na ziemiach zajętych żądały od proboszczów wykazów osób urodzonych, zaślubionych i zmarłych, dokumentacja metrykalna została uznana za dokument o charakterze publicznoprawnym, zaś rządcy parafii stawali się urzędnikami stanu cywilnego⁴⁴. Taki charakter duchownych podtrzymano po wprowadzeniu Kodeksu Napoleona w 1808 roku w Księstwie Warszawskim. Proboszczowie uzyskali wówczas urzędowe potwierdzenie pełnienia funkcji urzędnika stanu cywilnego. Zostali też zobowiązani przez władze państwowe do prowadzenia ksiąg metrykalnych w dwóch egzemplarzach: unikatów na użytek kościelny i duplikatów na użytek władz państwowych⁴⁵.

W Królestwie Polskim, w którym znalazła się większość parafii dawnego powiatu urzędowskiego, nowe przepisy dotyczące akt stanu cywilnego wprowadzono w 1825 roku Kodeksem cywilnym Królestwa Polskiego⁴⁶. Księgi metrykalne miały jednocześnie charakter państwowy i kościelny, chociaż w przeciwieństwie do przepisów Kodeksu z 1808 roku, nabrały ponownie charakteru wyznaniowego⁴⁷. Na użytek kościelny prowadzono wieloletnią księgę dla jednego rodzaju zdarzeń. Z kolei akty cywilne spisywano w duplikatach rocznych łączących wpisy chrztów, małżeństw i zgonów, które po zakończeniu roku przekazywano do archiwum miejscowego sądu pokoju. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że przepisy władz rosyjskich regulowały też zagadnienia związane z fizycznym stanem

⁴³ Zob. B. Kumor, *Przepisy państwowe i kościelne dotyczące metryk kościelnych w zaborze austriackim*, „Przeszłość Demograficzna Polski” 7 (1975), s. 93; Z. Szulc, *Przepisy prawne dotyczące prowadzenia ksiąg metrykalnych w Galicji*, „Prace Historyczno-Archiwalne” 3 (1995), s. 31–32, 36–37; C. Kukło, *Demografia Rzeczypospolitej przedrozbiorowej*, s. 98; P. Rachwał, *Księgi metrykalne w czasach zaboru austriackiego w archiwach parafialnych w Lubelskiem. Regulacje prawne, stan zachowania*, „Rocznik Lubelskiego Towarzystwa Genealogicznego” 6 (2014), s. 308; tenże, *Ruch naturalny*, s. 308–309.

⁴⁴ Zob. S. Chodyński, *Metryki kościelne*, s. 230; C. Kukło, *Demografia Rzeczypospolitej przedrozbiorowej*, s. 98; E. Tarkowska, *Prawne kształtowanie się instytucji rejestracji stanu cywilnego na ziemiach polskich do roku 1986*, Białystok 2015, s. 58–62; P. Rachwał, *Ruch naturalny*, s. 94–95.

⁴⁵ Na terenie Lubelszczyzny, która została włączona do Księstwa Warszawskiego w 1809 roku po wojnie z Austrią, przepisy te zaczęły obowiązywać od sierpnia 1810 roku. Zob. M. Dyjakowska, *Rejestracja stanu cywilnego w Księstwie Warszawskim i w Królestwie Polskim*, „Metryka. Studia z zakresu prawa osobowego i rejestracji stanu cywilnego” 3 (2013), nr 1, s. 18–21; P. Rachwał, *Ruch naturalny*, s. 95.

⁴⁶ Uzupełniono je później dekretem cara Mikołaja I o małżeństwie, który w zasadzie obowiązywał w Polsce aż do 1945 roku (A. Fastyn, *Problem powstania i charakteru prawa małżeńskiego z 1836 roku*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 64 (2012), z. 2, s. 193–194) oraz innymi przepisami wprowadzanymi przez namiestnika i komisje rządowe (szczegółowe omówienie przepisów Kodeksu oraz dekretu cesarskiego – zob. M. Dyjakowska, *Rejestracja stanu cywilnego w Królestwie Polskim*, s. 24 i nn.; por. P. Rachwał, *Ruch naturalny*, s. 97).

⁴⁷ Zob. W. Hrynicky, *Organizacja rejestracji stanu cywilnego w Polsce w ujęciu historycznym*, „Ius Novum” 4 (2016), s. 363.

woluminów. Mówiły nie tylko o tym, jak i przez kogo mają być sporządzane wpisy, ale również z jakiego materiału mają być wykonane i jak powinna wyglądać ich oprawa. Zakazy dotyczyły też prowadzenia zapisów na luźnych kartach, zostawiania pustych miejsc, stosowania skrótów. W 1852 roku wprowadzono przepisy obligujące proboszczów do przygotowania wykazów posiadanych przez parafię ksiąg od najstarszych aż do roku 1810⁴⁸.

W zaborze austriackim, w obszarze którego po 1815 roku pozostały trzy parafie dawnego przedrozbiorowego powiatu urzędowskiego, tj. Pniów, Radomyśl nad Sanem oraz Wrzawy, władze państwowe zaprowadzały w ciągu XIX wieku przepisy dotyczące prowadzenia i przechowywania metryk podobne jak władze rosyjskie. Normy prawne wydawane w latach trzydziestych zakazywały spisywania aktów poza księgą, zakazywano niepotrzebnych ingerencji w tekst w rodzaju skreśleń, skrótów, wymazywania i wydrapywania informacji. Poprawki można było wprowadzać dopiero po otrzymaniu zgody urzędów gubernialnych⁴⁹.

Warto w tym miejscu zaznaczyć krótko, że w zaborze pruskim od 1794 roku, jak już wcześniej wspomniano, na proboszczów nałożono obowiązek rejestrowania aktów także dla celów świeckich, co oznaczało sporządzanie duplikatów ksiąg i przekazywanie ich do właściwych sądów. Zasadnicza zmiana nastąpiła w 1874 roku, kiedy to na mocy ustawy wprowadzono w Prusach obowiązek zawierania małżeństw cywilnych przed kościelnymi, zaś kolejna ustawa z 1875 roku w miejsce duchownych wprowadziła świeckich urzędników oraz okręgi stanu cywilnego. W tej sytuacji metryki wyznaniowe spisywane np. w parafiach katolickich podlegały ponownie już tylko kościelnym regulacjom prawnym⁵⁰.

Kościelne księgi metrykalne regulowane były przez cały czas przepisami kanonicznymi. Na gruncie powszechnego prawa kościelnego przepisy dotyczące archiwum parafialnego oraz przechowywanych tam archiwaliów ustanawiał wprowadzony w 1917 roku Kodeks Prawa Kanonicznego. W kanonie 470 w par. 1 przewidywał, że w każdej parafii należy prowadzić księgi parafialne ochrzczonych, małżeństw, zmarłych i spisy parafian. Proboszcz powinien je spisywać i starannie przechowywać, a zgodnie z par. 3 miał każdego roku przekazywać potwierdzoną kopię do kurii. Paragraf 4 tego kanonu przewidywał, że parafia ma posiadać dobrze zabezpieczone archiwum i rejestr przechowywanych dokumentów, które w czasie wizytacji miały być sprawdzane przez biskupa lub jego delegata⁵¹.

⁴⁸ Zob. P. Rachwał, *Ruch naturalny*, s. 97–98, 101.

⁴⁹ Zob. B. Kumor, *Przepisy państwowe*, s. 96; Z. Szulc, *Przepisy prawne*, s. 37; P. Rachwał, *Księgi metrykalne*, s. 309.

⁵⁰ Zob. M. Szukała, *Powstanie, organizacja i działalność Urzędów Stanu Cywilnego w okręgach wiejskich na Pomorzu w latach 1874–1945*, w: *Dzieje uści pomorskiej. II Międzynarodowa Konferencja Naukowa*, red. R. Gaziński, A. Chłodziński, Dygowo–Szczecin 2003, s. 50–51; J. Waluś, *Księgi metrykalne Pomorza Zachodniego*, „Colloquia Theologica Ottoniana” 1 (2010), s. 144; E. Tarkowska, *Prawne kształtowanie się instytucji rejestracji stanu cywilnego*, s. 62 i nn.

⁵¹ *Codex iuris canonici Pii X Pontificis Maximi iussu digestus, Benedicti Papae XV auctoritate promulgatus*, Romae 1918. Czasami te przepisy rozwijały synody diecezjalne, jak na przykład odbyty w 1927 roku synod diecezjalny łucki. W statutach synodalnych znalazły się regulacje dotyczące

Po II wojnie światowej władze państwowe wprowadziły przepisy o aktach stanu cywilnego, tworząc już na terenie całego kraju państwowe urzędy stanu cywilnego⁵². Także Konferencja Episkopatu Polski dość szybko, bo już 7 września 1947 roku przyjęła *Przepisy o prowadzeniu ksiąg parafialnych: ochrzczonych, bierzmowanych, małżeństw i zmarłych oraz księgi stanu dusz*, które wobec zmienionej sytuacji ustaliły reguły spisywania ksiąg metrykalnych dla proboszczów. Normy te oparte były o wspomniany kanon 470 Kodeksu z 1917 roku, ale obowiązują do dzisiaj. W zakresie przechowywania akt i ksiąg w archiwach, poza ogólnym stwierdzeniem o starannym przechowywaniu, warto zaznaczyć, że regulacje te nakazywały na przykład, by księgi były przechowywane na stałe w archiwum parafialnym, by były sporządzane na dobrej jakości i trwałym papierze, by zaopatrywać je w dobrą i mocną okładkę⁵³.

Współcześnie zagadnienia dotyczące archiwów parafialnych i przechowywania dokumentacji, zwłaszcza ksiąg metrykalnych, reguluje Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 roku⁵⁴. Już w części dotyczącej kurii diecezjalnych, zwłaszcza w artykule 2 tego rozdziału, ustawodawca omówił zagadnienia dotyczące przechowywania dokumentacji. W perspektywie archiwów parafialnych kluczowy w tym miejscu jest kanon 491, który nakłada na biskupa diecezjalnego obowiązek troski między innymi o archiwa parafialne. Przepis ten zobowiązuje, by akta i dokumenty archiwów katedralnych, kolegiackich i parafialnych były starannie przechowywane, by były sporządzone inwentarze (katalogi) w dwóch egzemplarzach, z których jeden powinien być przechowywany w archiwum diecezjalnym. Z kolei kanon 535 niemal dosłownie powtarza przepisy z 1917 roku, ale podkreśla również znaczenie prawa partykularnego. Paragraf 5 tego kanonu, którego nie było w kodeksie z 1917 roku, obowiązuje proboszczów do starannego przechowywania starych ksiąg parafialnych. Warto jeszcze przytoczyć zapis z rozdziału VII dotyczący dziekanów. Kanon 555 w par. 1 pkt 3 podtrzymuje obowiązek i prawo dziekanów do czuwania nad tym, by w parafiach leżących na terenie powierzonego im okręgu dekanalnego „księgi

kancelarii parafialnych. Należało je zorganizować w osobnych pomieszczeniach, w których proboszcz przyjmowałby interesantów. Miała się tam też znajdować szafa przeznaczona między innymi na księgi metrykalne. Synod szczegółowo określał też zasady prowadzenia ksiąg oraz obowiązał proboszczów do przysyłania co roku ich kopii do kurii. Zob. T. Moskal, *Historia ksiąg metrykalnych*, s. 77; G. Bujak, *Synody diecezjalne Kościoła katolickiego w Polsce w latach 1922–1931. Organizacja i problematyka*, Kielce 2010, s. 109.

⁵² 25 września 1945 roku Rada Ministrów przyjęła dekret Prawo o aktach stanu cywilnego oraz Przepisy wprowadzające prawo o aktach stanu cywilnego. Uregulowania te weszły w życie od 1 stycznia 1946 roku – zob. W. Hrynicky, *Organizacja rejestracji stanu cywilnego*, s. 367.

⁵³ Z. Janczewski, *Prawodawstwo Konferencji Episkopatu Polski i Prymasów w zakresie sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego*, „Prawo Kanoniczne” 40 (1997), nr 3–4, s. 134–135; T. Moskal, *Historia ksiąg metrykalnych*, s. 77; B. Trojanowski, *Zmiany i adnotacje w księgach metrykalnych z uwzględnieniem kwestii problematycznych w tej materii w obowiązujących przepisach o ochronie danych osobowych w Polsce*, „Kościół i Prawo” 8 (2019), nr 2, s. 53.

⁵⁴ *Kodeks Prawa Kanonicznego, stan na dzień 8 sierpnia 2023 r.*, https://episkopat.pl/wp-content/uploads/2015/11/Kodeks-Prawa-Kanonicznego_t%C5%82umaczenie_przyj%C4%99te-przez-KEP-na-stronie-KEP_17.08.2023-1.pdf [dostęp: 15.02.2024].

parafialne były właściwie spisywane i należycie przechowywane”. Z kolei par. 3 tego kanonu każe dziekanowi, w sytuacji poważnej choroby proboszcza, zatroszczyć się między innymi o księgi parafialne i dokumenty, by nie zostały zabrane albo nie zaginęły.

Warto podkreślić, że zadania biskupa diecezjalnego w kontekście troski o zasób archiwum parafialnego realizowane są podczas wizytacji parafii, kiedy naocznie może zwerfikować dbałość proboszcza o dokumentację parafialną. Obowiązek ten może być także scedowany na dziekanów lub innych wyznaczonych przez biskupa wizytatorów⁵⁵.

Powszechne normy zapisane w ustawodawstwie ogólnokościelnym rozwijało z różnymi efektami prawodawstwo partykularne w kościołach lokalnych⁵⁶. Problematyka kancelarii i archiwum parafialnego, jako miejsca przechowywania dokumentacji mającej historyczne znaczenie, jest obecna od dawna w polskiej archiwistyce kościelnej. Była podejmowana już przed II wojną światową, a później rozwijana przede wszystkim przez powołany na KUL w 1956 roku Ośrodek Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne⁵⁷. Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na wydany w 1962 roku projekt statutu i regulaminu dla archiwów parafialnych w diecezji tarnowskiej, który opublikował Bolesław Kumor⁵⁸. Te szczegółowe regulacje dotyczyły zagadnień przechowywania akt, inwentaryzacji, zasad ich przekazywania do archiwum diecezjalnego, a także zawierały regulamin dla korzystających. Współcześnie na podstawie kanonów kodeksu Kościoła powszechnego w niektórych polskich diecezjach zostały przyjęte szczegółowe regulaminy lub instrukcje prowadzenia kancelarii i archiwum parafialnego, które dokładniej normują zasady i reguły prowadzenia i przechowywania archiwaliów, w tym także danych ksiąg metrykalnych w archiwach parafialnych⁵⁹.

⁵⁵ Podkreślają to niektóre szczegółowe przepisy ogólnokościelne, jak np. dyrektorium o pasterskiej posłudze biskupów *Apostolorum Successores* czy też instrukcja *Ecclesiae imago* – zob. J. Adamczyk, *Wizytacja dziekańska w aspekcie kanoniczno-duszpasterskim*, „Prawo Kanoniczne” 60 (2017), nr 3, s. 87, 95; B. Trojanowski, *Zmiany i adnotacje w księgach metrykalnych*, s. 52–53.

⁵⁶ Przykładem może być diecezja tarnowska. Na czterech synodach, zwłaszcza zaś na czwartym odbytym w latach osiemdziesiątych, bardzo szczegółowo omawiano zagadnienia dotyczące kancelarii i archiwum parafialnego – zob. K. Kamiński, *Troska o kościelne dobra kultury w świetle uchwał synodów diecezji tarnowskiej*, w: *Dzieje Diecezji Tarnowskiej*, t. 7: *Synody Diecezji Tarnowskiej*, red. A. Żurek, J. Soprych, Kraków 2017, s. 171–176.

⁵⁷ Należy podkreślić znaczenie czasopisma naukowego wydawanego przez Ośrodek, poświęconego między innymi tym zagadnieniom. Szczególnie warto zwrócić uwagę na tom 75 wydany w 2001 roku, który jest pokłosiem sympozjum naukowego poświęconego sprawom archiwów parafialnych. Omówiono tam takie podstawowe tematy, jak: M. Dębowska, *Stan badań nad archiwami parafialnymi w Polsce* (s. 11–17), H. Misztal, *Sytuacja prawna archiwum parafialnego* (s. 82–87), A.T. Pawłowska, *Zasady uporządkowania i przechowywania zasobów archiwów parafialnych oraz problemy wynikające z praktyki i ochrony archiwaliów* (s. 101–107) czy też J. Giela, *Problematyka archiwów parafialnych w diecezjach niemieckich* (s. 179–183).

⁵⁸ B. Kumor, *Projekt statutu i regulaminu archiwum parafialnego diecezji tarnowskiej*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 4 (1962), s. 7–14.

⁵⁹ Przykładowo takie regulacje mają niektóre polskie diecezje, jak diecezja drohiczyńska (zob. *Instrukcja synodalna o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *I Synod Diecezji Drohiczyńskiej. Statuty. Dokumenty wykonawcze*, red. A. Dziega, M. Łaziuk, Drohiczyn 1997, s. 288); diecezja łowicka

Na koniec warto jeszcze wskazać na jeden ważny normatyw wydany przez Konferencję Episkopatu Polski, datowany na 13 marca 2018 roku i zatytułowany *Dekret ogólny w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim*. Artykuł 23 tego dekretu określa warunki przechowywania zbiorów danych, czyli także przechowywanie ksiąg rejestracji metrykalnej. Wskazuje na konieczność zapewnienia bezpiecznego pomieszczenia z dostępem tylko dla administratora danych, a w razie braku takiego miejsca konieczne jest zapewnienie szafy znajdującej się w budynkach administratora, która gwarantuje bezpieczeństwo i nienaruszalność danych. Kolejny paragraf podkreśla rolę archiwum, które powinno mieć zapewnioną nienaruszalność i być właściwie zarządzane. Pomieszczenie archiwum (lub szafę z danymi) należy zabezpieczyć przed kradzieżą i włamaniem, zaś klucze powinien przechowywać administrator danych lub osoba upoważniona⁶⁰.

Współcześnie więc proboszczowie, którzy są faktycznymi zarządcami i administratorami archiwów parafialnych, są zobligowani przepisami ogólnokościelnymi wynikającymi z Kodeksu Prawa Kanonicznego i partykularnymi wprowadzonymi przez Konferencję Episkopatu Polski, lub też niekiedy przez biskupów ordynariuszy. Warto jednak zauważyć, że mogą również czerpać fachową wiedzę dotyczącą wielu zagadnień wchodzących w szeroko rozumiany zakres archiwistyki z dostępnej literatury, która szczegółowo omawia sprawy kancelarii i archiwów parafialnych, także w kwestiach dotyczących przechowywania i zabezpieczania ksiąg rejestracji metrykalnej⁶¹.

(zob. *Instrukcja synodalna o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *I Synod Diecezji Łowickiej 1995–1999*, Łowicz–Ząbki 1999, s. 150), archidiecezja przemyska (zob. *Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *Synod Archidiecezji Przemyskiej 1995–2000. Statuty i aneksy*, red. J. Bar, Przemyśl 2000, s. 356), diecezja zamojsko-lubaczowska (zob. *Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *I Synod Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej 1996–2001*, red. F. Greniuk, Zamość 2001, s. 200; por. Z. Jagiełło, *Kancelaria parafialna według Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku i prawa partykularnego Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej*, https://diecezja.zamojskolubaczowska.pl/content/files/0ae75a05d6c415d7858152969070763b_kancelaria.pdf [dostęp: 16.02.2024]), archidiecezja warszawska (zob. *Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej i archiwum parafialnego*, w: *IV Synod Archidiecezji Warszawskiej*, Warszawa 2003, s. 126), diecezja opolska (zob. *Instrukcja synodalna o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *Pierwszy Synod Diecezji Opolskiej (2002–2005). Statuty i aneksy. Parafia u progu nowego tysiąclecia*, red. J.J. Sobeczko i in., Opole 2005, s. 275–281), archidiecezja łódzka (zob. *Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, <https://archidiecezja.lodz.pl/czytelni/synod/instr1.html> [dostęp: 16.02.2024]), diecezja plocka (zob. *Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, <https://www.diecezjaplocka.pl/media/3l2dobet/instrukcja-o-prowadzeniu-kancelarii.pdf> [dostęp: 16.02.2024]) czy też diecezja świdnicka (zob. *Instrukcja dotycząca kancelarii parafialnej*, <https://diecezja.swidnica.pl/aktualnosci/dokumenty-biskupa-swidnickiego,10/instrukcja-dotyczaca-kancelarii-parafialnej,305> [dostęp: 16.02.2024]).

⁶⁰ Zob. *Dekret ogólny w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim*, https://episkopat.pl/promulgacja_dekretu_ogolnego_ws_ochrony_osob_fizycznych-2/ [dostęp: 16.02.2024].

⁶¹ Wymienić w tym miejscu warto następujące publikacje: P. Wojciechowski, *Przechowywanie i zabezpieczanie akt metrykalnych*, „Archiwariusz. Biuletyn Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu” 1 (2005),

Bibliografia

Źródła archiwalne

Archiwum Diecezjalne w Pelplinie

Visitatio generalis Ecclesiarum Archidiaconatus Pomeraniae tribus decanatibus Gedanensi, Starogardensi et Dirschaviensi distinctarum per PARD. Bartholomeum Franciscum Trochowski Ins. Collegiatae Crusv. canonicum, officialem Svecensem praepositum Sero-censem ab (...) Antonio Casimiro Ostrowski episcopo Vladisl. Et Pomeraniae delegatum commissarium et deputatum visitatorem generalem expedita, 1765–1766, sygn. G61.

Visitatio generalis ecclesiarum parochialium decanatuuum Neoburgensis et Mevensis ex mandato (...) Josephi Rybiński episcopi Vladisl. et Pomeraniae per (...) Andream Schultz, canonicum Crusvic., decanum foraneum Dirschaviensem visitatorem generalem deputatum in anno 1780 et 1781 expedita, sygn. G71.

Archiwum Parafii Boby

Liber Metrics Baptisatorum in Ecclesiae Boboviensis 1670–1731, sygn. 4_1_1.

Źródła drukowane

Codex iuris canonici Pii X Pontificis Maximi iussu digestus, Benedicti Papae XV auctoritate promulgatus, Romae 1918.

Concilia Poloniae. Źródła i studia krytyczne, t. 5: Synody archidiecezji gnieźnieńskiej i ich statuty, wyd. J. Sawicki, Warszawa 1950.

Concilia Poloniae. Źródła i studia krytyczne, t. 6: Synody diecezji płockiej i ich statuty, wyd. J. Sawicki, Warszawa 1952.

Constitutiones synodales necnon ordinationes Dioecesis Culmensis, red. A. Mańkowski, Torunii 1929.

Dokumenty soborów powszechnych, t. 4: Lateran V, Trydent, Watykan I, oprac. A. Baron, H. Pietras, Kraków 2004.

Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej i archiwum parafialnego, w: IV Synod Archidiecezji Warszawskiej, Warszawa 2003, s. 126.

Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej, w: I Synod Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej 1996–2001, red. F. Greniuk, Zamość 2001, s. 200.

Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej, w: Synod Archidiecezji Przemyskiej 1995–2000. Statuty i aneksy, red. J. Bar, Przemyśl 2000, s. 356.

s. 143–158; R.R. Kufel, *Kancelaria, registratura i archiwum parafialne na ziemiach polskich od XIII do początków XXI wieku*, wyd. 2, Zielona Góra 2011; tenże, *Jak prowadzić księgi parafialne? Poradnik*, Zielona Góra 2015; tenże, *Archiwum parafialne w teorii i praktyce*, Zielona Góra 2021; W. Wenz, *Kancelaria parafialna jako przestrzeń kościelnego posługiwania. Studium kanoniczno-pastoralne*, Wrocław 2008; L. Wilczyński, *ABC kancelarii i archiwum parafialnego*, Poznań 2012.

- Instrukcja synodalna o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *I Synod Diecezji Drohiczyńskiej. Statuty. Dokumenty wykonawcze*, red. A. Dziega, M. Łaziuk, Drohiczyn 1997, s. 288.
- Instrukcja synodalna o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *I Synod Diecezji Łowickiej 1995–1999*, Łowicz–Ząbki 1999, s. 150.
- Instrukcja synodalna o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *Pierwszy Synod Diecezji Opolskiej (2002–2005). Statuty i aneksy. Parafia u progu nowego tysiąclecia*, red. J.J. Sobeczko i in., Opole 2005, s. 275–281.
- Rituale Romanum: Pauli V Pontificis Maximi jussu editum aliorumque pontificum cura recognitum atque auctoritate SSMI D. N. Pii Papae XI ad normam Codicis juris canonici accommodatum: Ecclesiis Poloniae adaptatum et ab eodem SSMO D. N. Pio Papa XI approbatum*, Catovicis 1927.
- Rozporządzenie pasterskie na Dyecezyą Hełmską i Lubelską roku 1792*, Warszawa 1792.
- Statuta synodalia dioecesis Wladislaviensis et Pomeraniae*, collegit et edidit Z. Chodyński, Varsoviae 1890.
- Synodus Stanislai Cardinalis et Episcopi Warmienses anno 1565 celebrata*, w: *Constitutiones synodales Warmienses, Sambianses, Pomesanienses, Culmenses, necnon provinciales Rigenses*, red. F. Hipler, Brunsbergae 1899.
- Visitationes Archidiaconatus Pomeraniae Hieronymo Rozrażewski Wladislaviensi et Pomeraniae Episcopo factae*, curavit S. Kujot, t. 1–3, Toruni 1897–1899.

Opracowania

- Adamczyk J., *Wizytacja dziekańska w aspekcie kanoniczno-duszpasterskim*, „Prawo Kanoniczne” 60 (2017), nr 3, s. 73–105.
- Bujak G., *Synody diecezjalne Kościoła katolickiego w Polsce w latach 1922–1931. Organizacja i problematyka*, Kielce 2010.
- Chodyński S., *Metryki kościelne*, w: *Encyklopedia kościelna*, t. 14, red. M. Nowodworski, Warszawa 1881, s. 224–231.
- Deszczyńska M., Zielińska E., *Skarszewski Wojciech Józef (1742–1827)*, w: *Polski słownik biograficzny*, t. 38, red. H. Markiewicz, Warszawa–Kraków 1997–1998, s. 50–52.
- Dębowska M., *Stan badań nad archiwami parafialnymi w Polsce*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 75 (2001), s. 11–17.
- Dygdała B., *Synod diecezji chełmińskiej w Lubawie w 1745 roku. Z działalności biskupiej Andrzeja Stanisława Załuskiego*, „Zapiski Historyczne” 67 (2002), z. 1, s. 25–53.
- Dyjakowska M., *Rejestracja stanu cywilnego w Księstwie Warszawskim i w Królestwie Polskim*, „Metryka. Studia z zakresu prawa osobowego i rejestracji stanu cywilnego” 3 (2013), nr 1, s. 17–42.
- Dyjakowska M., *Rejestracja stanu cywilnego w Polsce przedrozbiorowej*, „Metryka. Studia z zakresu prawa osobowego i rejestracji stanu cywilnego” 2 (2012), nr 1, s. 19–42.
- Fastyn A., *Problem powstania i charakteru prawa małżeńskiego z 1836 roku*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 64 (2012), z. 2, s. 193–207.

- Gieła J., *Problematyka archiwów parafialnych w diecezjach niemieckich*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 75 (2001), s. 179–183.
- Góralski W., *Kongregacje dekanalne w ustawodawstwie kard. Karola Boromeusza*, „Prawo Kanoniczne” 34 (1991), nr 3–4, s. 165–192.
- Góralski W., *Problematyka sakramentów świętych w rozporządzeniu synodalnym biskupa płockiego Piotra Dunin-Wolskiego*, „Studia Płockie” 8 (1980), s. 29–41.
- Góralski W., *Reforma trydencka w diecezji i prowincji kościelnej mediolańskiej w świetle pierwszych synodów kardynała Karola Boromeusza*, Lublin 1988.
- Gręźlikowski J., *Kongregacje dekanalne na tle zadań i obowiązków dziekanów w ustawodawstwie synodalnym diecezji wrocławskiej w okresie potrydenckim*, „Prawo Kanoniczne” 45 (2002), nr 3–4, s. 181–210.
- Hochleitner J., *Warmińskie nowożytne księgi chrztów jako źródło historyczne*, „Echa Przeszłości” 11 (2001), s. 139–152.
- Hrynicky W., *Organizacja rejestracji stanu cywilnego w Polsce w ujęciu historycznym*, „Ius Novum” 4 (2016), s. 358–374.
- Janczewski Z., *Prawodawstwo Konferencji Episkopatu Polski i Prymasów w zakresie sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego*, „Prawo Kanoniczne” 40 (1997), nr 3–4, s. 125–202.
- Kamiński K., *Troska o kościelne dobra kultury w świetle uchwał synodów diecezji tarnowskiej*, w: *Dzieje Diecezji Tarnowskiej*, t. 7: *Synody Diecezji Tarnowskiej*, red. A. Żurek, J. Soprych, Kraków 2017, s. 167–177.
- Kisiel D., *Recepcja reformy trydenckiej w diecezji płockiej*, Pułtusk 2004.
- Kotecki R., *Rejestracja metrykalna wiernych w świetle potrydenckiego ustawodawstwa Kościoła katolickiego. Szczególne uwzględnienie prawodawstwa diecezji chełmińskiej, gnieźnieńskiej, płockiej i wrocławskiej*, „Nasza Przeszłość” 112 (2009), s. 135–179.
- Kufel R.R., *Archiwum parafialne w teorii i praktyce*, Zielona Góra 2021.
- Kufel R.R., *Jak prowadzić księgi parafialne? Poradnik*, Zielona Góra 2015.
- Kufel R.R., *Kancelaria, registratura i archiwum parafialne na ziemiach polskich od XII do początku XXI wieku*, wyd. 2, Zielona Góra 2011.
- Kukło C., *Demografia Rzeczypospolitej przedrozbiorowej*, Warszawa 2009.
- Kumor B., *Metryki parafialne w archiwach diecezjalnych*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 14 (1966), z. 1, s. 65–75.
- Kumor B., *Projekt statutu i regulaminu archiwum parafialnego diecezji tarnowskiej*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 4 (1962), s. 7–14.
- Kumor B., *Przedrozbiorowe wizytacje kościelne jako źródło demograficzne*, „Przeszłość Demograficzna Polski” 2 (1969), s. 11–18.
- Kumor B., *Przepisy państwowe i kościelne dotyczące metryk kościelnych w zaborze austriackim*, „Przeszłość Demograficzna Polski” 7 (1975), s. 93–107.
- Kurpas J., *Początki ksiąg metrykalnych*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2 (1961), s. 5–39.
- Litak S., *Od Reformacji do Oświecenia. Kościół katolicki w Polsce nowożytnej*, Lublin 1994.

- Miształ H., *Sytuacja prawna archiwum parafialnego*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 75 (2001), s. 82–87.
- Moskał T., *Historia ksiąg metrykalnych Kościoła katolickiego na ziemiach polskich*, „Archiwariusz. Biuletyn Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu” 1 (2005), s. 55–83.
- Nasiorowski S., *„List pasterski” kard. Bernarda Maciejowskiego*, Lublin 1992.
- Nowicki T., *Recepcja uchwał Soboru Trydenckiego w Polsce*, w: *Parczew w dziejach. Na królewskim szlaku historii*, red. M. Szumiło, Parczew 2014, s. 337–352.
- Nowicki T., *Słownik biograficzny rządców parafii archidiaconatu pomorskiego w XVIII wieku*, Lublin 2003.
- Obłąk J., *Wprowadzenie uchwał Soboru Trydenckiego na Warmii. Obowiązek prowadzenia ksiąg metrykalnych*, w: *Alma Mater Tarnoviensis. Księga pamiątkowa z okazji 150. rocznicy założenia Instytutu Teologicznego i Seminarium Duchownego w Tarnowie 1821–1971*, red. P. Bednarczyk, F. Gawlik, Tarnów 1972, s. 233–243.
- Olczak S., *Kancelaria*, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 8, red. A. Szostek, Lublin 2000, kol. 551–556.
- Pawłowska A.T., *Zasady uporządkowania i przechowywania zasobów archiwów parafialnych oraz problemy wynikające z praktyki i ochrony archiwaliów*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 75 (2001), s. 101–107.
- Przekop E., *Dekanalna konferencja*, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 3, red. R. Łukaszyk, L. Bienkowski, F. Gryglewicz, Lublin 1995, kol. 1112–1114.
- Rachwał P., *Księgi metrykalne z czasów zaboru austriackiego w archiwach parafialnych w Lubelskiem. Regulacje prawne, stan zachowania*, „Rocznik Lubelskiego Towarzystwa Genealogicznego” 6 (2014), s. 306–325.
- Rachwał P., *Ruch naturalny ludności rzymskokatolickiej w Lubelskiem w świetle rejestracji metrykalnej z lat 1582–1900*, Lublin 2019.
- Rachwał P., *Staropolskie księgi metrykalne w archiwach parafialnych archidiecezji lubelskiej*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 63 (2015), nr 4, s. 585–601.
- Sawicki J., *Nieznane statuty synodu diecezji wrocławskiej z 1612 r. na podstawie materiałów zebranych przez ks. Teofila Długosza*, „Prawo Kanoniczne” 15 (1972), z. 3–4, s. 195–213.
- Surmacz J., *Ostatni synod płocki w Polsce przedrozbiorowej*, „Studia Płockie” 4 (1976), s. 145–184.
- Szukała M., *Powstanie, organizacja i działalność Urzędów Stanu Cywilnego w okręgach wiejskich na Pomorzu w latach 1874–1945*, w: *Dzieje wsi pomorskiej. II Międzynarodowa Konferencja Naukowa*, red. R. Gaziński, A. Chłudziński, Dygowo–Szczecin 2003, s. 49–56.
- Szulc Z., *Przepisy prawne dotyczące prowadzenia ksiąg metrykalnych w Galicji*, „Prace Historyczno-Archiwalne” 3 (1995), s. 27–47.
- Tarkowska E., *Prawne kształtowanie się instytucji rejestracji stanu cywilnego na ziemiach polskich do roku 1986*, Białystok 2015.

- Trojanowski B., *Zmiany i adnotacje w księgach metrykalnych z uwzględnieniem kwestii problematycznych w tej materii w obowiązujących przepisach o ochronie danych osobowych w Polsce*, „Kościół i Prawo” 8 (2019), nr 2, s. 49–71.
- Tylus S., *Piotrkowski synod*, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 15, red. E. Gigilewicz, Lublin 2011, kol. 696.
- Tymosz S., *Zbiór prymasa Jana Wężyka z 1628 roku na tle kodyfikacji kościelnego prawa polskiego*, „Roczniki Nauk Prawnych” 15 (2005), nr 2, s. 187–208.
- Waluś J., *Księgi metrykalne Pomorza Zachodniego*, „Colloquia Theologica Ottoniana” 1 (2010), s. 141–168.
- Wenz W., *Kancelaria parafialna jako przestrzeń kościelnego posługiwania. Studium kanoniczno-pastoralne*, Wrocław 2008.
- Wilczyński L., *ABC kancelarii i archiwum parafialnego*, Poznań 2012.
- Wojciechowski P., *Przechowywanie i zabezpieczanie akt metrykalnych*, „Archiwariusz. Biuletyn Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu” 1 (2005), s. 143–158.

Netografia

- Dekret ogólny w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim*, https://episkopat.pl/promulgacja_dekretu_ogolnego_ws_ochrony_osob_fizycznych-2/ [dostęp: 16.02.2024].
- Instrukcja dotycząca kancelarii parafialnej*, <https://diecezja.swidnica.pl/aktualnosci/dokumenty-biskupa-swidnickiego,10/instrukcja-dotyczaca-kancelarii-parafialnej,305> [dostęp: 16.02.2024].
- Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, <https://archidiecezja.lodz.pl/czytelni/synod/instr1.html> [dostęp: 16.02.2024].
- Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, <https://www.diecezjaplocka.pl/media/3l2dobet/instrukcja-o-prowadzeniu-kancelarii.pdf> [dostęp: 16.02.2024].
- Jagiello Z., *Kancelaria parafialna według Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku i prawa partykularnego Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej*, https://diecezja.zamojskolubaczowska.pl/content/files/0ae75a05d6c415d7858152969070763b_kancelaria.pdf [dostęp: 16.02.2024].
- Kodeks Prawa Kanonicznego, stan na dzień 8 sierpnia 2023 r.*, https://episkopat.pl/wp-content/uploads/2015/11/Kodeks-Prawa-Kanonicznego_t%C5%82umaczenie_przyj%C4%99te-przez-KEP-na-stronie-KEP_17.08.2023-1.pdf [dostęp: 15.02.2024].
- Rozporządzenie Pasterskie Na Dyecezyę Kujawską Y Pomorską Roku MDCCLXXVIII. Dan w Warszawie Dnia 29 [...] Kwietnia, Roku 1778 [...]*, <https://rcin.org.pl/dlibra/doccontent?id=4006> [dostęp: 16.02.2024].
- Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio*, t. 32, red. J.D. Mansi, Parisiis 1802, <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k51617m/f658.item.zoom> [dostęp: 11.02.2024].
- Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio*, t. 34, red. J.D. Mansi, Parisiis 1802, <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k516199/f15.item.zoom> [dostęp: 11.02.2024].

Tomasz Nowicki

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

ORCID: 0000-0003-1185-9358

Aktualny stan zachowania zasobu źródłowego

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ogólnokościelnymi zawartymi zwłaszcza w kanonie 535 w par. 4 Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku „każda parafia powinna mieć własny depozyt dokumentów, czyli archiwum, w którym należy przechowywać księgi parafialne”. Ponadto w par. 5 znajdujemy nakaz, „by także starannie przechowywać stare księgi parafialne, zgodnie z przepisami prawa partykularnego”¹. Na gruncie przepisów kościelnych obowiązujących w Polsce normy związane z prowadzeniem archiwów parafialnych reguluje przede wszystkim prawodawstwo diecezjalne, zwykle uchwalane w czasie synodów lub wprowadzane dekretem biskupa ordynariusza². Nie bez znaczenia są regulacje wprowadzane przez Konferencję Episkopatu Polski obowiązujące

¹ Zob. *Kodeks Prawa Kanonicznego, stan na dzień 8 sierpnia 2023 r.*, https://episkopat.pl/wp-content/uploads/2015/11/Kodeks-Prawa-Kanonicznego_t%C5%82umaczenie_przyj%C4%99te-przez-KEP-na-stronie-KEP_17.08.2023-1.pdf [dostęp: 21.02.2024]. Przepisy Kodeksu dotyczące ksiąg metrykalnych dokładnie omawia J. Adamczyk, *Księgi parafialne w świetle obowiązujących przepisów*, „Wrocławski Przegląd Teologiczny” 24 (2016), nr 2, s. 167–184.

² Zob. *Instrukcja synodalna o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *I Synod Diecezji Drohiczyńskiej. Statuty. Dokumenty wykonawcze*, red. A. Dziega, M. Łaziuk, Drohiczyn 1997, s. 288; *Instrukcja synodalna o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *I Synod Diecezji Łowickiej 1995–1999*, Łowicz–Ząbki 1999, s. 150; *Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *Synod Archidiecezji Przemyskiej 1995–2000. Statuty i aneksy*, red. J. Bar, Przemysł 2000, s. 356; *Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *I Synod Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej 1996–2001*, red. F. Greniuk, Zamość 2001, s. 200; por. Z. Jagiełło, *Kancelaria parafialna według Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku i prawa partykularnego Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej*, https://diecezja.zamojsko-lubaczowska.pl/content/files/0ae75a05d6c415d7858152969070763b_kancelaria.pdf [dostęp: 16.02.2024], *Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej i archiwum parafialnego*, w: *IV Synod Archidiecezji Warszawskiej*, Warszawa 2003, s. 126; *Instrukcja synodalna o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *Pierwszy Synod Diecezji Opolskiej (2002–2005). Statuty i aneksy. Parafia u progu nowego tysiąclecia*, red. J.J. Sobeczko i in., Opole 2005, s. 275–281; *Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, <https://archidiecezja.lodz.pl/czytelni/synod/instr1.html> [dostęp: 16.02.2024]; *Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, <https://www.diecezjaplocka.pl/media/312dobet/instrukcja-o-prowadzeniu-kancelarii.pdf> [dostęp: 16.02.2024]; *Instrukcja dotycząca kancelarii parafialnej*, <https://diecezja.swidnica.pl/aktualnosci/dokumenty-biskupa-swidnickiego,10/instrukcja-dotyczaca-kancelarii-parafialnej,305> [dostęp: 16.02.2024].

po promulgacji we wszystkich polskich diecezjach. Przede wszystkim mamy tutaj na myśli *Przepisy o prowadzeniu ksiąg parafialnych: ochrzczonych, bierzmowanych, małżeństw i zmarłych, oraz księgi stanu dusz z dnia 26 października 1947 r. oraz Dekret ogólny w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim z 13 marca 2018 r.*, które również odnoszą się do przechowywania i dbania o księgi rejestracji metrykalnej gromadzone w archiwach parafialnych³.

Literatura naukowa dotycząca zagadnienia przechowywania ksiąg metrykalnych, a szerzej kancelarii parafialnych, również jest stosunkowo obfita. Jeszcze przed odzyskaniem niepodległości publikację o charakterze podręcznikowym napisał ks. Kazimierz Loga⁴, który przedstawił to zagadnienie w oparciu o kurendy łacińskiego konsystorza lwowskiego z lat 1841–1897. Z kolei obowiązujące wówczas przepisy kościelne i państwowe (dla zaboru austriackiego), ze szczególnym uwzględnieniem ksiąg metrykalnych, omówił szczegółowo ks. Władysław Alojzy Joguan⁵. W okresie międzywojennym nie powstały zwarte publikacje dotyczące kancelarii i archiwów parafialnych⁶. Znacznie więcej opracowań mówiących o przechowywaniu ksiąg metrykalnych czy szeroko o kancelarii i archiwach parafialnych, zostało opublikowanych po II wojnie światowej⁷, ale na szcze-

³ Zob. *Dekret ogólny w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim*, https://episkopat.pl/promulgacja_dekretu_ogolnego_ws_ochrony_osob_fizycznych-2/ [dostęp: 16.02.2024]. Por. F. Jop, *Przepisy wydane przez księży biskupów polskich o prowadzeniu ksiąg parafialnych: ochrzczonych, bierzmowanych, małżeństw i zmarłych oraz stanu dusz*, w: *Prawo kanoniczne. Podręcznik dla duchowieństwa*, t. 2, oprac. F. Bączkiewicz, Opole 1958, s. 597–600.

⁴ K. Loga, *Podręcznik dla urzędów parafialnych*, Lwów 1899.

⁵ W.A. Joguan, *Kancelaria parafialna, czyli zbiór przepisów kościelnych i państwowych dla urzędów parafialnych*, Lwów 1912.

⁶ Artykuły pisali: J. Kwolek, *Naukowa organizacja archiwów kościelnych*, „Przegląd Teologiczny” 11 (1930), z. 1, s. 1–37; F. Podlaszewski, *Archiwum parafialne*, „Miesięcznik Diecezji Chełmińskiej” 6 (1934), s. 492–495; W. Tokarz, *W sprawie archiwów parafialnych i klasztornych*, „Ateneum Kapański” 37 (1936), z. 3, s. 304–305.

⁷ Wymienić w tym miejscu warto przede wszystkim publikacje wydawane w czasopiśmie Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych, działającego od 1956 roku przy KUL: B. Kumor, *Projekt statutu i regulaminu archiwum parafialnego diecezji tarnowskiej*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 4 (1962), s. 7–14; F. Stopniak, *Archiwa parafialne dekanatu lubelskiego*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 9 (1966), s. 5–19; T. Grygiel, *Z zagadnień archiwistyki kościelnej na przykładzie archiwum parafialnego*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 22 (1971), s. 5–54; H. Misztal, *Sytuacja prawna archiwum parafialnego*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 75 (2001), s. 82–87; A.T. Pawłowska, *Zasady uporządkowania i przechowywania zasobów archiwów parafialnych oraz problemy wynikające z praktyki i ochrony archiwaliów*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 75 (2001), s. 101–107. Z innych publikacji wymienić można m.in.: J. Kopic, *Funkcje archiwum kościelnego*, „Wiadomości Urzędowe Diecezji Opolskiej” 44 (1989), nr 9, s. 261; R. Bodański, *O prowadzeniu ksiąg parafialnych*, „Warmińskie Wiadomości Archidiecezjalne” 51 (1996), nr 26, s. 84–87; R.R. Kufel, *Zasady prowadzenia ważniejszych ksiąg parafialnych i sporządzania aktów metrykalnych*, „Ecclesiastica” 13 (2003), nr 10–12, s. 125–138;

gólną uwagę zasługują monografie o Hieronima Wyczawskiego⁸. Współcześnie należy wspomnieć kilka zwartych opracowań omawiających tę problematykę, mających czasami charakter poradników dla proboszczów prowadzących kancelarie i archiwa parafialne, co nie umniejsza ich roli jako publikacji mających również wymiar naukowy. Przede wszystkim warto wymienić monografie ks. Roberta Kuffla⁹, ks. Leszka Wilczyńskiego¹⁰ oraz ks. Wiesława Wenza¹¹.

Aktualny stan zachowania ksiąg metrykalnych jest wynikiem wielu różnych czynników. Z jednej strony powiązać go należy z dawnością księgi. Upraszczając, można się spodziewać, że z racji upływu czasu najstarsze obiekty mogą być zachowane w gorszym, zaś te nowsze w lepszym stanie użytkowym¹². Nie jest to oczywiście regułą i nie zawsze oznacza, że najstarsze księgi będą w gorszym stanie zachowania niż te powstałe później. Okazuje się bowiem, że znacznie większy wpływ na stan zachowania ksiąg mają warunki, w jakich są one składowane, co w archiwach parafialnych nie zawsze jest łatwe do właściwego zapewnienia. Po pierwsze dlatego, że samo gromadzenie materiałów archiwalnych nie jest dla parafii celem samym w sobie. Jest oczywiście obwarowane pewnymi przepisami kościelnymi, o czym była mowa wcześniej, ale parafia i pracujący w niej kapłani prowadzą przede wszystkim działalność duszpasterską. Przechowywanie, zwłaszcza starych woluminów, jest zadaniem ważnym, nawet uwzględnionym w Kodeksie Prawa Kanonicznego, ale poniekąd w parafialnej działalności duszpasterskiej należy je potraktować jako uzupełniające i drugoplanowe. Bardzo wiele zależy od podejścia aktualnego rządcy parafii, od jego wycucia znaczenia metryk dla badań demograficznych, genealogicznych czy w ogóle historycznych. Istotne jest rozumienie znaczenia archiwaliów parafialnych dla lokalnej społeczności zainteresowanej historią swojej małej ojczyzny, której parafia jest przecież nieodłączną, ważną i wyjątkową częścią.

P. Wojciechowski, *Przechowywanie i zabezpieczanie akt metrykalnych*, „Archiwariusz. Biuletyn Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu” 1 (2005), s. 143–158.

⁸ H. Wyczawski, *Wprowadzenie do studiów w archiwach kościelnych*, Warszawa 1956 oraz *Przygotowanie do studiów w archiwach kościelnych*, Kalwaria Zebrzydowska 1989.

⁹ Ścisłe naukowy charakter ma monografia R.R. Kuffla pt. *Kancelaria, registratura i archiwum parafialne na ziemiach polskich od XII do początku XXI wieku*, wyd. 2, Zielona Góra 2011. Bardziej podręcznikowy i poradnikowy charakter mają książki: *Jak prowadzić kronikę parafialną?*, Zielona Góra 2014; *Jak prowadzić księgi parafialne? Poradnik*, Zielona Góra 2015 oraz *Archiwum parafialne w teorii i praktyce*, Zielona Góra 2021.

¹⁰ L. Wilczyński, *ABC kancelarii i archiwum parafialnego*, Poznań 2012.

¹¹ Monografia W. Wenza, *Kancelaria parafialna jako przestrzeń kościelnego posługiwania. Studium kanoniczno-pastoralne*, Wrocław 2008, zwłaszcza rozdział 3: *Przygotowanie do prowadzenia ksiąg metrykalnych* oraz 4: *Prowadzenie ksiąg metrykalnych*.

¹² Tezę tę potwierdzają poniekąd ustalenia J. Marczewskiego (patrz rozdział II: *Dzieje zasobu na przestrzeni minionych wieków* w niniejszej publikacji), który wysnuwa wniosek, że „im późniejsza epoka powstania ksiąg, tym szanse na ocalenie zasobu metrykalnego były większe”.

W pierwszej kolejności przyjrzyjmy się miejscom przechowywania ksiąg metrykalnych¹³. Lokalizacja miejsc przechowywania ksiąg w parafiach dawnego powiatu urzędowskiego w zasadzie spełnia podstawowe wymagania dotyczące zabezpieczenia przechowywanych zasobów. Miejsce przechowywania cennych archiwaliów wymaga zabezpieczenia przed takimi zdarzeniami, jak kradzież, zalanie czy pożar. Nie stwierdzono, by lokale, w których przechowywane są metryki, były ogólnodostępne. Są to niemal zawsze pomieszczenia kancelarii parafialnych, co w zasadzie przewidują przepisy kościelne. Wyjątkowo są to pokoje w domu parafialnym niebędące formalnie miejscem przyjęć interesantów, jak na przykład w Kraśniku, gdzie metryki przechowywane są w sąsiednim do kancelarii, osobnym pomieszczeniu, mającym charakter pokoju gościnnego.

Fot. 2. Par. Kraśnik – widoczna szafka na księgi metrykalne. Na drugim planie lokal kancelarii parafialnej

Kancelarie parafialne, w których przechowywane są księgi metrykalne, zwykle zlokalizowane są w miejscu zamieszkania proboszcza. Nie

Fot. 3. Par. Rzeczycza Ziemiańska – kasa pancerna na dokumentację parafialną

stwierdzono, by archiwalia były przechowywane np. na strychach, poddaszach, w piwnicach, magazynach czy też w budynkach wolnostojących. Do zagrożeń dla archiwaliów można zaliczyć niekontrolowane wypożyczenia skutkujące zagubieniem ksiąg, ale w parafiach objętych badaniami są one gromadzone najczęściej w szafach z zamykanymi drzwiczkami, czasami dodatkowo wyposażonymi w zamki uniemożliwiające łatwy dostęp do zasobów albo nawet, jak w Rzeczycy Ziemiańskiej, przechowywane w kasie pancernej. Można stwierdzić, że w parafiach, które przed rozbiorami wchodziły w skład powiatu urzędowskiego, księgi rejestracji metrykalnej gromadzone są w miejscach zabezpieczonych przed nieuprawnionym dostępem i jest on możliwy tylko za zgodą właściwego rządcy parafii.

Zachowane księgi metrykalne pochodzą z różnych wieków. Skutkuje to różnicami w formie, proporcjach szerokości, wysokości i grubości ksiąg, twardości ich okładek, trwałości i jakości wykorzystanego do zapisu papieru. Wspólne przechowywanie na tych samych półkach obiektów o tak różnych cechach może mieć wpływ na ich stan zachowania i może być przyczyną „zwykłych” zniszczeń mechanicznych powstających

¹³ Bardziej szczegółowo zob. R.R. Kufel, *Kancelaria, registratura i archiwum*, s. 146–147; tenże, *Archiwum parafialne*, s. 39.

w trakcie nieostrożnego wyjmowania książek czy niedbałego ułożenia ich na półkach. Nie zauważono jednak, by gdziekolwiek miało to duży wpływ na stan zachowania. Nigdzie nie stwierdzono, by zastosowane pionowe przechowywanie woluminów doprowadziło do trwałego odkształcenia okładek i bloku książek. Naturalne różnice w formatach powinny determinować układanie książek w sposób płaski, a nie wertykalnie, co jest bezpieczniejsze dla kondycji dokumentacji mającej różne formy. Nie oznacza to jednak, że pionowe układanie książek zwykle oprawionych w twarde okładki jest nieprawidłowe. Wymaga jednak uwagi, by obiekty nie układały się skośnie, co może prowadzić do deformacji, odkształceń, a w konsekwencji na przykład do rozerwania szycia księgi i zniszczenia okładek.

Dość często spotykanymi rodzajami defektów w księgach metrykalnych było całkowite lub częściowe uszkodzenie szycia księgi. Niekiedy rozerwane szycie powodowało oderwanie samej obwoluty lub zniszczenie grzbietu księgi. Gdy zniszczenie szycia jest bardzo poważne, a poszczególne karty stają się luźne, wówczas takie uszkodzenia mogą całkowicie zdeintegrować wolumin i rozbić układ stron, a co gorsze, powodować utratę informacji, gdyż istnieje duże ryzyko wypadnięcia luźnych stron z woluminu i ich zaginięcia. Przykłady tego typu zniszczeń zdarzały się stosunkowo często i dotyczyły przede wszystkim książek staropolskich, czasami też z czasów Księstwa Warszawskiego. Woluminy z czasów kancelarii po 1824 roku były już raczej w dobrym stanie, mimo że ich format i grubość często były ponadstandardowe.

Fot. 4. Widoczne osłabione więzy i częściowo uszkodzone szycie księgi chrztów z l. 1670-1731 (par. Boby, sygn. 4_1_1)

Fot. 5. Mocno uszkodzone szycie księgi chrztów z l. 1713-1726 (par. Janów Lubelski, sygn. 10_1_3_0004)

Inny dość często spotykany typ uszkodzeń o charakterze mechanicznym to otarcia obwolut, grzbietów i krawędzi opraw zewnętrznych. Jak wspomniano, jest to zwykle efekt nieostrożnego wkładania ksiąg na półki, przesuwania i upychania „na siłę”. Oddarcia wierzchniej części obwolut zdarzają się stosunkowo często, zwłaszcza gdy okładziny są papierowe, a papier osłabiony i ulegający rozwarstwieniu.

Fot. 6 i 7. Częściowo uszkodzone okładki ksiąg, lecz z zachowanymi tytułami.

Po lewej: Księga chrztów parafii Boby 1797-1827, sygn. 4_1_2

Po prawej: Księga ślubów parafii Potok Wielki 1695-1727, sygn. 18_2_1

Czasami uszkodzenia okładek są na tyle znaczące, że nie jest widoczny albo nie zachował się wcale oryginalny tytuł księgi. Taki przykład uszkodzenia zewnętrznej części księgi widoczny jest na fotografii pokazującej księgę zmarłych z parafii Gościeradów (fot. 8). Tego typu defekty także mają przede wszystkim charakter mechaniczny. Jak widać, całkowicie został zatarty pierwotny tytuł księgi. Słabo widoczne są ślady dawnego tekstu oraz rzymska cyfra IV. Poniżej naklejono kartkę z nowo napisanym tytułem, ale i ona uległa już uszkodzeniom (zagięte rogi, lekkie przedarcia, zabrudzenia, ślady penetracji owadów). Ponadto widoczne są na tym przykładzie zniszczenia okładziny i krawędzi okładki. Innym przykładem tego typu defektów jest księga chrztów, ślubów i pogrzebów z parafii Boża Wola (fot. 9). W tym przypadku, jak widać na prezentowanej fotografii, uszkodzenia są dużo poważniejsze, bo ubytek obejmuje cały róg księgi. Także część naklejonego napisu jest oddarta, a krawędzie okładki z niemal każdej strony mocno poszarpane. Podobnym otarciom podlegają też okładki skórzane, jak na przykład współczesne księgi ślubów i zgonów z parafii we Wrzawach (fot. 10).

Fot. 8. Zniszczona okładzina i krawędzie obwoluty (par. Gościeradów, Księga zmarłych 1764-1797, sygn. 9_3_1)

Fot. 9. Mocno zniszczona okładzina, dolny róg oraz krawędzie obwoluty (par. Boża Wola, Księga chrztów, ślubów i zgonów 1739-1775 sygn. 7_1_1)

Fot. 10. Okładzina skórzana okładki z częściowo zatartym napisem tytułowym (par. Wrzawy, Księga chrztów 1674-1728, sygn. 25_1_1)

Jeszcze bardziej widoczne uszkodzenia okładki można zobaczyć na kolejnym przykładzie. Na fotografii 11 ukazana jest okładka księgi zmarłych z parafii Urzędów z l. 1770–1797. Poza zniszczeniami spowodowanymi przez owady, wyraźnie widoczne

Fot. 11. Zniszczona krawędź dolna, okładzina i grzbiet księgi (par. Urzędów, Księga zmarłych 1770-1797, sygn. 13_3_1)

jest także w górnej części oddarcie najpewniej pierwotnej okładziny, która zachowała się tylko w środkowej części księgi. Dolna krawędź jest całkowicie uszkodzona. Także grzbiet tej księgi jest mocno zniszczony, zwłaszcza w dolnej części obiektu.

Znacznie bardziej poważne są mechaniczne uszkodzenia kart wewnętrznych. Przykładowe uszkodzenia tego typu obrazują poniższe fotografie z archiwum parafii w Gościeradowie (fot. 12) oraz z parafii w Batorzu (fot. 13). Poszarpane krawędzie stron czy zagięcia, przy nieostrożnym obchodzeniu się z ich przekładaniem, mogą prowadzić do rozerwania papieru, a nawet oderwania części kartki, co ostatecznie może oznaczać definitywną stratę zapisanych informacji. Nie są to przypadki częste, ale też nie odosobnione.

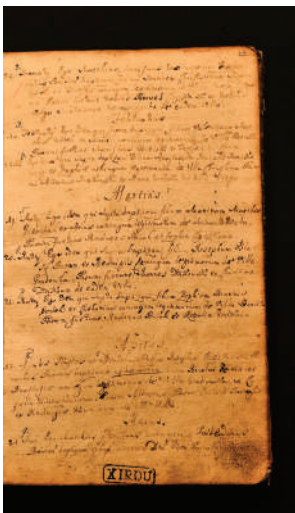

Fot. 12. Oderwana część karty początkowej (par. Gościeradów, Księga zmarłych 1764-1797, sygn. 9_3_1)

Fot. 13. Urwana część strony z zapisem (par. Batorz, Księgi chrztów z l. 1693-1708, sygn. 2_1_1)

Oczywiście zniszczenia o charakterze mechanicznym nie muszą wynikać tylko z niewłaściwego czy niedbałego sposobu układania woluminów. Przyczyną takich uszkodzeń może być także intencjonalne działanie korzystającego z ksiąg czy przypadkowe przedarcia z powodu zaczepienia się poszarpanych krawędzi. Archiwiści wyodrębniają czasem także inne uszkodzenia będące skutkiem korzystania ze zbiorów. Nie zawsze powstają one z powodu intencjonalnego działania użytkownika, ale są po prostu wynikiem długotrwałego użytkowania, np. standardowego przewracania stron. Do takich uszkodzeń można zaliczyć także zabrudzenia i zagięcia, zwłaszcza rogów kart. Występują stosunkowo często, szczególnie w starych woluminach. Nie są to zwykle zniszczenia poważne, uniemożliwiające odczytanie zapisów. Niemniej osłabiają papier, szczególnie na rogach kartek, co może w przyszłości spowodować powstanie ubytków.

Fot 14 i 15. Ślady zabrudzeń powstałe zapewne wskutek przewracania stron

Z lewej: par. Janów Lubelski, Księga chrztów 1655-1694, sygn. 10_1_1_0003

Z prawej: par. Boiska, Księga chrztów i ślubów 1707-1762, sygn. 5_1_1_0015

Do innych, bardzo często spotykanych zagrożeń zaliczyć trzeba przede wszystkim nieodpowiednie warunki fizykochemiczne, w których przechowywane są książki. Tutaj należy wymienić zwłaszcza niewłaściwą temperaturę, nieodpowiednią wilgotność powietrza czy też nieprawidłowe oświetlenie. Przy nieprawidłowych warunkach fizykochemicznych, w których przechowywane są książki, z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że wystąpią zagrożenia o charakterze biologicznym. Zwłaszcza wysoka temperatura i wilgotność sprzyjają pojawieniu się pleśni, owadów lub gryzoni.

Niebezpieczne dla kondycji archiwaliów są zwłaszcza zawilgocenia czy wręcz zalania książek. Niekiedy dochodzi przez to do odkształceń starych okładek skórzanych. Skóra przy dużej wilgotności mięknie, a następnie, wysychając, kurczy się. Pojawiają się charakterystyczne garby na powierzchni skórzanej okładziny. Wyszuszone i naprężona skóra kruszeje i pęka, zaś nierówności sprzyjają otarciom i zadrapaniom. Ślady dawnych zdarzeń związanych z zawilgoceniem czy zalaniem książki są stosunkowo często widoczne na wielu okładkach i kartach książek metrykalnych, jak na przykład na fotografiach 17 i 18, pokazujących księgę chrztów z parafii Boby z charakterystycznymi zaciekami.

Fot. 16. Otarta skórzana okładzina, mocno zatarty napis tytułowy. Widoczna deformacja okładziny (par. Janów Lubelski, Księga ślubów i zgonów 1654-1723, sygn. 10_2_1)

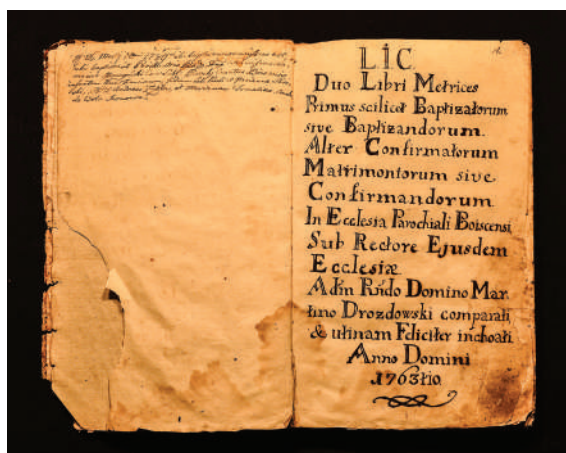
Fot. 17 i 18. Ślady po zalaniu książki (par. Boby, Księga chrztów 1731-1797, sygn. 4_1_2)

Niewłaściwe warunki przechowywania mogą spowodować, że papier, który ma właściwości higroskopijne, będzie ulegał zawilgoceniu, co w konsekwencji może doprowadzić do jego zniszczenia. W rezultacie mogą pojawiać się plamy, przebarwienia i widoczne

ciemniejsze krawędzie powstałe na skutek migracji zanieczyszczeń w papierze, które „transportowane” są przez przemieszczającą się wodę. Uszkodzenia spowodowane przez wilgoć i wodę powodują pulchnienie papieru i strzępienie krawędzi kart. Materiał traci odporność nawet na niewielkie uszkodzenia mechaniczne i finalnie stopniowo się rozpada. Ślady takich zniszczeń można niekiedy spotkać w materiale archiwalnym parafii dawnego powiatu urzędowskiego. Ubytki powstałe w wyniku działania wody widać chociażby w najstarszej zachowanej księdze metrykalnej z tego terenu, czyli księdze chrztów z parafii Potok Wielki (fot. 19). Podobne zniszczenie powstałe w wyniku zalania można odnaleźć w księgach parafii Boiska (fot. 20), gdzie widoczny jest wyraźny ślad migracji wody w papierze po zalaniu, a dodatkowo poważne zabrudzenia w dolnej prawej części strony, zapewne będące śladem przewracania zawilgoconych kart.

Fot. 19. Ślady uszkodzeń z powodu zawilgocenia lub zalania (par. Potok Wielki, Księga chrztów 1596-1621, sygn. 18_1_1)

Fot. 20. Strona tytułowa współprawnej księgi chrztów i ślubów (par. Boiska 1763-1796, sygn. 5_1_2)

Istotnym parametrem wpływającym na stan zachowania archiwaliów jest prawidłowa temperatura, w której są one przechowywane. W wielu parafiach szczególnie trudne jest utrzymywanie odpowiedniej temperatury w okresie zimowym. W przypadku archiwów parafialnych problematyczne jest uzyskanie właściwej temperatury w pomieszczeniach, w których przechowywane są metryki. Pamiętajmy, że są to niemal zawsze pomieszczenia kancelarii parafialnych, a zatem używane tylko wówczas, gdy przyjmowani są interesanci. Z jednej strony zatem nie mogą być całkowicie pozbawione ogrzewania, z drugiej jednak

nie są to pomieszczenia ściśle mieszkalne. Zbyt niska temperatura może być zagrożeniem dla kondycji zasobów, gdyż sprzyja wzrostowi bądź obniżeniu wilgotności. Nie stwierdzono jednak, by w którejś parafii prowadzono cykliczne pomiary temperatury i wilgotności w miejscach, w których przechowywane są księgi. Jest to całkowicie naturalne, bo formalnie miejsca gromadzenia ksiąg nie są magazynami archiwalnymi, a mierzenie parametrów temperatury i wilgotności wykracza poza zwykły zarząd nad przechowywaniem zbiorów parafialnych.

Innym typem uszkodzeń mogą być wżery atramentowe, które są wynikiem użycia złej jakości atramentu. W bardzo zaawansowanym stadium powodują zniszczenie papieru, który kruszeje i ulega rozpadowi. W mniej destrukcyjnej wersji powodują bardzo wyraźne przebiccia tuszu na odwrocie stron. Takie zmiany widać przykładowo na kartach księgi ślubów z parafii Boby (fot. 21 i 22).

Fot. 21 i 22. Wżery atramentowe widoczne na kartach księgi ślubów par. Boby

Jak już wyżej wspomniano, nieodpowiednie warunki wilgotności i temperatury mogą zwiększać liczbę i częstotliwość występowania zagrożeń o charakterze biologicznym. Przede wszystkim mogą pojawiać się gryzonie, które zwłaszcza w okresach zimowych migrują do siedzib ludzkich. Czasami, gdy warunki sprzyjają ich rozwojowi, mogą zajmować na stałe takie siedliska, także w tych miejscach, gdzie przechowywane są dokumenty parafialne. Dostęp do wody, pożywienia, opuszczone i rzadko używane przez człowieka pomieszczenia, zakamarki, przewody kanalizacyjne czy przestrzenie pod podłogami lub za szafami stanowią dobre miejsce na założenie gniazda. Obecność gryzoni stwarza poważne zagrożenie dla dokumentacji papierowej, która bywa wykorzystywana jako materiał izolacyjny i jako wyściółka do gniazd. Jednak w trakcie kwerend w parafiach przedrozbiorowego powiatu urzędowskiego nie zauważono tego typu zjawisk w miejscach przechowywania ksiąg, zaś ewentualne ślady destrukcyjnych działań gryzoni nie były w zasadzie widoczne.

Większe zagrożenia mogą generować różnego rodzaju owady. Niebezpieczeństwo zainfekowania materiałów archiwalnych jest tym większe, że przecież kancelarie parafialne, w których

przechowywane są księgi metrykalne, są pomieszczeniami otwartymi i systematycznie użytkowymi do przyjmowania wiernych. Sprzyja to skażeniu zasobu przez owady (szczególnie latające), co może w ogóle nie zostać zauważone. Z kolei rzadkie sprzątanie, wspomniana wilgotność i wyższa temperatura sprzyjają rozwojowi owadów bezskrzydłych, jak np. rybiki. W konsekwencji materiały metrykalne mogą podlegać stopniowemu i powolnemu niszczeniu.

Działanie owadów dość często było widoczne w zasobie archiwalnym parafii znajdujących się na terenie dawnego powiatu urzędowskiego. Były to najczęściej korytarze po żerowaniu larw owadów żywiących się papierem lub drewnem, czasami też pozostałości odchodów. Zwykle takie zniszczenia pojawiają się na okładkach, choć czasami larwy owadów żerowały na zapisanych kartach. Takie uszkodzenia są widoczne wyraźnie w księdze chrztów i ślubów z parafii Boiska (fot. 23) czy też na księdze chrztów z parafii Janów Lubelski (fot. 24).

Fot. 23 i 24. Charakterystyczne ślady po żerowaniu owadów.
Z lewej: par. Boiska, Księga chrztów 1763-1796, sygn. 5_1_2
Z prawej: par. Janów Lubelski, Księga chrztów 1655-1694, sygn. 10_1_1

Tego rodzaju ślady są widoczne przede wszystkim na księgach starszych. Trzeba zaznaczyć, że w trakcie kwerend nie zauważono insektów żyjących i aktywnie pasożytujących na materiałach archiwalnych. Nie oznacza to jednak, że nie istnieje niebezpieczeństwo pojawienia się takich zagrożeń, co potwierdzają wyżej pokazane przykłady.

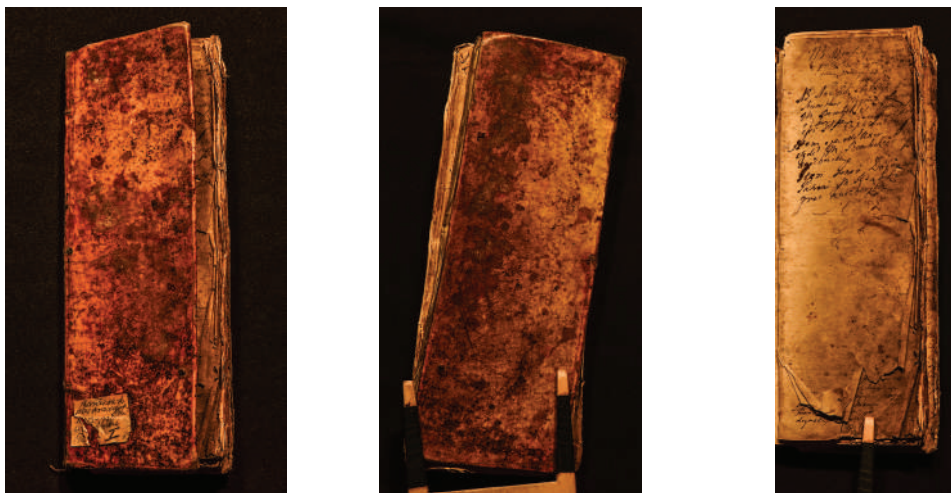
Niebezpiecznym rodzajem zagrożeń biologicznych są mikroorganizmy, zwłaszcza wszelkie pleśnie. Rozwój tego rodzaju grzybów jest również wyraźnie powiązany z temperaturą i wilgotnością. Sprzyjają mu złe warunki przechowywania, odpowiednie podłoże (zwłaszcza papier o kwaśnym odczynie), zawilgocona skóra. Wprawdzie w trakcie kwerend nie spotkano obiektów, które byłyby zainfekowane bardzo poważnie, to jednak pewne ślady takich uszkodzeń można było zauważyć, zwłaszcza w tych księgach, które w przeszłości były zalane lub zawilgocone, jak na przykład w prezentowanej na zdjęciach współprawnej księdze ślubów i zgonów z Janowa Lubelskiego.

Wyraźne ślady zawilgocenia, a raczej zalania części karty i zmiany zabarwienia mogą sugerować, że w tym miejscu, przynajmniej na powierzchni papieru, pojawiła się pleśń. Takie zmiany widoczne są też najprawdopodobniej na skórzanej okładce książki chrztów z parafii Borów, na której widoczne są przebarwienia w różnych odcieniach, plamy, zabrudzenia i ślady po kolonii grzybów. Także wewnątrz książki widoczne są charakterystyczne dla pleśni plamki i kropki oraz ślady zasięgu kolonii grzybów.

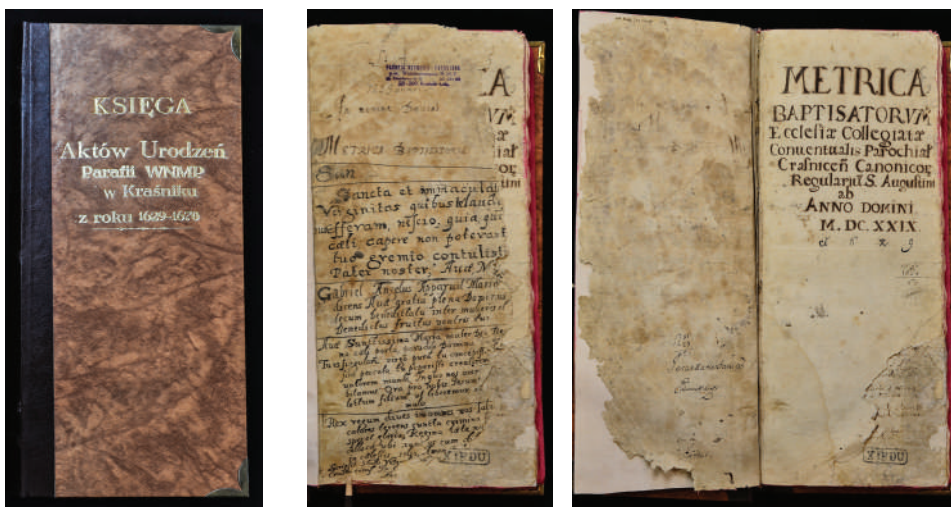
Fot. 25 i 26. Wyraźne ślady poważnego zawilgocenia, żerowania owadów i prawdopodobnie ślady pleśni (par. Janów Lubelski, l. 1654-1723, sygn. 10_2_1_0002)

Jak wspomniano już wcześniej, badane i digitalizowane w czasie trwania projektu książki rejestracji metrykalnej były niemal zawsze przechowywane w zamkniętych szafach. W związku z tym w zasadzie nie były narażone na nadmierne oświetlenie naturalne. Z drugiej strony stałe zamknięcie książek, bez okresowego przewietrzania, również może niekorzystnie wpływać na stan zachowania dokumentacji. Najczęściej jednak analizowane książki metrykalne były przechowywane w aktywnie działających kancelariach, w których systematycznie narastała nowa dokumentacja. Wydaje się zatem, że problem braku przewietrzania zgromadzonych zasobów nie ma wielkiego znaczenia dla stanu zachowania książek metrykalnych w parafiach dawnego powiatu urzędowskiego. Poważnym zagrożeniem mogą być zdarzenia nadzwyczajne, zwłaszcza pożary. By im zapobiegać, można instalować odpowiednie systemy wczesnego ostrzegania. Jednak w badanych archiwach parafialnych nie stwierdzono, by miejsca przechowywania książek były zabezpieczone systemami przeciwpożarowymi. Metryki przechowywane są w budynkach parafialnych, więc tego typu instalacje musiałyby obejmować wiele innych pomieszczeń.

Fot. 27, 28 i 29. Ślady dawnej pleśni na skórzanej okładce oraz wewnętrznej karcie księgi (par. Borów, Księga chrztów 1713-1730, sygn. 6_1_1)

Na koniec warto przedstawić wzorcowy sposób zadbania o księgi metrykalne. Takim przykładem jest bez wątpienia archiwum parafialne w Kraśniku. Księgi tam przechowywane zostały w sposób profesjonalny, na miarę możliwości parafii, oprawione w całkiem nowe okładki z wytłoczonymi tytułami i datami wpisów. Rogi okładek wzmocniono mosiężnymi nasadkami, karty na nowo zostały zszyte. Wewnątrz niektórych ksiąg widać ślady dawnych uszkodzeń, ale dzięki podjętym pracom, całość zasobu metrykalnego została zabezpieczona.

Fot. 30, 31 i 32. Współczesna okładka księgi, blok dobrze zszyty, widoczne wewnątrz ślady dawnych uszkodzeń (par. Kraśnik, Księga chrztów 1629-1670, sygn. 12_1_1)

Oczywiście wymienione wyżej zagrożenia nie stanowią zamkniętego katalogu, a niebezpieczeństw powodujących uszkodzenia archiwaliów jest bardzo wiele. Ze względu na to, że mamy do czynienia z materiałami archiwalnymi powstałymi niekiedy przed kilkuset laty, oczywiste jest, że mogą one podlegać powolnemu i stopniowemu niszczeniu. Procesy te znacząco przyspieszają, gdy warunki przechowywania nie spełniają odpowiednich norm. Niezwykle ważne jest więc zapewnienie prawidłowego miejsca składowania ksiąg oraz takich warunków magazynowania, które nie będą zagrożeniem dla stanu zachowania dokumentacji.

Podsumowując, warto zatem zaznaczyć, że aktualny stan zachowania ksiąg metrykalnych w parafiach, które przed rozbiorami należały do powiatu urzędowskiego, jest wynikiem kilkusetletniego ich przechowywania w różnych warunkach. W przypadku archiwów parafialnych wiele zależy od opiekuna zasobu, czyli księdza proboszcza i co bardzo istotne, funduszy, jakie parafia może przeznaczyć na utrzymanie i renowację zasobu. Obecnie jednak wydaje się, że dawne księgi metrykalne są dobrze zabezpieczone i odpowiednio magazynowane w warunkach prawidłowych i niestwarzających bezpośredniego i nagłego zagrożenia dla zachowania badanego materiału źródłowego.

Bibliografia

Źródła drukowane

- Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej i archiwum parafialnego*, w: *IV Synod Archidiecezji Warszawskiej*, Warszawa 2003, s. 126.
- Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *I Synod Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej 1996–2001*, red. F. Greniuk, Zamość 2001, s. 200.
- Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *Synod Archidiecezji Przemyskiej 1995–2000. Statuty i aneksy*, red. J. Bar, Przemysł 2000, s. 356.
- Instrukcja synodalna o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *I Synod Diecezji Drohiczyńskiej. Statuty. Dokumenty wykonawcze*, red. A. Dziega, M. Łaziuk, Drohiczyn 1997, s. 288.
- Instrukcja synodalna o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *I Synod Diecezji Łowickiej 1995–1999*, Łowicz–Ząbki 1999, s. 150.
- Instrukcja synodalna o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, w: *Pierwszy Synod Diecezji Opolskiej (2002–2005). Statuty i aneksy. Parafia u progu nowego tysiąclecia*, red. J.J. Sobeczko i in., Opole 2005, s. 275–281.

Opracowania

- Adamczyk J., *Księgi parafialne w świetle obowiązujących przepisów*, „Wrocławski Przegląd Teologiczny” 24 (2016), nr 2, s. 167–184.

- Bodański R., *O prowadzeniu ksiąg parafialnych*, „Warmińskie Wiadomości Archidiecezjalne” 51 (1996), nr 26, s. 84–87.
- Grygiel T., *Z zagadnień archiwistyki kościelnej na przykładzie archiwum parafialnego*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 22 (1971), s. 5–54.
- Jop F., *Przepisy wydane przez księży biskupów polskich o prowadzeniu ksiąg parafialnych: ochrzczonych, bierzmowanych, małżeństw i zmarłych oraz stanu dusz*, w: *Prawo kanoniczne. Podręcznik dla duchowieństwa*, t. 2, oprac. F. Bączkiewicz, Opole 1958, s. 597–600.
- Jougan A., *Kancelaria parafialna, czyli zbiór przepisów kościelnych i państwowych dla urzędów parafialnych*, Lwów 1912.
- Kopiec J., *Funkcje archiwum kościelnego*, „Wiadomości Urzędowe Diecezji Opolskiej” 44 (1989), nr 9, s. 249–264.
- Kufel R.R., *Archiwum parafialne w teorii i praktyce*, Zielona Góra 2021.
- Kufel R.R., *Jak prowadzić kronikę parafialną?*, Zielona Góra 2014.
- Kufel R.R., *Jak prowadzić księgi parafialne? Poradnik*, Zielona Góra 2015.
- Kufel R.R., *Kancelaria, registratura i archiwum parafialne na ziemiach polskich od XII do początku XXI wieku*, wyd. 2, Zielona Góra 2011.
- Kufel R.R., *Zasady prowadzenia ważniejszych ksiąg parafialnych i sporządzania aktów metrykalnych*, „Ecclesiastica” 13 (2003), nr 10–12, s. 125–138.
- Kumor B., *Projekt statutu i regulaminu archiwum parafialnego diecezji tarnowskiej*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 4 (1962), s. 7–14.
- Kwolek J., *Naukowa organizacja archiwów kościelnych*, „Przegląd Teologiczny” 11 (1930), z. 1, s. 1–37.
- Loga K., *Podręcznik dla urzędów parafialnych*, Lwów 1899.
- Misztal H., *Sytuacja prawna archiwum parafialnego*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 75 (2001), s. 82–87.
- Pawłowska A.T., *Zasady uporządkowania i przechowywania zasobów archiwów parafialnych oraz problemy wynikające z praktyki i ochrony archiwaliów*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 75 (2001), s. 101–107.
- Podlaszewski F., *Archiwum parafialne*, „Miesięcznik Diecezji Chełmińskiej” 6 (1934), s. 492–495.
- Stopniak F., *Archiwa parafialne dekanatu lubelskiego*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 9 (1966), s. 5–19.
- Tokarz W., *W sprawie archiwów parafialnych i klasztornych*, „Ateneum Kapłańskie” 37 (1936), z. 3, s. 304–305.
- Wenz W., *Kancelaria parafialna jako przestrzeń kościelnego posługiwania. Studium kano-niczno-pastoralne*, Wrocław 2008.
- Wilczyński L., *ABC kancelarii i archiwum parafialnego*, Poznań 2012.
- Wojciechowski P., *Przechowywanie i zabezpieczanie akt metrykalnych*, „Archiwariusz. Biuletyn Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu” 1 (2005), s. 143–158.
- Wyczawski H., *Przygotowanie do studiów w archiwach kościelnych*, Kalwaria Zebrzydowska 1989.
- Wyczawski H., *Wprowadzenie do studiów w archiwach kościelnych*, Warszawa 1956.

Netografia

- Dekret ogólny w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim*, https://episkopat.pl/promulgacja_dekretu_ogolnego_ws_ochrony_osob_fizycznych-2/ [dostęp: 16.02.2024].
- Instrukcja dotycząca kancelarii parafialnej*, <https://diecezja.swidnica.pl/aktualnosci/dokumenty-biskupa-swidnickiego,10/instrukcja-dotyczaca-kancelarii-parafialnej,305> [dostęp: 16.02.2024].
- Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, <https://archidiecezja.lodz.pl/czytelni/synod/instr1.html> [dostęp: 16.02.2024].
- Instrukcja o prowadzeniu kancelarii parafialnej*, <https://www.diecezjaplocka.pl/media/3l2dobet/instrukcja-o-prowadzeniu-kancelarii.pdf> [dostęp: 16.02.2024].
- Kodeks Prawa Kanonicznego, stan na dzień 8 sierpnia 2023 r.*, https://episkopat.pl/wp-content/uploads/2015/11/Kodeks-Prawa-Kanonicznego_t%C5%82umaczenie_przyj%C4%99te-przez-KEP-na-stronie-KEP_17.08.2023-1.pdf [dostęp: 21.02.2024].

Natalia Turkiewicz

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

ORCID: 0000-0002-7690-6568

Ewolucja formy i treści zapisów metrykalnych na badanym obszarze

Księgi metrykalne jako bogate i wciąż nie do końca odkryte źródło historyczne od dawna znajdują się w spektrum zainteresowania badaczy różnych specjalności. Potencjał informacyjny tego dokumentu doceniają nie tylko historycy, ale również szeroko rozumiani humaniści czy przedstawiciele nauk biologicznych¹. Do wzrostu popularności analiz ksiąg rejestracji ciągłej przyczynia się dynamiczny postęp i coraz większe upowszechnienie poszukiwań genealogicznych. We wszystkich tych aspektach chęci zaspokojenia ciekawości badawczej towarzyszą pytania o tożsamość człowieka i własne korzenie – pytanie, które zdaniem współczesnych badaczy nabiera szczególnego wydźwięku w dzisiejszym dynamicznym świecie. Badacz metrykaliów z powodzeniem współtworzy więc i uczestniczy w życiu kulturalnym i społecznym, rozbudzając i kultywując zainteresowania historyczne własne i nierzadko swojego otoczenia². W takich okolicznościach rejestracja metrykalna skupia uwagę coraz większej liczby badaczy na zasobie źródłowym, będącym podstawą dla takich poszukiwań – księgach rejestracji ciągłej ze szczególnym uwzględnieniem ksiąg parafialnych.

¹ Świadczą o tym coraz intensywniej rozwijające się badania łączące warsztat badawczy nauk humanistycznych z narzędziami, jakich dostarczają nauki biologiczne i medyczne. W takim kontekście rejestracja metrykalna staje się nie tylko świadectwem życia lokalnych społeczności parafialnych, ale również bogatym źródłem informacji o charakterze i ewolucji populacji ludzkich – zob. m.in. K. Modrzewska, *Parafia Mełgiew jako biologiczny krąg izolacyjny*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio B” 3 (1948), s. 79–140; M. Henneberg, *Ocena dynamiki biologicznej wielkopolskiej dziewiętnastowiecznej populacji wiejskiej, I: Ogólna charakterystyka demograficzna*, „Przegląd Antropologiczny” 43 (1977), s. 67–89; tenże, *Ocena dynamiki biologicznej wielkopolskiej dziewiętnastowiecznej populacji wiejskiej, II: System kojarzeń i płodność*, „Przegląd Antropologiczny” 43 (1977), s. 245–272; tenże, *Ocena dynamiki biologicznej wielkopolskiej dziewiętnastowiecznej populacji wiejskiej, III: Opis stanu puli genów na podstawie danych demograficznych*, „Przegląd Antropologiczny” 44 (1978), s. 33–52; G. Liczbińska, *Księgi parafialne jako źródło informacji o populacjach historycznych*, „Przegląd Historyczny” 102 (2011), z. 2, s. 267–282.

² P. Rachwał, *Staropolskie księgi metrykalne w archiwach parafialnych archidiecezji lubelskiej*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 63 (2015), nr 4, s. 585.

Tak wielka różnorodność środowisk badawczych dostrzegających możliwości informacyjne metrykaliów inspiruje do analizy tego źródła w możliwie największej liczbie obszarów i kontekstów. Wciąż rosnące zainteresowanie eksploracją parafialnych ksiąg chrztów, ślubów i zgonów wymaga ich badania w różnych aspektach, także pod względem formy i treści zapisów.

Badania nad księgami metrykalnymi, które zawierały zapisy dotyczące przeważającej części mieszkańców ziem polskich, dostarczają nieocenionego materiału źródłowego dla analizy ruchu naturalnego ludności i liczby mieszkańców danej parafii czy poszczególnych miejscowości. Na podstawie tej rejestracji możliwe jest opracowywanie katalogów nazw miejscowości i śledzenie zmian w ich nazewnictwie oraz przynależności administracyjnej. Źródło dostarcza również genealogom niezliczonych możliwości badania rodowodów magnackich i szlacheckich, ale co szczególnie cenne, również mieszczan i chłopów, rzadziej reprezentowanych w źródłach historycznych doby staropolskiej³. Masowość materiału źródłowego i możliwość obserwacji jego modyfikacji w różnych kontekstach inspiruje również do badań nad językiem i zmieniającym się formularzem aktów oraz wnioskowania na temat okoliczności determinujących modyfikacje w zakresie języka i formy rejestracji.

Zapisy metrykalne a przepisy prawa kanonicznego

Księga metrykalna, źródło o tak jednorodnej strukturze, podporządkowane prawnym zasadom formularza, może sugerować, że nie zawiera godnych uwagi zmian i innowacji w formie i treści. Analiza takiego materiału źródłowego może wydawać się jednostajna i rutynowa, pozwalająca gromadzić wyłącznie dane statystyczno-historyczne. Należy jednak postawić pytanie o zasadność takiego twierdzenia. Księgi metrykalne prowadzone są bowiem przez bardzo długi czas, podczas którego nie tylko mogą ewoluować przepisy prawne, ale również zmieniają się autorzy zapisów, a te okoliczności naturalnie skutkują modyfikacjami w sposobie prowadzenia księgi, jakości i stylu zapisów.

Dynamiczne zmiany w formularzu księgi metrykalnej spotyka się szczególnie w przypadku rejestracji potrydenckiej (staropolskiej). Wprowadzanym modyfikacjom sprzyja narracyjny charakter zapisów, który narzuca konieczność zawarcia określonych danych zdarzenia, ale pozostawia prowadzącemu pewną swobodę co do stylu i szczegółowości informacji. Ponadto każda zmiana ręki prowadzącego, która jest naturalną konsekwencją rotacji personalnych w parafiach, powoduje zmiany w stylu i formie zapisów.

³ J. Związek, *Inwentarz łacińskich ksiąg metrykalnych Archiwum Diecezjalnego w Częstochowie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 37 (1978), s. 177.

Sam termin „metryka” (od łac. *matrix, matrica, matricula, metrica*) oznacza katalog, rejestr, wykaz, spis osób lub zbiór dokumentów⁴. Współcześnie to określenie odnosi się najczęściej do dokumentów kościelno-administracyjnych, zawierających spisy osób ochrzczonych, zaślubionych i zmarłych. Najstarsze źródła tego typu na ziemiach polskich pochodzą z połowy XVI wieku⁵. W Kościele powszechnym obowiązek prowadzenia tego typu rejestracji w parafiach wprowadziły ustalenia soboru trydenckiego podczas 24 sesji, 11 listopada 1563 roku⁶. Ojcowie soborowi co do zapisu aktów małżeństwa i chrztu⁷ nakazują: „Proboszcz będzie posiadał księgę, w której odnotuje imiona małżonków i świadków oraz dzień i miejsce zawarcia małżeństwa i będzie je starannie przechowywał u siebie. [...] Zanim proboszcz przystąpi do udzielenia sakramentu chrztu, dowie się pilnie od tych, których to dotyczy, jaką osobę albo jakie osoby wybrali, aby przyjęły ochrzczone osobę ze świętego źródła, i dopuści do tego tylko tę osobę albo te osoby, ich imiona zapisze w księdze, a także pouczy ich, że gdy zawarli z kimś związek duchowego pokrewieństwa, to nie mogą się wymawiać żadną niewiedzą”⁸. Postanowienia soborowe nie wyznaczają natomiast analogicznych procedur co do zapisywania zmarłych.

Rytuał Rzymski papieża Pawła V z 1614 roku znacząco doprecyzował ustalenia soboru trydenckiego w zakresie prowadzenia rejestracji metrykalnej. Ten akt normatywny zobowiązywał proboszczów do rejestracji parafian w pięciu seriach ksiąg: ochrzczonych – *libri baptisatorum*, bierzmowanych – *libri confirmatorum*, zawartych małżeństw – *libri matrimoniorum*, zmarłych – *libri defunctorum* oraz spisu osób zamieszkujących parafię – *libri status animarum*⁹. Każda z tych serii miała dokładnie określoną ścieżkę formularza i listę wymaganych danych. Przestrzeganie tych ustaleń podlegało dwustopniowej kontroli: sobór nakładał na proboszcza obowiązek starannego prowadzenia i przechowywania ksiąg, ordynariusze zaś otrzymali władzę karania za zaniedbania w tym zakresie¹⁰.

O wprowadzeniu jednolitych przepisów rejestracji metrykalnej na ziemiach polskich zdecydowały postanowienia synodu piotrkowskiego z 1607 roku. Kierujący obradami synodu kardynał prymas Bernard Maciejowski już w 1601 roku w liście pasterskim

⁴ S. Chodyński, *Metryki kościelne*, w: *Encyklopedia kościelna*, t. 14, red. M. Nowodworski, Warszawa 1881, s. 224–225; J. Kurpas, *Początki ksiąg metrykalnych*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2 (1961), s. 6–9.

⁵ C. Kukło, *Demografia Rzeczypospolitej przedrozbiorowej*, Warszawa 2009, s. 91.

⁶ *Dokumenty soborów powszechnych*, t. 4: *Lateran V, Trydent, Watykan I*, oprac. A. Baron, H. Pietras, Kraków 2004, s. 723.

⁷ Postanowienia soborowe nie wskazują na konieczność zapisu danych personalnych osoby ochrzczonej, co według współczesnych interpretacji zostało pominięte jako wymóg oczywisty. J. Kurpas, *Początki ksiąg metrykalnych*, s. 25.

⁸ *Dokumenty soborów powszechnych*, s. 725.

⁹ *Rituale Romanum: Pauli V, Pontificis Maximi jussu editum et a Benedicto XIV auctum et castigatum*, Romae 1847, s. 349.

¹⁰ Tamże, Sessio XXIV de reforma matrimoniali, cap. 2. „Si parochi culpa vel negligentia secus fatum fuerit, aritrio Ordinarii puniatur”.

zobowiązywał proboszczów do prowadzenia regularnej rejestracji chrztów i małżeństw¹¹. Zatwierdzono jednolitą formę formularzy metrykalnych, które ostatecznie w 1628 roku weszły w zakres rodzimego prawa partykularnego prymasa Jana Wężyka i zostały zatwierdzone na synodzie piotrkowskim w 1631 roku. Postanowienia te wprowadzały prawodawstwo powszechne na ziemiach polskich i zobowiązywały proboszczów do przestrzegania wskazań Rytuła Rzymskiego Pawła V¹². Rytuał Piotrkowski z 1631 roku jako pierwszy wprowadzał regulacje prawne co do prowadzenia metryk zmarłych (*libri mortuorum* lub *defunctorum*), rejestracji nieznannej zupełnie w polskich diecezjach, a ponadto zaznaczał konieczność prowadzenia *libri status animarum*¹³. Należy podkreślić, że te daleko idące zmiany w prawodawstwie, zapoczątkowywane i wprowadzane odgórnie, wymagały czasu, aby upowszechnić się i przyjąć w polskich diecezjach i parafiach¹⁴. Ustalenia prawodawców powszechnych przenikały do lokalnego ustawodawstwa partykularnego z opóźnieniem i w zubożonej formie¹⁵.

W drugiej połowie XVII wieku, wraz z postępującym rozkładem działalności synodalnej w polskich diecezjach, zarządzenia regulujące prowadzenie rejestracji metrykalnej stawały się coraz rzadsze. Zjawisko to mogło wiązać się ze swoistym przyzwyczajeniem się proboszczów do postulowanych od wielu lat nakazów. W okresie spowolnienia prac ustawodawczych rolę podstawowego i najbardziej użytecznego zbioru potrydenckiego prawa kanonicznego stanowił wspomniany już list pasterski kardynała Bernarda Maciejowskiego z 1601 roku¹⁶. Do zagadnień rejestracji metrykalnej powracało ustawodawstwo synodalne w latach 1641, 1733, 1745, 1762, ale nie wprowadzały one radykalnych zmian do ustaleń prawodawstwa powszechnego. O realiach prowadzenia dokumentacji metrykalnej obszernie informuje biskup Wojciech Skarszewski w *Rozporządzeniu pasterskim na diecezję chełmską i lubelską z 1792 r.* Podkreśla potrzebę prowadzenia tego typu rejestracji i wskazuje na wciąż niedoskonałe metody jej prowadzenia¹⁷. Jak twierdzi Włodzimierz

¹¹ B. Kumor, *Metryki parafialne w archiwach diecezjalnych*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 14 (1966), z. 1, s. 67.

¹² *Rituale Romanum: Pauli V*, s. 349: „Habeat parochus libros paroeciales, idest librum baptizatorum, confirmatorum, matrimoniorum, defunctorum etiam librum de statu animarum accurate conficere pro viribus curet, et omnes hos libros secundum usum Ecclesiae probatum vel proprio Ordinario praescriptum, conscribat ac diligenter asservet”.

¹³ Z. Sułowski, *O finansowej genezie polskiej rejestracji zgonów*, „Przeszłość Demograficzna Polski” 9 (1976), s. 57.

¹⁴ R. Kotecki, *Rejestracja metrykalna wiernych w świetle potrydenckiego ustawodawstwa Kościoła katolickiego. Szczególne uwzględnienie prawodawstwa diecezji chełmińskiej, gnieźnieńskiej, płockiej i wrocławskiej*, „Nasza Przeszłość” 112 (2009), s. 162.

¹⁵ Tamże, s. 167.

¹⁶ S. Nasiorowski, *„List pasterski” kard. Bernarda Maciejowskiego*, Lublin 1992, s. 213.

¹⁷ J. Gawrysiakowa, *Grupy wyznaniowe ludności w Lubelskiem w XIX wieku w świetle rejestracji ruchu naturalnego*, Lublin 1992, s. 29: „Udający się codziennie do metryk kościelnych po świadectwo urodzenia albo też śmierci często bywają zawiedzeni [...] dla nieporządku plebanów, którzy po kartach piszą, a potem zapominają o wszystkim z krzywdą częstokroć rodziny, honoru i majątku”.

Dworzaczek, obowiązek rejestracji metrykalnej na szerszą skalę zaczęto w parafiach realizować dopiero w XVII wieku. Intensyfikację tego zjawiska obrazują liczby zachowanych ksiąg z poszczególnych okresów¹⁸. Dopiero pod koniec XVIII wieku kościelne księgi metrykalne otrzymują status dokumentów cywilno-prawnych, a prowadzący je proboszczowie stają się urzędnikami stanu cywilnego. Ta procedura przyczynia się do większej wiarygodności i weryfikowalności dokumentacji prowadzonej w ramach rejestracji parafialnej.

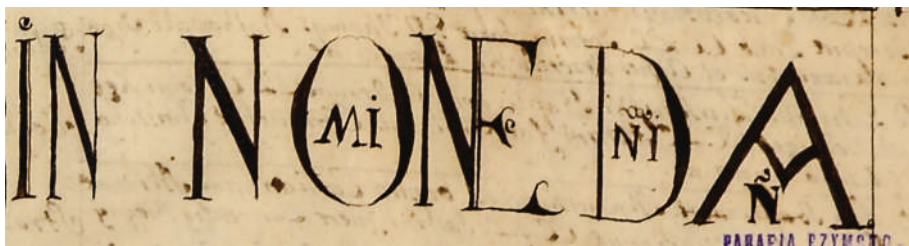
Ewolucja formy i treści zapisów metrykalnych w księgach formularza potydenckiego na przykładzie rejestracji parafii powiatu urzędowskiego

Za rozwojem prawodawstwa powszechnego i utrudnioną jego recepcją w partykularnych przepisach parafialnych podąża różnorodność formy i treści zapisu aktów metrykalnych oraz liczne odstępstwa od zalecanego przepisami formularza tych aktów. Rozbieżności takie odnajdujemy m.in. w księgach rejestracji metrykalnej prowadzonej w parafiach powiatu urzędowskiego w XVI–XIX wieku. Z uwagi na obszerność materiału źródłowego należało dokonać selekcji i wybrać przykłady możliwie najbardziej jednoznacznie obrazujące zmiany w formie i treści zapisów.

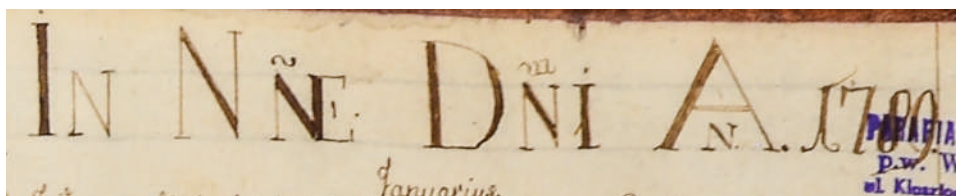
Zakres źródłowy obejmuje parafie: Annopol, Batorz, Blinów, Boby, Boiska, Borów, Boża Wola, Dzierzkowice, Gościeradów, Janów Lubelski (Biała), Józefów, Kraśnik, Książomierz, Modliborzyce, Olbięcin, Pniów, Popkowice, Potok Wielki, Prawno, Radomyśl, Rybitwy, Rzeczycza Książa, Rzeczycza Ziemiańska, Świeciechów, Urzędów, Wrzawy, Zaklików, Zakrzówek. Przy wyborze materiału obrazującego należy wziąć pod uwagę wiele kryteriów: obszar i wielkość parafii, najstarsze zachowane zapisy metrykalne oraz ciągłość rejestracji, częstotliwość zmian na stanowisku prowadzącego rejestrację, okoliczności historyczne, w których księgi powstawały i wiele innych czynników. Każdy z nich mógł mieć znaczące przełożenie na formę i treść zapisu metrykalnego. Ostatecznie przykładowe akty wybrane dla zobrazowania ewolucji rejestracji pochodzą z sześciu parafii, które jednocześnie spełniają dwa istotne kryteria: posiadają jedno z najstarszych zachowanych ksiąg metrykalnych i występuje w nich względnie spójna ciągłość rejestracji: Batorz, Boby, Janów Lubelski (Biała), Kraśnik, Potok Wielki, Urzędów. Oddzielnie zostanie przeprowadzona analiza każdej z serii ksiąg (chrztów, małżeństw i zgonów) dla jaśniejszej egzemplifikacji i wykazania podobieństw i różnic w zapisach. W analizie znajdują się odwołania do zdigitalizowanych ksiąg metrykalnych, zarchiwizowanych i dostępnych w repozytorium cyfrowym na stronie internetowej www.rodzinawzrodlach.pl. Numery skanów przywołane w tekście odpowiadają numeracji porządkowej obowiązującej w tej bazie danych.

¹⁸ W. Dworzaczek, *Genealogia*, Warszawa 1959, s. 59.

Analiza masowego materiału ksiąg metrykalnych skłania do poszukiwań nie tylko w zakresie danych wiernych, ale też do badania sposobu i formy ich zapisu. Akta metrykalne badanego obszaru prowadzone są w języku łacińskim, odręcznie, ręką często niestaranną, czasem wręcz niemożliwą do odczytania. Czynnikiem utrudniającym kontakt ze źródłem może być także stan zachowania ksiąg metrykalnych, czasem zniszczonych lub zawilgoconych, a nawet przy stosunkowo dobrym stanie zachowania – wyblakłych i nieczytelnych, szczególnie przy brzegach kart¹⁹. Prowadzący te księgi dbali jednocześnie o staranne, wręcz ozdobne zapisy na początku poszczególnych ksiąg, Niektóre z nich rozpoczyna swoista inwokacja, odrębna od formuły inwokacyjnej przy nagłówku każdego roku. Przykładowo, księgę chrztów z Kraśnika o sygnaturze 101_1_4 rozpoczyna formuła IN NOMINE D[OMI]NI A[ME]N, o charakterze inskrypcyjnym, skonstruowana w oparciu o majuskulny dukt pisma, kontrakcje i enklawy²⁰, podobnie jak księgę 101_1_5, która rozpoczyna się wpisami ze stycznia 1789 roku²¹.

Fot. 33. Formuła inwokacyjna w księdze chrztów – Kraśnik, 1765

Fot. 34. Formuła inwokacyjna w księdze chrztów – Kraśnik, 1789

Taki sposób otwierania księgi przez nawiązanie do inskrypcji może budzić skojarzenie ze swoistym pomnikiem czy tablicą pamięci, którą staje się księga metrykalna, i świadomością prowadzących księgi co do utrwalania informacji na przyszłość. Stosowanie formuł

¹⁹ Więcej o stanie zachowania ksiąg metrykalnych zob. w rozdziale IV niniejszej publikacji – Tomasz Nowicki, *Aktualny stan zachowania zasobu źródłowego*.

²⁰ 12_1_4_0003; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1765–1788; 1765–1788; f. t.; j. łac.; ss. 220. O strukturze notki archiwalnej – patrz część II publikacji.

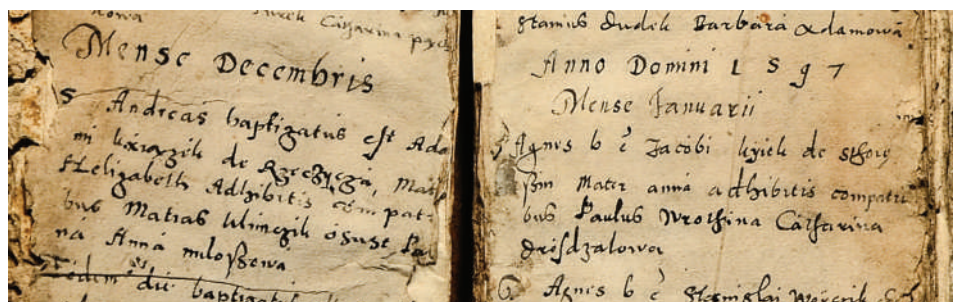
²¹ 12_1_5_0004; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1789–1797; 1789–1797; f. t.; j. łac.; ss. 83.

inwokacyjnych może nawiązywać natomiast do przyjętego formularza kancelaryjnego, w którym inwokacja jest nieodłącznym elementem wstępu, czyli protokołu dokumentu – a zatem świadczy o świadomości uczestniczenia w tworzeniu dokumentacji.

Chrzty

Pojedynczy akt chrztu według Rytuału Rzymskiego papieża Pawła V z 1614 roku, potwierdzonego na ziemiach polskich przez synod piotrkowski w 1607 i 1631 roku, powinien zawierać dokładne informacje dotyczące daty i miejsca udzielenia sakramentu, personaliów szafarza, imienia i płci ochrzczonego oraz personaliów jego rodziców i rodziców chrzestnych, a także miejsca zamieszkania. Oddzielnych adnotacji należało dokonać w przypadku, gdy ojciec lub oboje rodzice nie byli znani, a także w przypadku chrztu z wody i innych nadzwyczajnych okoliczności²².

Najstarsze zapisy metrykalne poddane analizie pochodzą z parafii Potok Wielki z końca XVI wieku. To księga chrztów rozpoczynająca się w listopadzie 1596 roku. Prowadzący rejestrację opiera się zatem najprawdopodobniej bezpośrednio na normatywach trydenckich, akty te zapisano bowiem jeszcze przed synodami upowszechniającymi prawodawstwo metrykalne na ziemiach polskich²³.

Fot. 35. Akty chrztów – Potok Wielki, 1596

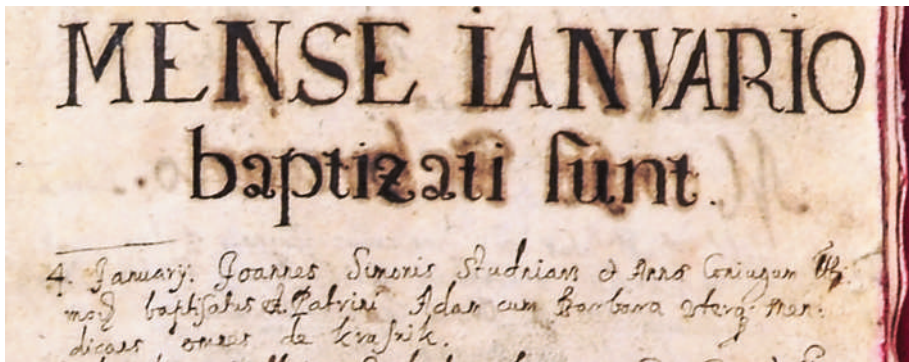
Prowadzona w tym czasie rejestracja wykazuje zgodność z przepisami soborowymi, z kilkoma wyjątkami. Starannie odnotowuje się dane ochrzczonego, rodziców i chrzestnych, datę i miejsce zdarzenia, ale z pominięciem personaliów i stanowiska szafarza sakramentu. W centrum aktu prawnego znajduje się ochrzczonego, któremu towarzyszą rodzice i para chrzestnych. Akta z tego okresu zapisywano w przeważającej liczbie przypadków bez

²² *Rituale Romanum: Pauli V*, s. 350.

²³ 18_1_1_0004; *Metrices Baphtisatorum Ecclesiae Parochialis i[n] magna Potok 1596 ad 1621 N.1 1596–1621; 1596–1610; f. t.; j. łac.; ss. 186.*

skrótów, w formie narracyjnej, choć zdarzają się wyjątki, jak w styczniu 1597 roku, kiedy 5 stycznia *Agnes b[aptisata] e[st]*. Na coraz częstsze wykorzystywanie skrótów niewątpliwy wpływ miała rosnąca liczba aktów chrzcielnych.

Inne, jedno z najstarszych zachowanych zapisów chrztów z badanego obszaru przechowywane są w archiwum parafii w Kraśniku. Znajdują się w księdze chrztów i rozpoczynają się 4 stycznia 1629 roku. Powstają w momencie, kiedy od kilkunastu już lat obowiązują regulacje zawarte w Rytuale Rzymskim i ponad 20 lat po pierwszym synodzie piotrkowskim. Akta z tego okresu mogą odpowiednio obrazować praktykę rejestracji metrykalnej²⁴.

Fot. 36. Akty chrztów – Kraśnik, 1629

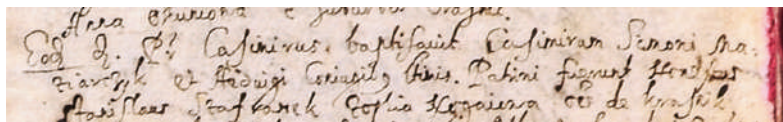
Pod nagłówkiem roku 1629 znajduje się pierwszy akt chrztu tego roku następującej treści: *MENSE JANVARIO baptisati sunt: 4 Januarij. Joannes Simonis Studniarz et Annæ Coniugum l[egiti]morum baptisatus et Patrini Adam cum Barbara uterq[ue] mandicans omnes de Krasnik.*

Porównując treść zapisu ze wskazaniem prawa kanonicznego tego okresu, można zweryfikować praktyczne zastosowanie tych regulacji. Ten i kolejne wpisy zawierają dane dotyczące daty i miejsca, personaliów ochrzczonego i jego rodziców. Brakuje natomiast bardziej precyzyjnych danych personalnych chrzestnych. Pominięte zostało również określenie płci ochrzczonego, możliwej jednak do ustalenia na podstawie imienia oraz męskiej końcówki łacińskiego imiesłowu *baptisatus*. Pojawia się natomiast informacja niewymagana wprost przez regulacje prawne, a dotycząca statusu społecznego chrzestnych (*mandicans*²⁵). Brak zapisu nazwisk chrzestnych można tłumaczyć właśnie ich niskim statusem społecznym, którego zaznaczenie w akcie nie tylko jasno określa pochodzenie

²⁴ 12_1_1_0005; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1629–1670; 1629–1670; f. t.; j. łac.; ss. 189k.

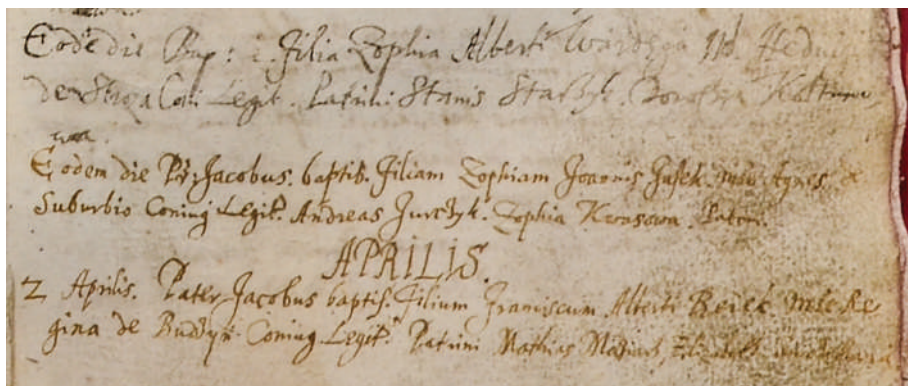
²⁵ „Żebak”.

chrzestnych, ale może też oznaczać, że ich nazwiska nie były znane. W pierwszym akcie księgi nie znajdujemy także danych szafarza chrztu, który z imienia ujawnia się w akcie z 7 stycznia tego samego roku jako *P[ate]r Casimirus*²⁶.

Fot. 37. Akty chrztów – Kraśnik, 1629

W początkowych latach rejestracji metrykalnej w Kraśniku nie odnajdujemy dokładnych personaliów szafarzy. Prowadzący księgi określa ich imiennie: *p[ate]r Augustinus*, *p[ate]r Andreas*, *p[ate]r Gregorius*. Te sporadyczne zapisy personaliów szafarzy w przeważającej liczbie aktów zastępowane są formułą, która niejako marginalizuje rolę szafarza, a eksponuje ochrzczonego: *7 Januarij baptisata est Agnes; Ima Julij Marina Stanislai*. Regularne zapisywanie częściowych danych szafarza chrztu rozpoczyna się z końcem marca 1632 roku, w momencie wyraźnej zmiany ręki prowadzącej zapisy²⁷.

Fot. 38. Akty chrztów – Kraśnik, 1632

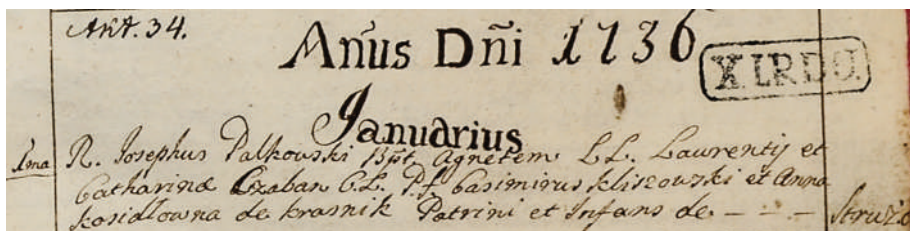
Od tego momentu akty chrztu opierają się na pełnym formularzu chrzcielnym, z zachowaniem zapisów wszystkich wymaganych danych, prócz nazwiska szafarza sakramentu. Pewien wyjątek mogą stanowić zapisy z roku 1641, kiedy jeden z kapłanów udzielających chrztu określa się jako *p[ate]r Augustinus Organista*. Określenie to może oznaczać

²⁶ 12_1_1_0005; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1629–1670; 1629–1670; f. t.; j. łac.; ss. 189k.

²⁷ 12_1_1_0027; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1629–1670; 1629–1670; f. t.; j. łac.; ss. 189k.

zarówno nazwisko, jak i przydomek albo funkcję pełnioną w parafii. Pierwsze nazwisko szafarza chrztu w parafii Kraśnik odnajdujemy w styczniu 1650 roku, kiedy chrztu udziela *p[ate]r Jacobus Mstowskij*. W maju tego samego roku w akcie z 1 maja szafarz przedstawia się: *Ego Pater Thomas Swiechowic* i od tego momentu formularz chrztu oprócz dotychczas umieszczanych danych zawiera pełne dane personalne kapłanów, które występują w akcie zaraz po datacji w połączeniu z formułą chrzcielną *baptisavi*. Po 1735 roku regularnie pojawia się kontrakcja *bpt* zamiast pełnej formuły *baptisavi*, co może oznaczać, że prowadzenie księgi staje się bardziej zrutyinizowaną czynnością i stałe elementy aktu zostają jedynie zasygnalizowane, bez konieczności wpisywania pełnej formuły. Dane szafarza po 1735 roku poprzedza predykat *R[everendus] D[ominus]*, a zbyt często powtarzające się w kolejnych aktach nazwisko szafarza zostaje zastąpione określeniem *idem* lub *idem qui supra*²⁸.

Datacja wpisów odnotowywana jest regularnie, poszczególne miesiące opatrzone nagłówkami budują schemat konstrukcyjny ksiąg. W przypadku tej samej, powtarzającej się daty przy kilku kolejnych aktach, zapis daty dziennej zastępuje formuła *eodem die*²⁹. Rejestracja z upływem czasu staje się coraz bardziej sformalizowana, zawiera wszystkie wymagane przez prawodawcę dane, a ponadto prowadzący posługują się skrótami w przypadku stałych elementów aktów. Zapisywaną pełnym określeniem formułą dotyczącą legalności małżeństwa po wznowieniu rejestracji w 1735 roku (*coniuges legitimi*) zastępuje skrót CL, natomiast formułą wprowadzającą dane chrzestnych (*patriini fuere*) – skrót PF³⁰.

Fot. 39. Akty chrztów – Kraśnik, 1735

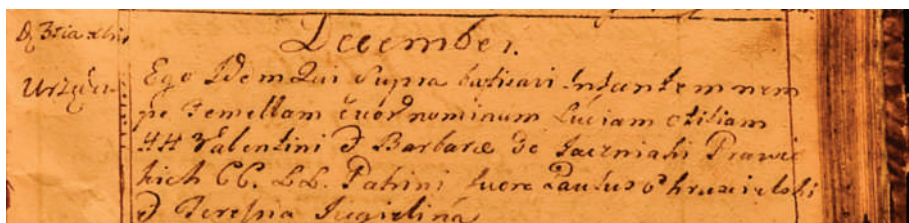
Podobne zastosowanie skrótów na potwierdzenie legalności małżeństwa, statusu społecznego lub roli chrzestnych *C[oniuges] L[egitimi]*, *LL[aboriosi] HH[onesti]* i *PP[atrinii]* odnajdujemy w pozostałych parafiach badanego obszaru, np. w Urzędowie, gdzie zapisy skrócone pojawiają się od lat trzydziestych XVIII wieku³¹.

²⁸ „Ten sam” lub „ten sam, co powyżej”. To jedna z najczęściej stosowanych formuł upraszczających zapisy metrykalne w kwestii danych szafarza.

²⁹ Tego samego dnia.

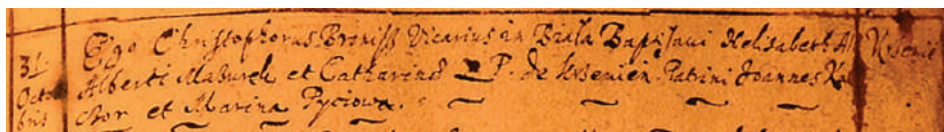
³⁰ 12_1_3_0006; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1735–1765; 1732–1765; f. t.; j. łac.; 115k.

³¹ 24_1_3_0037; Akta dawne Urodzin i Małżeństw Gminy Urzędów i Wsi Lopiennika od Roku 1766; 1766–1797; f. t.; j. łac.; ss. 259.

Fot. 40. Akty chrztów – Urzędów, 1732

Analogicznie wygląda formuła aktów metrykalnych ksiąg w Janowie Lubelskim (powstałym na miejscu wsi Biała³²). Księgi chrztów zachowały się od 1655 roku, a zatem z okresu, kiedy akty normatywne co do metrykaliów są już rozpowszechnione w polskich parafiach. Jeden z pierwszych przykładowych wpisów, z października 1655 roku, zawiera wszystkie przepisane prawnie informacje: datę chrztu (*31 Octobris 1655*), personalia i godność szafarza sakramentu (*Christophorus Bronisz, vicarius in Biala*), imię ochrzczonej (*Helisabeth*), personalia i pochodzenie rodziców (*Albertus Mazurek et Catharina de Krzemien*) oraz imiona i nazwiska chrzestnych (*patrini Joannes Kaczor et Marina Pyciowa*)³³.

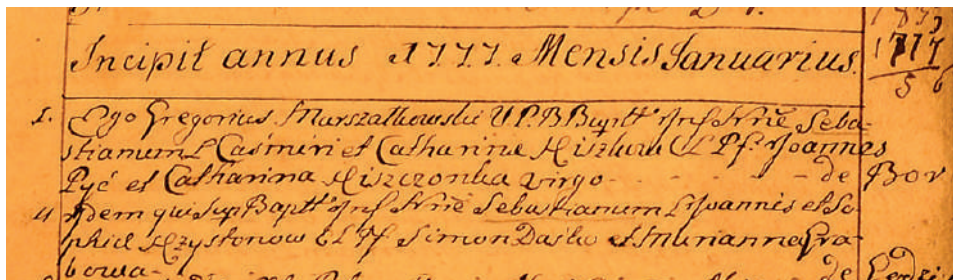
Fot. 41. Akty chrztów – Janów Lubelski (Biała), 1655

Konstrukcja zapisów chrztów w Janowie oparta jest o standardowe, spotykane również w rejestracjach innych parafii dane i bazę skrótów. W latach 1714–1715 zapisy aktów zostają skrócone do minimum, zawierając tylko dane uczestników zdarzenia, bez obudowy narracyjnej. Może to wynikać z dużej liczby zapisów w miesiącu i całym roku, a tym samym z konieczności pośpiesznego zapisywania najważniejszych informacji. Pojawiają się liczne skróty. Rzadko spotyka się personalia szafarza sakramentu, które przez całe miesiące i strony wpisów zastępuje formuła *idem*. W latach siedemdziesiątych XVIII wieku kształtuje się model wpisu oparty o kilka formuł, skrótów i kontrakcji: *idem* na określenie szafarza, *b[a]pt[isavi]* jako formuła chrzcielna, *i[n]ff[ante]m* – bez wskazania płci, która

³² Janów Lubelski powstał na miejscu wsi Biała w 1640 roku na mocy podpisanego w Warszawie przywileju lokacyjnego króla Władysława IV z 21 lipca 1640 roku. Miasto miało stanowić centrum dla okolicznych dóbr Ordynacji Zamojskiej, a także przyspieszyć i scentralizować rozwój gospodarki folwarczno-gospodarczej na tym obszarze. Zob. *Janów Lubelski 1640–2000*, red. Z. Baranowski, J. Łukasiewicz, B. Nazarewicz, Janów Lubelski 2000, s. 24.

³³ 10_1_1_0004; Tom Iszy. *Metryki Chrztu od dnia 29 lipca 1655 r. do dnia 29 grudnia 1694 r. w parafii Bialskiej; 1655–1694*; f. t.; j. łac.; ss. 512+1bns.

jest odczytywalna w imieniu, a także *C[oniu]gum] L[egitimorum]* – jako potwierdzenie legalności małżeństwa, z którego pochodzi ochrzczony³⁴.

Fot. 42. Akty chrztów – Janów Lubelski (Biała), 1777

Taka formuła aktu chrztu, oparta na surowych danych i pozbawiona narracyjnej obudowy, utrzymuje się w zapisach parafii Janów aż do reformy formularza z 1797 roku, stanowiąc niejako wstęp do tabelarycznej struktury księgi, w której brak miejsca na swobodne formułowanie narracji aktu.

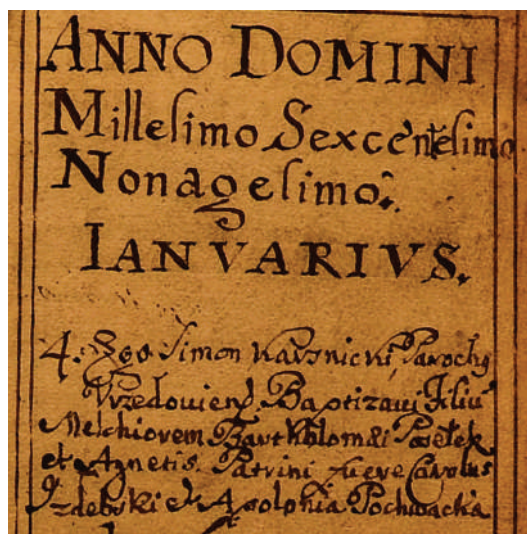
Pierwsze zachowane zapisy chrztów w parafii Urzędów pochodzą z 1690 roku. Akty składają się z danych nominatywnych szafarza sakramentu, ochrzczonego, jego rodziców i chrzestnych, podają też informacje co do daty i miejsca zdarzenia. Autor zapisów odnosi się do płci ochrzczonego (*filiu[m]/filiam*), pomija natomiast informację o małżeństwie rodziców oraz ich statusie społecznym. Akty mają formę narracyjną, charakterystyczną dla rejestracji XVI–XVII-wiecznych, sporadycznie zawierają skróty nawet w przypadku rutynowo powtarzanych formuł, jak ma to miejsce w pierwszym akcie ze stycznia 1690 roku³⁵.

Analogiczną formę prowadzenia zapisów znajdujemy w parafii Batorz, gdzie pierwsze zachowane akty chrztów pochodzą z podobnego zakresu czasowego – z 1698 roku. Trudno określić, jak daleko wstecz sięgała rejestracja w pierwszej zachowanej księdze ze względu na poważne uszkodzenia oprawy i pierwszych kart, co może świadczyć o brakach dokumentacji. Zachowane zapisy opierają się jednak na formularzu nakazanym przepisami prawa, skonstruowanym w formie narracyjnej i zawierającym pełne dane nominatywne ochrzczonego, jego rodziców, chrzestnych, a także szafarza sakramentu³⁶.

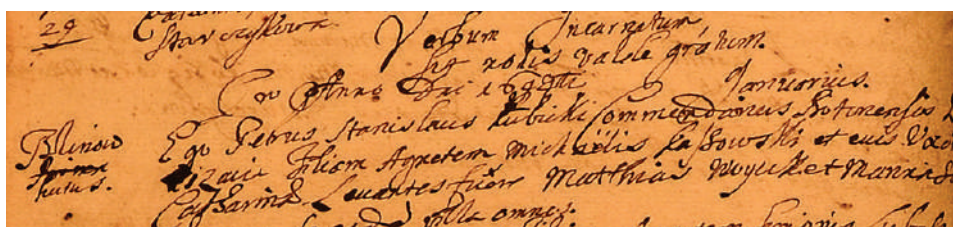
³⁴ 10_1_8_0005; Tom 8my. Metryki Chrztu od dnia 4 grudnia 1776 r. do dnia 16 lipca 1785 r. w parafii Bialskiej; 1776–1785; f. t.; j. łac.; ss. 180+3bns.

³⁵ 24_1_3_0004; Akta dawne Urodzin i Małżeństw Gminy Urzędów i Wsi Lopiennika od Roku 1766; 1766–1797; f. t.; j. łac.; ss. 259.

³⁶ 2_1_1_0009; Liber Natorum Ecclesiae Parochialis Batorcensis, ab Anno 1693 ad Annum 1708. inculsive [...] ad Mensem 8brius; 1693–1708; f. t.; j. łac.; bns.

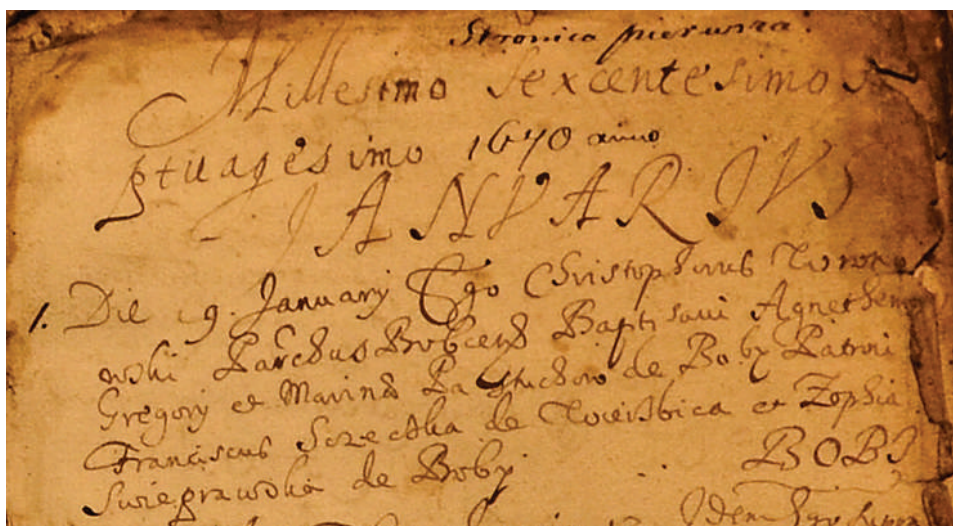
Fot. 43. Akty chrztów – Urzędów, 1690

Fot. 44. Akty chrztów – Batorz, 1698

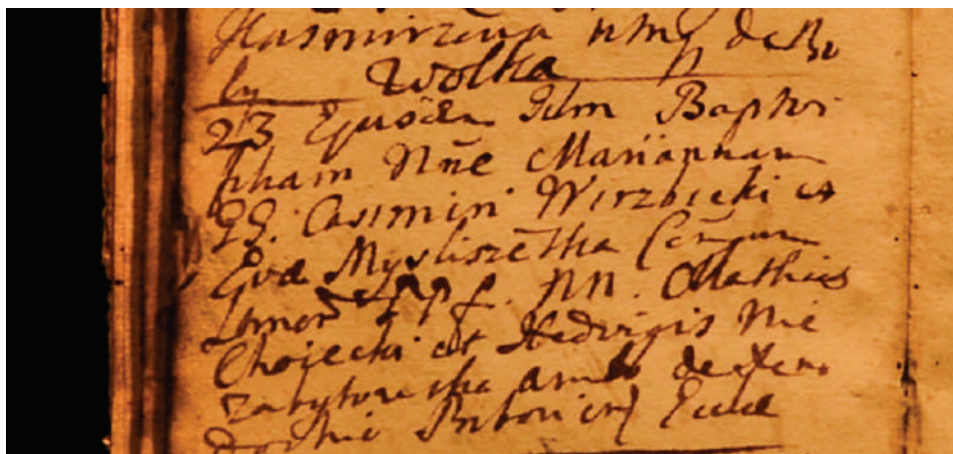
Również rejestracja parafii Boby, której pierwsze zachowane wpisy pochodzą z 1670 roku, opiera się na podobnych zasadach konstrukcyjnych. Informacje zawarte w przytoczonym i kolejnych wpisach dotyczą przede wszystkim personaliów uczestników zdarzenia, ale i predykatu oraz stanowiska szafarza, miejscowości pochodzenia rodziców i chrzestnych, a także daty i miejsca chrztu. Miejscowość autor wpisu zaznacza aż trzykrotnie – określając pochodzenie rodziców, chrzestnych, a wreszcie w podsumowaniu całego aktu chrztu. I w przypadku Bobów, i pozostałych analizowanych parafii nazwa miejscowości jest skrupulatnie umieszczana w aktach, pełną nazwą, bez uciekania się do formuły *eodem loco* (w analogii do *eodem die* w datacji)³⁷.

³⁷ 4_1_1_0004; [Liber baptisatorum ab 1670 ad 1731]; 1670–1731; f. t.; j. łac.; ss. 164+52.

Fot. 45. Akty chrztów – Boby, 1670

W księgach metrykalnych chrztów parafii Boby odnajdujemy także zapisy unikatowe w skali całości badanego materiału źródłowego. Mowa o umieszczeniu w akcie chrztu panińskiego nazwiska matki ochrzczonego. Dane te pojawiają się jednak sporadycznie, co może świadczyć o wyjątkowym uzasadnieniu dla takiego właśnie zapisu. W tym akcie Simon Wirzbicki i Eva Mysliszeska, mimo zapisu pod innym nazwiskiem, określani są jako *coniuges legitimi*³⁸.

Fot. 46. Akty chrztów – Boby, 1738

³⁸ 4_1_2_0024; [Liber baptisatorum ab 1731 ad 1796]; 1731–1796; f. t.; j. łac.; ss. 330+bns.

Śluby

Postanowienia soboru trydenckiego, potwierdzone przez Rytuał Rzymski Pawła V oraz synody na ziemiach polskich, przewidywały określony zakres danych, które powinny znaleźć się w zapisie zawartego ślubu. Wedle tych regulacji w akcie małżeństwa należało zapisać dokładną datę i miejsce jego zawarcia, imię i nazwisko kapłana, dane nominatywne nupturientów oraz ich rodziców i świadków ślubu, a także miejsce zamieszkania. Osobny zapis dotyczył informacji o trzech ogłoszonych zapowiedziach oraz braku przeszkód do zawarcia małżeństwa. Specjalną formułą zaznaczano także zawarcie małżeństwa na podstawie dyspensy³⁹.

Status ważności w obliczu prawa miały tylko te małżeństwa, które zawarto wedle przepisów, z których najważniejszym była jawność. Jak podkreśla Józef Kurpas, jawność tę należało utrzymać w sposób widoczny i trwały, aby można ją było zawsze udowodnić na podstawie dokumentów i świadków. Za „długowiecznych świadków” uznano właśnie księgi metrykalne, które za sprawą proboszcza zawierały szereg danych zgodnie z wymogami ustawodawców kościelnych⁴⁰.

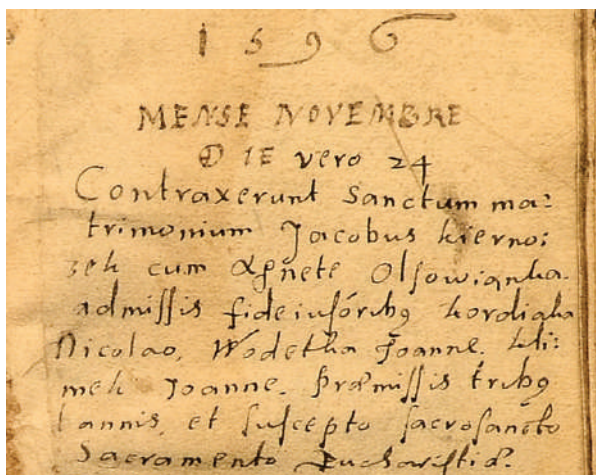
Najstarsze zachowane akta metrykalne małżeństw z analizowanego obszaru pochodzą z parafii Potok Wielki z roku 1596. Wykazują dużą zbieżność z przepisaniem prawnie formularzem, utrwalają dane uczestników zdarzenia (nie zawierają jednak danych szafarza ani danych rodziców), informują o zgodności działań z prawem i zachowaniu warunków legalności małżeństwa polegających na wygłoszeniu zapowiedzi oraz obecności świadków. Ciekawie może forma zapisu aktu małżeńskiego. Określenie czynności prawnej dokonywanej przez szafarza, a zatem zapisywanej w trzeciej osobie liczby pojedynczej (np. *contraxit*) w Potoku wyraża się w trzeciej osobie, ale liczby mnogiej i odnosi się do nupturientów– *contraxerunt*⁴¹. Takie sformułowanie należy do rzadkości w księgach badanego obszaru. Według tego aktu to małżonkowie, Jacobus Kiernozek i Agnes Olsowianka, zawarli małżeństwo między sobą. Stąd może pochodzić pominięcie danych szafarza, który towarzyszy zawarciu małżeństwa i utrwała je w rejestracji, ale nie ujawnia się jako wykonawca czynności prawnej⁴². O unikalności tej rejestracji stanowi zatem nie tylko wczesna data jej sporządzenia, ale także niespotykana, wyeksponowana na początku aktu formuła ślubna. Warto podkreślić, że najstarsze akty skonstruowane są w formie narracyjnej. Ich autorzy unikają stosowania skrótów wyrazowych i równoważników zdań.

³⁹ *Rituale Romanum: Pauli V*, s. 351.

⁴⁰ J. Kurpas, *Początki ksiąg metrykalnych*, s. 23.

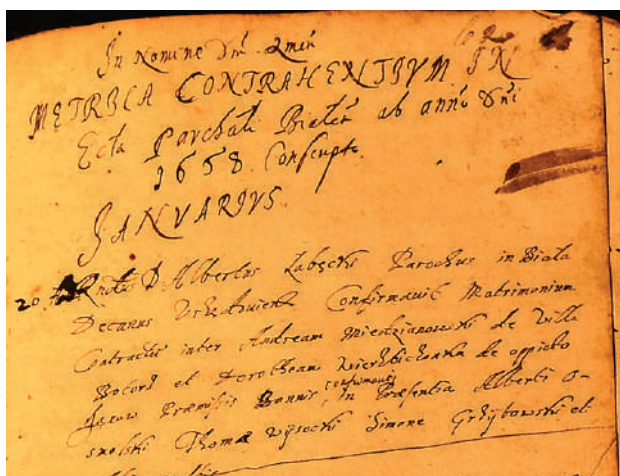
⁴¹ Takie sformułowania otwierają kolejne pola badań i interpretacji, np. co do ich przełożenia z aktu metrykalnego na rzeczywistość prawną. Czy rzeczywiście z punktu widzenia ówczesnego prawa kanonicznego to małżonkowie udzielają sobie i zatwierdzają małżeństwo, czy jednak autorem czynności prawnej pozostaje szafarz.

⁴² 18_1_1_0082; *Metrices Bapstisatorum Ecclesiae Parochialis i[n] magna Potok 1596 ad 1621 N.1 1596–1621; 1596–1610; f. t.; j. łac.; ss. 186.*

Fot. 47. Akty ślubów – Potok Wielki, 1596

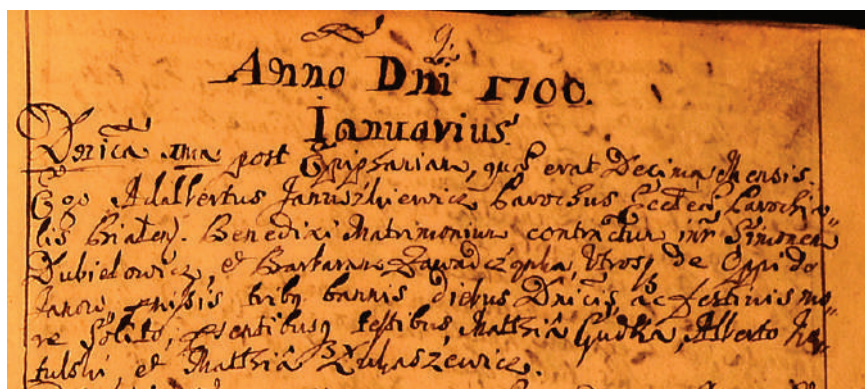
Nieco młodsze, choć wciąż jedne z najstarszych analizowanych aktów metrykalnych małżeństw pochodzą z Janowa Lubelskiego, w 1658 roku nadal określanego w księgach nazwą Biała. Konfrontacja z wymogami formalnymi Rytuału Rzymskiego wskazuje, że proboszczowie tej parafii już w połowie XVII wieku obeznani byli z obowiązującymi aktami prawa. Najstarszy zachowany zapis zawiera dokładną datę zdarzenia, dane personalne szafarza – wraz z predykatem i określeniem zajmowanego stanowiska, personalia nupturientów oraz ich miejscowości pochodzenia (ale bez określenia stanu cywilnego), a także imiona i nazwiska świadków. Początkowe akty zawierają również wzmiankę o spełnieniu

Fot. 48. Akty ślubów – Janów Lubelski (Biała), 1658

przepisanych prawem warunków ważnego zawarcia małżeństwa – potrójne zapowiedzi. Formułę potwierdzającą zawarcie związku zapisano dwukrotnie zwrotem *confirmavit*⁴³.

Jednolity formularz aktu małżeństwa utrzymuje się do początków XVIII wieku, z zachowaniem personaliów i urzędowej tytulatury szafarza, danymi nupturientów i świadków. W formularzu stale funkcjonuje również zapis o spełnieniu przepisów prawa koniecznych do zawarcia małżeństwa przez wygłoszenie zapowiedzi. Nie odnajdujemy w nich danych rodziców zaślubionych ani też informacji o stanie cywilnym⁴⁴ ani statusie społecznym nupturientów. Początkową formułę zatwierdzenia małżeństwa *confirmavi* zastąpiono zwrotem *benedixit matrimonium contractum*⁴⁵. Takie sformułowanie zwraca uwagę na dwuwymiarowy, duchowy i cywilno-prawny charakter zawarcia małżeństwa.

Fot. 49. Akty ślubów – Janów Lubelski, 1700

Akta małżeństw pochodzące z archiwum parafialnego w Kraśniku rozpoczynają się dopiero w roku 1735, stosunkowo późno jak na rejestrację ślubów⁴⁶. Wyjaśnieniem może być adnotacja umieszczona na początku księgi 101_2_1, informująca o wznowieniu

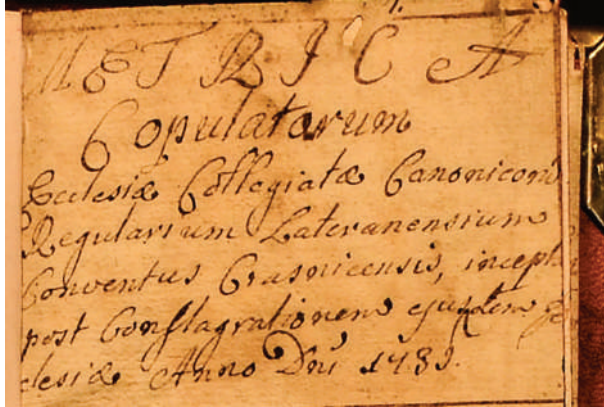
⁴³ 10_2_1_0034; [Liber copulatorum et mortuorum ab 1654]; 1658–1698; 1654–1723; f. t.; j. łac.; ss. 242+8bns.

⁴⁴ Regularne określanie stanu cywilnego nupturientów w aktach małżeństwa w Janowie Lubelskim pojawia się w rejestracji dopiero w latach pięćdziesiątych XVIII wieku – zob. 10_2_2_0129; Tom 2gi. Metryki Zaślubionych od dnia 14 listopada 1698 roku do dnia 9 maja 1756 roku w parafii Bialskiej; 1698–1756; f. t.; j. łac.; ss. 245+1bns.

⁴⁵ 10_2_2_0007; Tom 2gi. Metryki Zaślubionych od dnia 14 listopada 1698 roku do dnia 9 maja 1756 roku w parafii Bialskiej; 1698–1756; f. t.; j. łac.; ss. 245+1bns.

⁴⁶ Również z lat trzydziestych XVIII wieku (1731 rok) pochodzą pierwsze zachowane wpisy parafii Boby, które opierają się na przyjętych formularzach z personaliami szafarza, nupturientów i świadków oraz skrupulatnym odnotowywaniem datacji i miejsca. Zob. księgi metrykalne parafii Boby, 4_2_1; [Liber copulatorum ab 1721 ad 1796]; 1721–1796; f. t.; j. łac.; ss. 120+bns.

rejestracji w roku 1735, po pożarze kościoła⁴⁷: *METRICES Copulatorum Ecclesiae Collegiatae Canonorum Regularium Lateranensium Conventus Crasnicensis inceptae post conflagrationem ejusdem Ecclesiae Anno D[omi]ni 1735*⁴⁸.

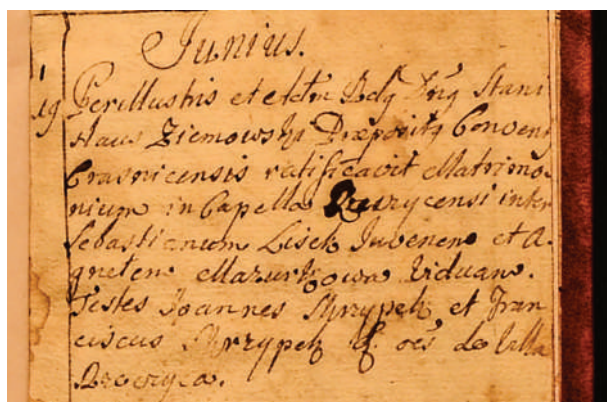
Fot. 50. Adnotacja o wznowieniu rejestracji po pożarze – Kraśnik, 1735

Pierwszy z zapisów zachowanej rejestracji z 19 czerwca 1735 roku nieco odbiega od ówczesnych wskazań prawnych pod względem zawartych w nim danych. Zapisano w nim datę i miejsce zdarzenia, dane szafarza sakramentu z predykatem i piastowanym urzędem (*perillustris et Ad[modu]m R[everen]dus D[omi]nus Stanislaus Ziemowski Praepositus conventus Crasnicensis*), dane nominatywne nupturientów wraz ze stanem cywilnym (*Sebastianus Lisek, juvenis, et Agnes Mazurkova, vidua*), a także personalia i miejsce pochodzenia świadków (*Joannes Skrzypek et Franciscus Skrzypek de villa Rzeczyca*).

Pod koniec lat sześćdziesiątych XVIII wieku w coraz większej liczbie aktów znajduje się odniesienie do statusu społecznego osób zawierających małżeństwo, wyrażane skrótem, np. LL (*laboriosi*) czy FF (*famati*). Nie znajdziemy w nim natomiast wzmianki o rodzicach nupturientów.

⁴⁷ Badacze ksiąg metrykalnych dostrzegają i podkreślają uzależnienie ciągłości zachowanego materiału metrykalnego nie tylko od ciągłości instytucji parafialnych, uznawanych za czynnik decydujący, ale również od szeregu warunków zewnętrznych, na czele z działaniami wojennymi i klęskami żywiołowymi. Zob. J. Marczewski, *Rękopiśmienne materiały źródłowe doby przedrozbiorowej do dziejów diecezji chełmskiej obrządku łacińskiego we współczesnych archiwach parafialnych archidiecezji lubelskiej, diecezji siedleckiej i diecezji zamojsko-lubaczowskiej*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 89 (2008), s. 252 i nn.

⁴⁸ 12_2_1_0004; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1733–1747; 1735–1747; f. t.; j. łac.; ss. 19k.

Fot. 51. Akty ślubów – Kraśnik, 1735

W początkowych latach zachowanej rejestracji ślubów z Kraśnika nie umieszczono również formuł dotyczących wygłoszonych zapowiedzi oraz braku przeszkód do zawarcia małżeństwa – danych kluczowych z punktu widzenia prawa kanonicznego co do legalności związku. Cała ślubna procedura prawna zamyka się w zwięzłym określeniu potwierdzającym zawarcie małżeństwa – *ratificavi*, którą w 1739 roku zastępuje zwrot *benedixi*, a w 1744 roku do wymienionych dołącza określenie *confirmavi*. W późniejszych latach określenia te stosowane są naprzemiennie, niezależnie od osoby prowadzącej w danym momencie rejestrację.

Od 1767 roku prawny charakter procedury zawarcia małżeństwa zaznacza również sformułowanie *servatis servandis*, oznaczające zachowanie wymaganych przepisów prawa, a w 1773 roku do katalogu zwrotów legitymizujących zawarte małżeństwo dołącza *praemissis omnibus de more solutis* – „spełniwszy uprzednio wszystkie zwyczajowe zobowiązania”. Wzmianka *expressis verbis* o wygłoszonych zapowiedziach i upływie wyznaczonego czasu przed zawarciem małżeństwa pojawia się w rejestracji ślubnej Kraśnika dopiero w styczniu 1774 roku (*praemissis 3bus bannis diebus D[omi]ni*)⁴⁹. Wymienione sformułowania występują potem w różnych połączeniach i konfiguracjach, jak w styczniu 1775 roku: *praemissis tribus bannis et omnibus de Jure et more servandis*⁵⁰ czy *servatis te jure servandis*⁵¹. Wzmiankę o braku przeszkód do zawarcia małżeństwa zawierają dopiero akty z 1782 roku, do zwyczajowej formuły prawnej o zachowaniu obowiązujących przepisów dodając zwrot *nulloque obstante impedimento*⁵². Wśród zapisów z roku 1785 odnajdujemy również

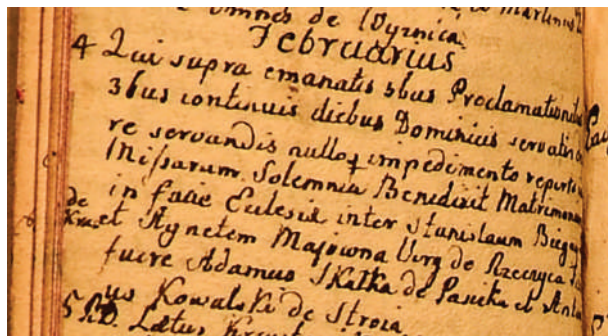
⁴⁹ 12_2_3_0024; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1767–1790; 1767–1790; f. t.; j. łac.; ss. 62k.

⁵⁰ Tamże, 12_2_3_0025.

⁵¹ Tamże, 12_2_3_0032.

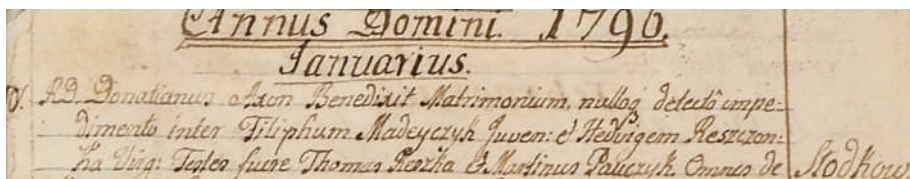
⁵² Tamże, 12_2_3_0040.

określenie *matrimonium in facie Ecclesiae*⁵³. Stosowanie wszystkich tych określeń sprawiło, że pojedynczy akt osiągał coraz większą, nieporównywalną z początkową długość⁵⁴.

Fot. 52. Akty ślubów – Kraśnik, 1785

Jeden z ostatnich zapisów formularza staropolskiego z Kraśnika, ze stycznia 1796 roku, zawiera tylko najważniejsze informacje dotyczące daty i miejsca zdarzenia, a także personaliów szafarza sakramentu, nupturientów (z określeniem ich stanu cywilnego) i świadków. Lapidarnie informuje o braku przeszkód do zawarcia małżeństwa. Zapis aktu małżeństwa w formularzu potrydenckim ewoluował zatem od formuły zawierającej podstawowe dane, stopniowo rozszerzał się o dodatkowe sformułowania, osiągając największą objętość w latach osiemdziesiątych XVIII wieku, po czym stopniowo osiąga formę opartą na skrótach, pozbawioną narracji⁵⁵.

Fot. 53. Akty ślubów – Kraśnik, 1796

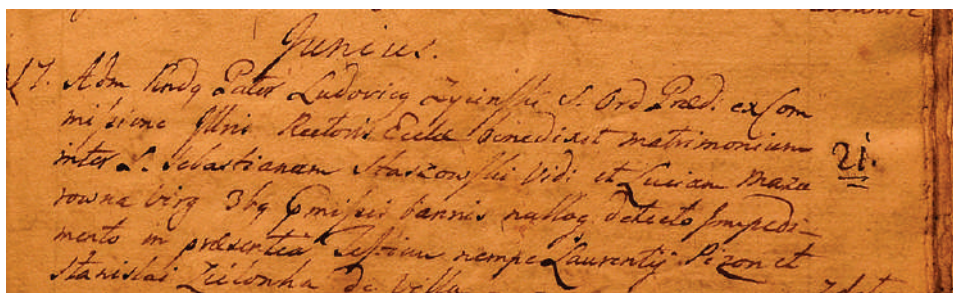
Nieco bardziej rozbudowaną formułę mają akty małżeństw pochodzące również z końca XVIII wieku z Batorza. W tej parafii nie ma możliwości analizy ewolucji zapisów w dłuższym okresie, ponieważ jedyna zachowana księga małżeństw datowana jest

⁵³ Tamże, 12_2_3_0051.

⁵⁴ Tamże, 12_2_3_0054.

⁵⁵ 12_1_6_0026; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1791–1796; 1791–1796; f. t.; j. fac.; bns.

od 1792 roku. Spis zawiera pełen aparat formularza przypisanego rejestracji małżeństw, oprócz datacji i podstawowych personaliów uczestników wymieniając również dane dotyczące stanu cywilnego oraz pochodzenia nupturientów i świadków⁵⁶.

Fot. 54. Akty ślubów – Batorz, 1792

Zgony

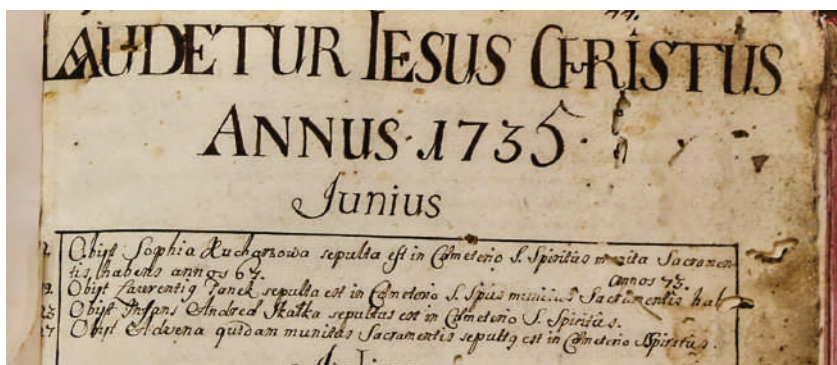
Postanowienia Rytułału Rzymskiego Pawła V z 1614 roku regulowały także zakres danych umieszczanych w akcie zgonu. Proboszcz powinien odnotować dzień i miejsce śmierci, dane personalne zmarłego oraz jego rodziców, stan cywilny wraz z informacją, czy pozostawił współmałżonka, a także informację o jego zaopatrzeniu w sakramenty i o miejscu pochówku⁵⁷. Najstarsze zapisy z parafii Kraśnik pochodzą z 1735 roku⁵⁸, a ich struktura i treść różnią się od wymogów stawianych przez ustawodawców. Zawierają datę, imię i nazwisko zmarłego, informację o zaopatrzeniu w sakramenty oraz miejscu pochówku⁵⁹.

⁵⁶ 2_1_4_0006; Księga IIIcia Akt urodzonych od Roku 1751 do Roku 1781 w Parafii Batorz. No. 3ci; 1751–1781; f. t.; j. łac.; ss. 102.

⁵⁷ *Rituale Romanum: Pauli V*, s. 354.

⁵⁸ Niewykluczone, że parafia w Kraśniku posiadała rejestrację zgonów prowadzoną przed rokiem 1735. Adnotacja na tytułowej stronie księgi chrztów 12_1_3 (12_1_3; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1735–1765; 1732–1765; f. t.; j. łac.; 115k) informuje jednak o rozpoczęciu rejestracji w roku 1735 po pożarze kościoła i klasztoru laterańskich kononików regularnych w Kraśniku (*METRICA BAPTISATORUM ECCLESIAE COLLEGIATAE Conventus Crasnicensis CC RR LL post deflagrationem ejusdem Ecclesiae et Monasterij Anno Domini 1735 factam INCHOATA*).

⁵⁹ 12_1_2_0004; Księga aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1735–1747; Księga Aktów Zgonu w Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1735–1743; 1735–1747 (ur.), 1735–1748 (zg.); f. t.; j. łac.; 56k.

Fot. 55. Akty zgonów – Kraśnik, 1735

Akt zgonu rozpoczyna formuła *obiit* lub *sepultus/sepulta est*⁶⁰. Brakuje wzmianki o stanie cywilnym dorosłego zmarłego, choć w przypadku kobiet pewną wskazówkę może stanowić forma nazwiska. Można wnioskować, że zmarła 2 czerwca 1735 roku Sophia Kucharzowa była kobietą zamężną lub wdową. W przypadku dorosłych zmarłych prowadzący księgę w latach 1735–1741 regularnie odnotowywał wiek zmarłego, zapisując go początkowo cyframi arabskimi. W przypadku zmarłych dzieci sporadycznie pojawia się wiek, za to każdy zapis zgonu dziecka zawiera określenie *infans, puer, puella*⁶¹. W początkowych wpisach nie znajdujemy też informacji o rodzicach ani pozostawionym ewentualnym współmałżonku, lecz po wspomnianej zmianie prowadzącego księgę w roku 1741, regularnie pojawiają się określenia stanu cywilnego (*maritata, uxoratus, vidua, viduus, virgo, juvenis*⁶²), które odnotowywane skrupulatnie, wypierają liczbowe określenie wieku.

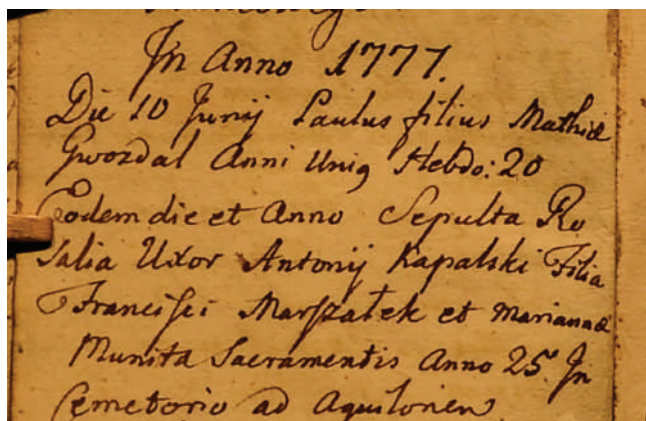
W materiale metrykalnym można jednak odnaleźć zapisy, które wyczerpują narzucony kanonicznie formularz danych. W Urzędowie, w czerwcu 1777 roku, zapisano akt zgonu Rozalii z jej pełnymi danymi personalnymi, wiekiem, datą i miejscem zgonu, informacją o zaopatrzeniu w sakramenty i miejscu pochówku. Już same te dane wydają się dokładne w zestawieniu z innymi zapisami z tego okresu. Autor zapisu zamieścił jednak dodatkowe informacje o stanie cywilnym (*uxor*), pozostawionym współmałżonku (*Antonius Kapalski*) oraz rodzicach zmarłej (*Franciscus Marszatek et Marianna*). Akt ten stanowi wprawdzie wyjątek, ale może dowodzić, że prowadzący rejestrację znali wymogi prawne metrykaliów. Skrupulatny zapis informacji dotyczących zmarłej może mieć również mniej formalną motywację, np. pozycję i znaczenie rodziny zmarłej w społeczności, niemniej zapis ten zasługuje na uwagę również z perspektywy realiów przestrzegania prawa w zakresie prowadzenia rejestracji⁶³.

⁶⁰ „Zmarł”, „został pochowany/pochowana”.

⁶¹ Odpowiednio: „dziecko”, „chłopiec”, „dziewczynka”.

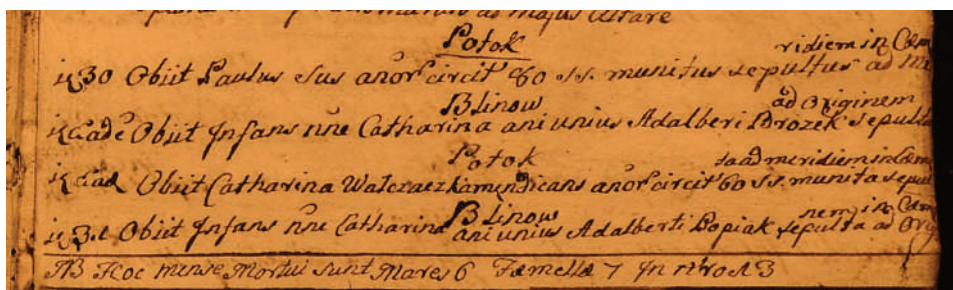
⁶² „Mężatka”, „żonaty”, „wdowa”, „wdowiec”, „panna”, „kawaler”.

⁶³ 24_3_1_0009; [Księga] Nr 2 Urzędów rz-k pow. Kraśnik Lub. zgonów 1770–1797 Tom VI; 1770–1797; j. łac.; bns.

Fot. 56. Akty zgonów – Urzędów, 1777

W parafii Potok Wielki pierwsze zachowane wpisy pochodzą z pierwszych lat XVIII wieku. Akty zawierają najczęściej datację, personalia i miejscowość pochodzenia zmarłego oraz miejsce pochówku. Pełna formuła aktu zgonu w tej parafii wykształca się dopiero w połowie XVIII wieku, kiedy oprócz wymienionych wyżej danych, zapis zawiera jeszcze wiek zmarłego, często jego stan cywilny i/lub status społeczny. W rejestracji z Potoka Wielkiego znajdujemy także niespotykany w innych parafiach tego obszaru i okresu zabieg podsumowywania liczbowego zmarłych z każdego miesiąca z uwzględnieniem płci. Po wpisach zgonów z danego miesiąca widnieje wydzielona rubryka, zawierająca dane liczbowe zmarłych osób płci męskiej i żeńskiej oraz łączną liczbę zmarłych. Pierwszy taki zapis pojawia się w kwietniu 1758 roku⁶⁴ i utrzymuje się do końca roku 1777 w ostatniej zachowanej księdze zgonów formularza staropolskiego⁶⁵.

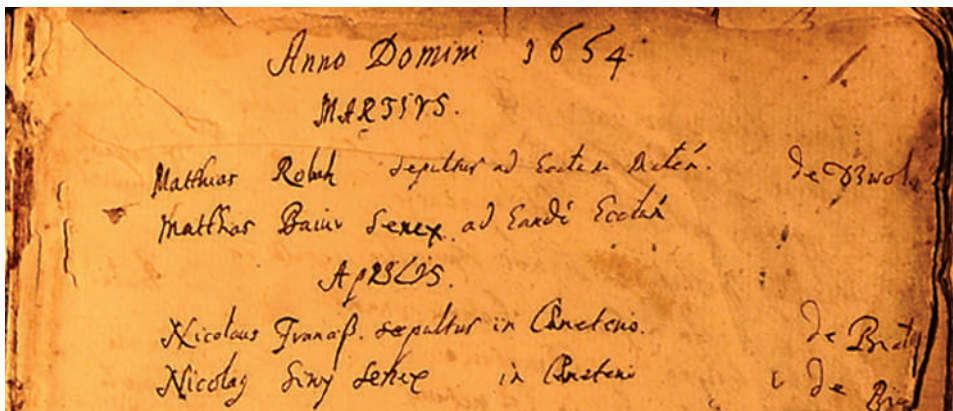

Fot. 57. Akty zgonów – Potok Wielki, 1777

⁶⁴ 18_3_2_0029; Liber [...] Mortuorum Ecclesiae Parochialis magna Potok 175[...] 1777 N. 10; 1750–1777; f. t.; j. łac.; ss. 186.

⁶⁵ Tamże, 18_3_2_0098.

W przypadku najstarszych zgonów z parafii Janów Lubelski, które pochodzą z 1654 roku, formuła jest bardzo okrojona. Porównując dane z tych aktów z nakazami metrykalnego prawa kanonicznego, znajdujemy liczne rozbieżności. Stałe, pojawiające się regularnie w rejestracji dane to imię i nazwisko zmarłego oraz miejscowość. Pojawia się data roczna i nagłówek miesiąca, brakuje natomiast daty dziennej zgonu. Nie zapisywano również wieku zmarłych, sporadycznie zastępując go sformułowaniem odnoszącym się do etapu życia – *senex* (starzec). Nieregularnie pojawia się miejsce pochówku (zapis *in cemeterio*). We wrześniu 1754 roku akt zgonu to imię i nazwisko zmarłego z zapisaną na marginesie nazwą miejscowości⁶⁶.

Fot. 58. Akty zgonów – Janów Lubelski (Biała), 1654

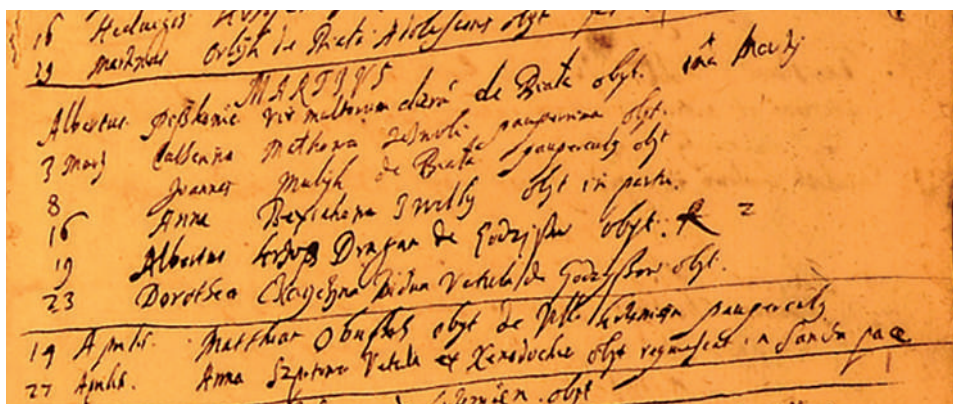
Rejestracja zgonów w drugiej połowie XVII wieku w Janowie Lubelskim zawiera wiele różnorodnych danych dotyczących zmarłego, przy czym nie stosuje się stałego formularza dla wszystkich aktów. Dla przykładu, warto przyjrzeć się aktom zgonu z marca 1666 roku, które jako *pars pro toto* można uznać za reprezentatywny fragment całego roku 1666 i lat poprzednich⁶⁷. W tym miesiącu odnotowano 6 wpisów zgonów, a dane występujące regularnie we wszystkich tych aktach to data zdarzenia oraz imię i nazwisko zmarłego. Pozostałe informacje zapisywano nieregularnie i wybiórczo. W trzech przypadkach określono miejscowość pochodzenia, w dwóch przypadkach – status społeczny (*pauperrina*, *pauperculus*⁶⁸), w jednym akcie pojawia się stan cywilny (*vidua*), również w jednym przyczyna zgonu (*obiit in partu*⁶⁹).

⁶⁶ 10_2_1_0004; [Liber copulatorum et mortuorum ab 1654]; 1658–1698; 1654–1723; f. t.; j. łac.; ss. 242+8bns.

⁶⁷ 10_2_1_0008; [Liber copulatorum et mortuorum ab 1654]; 1658–1698; 1654–1723; f. t.; j. łac.; ss. 242+8bns.

⁶⁸ „Uboga/ubogi”.

⁶⁹ „Zmarła przy porodzie”.

Fot. 59. Akty zgonów – Janów Lubelski (Biała), 1666

Niestaranny i niesformalizowany sposób prowadzenia rejestracji może wynikać ze szcątkowych informacji, którymi dysponował zapisujący akty, ale również wskazuje na pośpieszne odnotowywanie najistotniejszych z punktu widzenia urzędnika danych dotyczących zmarłego. Akty zawierają informacje wymagane przez Rytułał Rzymski z 1614 roku, ale nie są prowadzone według stałych kryteriów. W księdze oznaczonej sygnaturą 10_2_1, zawierającej m.in. akta zgonów z drugiej połowy XVII wieku, akta zmarłych przybierają nierzadko formę katalogów imion i nazwisk, zgrupowanych pod nagłówkami miesięcy i lat.

Analizowane przykłady dotyczyły aktów zgonu dotyczących parafian lub osób możliwych w identyfikacji z imienia i nazwiska. Odrębną kategorię stanowią zapisy zgonów przybyszów lub osób nieznanymi, określanymi zazwyczaj jako *advena*, *vagabunda*, *viator* lub *mendicans*⁷⁰. W tym przypadku w przeważającej liczbie zapisów mamy do czynienia z bardzo skąpym zakresem informacji dotyczących zmarłego. Prowadzący księgę często nie zna danych osoby zmarłej, ograniczając się do zaznaczenia daty śmierci, faktu zaopatrzenia w sakramenty i miejsca pochówku, zaś współczesny czytelnik napotyka dodatkową trudność dotyczącą płci zmarłego. Łacińskie określenia *advena*, *vagabunda* mimo feminatywnej końcówki, gramatycznie są rodzaju męskiego, a mogą odnosić się zarówno do kobiety, jak i mężczyzny. W takim przypadku prowadzący konsekwentnie i poprawnie gramatycznie używa również męskich końcówek przymiotników i imiesłów (*munitus*, *sepultus*). W określeniu płci zmarłego może jednak pomóc zaimek nieokreślony, pojawiający się często przy aktach zgonu przybyszy (*quidam* – „jakiś, pewien”, dla zmarłych mężczyzn, *quaedam* – „jakaś, pewna”, dla kobiet). W takich przypadkach, oprócz umiejętności odczytania aktu, nieodzowna staje się elementarna znajomość gramatyki i fleksji łacińskiej, która pomaga dookreślić mniej szczegółowe zapisy.

⁷⁰ „Przybysz”.

Spoglądając na całokształt zapisów zgonów z badanego materiału metrykalnego, należy zwrócić uwagę na różnorodność przedstawiania jednorodnych danych. Styl prowadzenia aktów oraz formularz pojedynczego zapisu ulegały modyfikacjom w zależności od zmiany prowadzącego zapisy oraz od okoliczności, w jakich księga powstawała – np. nagromadzenie zdarzeń skutkujące koniecznością pośpiesznych, skrótowych zapisów.

Forma i treść zapisów metrykalnych w księgach formularza austriackiego

O ile w przypadku ksiąg potrydenckich można mówić o ewolucji formy i treści zapisów ze względu na powolny proces wprowadzania ustawodawstwa metrykalnego i różne formy jego interpretacji i realizacji, o tyle dokumentacja określana jako księgi formularza austriackiego⁷¹ charakteryzuje się znacznym ujednoczeniem. Oprócz rubrykowanego formularza, w którym w osobnych polach tabeli umieszczano dane według przypisanych nagłówków rubryk, każda księga wyposażona była w instrukcję jej prawidłowego uzupełniania.

Podstawowe zarządzenia prawne dotyczące prowadzenia ksiąg metrykalnych tzw. formularza austriackiego zostały ogłoszone w patencie cesarskim Józefa II z 20 lutego 1784 roku. W odróżnieniu od ksiąg formularza staropolskiego, księgom metrykalnym został nadany status dokumentu publicznego⁷². Według nowych regulacji, stary formularz, tzw. trydencki, oparty na przepisach Soboru w Trydencie oraz Rytuálu Rzymskiego, został zastąpiony nowym, rubrykowanym, w formacie *in folio*⁷³. Ponadto każdy proboszcz został zobowiązany do prowadzenia i przechowywania trzech odrębnych ksiąg, po jednej dla zapisywania chrztów, ślubów i zgonów. Akty zdarzeń należało zapisywać w języku łacińskim, z zachowaniem osobnej rejestracji dla każdej miejscowości parafialnej. W okresie staropolskim księga określonej serii (np. chrztów) zawierała wpisy ze wszystkich miejscowości parafialnych, a kryterium porządkującym zapisy była chronologia zdarzeń. Na terenie III zaboru miejscowości miały dodatkowo wydzielone partie ksiąg. W nowych przepisach określono także, kto ma dokonywać wpisów do ksiąg metrykalnych. Miało to istotne znaczenie w parafiach, w których posługę sprawowało kilku księży. W myśl

⁷¹ Hieronim Wyczawski zwracał uwagę na to, że to właśnie w Austrii najwcześniej wprowadzono zunifikowane formularze ksiąg metrykalnych, a z wypracowanych tam wzorców korzystały instytucje kościelne na ziemiach polskich w pozostałych zaborach. H. Wyczawski, *Przygotowania do studiów w archiwach kościelnych*, Kalwaria Zebrzydowska 1989, s. 278.

⁷² B. Kumor, *Przepisy państwowe i kościelne dotyczące metryk kościelnych w zaborze austriackim*, „Przeszłość Demograficzna Polski” 7 (1975), s. 93–94.

⁷³ P. Rachwał, *Księgi metrykalne z czasów zaboru austriackiego w archiwach parafialnych w Lubelskiem. Regulacje prawne, stan zachowania*, „Rocznik Lubelskiego Towarzystwa Genealogicznego” 6 (2014), s. 308.

nowych przepisów, adnotacji w księdze parafialnej miał dokonywać szafarz sakramentu bez żadnej zwłoki po jego udzieleniu. Za przykład takiej dużej parafii z kilkoma posługującymi kapłanami niech posłuży Kraśnik. Na podstawie ksiąg austriackich tej parafii zostaną wykazane charakterystyczne cechy tego rodzaju rejestracji. Ze względu na ujednolicony na badanym obszarze formularz, księgi z pozostałych parafii zawierają analogiczne treści ułożone według takiego samego formularza.

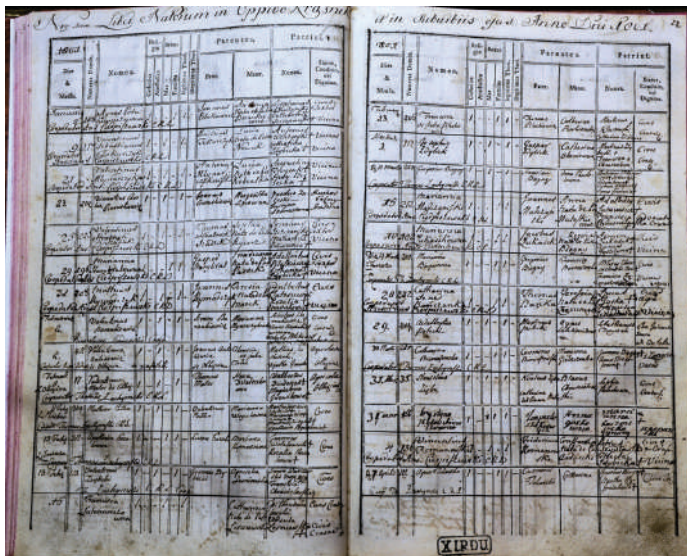
Chrzty

Na terenie I zaboru austriackiego prowadzenie zapisów metrykalnych według formularza tabelarycznego rozpoczęto od 1784 roku, a na terenie III zaboru (także we wszystkich parafiach badanego obszaru) na podstawie zarządzenia konsystorza diecezjalnych z 1797 roku. Księgi miały posiadać jednolity format, a ich formularz opierał się na rubrykach. Na pierwszych kartach każdego woluminu dołączona była szczegółowa instrukcja w języku łacińskim oraz polskim, informująca o tym, jak wypełniać odpowiednie pola. I tak w przypadku księgi urodzonych znalazły się kolejno:

[...] rok, miesiąc i dzień urodzenia, numer domu, imię ochrzczonego, płeć, jeżeli z prawego lub nieprawego łoża, imię i przewisko rodziców, ich religia, imię, przewisko i kondycja ojców chrzestnych czyli kumów. W 1. rubryce, ten rok, miesiąc i dzień zapisany będzie, w którym się roku, miesiącu i dniu kto urodzi. W 2. rubryce numer domu, położony będzie numer domu ojca nowo urodzonego taki, którego przez wojskowej konskrypcji oficjalistę na domie jest przybity. W 3. zapisze się imię ochrzczonego, to jest takie, jakim dziecie nazwane będzie. W 4. zanotuje się płeć nowo urodzonego, jeżeli syn lub córka numerem I. W 5. także numerem I zanotowano będzie w liniach z prawego, nieprawego łoża urodzone, to jest jakiego kto jest łożka kładąc tenże numerem I do przyzwoitej rubryki. W 6. położony się imię, przewisko rodziców, to jest: tak ojca jako matki, które jednak z przydatkiem przewiska ojca jej zawsze pisane będzie, jako to: Józef Berczyk ojciec, Małgorzata, z ojca Petryka urodzona, matka. W 7. na nowo numerem I zapisana będzie religia ojca i matki, kładąc numer ten I do należytej rubryki. W 8. Przyłączy się imię i przewisko ojców chrzestnych, to jest: jak ojcowie chrzestni (kumowie) po imieniu i przewisku nazywają się, gdzie jednak pleban dobrze uważać będzie, ażeby mu zmyślonych imion nie powiadano. W 9. zapisana będzie kondycja ojców chrzestnych, to jest: jakiej są kondycji kumowie, czy prości chłopci lub rzemieślnicy, szlachta posesjonowana, lub nieposesjonowana na urządzie dominialnym lub cesarskim zostający i jaki jest ten rząd. Ażeby zaś ta księga tym pewniej należycie pisana była, niniejszemu plebanowi daje się przestroga; ponieważ gdyby podczas wizyty biskupa lub oficjalistów cyrkularnych nieporządek lub niedbalstwo jakie dostrzeżone było, za pierwszym wprawdzie razem za każdy błąd tylko 4 zł. pol[skich] zapłaci, lecz potem jeszcze surowiej ukarany zostanie⁷⁴.

⁷⁴ 12_1_7; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1797–1804; 1797–1804; f. a.; j. łac.; ss. 88k+5bns.

W obliczu tak ściśle sformułowanego kształtu ksiąg metrykalnych trudno mówić o ewolucji formy lub treści zapisów. Forma księgi przewidywała bowiem nawet liczbę zapisów mieszczących się na pojedynczej stronie – 7 aktów urodzenia. Księgi z analizowanego okresu zawierają wymagane formularzem informacje dotyczące chrztów z zachowaniem reguł zapisanych w instrukcji. Za pewne odstępstwo od reguły w księdze chrztów można uznać dzielenie rubryk księgi na mniejsze pola, tak aby na jednej stronie mieściło się więcej niż 7 zapisów. Zdarza się to zwłaszcza w większych parafiach. Przykład takiego postępowania znajdujemy w parafii Kraśnik, w księdze chrztów z roku 1800, w której jedna strona księgi mieści aż 14 aktów. Wynika to zapewne z dużej liczby chrztów i obawy proboszcza, czy wystarczy miejsca na kolejne akty⁷⁵.

Fot. 60. Akty chrztów – Kraśnik, 1800–1801

Konstrukcja ksiąg chrztów badanego okresu opiera się na identycznym formularzu i zawiera analogiczne informacje, co ułatwia orientację w strukturze aktu i umożliwia wielostronną analizę ujednoczonych danych.

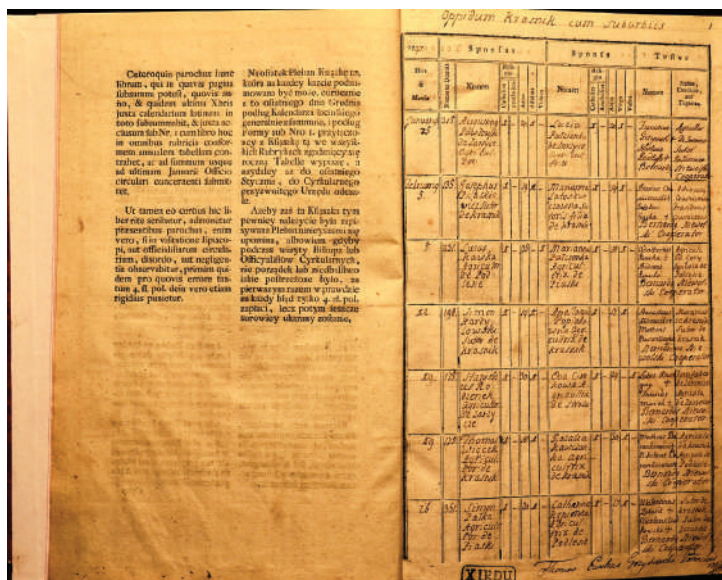
Śluby

Analogicznie do księgi chrztów, również w księdze małżeństw zawarto instrukcję co do jej uzupełniania z omówieniem poszczególnych nagłówek tabeli. Powinna ona zawierać następujące informacje:

⁷⁵ Tamże, 12_1_7_0025.

[...] rok, miesiąc i dzień odprawionego ślubu, numer domu, imię i przezwisko oblubieńca, religia i wiek onego, jeżeli młodzian lub wdowiec, tudzież imię i przezwisko oblubienicy, religia, wiek, jeżeli panna lub wdowa, imię i przezwisko świadków, ich kondycja. 1. Do rubryki rok, miesiąc i dzień, wpisywany będzie rok, miesiąc i dzień, którego kto do ślubu przystępuje, uważać jednakże potrzeba, ażeby to zapisywanie działa się podług łańskiego kalendarza. 2. Do rubryki numer domu zapisywany będzie numer konskrypcjonalny, którego na domie oblubieńca znajduje się, albo gdyby tenże własnego nie miał domu, natenczas naznaczy się numer domu ojca, chybaby oblubieniec do domu oblubienicy, lub ojca oblubienicy przenośli się, w którym razie numer domu oblubienicy albo rodziców oblubienicy musiały być zapisane. 3. Rubryka imię i przezwisko oblubieńca zapisze się słowy takimi, jako się oblubieniec po imieniu i przezwisku nazywa, gdzie jednak pleban dobrze uważać będzie, ażeby niezmyślane, ale prawdziwe imię powiedziane mu było. 4. W następującej rubryce religia nazwanej, pisane będzie jakiej jest religii oblubieniec, jednakże zanotować ją należy numerem I w przyzwoitej kolumnie. 5. W linii wiek połączy się rok wieku oblubieńca numerami. 6. Jeżeli młodzian lub wdowiec jest oblubieniec, to w takiej rubryce także numerem I naznaczy się kładąc ten numer w przyzwoitej kolumnie. 7. Toż samo pleban uważać będzie w rubrykach oblubienicy, to jest: w pierwszej rubryce napisze imię i przezwisko oblubienicy, gdzie znowuż uważać będzie dobrze, ażeby zmyślane przezwisko zapisane nie było. 8. W rubryce religii napisze pleban numer I kładąc go w przyzwoitej religii oblubienicy kolumnie. 9. W następującej linii wiek oznaczający numerami zapisane będą. 10. W rubryce panna lub wdowa, zanotowana będzie także przez numer I, kładąc tenże numer tam, dokąd stan oblubienicy należy. 11. W rubryce świadków zapisze się imię i przezwisko świadków, gdzie jednak pleban dobrze uważać będzie, ażeby właściwe imiona, a nie zmyślane przez samychże świadków zapisane były. 12. W rubryce kondycja położony jest jakiej są świadkowie kondycji, jeżeli chłopci, rzemieślnicy, szlachta posesorowie lub innej kondycji. Jednakże sobie dobrze uważać będą plebani, iż świadkowie sami siebie po imieniu i przezwisku, i kondycją swoją zapisywać mają, gdyby zaś pisać nie umieli i bakałarz lub kto inny ich zapisywał, że świadkowie ten cudzy zapis znakiem krzyża, lub innym takim stwierdzić powinni, tak, jako w testamentach praktykuje się. 13. Sam pleban na każdej karcie tej książki siebie po imieniu i przezwisku zapisze. Kooperatorowie zaś przy każdym ślubie za każdym razem siebie samych natychmiast zapiszą, przydawszy słowo kooperator. Obcy zaś księża jeżeliby zamiast plebana ślub dawali, nie tylko jako kooperatorowie, w każdym razie się podpiszą, ale też przyłączą iż od plebana do sprawowania tego aktu pozwolenie mają. Na ostatek pleban książkę tę, która na każdej karcie podsumowana być może, corocznie a to ostatniego dnia grudnia podług kalendarza łańskiego generalnie zsumuje i podług formy sub nro-1 przyłączonej z książką tą we wszystkich rubrykach zgadzający się roczną tabelę wpisze, a najdalej aż do ostatniego stycznia, do cyrkularnego przyzwoitego urzędu odeśle. Ażeby zaś ta książka tym pewniej należycie była zapisywana, plebana niniejszemi się upomina, albowiem gdyby podczas wizyty biskupa lub oficjalistów cyrkularnych, nieporządek lub niedbalstwo jakie postrzeżone było, za pierwszym razem wprawdzie za każdy błąd tylko 4 zł. pol[skie] zapłaci, lecz potym jeszcze surowiej ukarany zostanie⁷⁶.

⁷⁶ 12_2_4; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1797–1824; 1797–1824; f. a.; j. łac.; 98k+5bns.

Fot. 61. Akty ślubów – Kraśnik, 1797⁷⁷

Księgi ślubów według formularza austriackiego, z uwagi na stosunkowo niewielką w porównaniu z księgą chrztów liczbą zdarzeń, skrupulatnie zachowują określoną strukturę, która przewiduje umieszczenie 7 zapisów na pojedynczej stronie. Zakres danych i sposób ich zapisywania pozostaje niezmienny i zgodny z wymaganiami ustawodawcy.

Zgony

Patent cesarski Józefa II z 1784 roku nakładał również na rządców parafii obowiązek rejestracji zmarłych. Szczegółowe wskazówki co do wpisów w księdze zgonów, podobnie jak w księdze chrztów i małżeństw, umieszczano każdorazowo na początku księgi. Zawierały następujące informacje:

[...] rok, miesiąc i dzień śmierci, numer domu, imię i przewisko, religia, płeć, wiek, choroba i rodzaj śmierci. Do 1. rubryki zapisze więc pleban rok, miesiąc i dzień, którego zmarły zszedł z tego świata, jako forma tego w samym Uniwersale dostateczniej zawiera się. Do 2. położy się numer konspiracyjny domu zmarłego lub gdyby swojego własnego nie miał, dom w którym mieszkał i umarł. Do 3. napisze się imię i przewisko zmarłego to jest jak zeszyły po imieniu i przewisku nazywał się. Do 4. zanotuje pleban znakiem numeru I religię zmarłego, kładąc ten numer w przyzwoitej rubryce. Do 5. tymże samym sposobem, numerem I oznaczy płeć zmarłego, kładąc tenże numer I do rubryki zmarłego przyzwoitej. Do 6. wpisany będzie wiek zmarłego numerami. Do 7. zaś natenczas pleban

⁷⁷ Tamże, 12_2_4_0005.

przyłączy chorobę i gatunek czyli jakość śmierci zmarłego, gdy fizyk lub chirurgus przy zmarłym najdował się, któren obydwie te przyczyny plebanowi na piśmie dać ma, które odebrawszy krótko, jednym lub dwoma słowami chorobę i jakość śmierci, podług formy uniwersału zapisze. Na ostatek, jako w księdze ślubnej rzekło się, tak podobnie i tu, roczny ekstrakt w tabelę do księgi narodzonych sub nr. I przyłączoną zaciągnie się i ta do urzędu cyrkularnego na wyznaczonym terminie przesłana będzie. Ażeby jednak tym pewniej ta księga należycie pisana była, ostrzega się niniejszemi plebana, ponieważ gdyby podczas wizyty biskupa lub oficjalistów cyrkularnych nieporządek lub niedbalstwo jakie postrzeżone było, za pierwszym wprawdzie razem za każdy błąd tylko 4 zł. pol[skie] zapłaci, lecz potem jeszcze surowiej ukarany zostanie⁷⁸.

The image shows two pages of a handwritten death register from Kraśnik, 1800. The pages are titled "Libro Mortuorum Civitatis Kraśnik" and "et in Suburbio Civitatis". Each page contains a table with columns for date, name, sex, age, and cause of death. The handwriting is in Latin and Polish. The right page has a red stamp "XLRDU" at the bottom.

Fot. 62. Akty zgonów – Kraśnik, 1800⁷⁹

Księgi zgonów, podobnie jak księgi chrztów formularza austriackiego, w przypadku większych parafii nie przewidywały w standardowym formularzu wystarczającej liczby rubryk dla odnotowania wszystkich zdarzeń. Potwierdza to przykład parafii Kraśnik, w której w 1800 roku na pojedynczej stronie zamiast przewidzianych 7, umieszczono aż 20 aktów zgonu⁸⁰.

⁷⁸ 12_3_2; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1797–1805; 1797–1805; f. a.; j. łac.; ss. 86k+2bns.

⁷⁹ Tamże, 12_3_2_0019.

⁸⁰ Tamże.

Akta metrykalne z XIX wieku

Urzędowa rejestracja chrztów, ślubów i zgonów wywodzi się z potrydenckiej praktyki kościelnej, jednak już w końcu XVIII wieku administracje państw europejskich zaczęły przydawać im charakteru dokumentów świeckich. Zmiany w tym zakresie zaczęto wprowadzać w czasach Rewolucji Francuskiej. Ustawą z 20 września 1792 roku powierzono rejestrację aktów stanu cywilnego urzędnikom państwowym. Ta zmiana odebrała dokumentacji metrykalnej charakter wyznaniowy⁸¹. Taka tendencja rozpowszechniała się stopniowo w innych systemach administracyjnych, również na znajdujących się pod zaborami ziemiach polskich. Można stwierdzić, że okres rozbiorów był przełomem w kształtowaniu się rejestracji metrykalnej na ziemiach polskich. W 1808 roku wprowadzono Kodeks Napoleona, a wraz z nim ujednolicone formularze akt stanu cywilnego chrztów, małżeństw i zgonów. W Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim księgi metrykalne stały się zatem równoległe aktami stanu cywilnego, a prowadzący je duchowni – urzędnikami stanu cywilnego. Jako takie księgi metrykalne uzyskały zatem status i charakter dokumentu publiczno-prawnego. Sposób ich prowadzenia i ewidencji zaczął podlegać przepisom prawa stanowionym przez poszczególne państwa zaborcze⁸². Jednoczesne funkcjonowanie tych dokumentów w wymiarze wyznaniowym i administracyjnym w początkowych latach wywoływało wiele nieporozumień, co mogło przekładać się na jakość prowadzonej dokumentacji. Wątpliwości dotyczyły wielu kwestii formalnych, m.in. wskazania urzędnika odpowiedzialnego za rejestrację⁸³.

Zapisy Kodeksu Napoleona nie stanowiły jednak jednoznacznie w kwestii wymaganego sposobu prowadzenia, kształtu i formularza rejestracji. Według wskazań Kodeksu wprowadzonych w Księstwie Warszawskim, urzędnik stanu cywilnego – w praktyce proboszcz – powinien prowadzić po dwie księgi chrztów, ślubów i zgonów. Księga powinna być zamykana corocznie. Jeden egzemplarz zachowywano w archiwum parafialnym, drugi zaś powinien zostać złożony w archiwum sądu pokoju właściwego powiatu. Priorytetowo traktowano jednak rejestrację przeznaczoną dla parafii, o czym świadczy przykład burzliwego roku 1815 – wielu proboszczów zarzuciło wówczas prowadzenie rejestracji cywilnej, ale regularnie prowadzili księgi kościelne⁸⁴.

Na mocy ustawy sejmu dla wyznań chrześcijańskich z 1825 roku, ostatecznie połączono akta cywilne z metrykami kościelnymi. Przepis ten zaczął obowiązywać 1 stycznia 1826 roku. Wymagano rejestrowania chrztów, zapowiedzi przedmałżeńskich, ślubów oraz zgonów, przy czym rejestracji miano dokonywać w księgach o ściśle określonej

⁸¹ J. Litwin, *Prawo o aktach stanu cywilnego z komentarzem*, Łódź 1949, s. 6.

⁸² Tamże.

⁸³ W. Jemielity, *Akta stanu cywilnego w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim*, „Prawo Kanoniczne” 1995, nr 1–2, s. 163 i nn.

⁸⁴ Tamże, s. 172.

specyfikacji⁸⁵. Co do zawartości aktów, przepisy kodeksowe jednoznacznie wskazywały konieczne dane.

Art. 75. W akcie urodzenia podać dla dziecka dzień, godzinę, miejsce urodzenia, płeć, nadane imiona; dla rodziców i świadków imiona, nazwiska, stan społeczny, miejsce zamieszkania.

Art. 76. W akcie małżeństwa podać dla nowożeńców imiona, nazwiska, stan społeczny, wiek, miejsce urodzenia, miejsce zamieszkania, czy są małoletni lub pełnoletni; dla rodziców nowożeńców imiona, nazwiska, stan społeczny, miejsce zamieszkania; dla świadków imiona, nazwiska, wiek, stan społeczny, miejsce zamieszkania, czy są krewnymi lub powinowatymi małżonków; zezwolenie ojców i matek gdzie zachodzi taka potrzeba; zapowiedzi w różnych zamieszkaniach; przeszkody dla małżeństwa jeżeli takie były.

Art. 78. W akcie śmierci podać imiona, nazwiska, wiek, stan społeczny, miejsce zamieszkania osoby zmarłej; imiona i nazwisko jej współmałżonka; imiona, nazwiska, wiek, stan społeczny i miejsce zamieszkania dwóch świadków i jeżeli są krewnymi to stopień pokrewieństwa⁸⁶.

Akta zawierające powyższe dane sporządzano według formularzy o dokładnie określonej strukturze, które prócz wymienionych danych zawierały informację o dacie zdarzenia oraz świadkach/zgłaszających. Przepisy jasno wskazywały, że rejestracja powinna być prowadzona w języku polskim, tak jak wszystkie pozostałe czynności publiczne, administracyjne i wojskowe. W Królestwie Polskim sytuacja zmieniła się znacząco w wyniku powstania styczniowego. W listopadzie 1867 roku Komitet Urządzący w Królestwie Polskim wprowadził nowe przepisy, według których od 1 stycznia (13 stycznia według kalendarza juliańskiego) 1868 roku wszystkie akta ochrzczonych, zaślubionych i zmarłych wyznania rzymskokatolickiego i pozostałych wyznań powinny być prowadzone w języku rosyjskim, podobnie jak wypisy z tych akt, które jedynie w uzasadnionych przypadkach można było wydawać w wersji dwujęzycznej – po rosyjsku i po polsku. Zachowano jednocześnie dotychczas obowiązujący formularz akt. Taki kształt dokumentacji utrwalił się na kilka dekad. Język polski zaczął powracać do administracji publicznej w 1905 roku, jednak zmiana ta nie dotyczyła akt stanu cywilnego⁸⁷.

Wnioski

Rosnące zainteresowanie historyków, demografów i językoznawców czy reprezentantów innych dyscyplin naukowych rejestrami metrykalnymi wynika z odkrywania coraz to nowych wymiarów poznawczych tego źródła. Jak wskazuje Grażyna Liczbińska, badaczka, wykorzystując właściwy sobie warsztat metodologiczny, odtwarzają przeszłość populacji

⁸⁵ Tamże, s. 172–173.

⁸⁶ *Kodex [Napoleona]*, Warszawa 1995, s. 18–25.

⁸⁷ W. Jemielity, *Akta stanu cywilnego*, s. 178.

i wnioskują o zwyczajach panujących w parafii, jej strukturze wyznaniowej i społecznej⁸⁸, ale mają też możliwość wszechstronnych badań toponomastycznych i onomastycznych oraz analizy ksiąg jako narzędzia prawno-administracyjnego.

Przeprowadzony przegląd materiału źródłowego wybranych parafii powiatu urzędowskiego pozwolił na wychwycenie mechanizmów wprowadzania w życie regulacji soborowych i synodalnych na poziomie parafialnym. Można stwierdzić, że reformy Kościoła powszechnego w zakresie prowadzenia rejestracji metrykalnej przenikały do lokalnego stosowania z pewnymi oporami i opóźnieniem. U początków prowadzenia rejestracji można zaobserwować pewne ograniczanie się prowadzącego księgi do absolutnego minimum w odnotowywanych danych dotyczących chrztów, ślubów i zgonów. Z analizowanego materiału wynika również jasno, że w sposób bardziej rygorystyczny przestrzegano zaleceń co do prowadzenia zapisów chrztów i małżeństw, a mniejszą wagę przywiązywano do aktów zgonów. Świadczą o tym zarówno dość młode w stosunku do pozostałych serii zachowane księgi zmarłych, jak i niestaranność oraz brak skrupulatności w ich prowadzeniu, szczególnie w pierwszym okresie zapisów. Mimo wprowadzenia uproszczonego systemu rejestracji metrykalnej, w wielu przypadkach nie udało się wygegzekwować jego prowadzenia w pożądanym kształcie⁸⁹.

Mimo szczegółowo określonych w ustawodawstwie soborowym i synodalnym informacji wymagających odnotowania w aktach metrykalnych, prowadzący księgi nie przestrzegali ich skrupulatnie, niejednokrotnie pomijając niektóre informacje. Wyselekcjonowany materiał źródłowy unaocznia również dużą swobodę nie tylko w treści, ale i samej formule aktów, mających albo formę pełnego zdania, albo zbioru danych nominatywnych pozbawionych narracji. Ze względu na różne interpretacje kształtu aktu w parafiach w przestrzeni i czasie, materiał źródłowy metrykalnych ksiąg staropolskich pozwala na badanie coraz to nowych szczegółów. Dużo bardziej jednorodnych danych dostarczają księgi formularza austriackiego, oparte na jednolitym formularzu.

Formularz ksiąg ujednolicono na mocy wskazań Kodeksu Napoleona, który precyzyjnie określił formę i zawartość rejestracji stanu cywilnego. Dokumentacja mająca dotychczas wyznaniowy charakter, nabrała cech dokumentów publiczno-prawnych, do czego przyczyniła się jeszcze nowa rola proboszczów prowadzących rejestrację – według prawa napoleońskiego pełniących funkcję urzędników stanu cywilnego. Nowy formularz zawierał bardziej szczegółowe dane niż akta formularza austriackiego – m.in. kładł nacisk na rolę świadka/zgłaszającego chrzest, ślub lub zgon. Jedną z najważniejszych regulacji nowego systemu prawnego pozostaje również wymóg sporządzania ksiąg rejestracyjnych w dwóch egzemplarzach – w oryginale i duplikacie, co znacząco zwiększyło możliwości archiwizacji i zachowania ksiąg akt stanu cywilnego.

⁸⁸ G. Liczbińska, *Księgi parafialne jako źródło*, s. 280.

⁸⁹ R. Kotecki, *Rejestracja metrykalna wiernych*, s. 178.

Bibliografia

Źródła rękopiśmienne

Archiwum Parafialne Batorz

- 2_1_1; Liber Natorum Ecclesiae Parochialis Batorcensis, ab Anno 1693 ad Annum 1708. inculsive [...] ad Mensem 8brius; 1693–1708; f. t.; j. łac.; bns.
- 2_1_5; Księga IIga Aktów Małżeństw za[wartych] w Parafii Batorz od Roku 1792 do Roku 1797. No 2gi. Księga IVta Akt Urodzonych w Parafii Batorz od Ro[ku] 1781 do Roku [...]. No 4ty. Księga IIga Akt Zejścia od Roku 1791 do Roku 1797 Zmarłych w parafii Batorz. Nro 2gi; 1781–1797; f. t.; j. łac.; ss. 119+22.

Archiwum Parafialne Janów (Biała)

- 10_1_1; Tom 1szy. Metryki Chrztu od dnia 29 lipca 1655 r. do dnia 29 grudnia 1694 r. w parafii Bialskiej; 1655–1694; f. t.; j. łac.; ss. 512+1bns.
- 10_1_2; Tom 2gi. Metryki Chrztu od dnia 27 lutego 1695 r. do dnia 28 grudnia 1712 r. w parafii Bialskiej; 1695–1712; f. t.; j. łac.; ss. 334+1bns.
- 10_1_8; Tom 8my. Metryki Chrztu od dnia 4 grudnia 1776 r. do dnia 16 lipca 1785 r. w parafii Bialskiej; 1776–1785; f. t.; j. łac.; ss. 180+3bns.
- 10_2_1; [Liber copulatorum et mortuorum ab 1654]; 1658–1698; 1654–1723; f. t.; j. łac.; ss. 242+8bns.

Archiwum Parafialne Kraśnik

- 12_1_1; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1629–1670; 1629–1670; f. t.; j. łac.; ss. 189k.
- 12_1_2; Księga aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1735–1747; Księga Aktów Zgonu w Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1735–1743; 1735–1747 (ur.), 1735–1748 (zg.); f. t.; j. łac.; 56k.
- 12_1_4; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1765–1788; 1765–1788; f. t.; j. łac.; ss. 220.
- 12_1_5; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1789–1797; 1789–1797; f. t.; j. łac.; ss. 83.
- 12_1_6; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1791–1796; 1791–1796; f. t.; j. łac.; bns.
- 12_1_7; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1797–1804; 1797–1804; f. a.; j. łac.; ss. 88k+5bns.
- 12_2_3; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1767–1790; 1767–1790; f. t.; j. łac.; ss. 62k.
- 12_2_4; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1797–1824; 1797–1824; f. a.; j. łac.; 98k+5bns.

12_3_2; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1797–1805; 1797–1805; f. a.; j. łac.; ss. 86k+2bns.

Archiwum Parafialne Potok Wielki

18_1_1; *Metrices Baptisatorum Ecclesiae Parochialis i[n] magna Potok 1596 ad 1621 N.1* 1596–1621; 1596–1610; f. t.; j. łac.; ss. 186.

18_3_1; [Księga zmarłych od 1736 r.]; 1736–1795; f. t.; j. łac.; ss. 177.

Archiwum Parafialne Urzędów

24_1_1; [Księga]; Nr 1 Urzędów; 1690–1718; f. t.; j. łac.; ss. 385+14bns.

Źródła wydane drukiem

Kodex [Napoleona], Warszawa 1995.

Rituale Romanum: Pauli V, Pontificis Maximi jussu editum et a Benedicto XIV auctum et castigatum, Romae 1847.

Opracowania

Chodyński S., *Metryki kościelne*, w: *Encyklopedia kościelna*, t. 14, red. M. Nowodworski, Warszawa 1881, s. 224–231.

Dworzaczek W., *Genealogia*, Warszawa 1959.

Gawrysiakowa J., *Grupy wyznaniowe ludności w Lubelskiem w XIX wieku w świetle rejestracji ruchu naturalnego*, Lublin 1992.

Henneberg M., *Ocena dynamiki biologicznej wielkopolskiej dziewiętnastowiecznej populacji wiejskiej, I: Ogólna charakterystyka demograficzna*, „Przegląd Antropologiczny” 43 (1977), s. 67–89.

Henneberg M., *Ocena dynamiki biologicznej wielkopolskiej dziewiętnastowiecznej populacji wiejskiej, II: System kojarzeń i płodność*, „Przegląd Antropologiczny” 43 (1977), s. 245–272.

Henneberg M., *Ocena dynamiki biologicznej wielkopolskiej dziewiętnastowiecznej populacji wiejskiej, III: Opis stanu puli genów na podstawie danych demograficznych*, „Przegląd Antropologiczny” 44 (1978), s. 33–52.

Janów Lubelski 1640–2000, red. Z. Baranowski, J. Łukasiewicz, B. Nazarewicz, Janów Lubelski 2000.

Jemielity W., *Akta stanu cywilnego w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim*, „Prawo Kanoniczne” 1995, nr 1–2, s. 163–188.

Kotecki R., *Rejestracja metrykalna wiernych w świetle potrydenckiego ustawodawstwa Kościoła katolickiego. Szczególne uwzględnienie prawodawstwa diecezji chełmińskiej, gnieźnieńskiej, płockiej i włocławskiej*, „Nasza Przeszłość” 112 (2009), s. 135–179.

Kukło C., *Demografia Rzeczypospolitej przedrozbiorowej*, Warszawa 2009.

Kumor B., *Metryki parafialne w archiwach diecezjalnych*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 14 (1966), z. 1, s. 65–75.

- Kumor B., *Przepisy państwowe i kościelne dotyczące metryk kościelnych w zaborze austriackim*, „Przeszość Demograficzna Polski” 7 (1975), s. 93–107.
- Kurpas J., *Początki ksiąg metrykalnych*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2 (1961), s. 5–42.
- Liczbińska G., *Księgi parafialne jako źródło informacji o populacjach historycznych*, „Przeгляд Historyczny” 102 (2011), z. 2, s. 267–282.
- Litwin J., *Prawo o aktach stanu cywilnego z komentarzem*, Łódź 1949.
- Marczewski J., *Rękopiśmienne materiały źródłowe doby przedrozbiorowej do dziejów diecezji chełmskiej obrządku łacińskiego we współczesnych archiwach parafialnych archidiecezji lubelskiej, diecezji siedleckiej i diecezji zamojsko-lubaczowskiej*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 89 (2008), s. 249–262.
- Modrzewska K., *Parafia Mełgiew jako biologiczny krąg izolacyjny*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio B” 3 (1948), s. 79–153.
- Nasiorowski S., *„List pasterski” kard. Bernarda Maciejowskiego*, Lublin 1992.
- Rachwał P., *Księgi metrykalne z czasów zaboru austriackiego w archiwach parafialnych w Lubelskiem. Regulacje prawne, stan zachowania*, „Rocznik Lubelskiego Towarzystwa Genealogicznego” 6 (2014), s. 306–325.
- Rachwał P., *Staropolskie księgi metrykalne w archiwach parafialnych archidiecezji lubelskiej*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 63 (2015), nr 4, s. 585–601.
- Rituale Romanum: Pauli V, Pontificis Maximi jussu editum et a Benedicto XIV auctum et castigatum*, Romae 1847.
- Sułowski Z., *O finansowej genezie polskiej rejestracji zgonów*, „Przeszość Demograficzna Polski” 9 (1976), s. 57–66.
- Wyczawski H., *Przygotowania do studiów w archiwach kościelnych*, Kalwaria Zebrzydowska 1989.
- Związek J., *Inwentarz łacińskich ksiąg metrykalnych Archiwum Diecezjalnego w Częstochowie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 37 (1978), s. 175–220.

Część II

Struktura notki katalogowej

Jednostki archiwalne pozbawione są oryginalnych sygnatur, stąd każdej nadano numerację według stałego schematu. Pierwsza liczba w sygnaturze oznacza numer parafii, kolejne, oddzielone podkreślnikiem, rodzaj serii (chrztów – 1, ślubów – 2, zgonów – 3) i numer kolejnej książki w danej serii. Opis każdej z książek składa się z kilku elementów oddzielonych średnikiem, tj.: tytułu jednostki archiwalnej umieszczonego na okładce (tytuł przepisano, stosując zasadę użycia języka źródła, literalnie, bez uwspółcześniania zasad pisowni, gramatyki, ortografii i rozwijania skrótów; w sytuacji gdy książka nie posiadała tytułu, nadano go w nawiasach kwadratowych według stałej formuły), dat skrajnych zapisów metrykalnych oznaczonych miesiącem i rokiem (daty w tytule książki nie zawsze są zgodne ze stanem faktycznym), rodzaju formularza (f. t. – formularz trydencki, f. a. – formularz austriacki, f. p. – formularz polski/napoleoński), języka, w jakim sporządzono wpisy (j. łac. – łacina, j. pol. – polski, j. ros. – rosyjski), liczby stron/kart – jeśli numeracja była prowadzona, w przeciwnym wypadku na oznaczenie braku numeracji użyto skrótu „bns.”. Przykładowy opis najstarszej książki chrztów z parafii Batorz: „2_1_1; Liber Natorum Ecclesiae Parochialis Batorcensis, ab Anno 1693 ad Annum 1708. inculsive [...] ad Mensem 8brius; 1693–1708; f. t.; j. łac.; bns.” – zawiera następujące elementy:

- „2_1_1” – sygnatura książki;
- „Natorum Ecclesiae Parochialis Batorcensis, ab Anno 1693 ad Annum 1708. inculsive [...] ad Mensem 8brius” – tytuł umieszczony na okładce¹;
- „1693–1798” – faktyczne daty skrajne zapisów;
- „f. t.” – książka prowadzona według formularza trydenckiego;
- „j. łac.” – zapisy sporządzono w języku łacińskim;
- „bns.” – książka składa się z kart nienumerowanych.

W przypadku opisu książek prowadzonych według formularza trydenckiego i w wyjątkowych przypadkach dla metryk sporządzanych według innych formularzy, dołączono uwagi. Zawierają one informacje o formacie książki, materiale oprawy, zniszczeniach, ubytkach itp., a także adnotacje o kontroli prowadzonej w czasie wizytacji dziekańskiej.

¹ W przypadku braku tytułu, nadano go według stałego schematu, umieszczając w nawiasie kwadratowym.

Parafie

Annopol

W archiwum parafialnym nie zachowała się rejestracja metrykalna sprzed 1900 roku.

Batorz

Chrzty, [Śluby i Zgony]

2_1_1; Liber Natorum Ecclesiae Parochialis Batorcensis, ab Anno 1693 ad Annum 1708. inculsive [...] ad Mensem 8brius; 1693–1708; f. t.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 22 x 34 cm, oprawa z miękkiej tektury, oberwane dolne brzegi kart oraz wewnętrzna strona pierwszej karty, ponadto liczne przebarwienia. Zapisy z pierwszych miesięcy odnotowanych w księdze bardzo niekompletne z powodu silnych uszkodzeń kart. Na okładce czerwoną kredką współczesny dopisek: [Księga 1. 1693–1708].

2_1_2; Urodzenia od roku 1710, aż po dzień 27 stycznia 1734; 1710–1734; f. t.; j. łac.; ss. 176.

Uwagi: Wymiary 21 x 31 cm, oprawa płócienna, stan dobry. Na okładce czerwoną kredką współczesny dopisek: [Księga 2].

2_1_3; Księga IIga Akt urodzonych od Roku 1734 do Roku 1751 w Parafii Batorz. No. 2gi; 1734–1751; f. t.; j. łac.; ss. 74.

Uwagi: Wymiary 21 x 33,5 cm, oprawa z tektury, grzbiet płócienny, część kart wypadła. Na okładce czerwoną kredką współczesny dopisek: [Księga 3].

2_1_4; Księga IIIcia Akt urodzonych od Roku 1751 do Roku 1781 w Parafii Batorz. No. 3ci; 1751–1781; f. t.; j. łac.; ss. 102.

Uwagi: Wymiary 20 x 32 cm, oprawa z tektury, grzbiet płócienny, stan dobry.

2_1_5; Księga IIga Aktów Małżeństw za[wartych] w Parafii Batorz od Roku 1792 do Roku 1797. No 2gi. Księga IVta Akt Urodzonych w Parafii Batorz od Ro[ku] 1781 do Roku [...]. No 4ty. Księga IIga Akt Zejścia od Roku 1791 do Roku 1797 Zmarłych w parafii Batorz. Nro 2gi; 1781–1797; f. t.; j. łac.; ss. 119+22.

Uwagi: Wymiary 20 x 32 cm, oprawa z tektury, grzbiet płócienny, stan dobry. Na okładce czerwoną kredką współczesny dopisek: [Księga 5].

2_1_6; Liber Natorum par. Batorz 1797–1817 r.; 1797–1817; f. a.; j. łac.; ss. 198.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, oprawa płócienna, stan dobry. W górnej części okładki współczesny dopisek: [Księga 6].

2_1_7; Urodzonych par. r. k. Batorz 1828–1830; 1828–1830; f. p.; j. pol.; ss. 196.

Uwagi: Wymiary 26 x 37 cm, oprawa płócienna, stan dobry.

2_1_8; Akta Stanu Cywilnego to jest: Urodzeń, Małżeństw, Zejścia Parafii i Gminy Batorskiej w Powiecie Kraśnickim w Departamencie Lubelskim [...] 1810; 1810; f. p.; j. pol.; ss. 86.

Uwagi: Wymiary 21 x 32 cm, księga oprawiona w półskórek, stan dobry.

2_1_9; Akta Cywilne Urodzin, Małżeństw i Zejścia wsiów Stawiec i Ponikwy w Gminie Batorskiej, Powiecie krasnostawskim w Departamencie Lubelskim położonych. Przez Xiędza Tomasza Budkowskiego Proboszcza Batorskiego Sprawującego Urzędnika Stanu Cywilnego Roku Pańskiego 1811go spisana; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 68.

Uwagi: Wymiary 20 x 31, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny, stan dobry.

2_1_10; Akta Cywilne Urodzin, Małżeństw i Zejścia wsiów Batorza, Wólki Batorskiej, Zdżyłowic, Błażka, Alexandrówki, Piłatki, w Gminie Batorskiej, Powiatu kraśnickiego, w Departamencie Lubelskim położonych przez Xiędza Tomasza Budkowskiego, Proboszcza Batorskiego, Sprawującego Obowiązki Urzędnika Stanu Cywilnego. Roku Pańskiego Tysiącznego Osiemsetnego iedynastego Spisana; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 114.

Uwagi: Wymiary 19 x 31 cm, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny, część kart luzem.

2_1_11; Akta Cywilne Urodzin, Małżeństw i Zejścia wsiów Batorza, Wólki Batorskiej, Zdżyłowic, Błażka, Alexandrówki, Piłatki, w Gminie Batorskiej, Powiatu kraśnickiego, w Departamencie Lubelskim położonych przez Xiędza Tomasza Budkowskiego, Proboszcza Batorskiego Sprawującego Obowiązki Urzędnika Stanu Cywilnego. Roku Pańskiego Tysiącznego Osiemsetnego iedynastego Spisana; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 116.

Uwagi: Wymiary 19 x 31 cm, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny, część kart luzem.

2_1_12; [Akta stanu cywilnego urodzeń, małżeństw i zgonów parafii Batorz od 1812 r.]; 1812; f. p.; j. pol.; ss. 44.

Uwagi: Wymiary 20 x 33 cm, oprawa tekturowa, uszkodzona, część kart luzem.

2_1_13; Akta Cywilne Urodzin, Małżeństw i Zejścia wsiów Batorza, Wólki Batorskiej, Zdżyłowic, Błazka, Alexandrówki, Piłatki, w Gminie Batorskiej, Powiatu kraśnickiego, w Departamencie Lubelskim położonych przez Xsiewdza Tomasza Budkowskiego, Proboszcza Batorskiego Sprawującego w Gminie Obowiazki Urzednika Stanu Cywilnego. Roku Pańskiego Tysiecznego Osiemsetnego dwunastego Spisane; 1812; f. p.; j. pol.; ss. 132.

Uwagi: Wymiary 20,5 x 33 cm, oprawa tekturowa, rogi skórzane uszkodzone, grzbiet płócienny, część kart luzem.

2_1_14; [Akta stanu cywilnego urodzeń, małżeństw i zgonów parafii Batorz od 1813 r.]; 1813; f. p.; j. pol.; ss. 108.

Uwagi: Wymiary 22,5 x 36 cm, brak oprawy.

2_1_15; [Akta stanu cywilnego urodzeń, małżeństw i zgonów parafii Batorz od 1813 r.]; 1813; f. p.; j. pol.; ss. 80.

Uwagi: Wymiary 24,5 x 35,5 cm, brak oprawy.

2_1_16; Księga Urzednika Stanu Cywilnego Gminy Batorz na Rok 1814; 1814; f. p.; j. pol.; ss. 26.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa tekturowa.

2_1_17; Księga Urzednika Stanu Cywilnego Gminy Batorz na Rok 1814. Mianowicie Wsiów Stawice i Ponikwy do Parafii Batorskiej, a Powiatu Krasnostawskiego nalezających; 1814; f. p.; j. pol.; ss. 74.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa tekturowa, brak grzbietu.

2_1_18; Księga Aktów Stanu Cywilnego Parafii Batorz w Powiecie Kraśnickim Departamencie Lubelskim na Rok 1815; 1815; f. p.; j. pol.; ss. 88.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny, stan dobry.

2_1_19; Księga Aktów Cywilnych Gminy Batorskiej w Roku 1816; 1816; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny, stan dobry.

2_1_20; Księga Aktów Cywilnych Urodzenia, Zejścia, Zapowiedzi i Małżeństwa Parafii Batorz w Obwodzie Zamojskim Województwie Lubelskim na Rok 1817; 1817; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny, stan dobry.

2_1_21; Księga Aktów Cywilnych Urodzenia, Zejścia, Zapowiedzi i Małżeństwa Parafii Batorz w Obwodzie Zamojskim, Województwie Lubelskim na Rok 1818; 1818; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny, stan dobry.

2_1_22; Księga Aktów Stanu Cywilnego Parafii Batorz w Powiecie Kraśnickim, Obwodzie Zamojskim, Województwie Lubelskim na Rok 1819; 1819; f. p.; j. pol.; ss. 106.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny, zniszczony.

2_1_23; Księga Akt Stanu Cywilnego Parafii Batorz w Powiecie kraśnickim, Obwodzie Zamojskim, Województwie Lubelskim Na Rok 1820; 1820; f. p.; j. pol.; ss. 124.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny, zniszczony.

2_1_24; Księga Akt cywilnych Urodzeń, Zejścia, Zapowiedzi i Małżeństwa Parafii Batorz w Powiecie Kraśnickim Obwodu Zamojskiego, Województwie Lubelskim na Rok 1821; 1821; f. p.; j. pol.; ss. 80.

Uwagi: Wymiary 24 x 40 cm, oprawa tekturowa, grzbiet oderwany.

2_1_25; [Akta stanu cywilnego urodzeń, małżeństw i zgonów parafii Batorz 1822 r.]; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 78.

Uwagi: Wymiary 24 x 39 cm, brak oprawy, karty luzem, widoczne przebarwienia spowodowane wilgocią.

2_1_26; Księga Akt Cywilnych Urodzin, Zejścia, Zapowiedzi i Małżeństw Parafii Batorz w Powiecie Kraśnickim, Obwodzie Zamojskim, Województwie Lubelskim na Rok 1823; 1823; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 39 cm, okładka papierowa miękka, brak grzbietu, część kart luzem, widoczne przebarwienia spowodowane wilgocią.

2_1_27; Księga Akt Cywilnych Urodzin, Zejścia, Zapowiedzi i Małżeństw Parafii Batorz w Powiecie Kraśnickim, Obwodzie Zamojskim, Województwie Lubelskim na Rok 1824; 1824; f. p.; j. pol.; ss. 82.

Uwagi: Wymiary 24 x 40 cm, okładka tekturowa, brak grzbietu, część kart luzem, widoczne przebarwienia i zniszczenia spowodowane wilgocią, ślady obecności grzyba.

Blinów

Chrzty

3_1_1; Liber Natorum Parochiae Blinow 1783–1797; 1783–1797; f. t.; j. łac.; ss. 100+bns.

Uwagi: Wymiary 10 x 32 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

3_1_2; Liber Baptisatorum Parochiae Blinoviensis 1797–1837; 1797–1837; f. a.; j. łac.; ss. 192.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

3_1_3; Akta Urodzenia Parafii Blinowskiej 1826–1830; 1826–1830; f. p.; j. pol.; ss. 144.

Uwagi: Wymiary 22 x 35 cm, okładka tekturowa, lekko zniszczona ze śladami uszkodzeń mechanicznych i przez owady, grzbiet skórzany, stan zapisów dobry.

3_1_4; Księga Aktów Urodzeń Parafii Blinów 1831–1840; 1831–1840; f. p.; j. pol.; ss. 266.

Uwagi: Wymiary 21 x 36 cm, okładka tekturowa, mocno zniszczona, końcowa strona okładki urwana w połowie, także ostatnie kilka kart zapisów z ubytkami, grzbiet płócienny, stan zapisów dostateczny.

3_1_5; Księga Aktów Urodzeń Parafii Blinów 1841–1851; 1841–1851; f. p.; j. pol.; ss. 280.

Uwagi: Wymiary 22 x 38 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

3_1_6; Księga Urodzonych 1852–1877; 1852–1877; f. p.; j. pol., j. ros. (od 1868 r.); ss. 468.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, okładka i grzbiet obite skórą z naderwaniami, stan zapisów dostateczny.

3_1_7; Księga ochrzczonych 1878–1889; 1878–1889; f. p.; j. pol.; ss. 420.

Uwagi: Wymiary 22 x 30 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, stan zapisów bardzo dobry, wpisy w formularzu dwudziestowiecznym, prawdopodobnie przepisane w okresie międzywojennym, brak pieczęci dziekańskich.

3_1_8; Księga ochrzczonych 1890–1897; 1890–1897; f. p.; j. ros.; ss. 290.

Uwagi: Wymiary 22 x 30 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, stan zapisów bardzo dobry, wpisy w formularzu dwudziestowiecznym, prawdopodobnie przepisane w okresie międzywojennym, brak pieczęci dziekańskich.

Śluby

3_2_1; Liber Copulatorum Parochiae Blonoviensis 1797–1830; 1797–1830, f. a.; j. łac.; 152+bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

3_2_2; Księga Aktów Zaślubionych Parafii Blinów 1826–1841; 1826–1841; f. p.; j. pol.; ss. 144.

Uwagi: Wymiary 22 x 35 cm, okładka tekturowa lekko uszkodzona, grzbiet skórzany, stan zapisów dobry.

3_2_3; Księga Aktów Zaślubionych Parafii Blinów 1841–1864; 1841–1864; f. p.; j. pol.; ss. 185.

Uwagi: Wymiary 22 x 35 cm, okładka tekturowa uszkodzona, grzbiet skórzany rozzerwany, stan zapisów dobry.

3_2_4; Akta Małżeństwa Parafii Blinowa 1865–1894; 1865–1894; f. p.; j. pol., j. ros. (od 1869 r.); ss. 371.

Uwagi: Wymiary 22 x 33 cm, okładka i grzbiet płócienne, stan zapisów dobry.

Zgony

3_3_1; Liber Mortuorum Parochiae Blinoviensis 1797–1824; 1797–1824; f. a.; j. łac.; ss. 151+bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

3_3_2; Księga Aktów Zeyścia Parafii Blinów 1826–1833; 1826–1833; f. p.; j. pol.; ss. 96.

Uwagi: Wymiary 22 x 36 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

3_3_3; Księga Aktów Zeyścia Parafii Blinów 1834–1846; 1834–1846; f. p.; j. pol.; ss. 157.

Uwagi: Wymiary 21 x 36 cm, okładka tekturowa z uszkodzeniami, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

3_3_4; Księga Aktów Zeyścia Parafii Blinów 1847–1872; 1847–1872; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1869 r.); ss. 286.

Uwagi: Wymiary 26 x 42 cm, okładka i grzbiet skórzane, stan zachowania dobry.

Boby

4_1_1; [Liber baptisatorum ab 1670 ad 1731]; 1670–1731; f. t.; j. łac.; ss. 164+52.

Uwagi: Wymiary 15 x 40 cm, oprawa skórzana, okładka z odkształceniami, na okładce ledwie widoczne tłoczenie, wewnątrz karty mocno zabrudzone, częściowo luźne, z rozszepionymi i pozaginanymi brzegami, zniszczone szycie księgi, wewnątrz księgi ślady zniszczeń po owadach. Na każdej karcie pieczęć dziekana. W księdze wszyte kilkadziesiąt kart mniejszego formatu zawierające wpisy ochrzczonych od 1724 r.

4_1_2; [Liber baptisatorum ab 1731 ad 1796]; 1731–1796; f. t.; j. łac.; ss. 330+bns.

Uwagi: Wymiary 10 x 29 cm, oprawa skórzana, częściowo uszkodzona, widoczne ubytki spowodowane przez owady, dolny narożnik uszkodzony. Wewnątrz karty pobrudzone, ślady zawilgocenia. Na każdej karcie pieczęć dziekana.

4_1_3; Liber Baptisatorum Parochiae Boboviensis ab Anno 1797 ad 1827; 1797–1827; f. a.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny. Widoczne zniszczenia, uszkodzony górny zewnętrzny narożnik księgi.

4_1_4; Księga Akt Urodzeń, Małżeństw i Zejścia Parafii Boby z Roku 1811; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 76.

Uwagi: Wymiary 21 x 31 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, uszkodzony. Widoczne ubytki spowodowane przez owady.

4_1_5; Księga Akt Urodzeń Małżeństw i Zejścia Parafii Boby z Roku 1812; 1812; f. p.; j. pol.; ss. 58.

Uwagi: Wymiary 20 x 31 cm, okładka tekturowa, grzbiet i narożniki płócienne, uszkodzone. Widoczne ubytki spowodowane przez owady.

4_1_6; Księga Akt Urodzeń, Małżeństw i Zejścia Parafii Boby z Roku 1813; 1813; f. p.; j. pol.; ss. 86.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, zewnętrzna krawędź przedniej okładki uszkodzona.

4_1_7; Księga Akt Urodzeń, Małżeństw i Zejścia Parafii Boby z Roku 1814; 1814; f. p.; j. pol.; ss. 72.

Uwagi: Wymiary 21 x 32 cm, okładka tekturowa, grzbiet oberwany, widoczne drobne zniszczenia spowodowane przez owady.

4_1_8; Księga Akt Urodzeń, Zejścia i Małżeństw Parafii Boby z Roku 1815; 1815; f. p.; j. pol.; ss. 72.

Uwagi: Wymiary 21 x 33 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, mocno zniszczony.

4_1_9; Księga Akt Urodzeń, Zejścia i Małżeństw Parafii Boby z Roku 1816; 1816; f. p.; j. pol.; ss. 36.

Uwagi: Wymiary 21 x 33 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny.

4_1_10; Księga Akt Urodzeń, Małżeństw i Zejścia Parafii Boby z roku 1817; 1817; f. p.; j. pol.; ss. 44.

Uwagi: Wymiary 21 x 35 cm, okładka i grzbiet płócienne, widoczne drobne ślady uszkodzeń.

4_1_11; Księga Akt Urodzeń, Małżeństw i Zejścia Parafii Boby z roku 1818; 1818; f. p.; j. pol.; ss. 44.

Uwagi: Wymiary 23,5 x 36 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany.

4_1_12; Księga Akt Urodzeń, Małżeństw i Zejścia Parafii Boby z Roku 1819; 1819; f. p.; j. pol.; ss. 50.

Uwagi: Wymiary 23,5 x 36 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, rozerwany.

4_1_13; Księga Akt Urodzeń, Małżeństw i Zejścia Parafii Boby z Roku 1820; 1820; f. p.; j. pol.; ss. 40.

Uwagi: Wymiary 26 x 38 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, rozerwany.

4_1_14; Księga Akt Urodzeń, Małżeństw i Zejścia Parafii Boby z roku 1821; 1821; f. p.; j. pol.; ss. 41.

Uwagi: Wymiary 21 x 36 cm, okładka tekturowa, narożniki okładki i grzbiet oberwane.

4_1_15; Księga Akt Urodzeń, Małżeństw i Zejścia parafii Boby z Roku 1822; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany.

4_1_16; Księga Akt Urodzeń, Małżeństw i Zejścia Parafii Bobowskiej z Roku 1823; 1823; f. p.; j. pol.; ss. 138.

Uwagi: Wymiary 24 x 39 cm, okładka tekturowa, grzbiet oderwany. Widoczne drobne ubytki spowodowane przez owady.

4_1_17; Księga Akt Urodzeń, Małżeństw i Zejścia Parafii Bobowskiej z Roku 1824; 1824; f. p.; j. pol.; ss. 190.

Uwagi: Wymiary 22 x 35 cm, okładka tekturowa, grzbiet oderwany. Widoczne drobne ubytki spowodowane przez owady.

4_1_18; Księga Akt Urodzeń, Małżeństw i Zejścia Parafii Boby z Roku 1825; 1825; f. p.; j. pol.; ss. 44.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, mocno zniszczony. W okładce drobne ubytki spowodowane przez owady.

4_1_19; Księga Akt Urodzeń Parafii Boby od Roku 1826 do 16 Czerwca 1838 roku; 1826–1838; f. p.; j. pol.; ss. 282.

Uwagi: Wymiary 22 x 36 cm, okładka tekturowa, narożniki i grzbiet skórzany, mocno uszkodzone.

4_1_20; Księga Akt Urodzeń Parafii Boby od dnia 17 Czerwca 1838 do 2 Sierpnia 1844 roku; 1838–1844; f. p.; j. pol.; ss. 140.

Uwagi: Wymiary 22 x 36 cm, okładka tekturowa, narożniki i grzbiet skórzany, mocno uszkodzone, drobne ubytki spowodowane przez owady.

4_1_21; Akty Rodivšihšâ s 1844 goda po 1857 go. Akta Urodzonych w parafii Boby 1844–1857; f. p.; j. ros.; ss. 278.

Uwagi: Wymiary 26 x 43 cm, okładka płócienna, grzbiet zniszczony.

4_1_22; Akty Rodivšihšâ s 1857 goda po 1865 go. Akty urodzonych parafii Boby 1857–1865; f. p.; j. pol.; ss. 276.

Uwagi: Wymiary 22 x 33 cm, okładka płócienna, grzbiet uszkodzony.

4_1_23; Akty rodivšihšâ s 1865 goda po 1870. Akty urodzonych w parafii Boby 1865–1879; f. p.; j. pol./j. ros.; ss. 280.

Uwagi: Wymiary 22 x 34 cm, okładka płócienna, grzbiet uszkodzony.

4_1_24; Akty rodivšihšâ s 1870 goda po 1877. Akty urodzonych w parafii Boby 1870–1877; f. p.; j. ros.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 22,5 x 32,5 cm, okładka płócienna, grzbiet uszkodzony.

4_1_25; Akta Rodivšihšâ 1877. Akty urodzonych parafii Boby; 1877–1885; f. p.; j. ros.; ss. 374.

Uwagi: Wymiary 28 x 41 cm, okładka tekturowa, pokryta płótnem. Dolny prawy narożnik zniszczony, grzbiet uszkodzony.

4_1_26; [Akty o rodívšihšâ ot 1879]; 1879–1885; f. p.; j. ros.; bns.

Uwagi: Wymiary 23 x 34 cm. Księga pozbawiona okładek.

4_1_27; [Akty o rodívšihšâ ot 1885]; 1885–1889; f. p.; j. ros.; ss. 220.

Uwagi: Wymiary 30 x 45 cm. Księga pozbawiona okładek.

Śluby

4_2_1; [Liber copulatorum ab 1721 ad 1796]; 1721–1796; f. t.; j. łac.; ss. 120+bns.

Uwagi: Wymiary 10 x 30 cm, okładka skórzana, nosi ślady zniszczeń – przetarcia, drobne ubytki, lekko uszkodzone narożniki. Wewnątrz przebarwienia i drobne ślady zniszczeń po owadach. Na każdej karcie pieczęć dziekana.

4_2_2; Liber Copulatorum Parochiae Boboviensis ab Anno 1797 ad 1826; 1797–1826; f. a.; j. łac.; ss. 122+bns.

Uwagi: Wymiary 22 x 35,5 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, oberwane narożniki księgi.

4_2_3; Księga Akt Małżeństw Parafii Boby od Roku 1826 do 1852; 1826–1852; f. p.; j. pol.; ss. 234.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, widoczne zniszczenia, uszkodzony górny zewnętrzny narożnik księgi.

4_2_4; Akta Małżeństw od roku 1852 do dnia 19 Listopada do 1869 (...) od 1852 do 1869 r.; 1852–1869; f. p.; j. pol./j. ros.; ss. 256.

Uwagi: Wymiary 22 x 33 cm, okładka tekturowa, grzbiet i narożniki skórzane, mocno uszkodzone.

4_2_5; Akty brakosočetavšihšâ s 1869 goda po (...); 1869–1872; f. p.; j. ros.; ss. 92.

Uwagi: wymiary 22 x 32,5 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany uszkodzony.

Zgony

4_3_1; [Liber mortuorum ab 1731 ad 1797]; 1731–1797; f. t.; j. łac.; ss. 106+bns.

Uwagi: Wymiary 10 x 29 cm, okładka skórzana, narożniki lekko uszkodzone. Wewnątrz księgi przebarwienia, zacieki. Na każdej karcie pieczęć dziekana.

4_3_2; Liber Mortuorum Parochiae Boboviensis ab Anno 1797 ad 1828; 1797–1828; f. a.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, widoczne zniszczenia, grzbiet księgi odklejony.

4_3_3; Księga zmarłych. Akty Zejścia Parafii Boby od Roku 1826 do 1847; 1826–1847; f. p.; j. pol.; ss. 234.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, okładka tekturowa, grzbiet i narożniki skórzane, zniszczone.

4_3_4; Księga Zmarłych. Akty Zejścia Parafii Boby od Roku 1847 do 1855; 1847–1855; f. p.; j. pol.; ss. 107.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, zniszczony. Na narożnikach pozostałości skóry.

4_3_5; Księga zmarłych. Akty Zejścia Parafii Boby od Roku 1855 do 1863; 1855–1863; f. p.; j. pol.; ss. 170.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, zniszczony. Narożniki skórzane.

4_3_6; Akty umerših s 1863 goda po 1878 go. Akty Zmarłych w parafii Boby; 1863–1878; f. p.; j. ros.; ss. 382.

Uwagi: Wymiary 22 x 33 cm, okładka płócienna.

4_3_7; [Akty o umerših ot 1879]; 1879–1889; f. p.; j. ros.; ss. 216.

Uwagi: Wymiary 29 x 41 cm. Księga pozbawiona okładek.

Boiska

Chrzty

5_1_1; Liber Baptisatorum incipiens ab Anno 1707 ad 1762 et Matrimonii ab Anno 1707 ad 1762; 1707–1762; f. t.; j. łac.; ss. 286.

Uwagi: Wymiary 19 x 31 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany lekko uszkodzony, stan zachowania dobry.

5_1_2; Duo libri Metrices Primus scilicet Baptizatorum (...) Alter Confirmatorum Matrimoniorum 1763–1796; 1763–1796; f. t.; j. łac.; ss. 219.

Uwagi: Wymiary 20 x 31 cm, okładka tekturowa mocno zniszczona (owady, przetarcia), grzbiet skórzany niemal w całości zniszczony, stan zapisów dobry.

5_1_3; Księga Urodzenia z Czasu Rządu Austriackiego 1797–1841; 1797–1841; f. a.; j. łac.; ss. 175.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zapisów dobry.

5_1_4; Protokół Akt Cywilnych Urodzin, Zapowiedzi, Małżeństw y Zeyścia na rok 1812 Dla Gminy Boiskiej sporządzony; 1812; f. p.; j. pol.; ss. 130.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka tekturowa, mocno zabrudzona, uszkodzona przez owady, grzbiet skórzany, stan zapisów dobry.

5_1_5; Protokół Akt Cywilnych Urodzin, Zapowiedzi, Małżeństw y Zeyścia Dla Gminy Boiskiej sporządzony 1813 r.; 1813; f. p.; j. pol.; ss. 88.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka tekturowa, mocno zabrudzona i uszkodzona przez owady, grzbiet skórzany, stan zapisów dostateczny.

5_1_6; Protokół Akt Cywilnych Gminy Boiskiej 1814 r.; 1814; f. p.; j. pol.; ss. 138.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka tekturowa, mocno zabrudzona i uszkodzona przez owady, grzbiet skórzany, stan zapisów dobry.

5_1_7; Akta Cywilne Urodzeń Małżeństw y Zeyścia Gminy Boiskiej 1815 r.; 1815; f. p.; j. pol.; ss. 90.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka tekturowa, mocno zabrudzona i uszkodzona przez owady, grzbiet skórzany, stan zapisów dobry.

5_1_8; Protokół Akt Cywilnych Gminy Boiskiej 1817 r.; 1817; f. p.; j. pol.; ss. 96.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka tekturowa, mocno zabrudzona i uszkodzona przez owady, grzbiet skórzany z ubytkami, stan zapisów dobry.

5_1_9; Akta Cywilne Zapowiedzi Małżeństw, Urodzeń y Zeyścia Gminy Boiska na rok 1818; 1818; f. p.; j. pol.; ss. 62.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka tekturowa, częściowo uszkodzona, grzbiet skórzany, stan zapisów dobry.

5_1_10; Akta Małżeństw, Urodzenia y Zeyścia dla 1822 roku; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 130.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka tekturowa, nieco uszkodzona, grzbiet skórzany z ubytkami, stan zapisów dobry.

5_1_11; Akta Cywilne Zapowiedzi Małżeństw, Urodzeń y Zeyścia Gminy Boiska na rok 1823; 1823; f. p.; j. pol.; ss. 126.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka tekturowa, mocno zabrudzona i uszkodzona (także przez grzyby), grzbiet skórzany, stan zapisów dostateczny.

5_1_12; [Akta stanu cywilnego urodzeń, małżeństw i zgonów parafii Boiska 1825 r.]; 1825; f. p.; j. pol.; bns.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm, brak okładki i grzbietu, ale karty zszyte, mechaniczne uszkodzenia zwłaszcza ostatnich kart, a także ślady penetracji owadów, zapisy od niepełnego aktu nr 2.

5_1_13; Akta Urodzonych 1826–1831; 1826–1831; f. p.; j. pol.; ss. 232.

Uwagi: Wymiary 21 x 34 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany z ubytkami, stan zapisów dobry.

5_1_14; Akty Urodzenia 1832–1840; 1832–1840; f. p.; j. pol.; ss. 284.

Uwagi: Wymiary 22 x 35 cm, okładka tekturowa oklejona płótnem, grzbiet płócienny, stan zapisów dobry.

5_1_15; Akty Urodzenia 1841–1849; 1841–1849; f. p.; j. pol.; ss. 284.

Uwagi: Wymiary 22 x 35 cm, okładka tektura oklejona płótnem, grzbiet płócienny, stan zapisów dobry.

5_1_16; Akty Urodzenia 1850–1868; 1850–1868; f. p.; j. pol.; ss. 338.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, okładka tekturowa oklejona płótnem, grzbiet płócienny, rozerwany, stan zapisów dobry.

5_1_17; Akta Urodzonych Parafii Boiska 1869–1873; 1869–1873; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 184.

Uwagi: Wymiary 21 x 32 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany z ubytkami, stan zapisów dobry, kilka pierwszych wpisów po polsku, potem rosyjski.

5_1_18; Urodzenia 1874–1889; f. p.; j. ros.; ss. 276+bns.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, okładka płócienna z naprawami taśmą klejącą, grzbiet płócienny, rozerwany, stan zapisów dobry, część kart wypada, układ zaburzony.

Śluby

5_2_1; Liber Matrimonii 1797–1851; 1797–1853; f. a.; j. łac.; ss. 82+bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zapisów dobry.

5_2_2; Metryki zaślubionych 1826–1844; 1826–1845; f. p.; j. pol.; ss. 282.

Uwagi: Wymiary 21 x 35 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany z ubytkami, stan zapisów dobry.

5_2_3; Akta Zaślubionych 1845–1865; 1845–1866; f. p.; j. pol.; ss. 184.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, okładka płócienna, grzbiet płócienny, stan zapisów dobry.

5_2_4; Akta Małżeństw Parafii Boiskiej; 1866–1868; 1866–1868; f. p.; j. pol.; ss. 186.

Uwagi: Wymiary 21 x 34 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zapisów dobry, zapisano tylko jednaście stron, reszta ponumerowana, ale pusta, zapewne z powodu zmiany języka wpisów na rosyjski.

5_2_5; Akta Małżeństw Parafii Boiskiej 1868–1880; 1868–1880; f. p.; j. pol./j. ros.; ss. 184.

Uwagi: Wymiary 21 x 34 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zapisów dobry, kilka pierwszych wpisów po polsku, potem język rosyjski.

5_2_6; Akty Małżeństw w Parafii Boiskiej 1881–1890; 1881–1890; f. p.; j. ros.; ss. 198.

Uwagi: Wymiary 21 x 34 cm, okładka tekturowa oderwana, grzbiet skórzany całkowicie rozerwany, stan zapisów dobry.

Zgony

5_3_1; Księga Zmarłych 1797–1852; 1797–1854; f. a.; j. łac.; ss. 202.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zapisów dobry.

5_3_2; Księga na zapisanie Metryk Zeyścia Przy Kościele Parafialnym Boiskim 1826–1836; 1826–1836; f. p.; j. pol.; ss. 244.

Uwagi: Wymiary 21 x 35 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany z ubytkami, stan zapisów dobry.

5_3_3; Księga na zapisanie Metryk Zeyścia Przy Kościele Parafialnym Boiskim 1837–1856; 1837–1856; f. p.; j. pol.; ss. 390.

Uwagi: Wymiary 20 x 36 cm, okładka tekturowa mocno zniszczona, grzbiet skórzany lekko zniszczony, stan zapisów dobry.

5_3_4; Księga Zejścia Parafii Boiskiej 1856–1868; 1856–1868; f. p.; j. pol.; ss. 478.

Uwagi: Wymiary 22 x 34 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zapisów dobry.

5_3_5; Akta Zeyjścia w Parafii Boiskiej 1868–1880; 1868–1880; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 184.

Uwagi: Wymiary 21 x 32 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany z ubytkami, stan zapisów dobry, kilka pierwszych wpisów z 1868 r. sporządzonych po polsku, potem język rosyjski.

5_3_6; Akta Zeyjścia w Parafii Boiskiej 1881–1890; 1881–1890; f. p.; j. ros.; ss. 178.

Uwagi: Wymiary 21 x 33 cm, okładka tekturowa mocno zniszczona z ubytkami, grzbiet skórzany rozerwany, stan zapisów dobry.

* * *

Borów

Chrzty

6_1_1; [Liber baptisatorum ab 1713 ad 1730]; 1713–1730; f. t.; j. łac.; ss. 171.

Uwagi: Wymiary 10 x 30 cm, oprawa skórzana, okładka z odkształceniami, na grzbiecie częściowo z przedarciami, na okładce ledwie widoczne tłoczenie, wewnątrz karty mocno zabrudzone, częściowo luźne, z rozszczepionymi i pozaginаныmi brzegami, zniszczone szycie księgi, wewnątrz księgi ślady zniszczeń po owadach. Na każdej karcie pieczęć dziekana.

6_1_2; Księga Metryk kościelnych urodzonych od r. 1730 do roku 1761, Małżeństw od roku 1730 do r. 1751, Zmarłych od r. 1728 do roku 1761; 1730–1761, 1730–1751, 1728–1761; f. t.; j. łac.; ss. 744.

Uwagi: Wymiary 11 x 34 cm, księga współprawna, okładka tekturowa, grzbiet obity skórą z częściowym przedarciem, wewnątrz strony ze śladami zabrudzeń, wewnątrz i na okładce księgi ślady zniszczeń po owadach. Na każdej karcie pieczęć dziekana.

6_1_3; I Akta Urodzin, Małżeństw i Zejścia roku 1810 i roku 1811 Parafii Borów bez wsi Janiszowa 1810–1811; f. p.; j. pol.; ss. 74+124.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, księga współprawna, oprawa tekturowa, grzbiet obity skórą.

6_1_4; W tej księdze znajdują się Akta Urodzin od roku 1812 do roku 1822. Parafia Borów bez Wsi Janiszowa 1812–1822; f. p.; j. pol.; ss. 46+50+31+32+48+28+34+36+41+36+32.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany całkowicie zniszczony, odklejony, brak tylnej okładki, szycie bloku księgi bardzo zniszczone, strony

z poszarpanymi krawędziami, ostatnie z przedarciami i ubytkami, wewnątrz strony ze śladami zabrudzeń, stan bardzo zły, numeracje za poszczególne lata.

6_1_5; Liber Natorum [...]; 1820–1828; f. a.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, okładka tekturowa, na tylnej resztki nieczytelnej pieczęci lakowej, grzbiet obity skórą, szycie bloku księgi uszkodzone, strony z poszarpanymi krawędziami, wewnątrz strony ze śladami zabrudzeń, zacieków, stan zły.

6_1_6; VI Akta Urodzin, Małżeństw, Zejścia wsi Janiszowa od roku 1821 do roku 1824 włącznie; 1821–1824; f. p.; j. pol.; ss. 22+12+65+64+64.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, okładka tekturowa, grzbiet obity skórą z uszkodzeniami, wewnątrz strony ze śladami zabrudzeń, zszyte różne formaty papieru; urodzenia od 1822 r., śluby i zgony od 1821 r.

6_1_7; Księga Akt Religijno-Cywilnych Urodzonych Parafii Borów 1823; 1823–1825; f. p.; j. pol.; ss. 46+90+76.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, księga współprawna zszyta z różnych formatów składek, oprawa tekturowa częściowo uszkodzona mechanicznie i przez owady, grzbiet obity skórą, wewnątrz zabrudzenia i ślady wilgoci, księga współprawna – wpisy urodzin, małżeństw i zgonów.

6_1_8; Księga Aktów Cywilnych Urodzonych roku 1826 Parafii Borów do roku 1832; 1826–1832; f. p.; j. pol.; ss. 236.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, oprawa tekturowa, grzbiet obity skórą, szycie uszkodzone, blok oderwany od oprawy, wewnątrz zabrudzenia.

6_1_9; Księga Aktów Cywilnych Urodzonych Parafii Borów roku 1833 do roku 1838; 1833–1838; f. p.; j. pol.; ss. 197.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, oprawa tekturowa, grzbiet obity skórą z uszkodzeniami, szycie uszkodzone, wewnątrz zabrudzenia.

6_1_10; Księga Aktów Cywilnych Urodzonych Parafii Borów roku 1833 do roku 1838; 1839–1843; f. p.; j. pol.; ss. 180.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, oprawa tekturowa z uszkodzeniami, grzbiet obity skórą, szycie uszkodzone, wewnątrz zabrudzenia.

6_1_11; Księga Aktów Cywilnych Urodzonych Parafii Borów roku 1844 do roku 1849; 1843–1849; f. p.; j. pol.; ss. 184.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, oprawa tekturowa, grzbiet obity skórą, wewnątrz zabrudzenia.

6_1_12; W tej księdze znajdują się Akta Urodzin [...] od 1849 po 1856 Parafii Borów bez Wsi Jan[...]; 1849–1856; f. p.; j. pol.; ss. 268.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, oprawa tekturowa, grzbiet obity skórą z lekkimi uszkodzeniami i śladami naprawy płótnem, wewnątrz ślady zabrudzeń.

6_1_13; Księga Akt Religijno Cywilnych Urodzonych Parafii Borów od roku 1857 do 1864; 1857–1864; f. p.; j. pol.; ss. 360.

Uwagi: Wymiary 26 x 42 cm, oprawa tekturowa z uszkodzeniami, grzbiet i rogi obite płótnem, lekkie uszkodzenie szycia, wewnątrz ślady zabrudzeń.

6_1_14; Księga [...] Urodzonych parafii Borów od roku 1864 do roku 1866; 1864–1866; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 262.

Uwagi: Wymiary 26 x 42 cm, oprawa tekturowa z uszkodzeniami, grzbiet obity skórą z lekkimi uszkodzeniami i śladami naprawy płótnem, lekkie uszkodzenie szycia, wewnątrz ślady zabrudzeń.

6_1_15; Duplikat Akt [...]; 1868; f. p.; j. pol.; ss. 124.

Uwagi: Wymiary 27 x 42 cm, księga współprawna, oprawa tekturowa z uszkodzeniami, grzbiet obity skórą z lekkimi uszkodzeniami i śladami naprawy płótnem, lekkie uszkodzenie szycia, wewnątrz ślady zabrudzeń, tytuł w dużej części nieczytelny, księga z jednego roku chrztów, ślubów i zgonów.

6_1_16; Duplikat Akt Urzędnika Stanu Cywilnego Parafii Borów na rok 1869 i 1870 w języku polskim; 1869–1870; f. p.; j. pol.; ss. 139.

Uwagi: Wymiary 27 x 42 cm, księga współprawna, oprawa tekturowa z uszkodzeniami, grzbiet obity skórą z uszkodzeniami i śladami grzyba, lekkie uszkodzenie szycia, wewnątrz ślady zabrudzeń.

6_1_17; Akta urodzonych od roku 1869 do 1874 rzym.-kat. parafii Borów; 1869–1874; f. p.; j. ros.; ss. 362.

Uwagi: Wymiary 28 x 42 cm, oprawa tekturowa z uszkodzeniami, grzbiet płócienny z uszkodzeniami, wewnątrz ślady zabrudzeń i wilgoci.

6_1_18; Duplikat akt 1870–1874; 1870–1874; f. p.; j. pol.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 26 x 41 cm, księga współprawna, okładka tekturowa, grzbiet płócienny całkowicie zniszczony, brak tylnej okładki, szycie bloku księgi bardzo zniszczone, strony z poszarpanymi krawędziami, ostatnie z przedarciami i ubytkami, wewnątrz strony ze śladami zabrudzeń, stan bardzo zły, tytuł całkowicie nieczytelny.

6_1_19; Księga chrztów N5; 1874–1876; f. p.; j. pol.; bns.

Uwagi: Wymiary 21 x 33 cm, oprawa tekturowa, grzbiet obity skórą, wewnątrz ślady zabrudzeń, tytuł bardzo słabo czytelny.

6_1_20; N VI; 1874–1882; f. p.; j. ros.; ss. 378.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, oprawa tekturowa, grzbiet obity skórą, wewnątrz ślady zabrudzeń, tytuł bardzo słabo czytelny.

6_1_21; Akta Urodzonych od 1880 - 1913 roku włącznie i 1921 r.; 1880–1921; f. p.; j. pol.; bns.

Uwagi: Wymiary 30 x 43 cm, oprawa tekturowa, grzbiet i szycie mocno uszkodzone, wewnątrz ślady zabrudzeń, wykaz chrztów z informacjami o rodzicach i ich miejscu pochodzenia, imieniu dziecka, dacie urodzenia, dacie chrztu oraz o chrzestnych.

Śluby

6_2_1; W tej Księdze znajdują się akta Zeyścia [rok]u tylko jednego 1812. Dalej się znajdują Akta Małżeństwa od roku 1812 do roku 1822. Parafii Borów bez wsi Janiszów III; 1812–1822; f. p.; j. pol.; bns.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, oprawa tekturowa z uszkodzeniami i śladami penetracji owadów, grzbiet obity skórą mocno uszkodzony, szycie uszkodzone, wewnątrz zabrudzenia i ślady pleśni, księga zszyta ze składek o różnych formatach.

6_2_2; Księga Aktów Cywilnych Zaślubionych roku 1826 Parafii B[...] Do roku 1842; 1826–1846; f. p.; j. pol.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, oprawa tekturowa, grzbiet obity skórą z uszkodzeniami, wewnątrz zabrudzenia przy rogach.

6_2_3; Księga Aktów Cywilnych Zaślubionych roku 1842 do roku 1854 Parafii Borów; 1842–1854; f. p.; j. pol.; ss. 186.

Uwagi: Wymiary 25 x 42 cm, oprawa tekturowa, grzbiet obity płótnem, wewnątrz zabrudzenia przy rogach.

6_2_4; Akta Zaślubionych rzym. kat. parafii Borów od roku 1854 do 1870; 1854–1870; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 322.

Uwagi: Wymiary 27 x 42 cm, oprawa tekturowa, grzbiet obity płótnem, wewnątrz zabrudzenia przy rogach.

6_2_5; [Księga małżeństw od 1871 r.]; 1871–1878; f. p.; j. ros.; ss. 218.

Uwagi: Wymiary 26 x 41 cm, oprawa tekturowa, grzbiet obity skórą, z uszkodzeniami, wewnątrz zabrudzenia przy rogach; tytuł w języku rosyjskim nieczytelny.

Zgony

6_3_1; W tej księdze znajdują się Akta Zejścia od roku 1813 aż do roku 1822 włącznie bez wsi Janiszowa; 1813–1822; f. p.; j. pol.; bns.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, oprawa tekturowa, grzbiet obity skórą, wewnątrz zabrudzenia i strony z poszarpanymi krawędziami, różne formaty papieru.

6_3_2; Księga Aktów Cywilnych Zmarłych roku 1826 Parafii Borów do roku 1835; 1826–1835; f. p.; j. pol.; ss. 236.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, oprawa tekturowa ze śladami penetracji owadów, grzbiet obity skórą lekko uszkodzony, wewnątrz zabrudzenia na rogach stron.

6_3_3; Księga Aktów Cywilnych Zmarłych Parafii Borów roku 1835 do r. 1844; 1835–1844; f. p.; j. pol.; ss. 184.

Uwagi: Wymiary 23 x 38 cm, oprawa tekturowa, grzbiet obity skórą, wewnątrz zabrudzenia na rogach stron.

6_3_4; Księga Aktów Cywilnych Zmarłych Parafii Borów roku 1845 do roku 1849; 1845–1849; f. p.; j. pol.; ss. 184.

Uwagi: Wymiary 23 x 38 cm, oprawa tekturowa, grzbiet obity płótnem, wewnątrz zabrudzenia na rogach stron.

6_3_5; Księga Aktów Cywilnych Zmarłych Parafii Borów roku 1849 do roku 1857; 1849–1857; f. p.; j. pol.; ss. 275.

Uwagi: Wymiary 24 x 39 cm, oprawa tekturowa ze śladami penetracji owadów, grzbiet obity skórą, wewnątrz zabrudzenia na rogach stron.

6_3_6; Księga Akt Zejścia Parafii Borów od 1857 do 1868 r. od dnia 23 marca; 1857–1868; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 332.

Uwagi: Wymiary 27 x 41 cm, oprawa tekturowa, grzbiet obity płótnem, wewnątrz zabrudzenia na rogach stron.

6_3_7; [Księga zgonów od 1869 r.]; 1869–1876; f. p.; j. ros.; ss. 362.

Uwagi: Wymiary 28 x 42 cm, oprawa tekturowa, grzbiet z uszkodzeniami obity skórą, wewnątrz zabrudzenia na rogach stron, tytuł w języku rosyjskim nieczytelny.

6_3_8; Akta Zejścia rzym. kat parafii Borów od roku 1877 do 1888; 1877–1888; f. p.; j. ros.; ss. 284.

Uwagi: Wymiary 28 x 42 cm, oprawa tekturowa nieco uszkodzona, grzbiet z lekkimi uszkodzeniami obity skórą, wewnątrz zabrudzenia na rogach stron.

Boża Wola

Chrzty

7_1_1; Liber baptisatorum, copulatorum et mortuorum 1739–1766; 1739–1772, 1739–1775, 1739–1769; f. t.; j. łac.; ss. 189.

Uwagi: Wymiary 14 x 32 cm, księga współprawnna, oprawa tekturowa, na grzbiecie płótno, narożniki księgi uszkodzone, na okładce oraz wewnątrz księgi ślady zniszczeń po owadach. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Wewnątrz nieliczne plamy i przebarwienia atramentu.

7_1_2A; Księga akt osób urodzonych w parafii Boża Wola od roku 1797 do roku 1831. Tom III; 1797–1845; f. a.; j. łac.; ss. 198.

Uwagi: Wymiary 24 x 34 cm, oprawna w półskórek, narożniki i brzeg górny i dolny okładki uszkodzony. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry.

7_1_3; Akta religijno-cywilne urodzenia parafii bożowolskiej 1826, 1827, 1828, 1829, 1830, 1831, 1832. Tom IV; 1826–1832; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 39 x 25,5 cm, oprawa tekturowa, grzbiet skórzany. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry.

7_1_4; Mestnaâ kniga o rodivšichsâ, brakosočetavšichsâ i umerših ot 1831 g.; 1831; f. p.; j. pol.; ss. 40.

Uwagi: Wymiary 40 x 25 cm, oprawa płócienna, na okładce niewielkie ubytki materiału. Ostatnia karta w księdze wycięta.

7_1_5; Kniga o rodivšichsâ ot 1832 g. po 1846 g.; 1832–1846; f. p.; j. pol.; ss. 193.

Uwagi: Wymiary 40 x 26 cm, oprawa płócienna. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry.

7_1_6; Kniga o rodivšichsâ ot 1847 g. po 1865 g.; 1847–1865; f. p.; j. pol.; ss. 275.

Uwagi: Wymiary 40 x 27 cm, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry, drobne ubytki w okładce oraz pojedynczych kartach, spowodowane przez owady.

7_1_7; Mestnaâ kniga o rodivšichsâ ot 1866 po 1874 g.; 1866–1874; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 270.

Uwagi: Wymiary 40 x 26,5 cm, oprawa płócienna. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry.

7_1_8; Mestnaâ kniga o rodivšichsâ ot 1875 g. po 1879 g.; 1875–1879; f. p.; j. ros.; ss. 230.

Uwagi: Wymiary 34 x 21,5 cm, oprawa płócienna. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry.

Śluby

7_2_1A; Boża Wola rz-k ślubu. 1797–1830. Tom III; 1797–1830; f. a.; j. łac.; ss. 202.

Uwagi: Wymiary 24 x 32 cm, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry. Oryginalny tytuł nieczytelny, tytuł w opisie na naklejonej kartce.

7_2_2; Akta religijno-cywilne małżeństw parafii bożowolskiej 1826, 1827, 1828, 1829, 1830–1831, 1832, 1833, 1834, 1835, 1836, 1837, 1838, 1839, 1840–1841–1842, 1843. Nr I.; 1826–1843; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 39 x 24,5 cm, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry, drobne ubytki w okładce oraz pojedynczych kartach, spowodowane przez owady.

7_2_3; Kniga o brakosočetavšichsâ ot 1843 g. po 1854 g.; 1843–1854; f. p.; j. pol.; ss. 98.

Uwagi: Wymiary 36 x 21,5 cm, oprawa płócienna. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry.

7_2_4; Księga miejscowa aktów małżeństw dla kościoła parafii filialnej w Bożej Woli sporządzona w roku 1855 a zakończona w roku 1869; 1855–1869; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 92.

Uwagi: Wymiary 41 x 26 cm, oprawa tekturowa, brzegi księgi uszkodzone, grzbiet skórzany. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry.

Zgony

7_3_1; Liber mortuorum 1794 ad 1797. Liber baptisatorum 1794 ad 1796 anno; 1794–1797; 1794–1796; f. a.; j. łac.; ss. 28.

Uwagi: Wymiary 24 x 32 cm, księga współoprawna, oprawa płócienna. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry.

7_3_2A; Boża Wola rz-k zgonów 1797–1831. Tom IV; 1797–1831; f. a.; j. łac.; ss. 200.

Uwagi: Wymiary 24 x 34 cm, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry. Oryginalny tytuł nieczytelny, tytuł w opisie na naklejonej kartce.

7_3_3; [Księga zgonów od 1826 roku]; 1826–1837; f. p.; j. pol.; ss. 91.

Uwagi: Wymiary 39 x 24,5 cm, oprawa tekturowa, grzbiet i brzegi płócienne. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry, drobne ubytki w okładce spowodowane przez owady.

7_3_4; Księga o smerti ot 1837 po 1855 g.; 1837–1855; f. p.; j. pol.; ss. 183.

Uwagi: Wymiary 40 x 25 cm, oprawa płócienna. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry.

7_3_5; Księga aktów zejścia służąca dla parafii filialnej w Bożej Woli, poczynając od dnia 1-go stycznia 1856 roku do 1880 zaczęto; 1856–1880; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 278.

Uwagi: Wymiary 40 x 26 cm, oprawa tekturowa, brzegi księgi uszkodzone, grzbiet skórzany. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry.

7_3_6; Mestnaâ kniha o umerših v Božowolskom rimsko-katoličeskom prihode ot 1880 do 1885 goda; 1880–1885; f. p.; j. ros.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 40 x 25 cm, oprawa płócienna. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Grzbiet księgi uszkodzony, z tendencją do wypadania kart.

Dzierzkowice

W archiwum parafialnym przechowywane są księgi metrykalne od 1886 roku. Względy organizacyjne archiwum uniemożliwiły szczegółowy opis.

Gościeradów

Chrzty

9_1_1; [Liber baptisatorum, copulatorum et mortuorum ab 1686 ad 1781]; 1686–1764; 1686–1781; 1728–1764; f. t.; j. łac.; ss. 369 + numeracja wymieszana.

Uwagi: Wymiary 10 x 32 cm, księga współprawnna, wpisy rozpoczynają się metrykami chrztu, następnie zgonów, chrztów i ślubów. Księga oprawna w półskórek, narożniki okładki zniszczone, uszkodzenia po owadach. Część kart luzem. Na każdej karcie pieczęć dziekana urzędowskiego. W księdze wykaz ludności poddanej z 12 kwietnia 1728 r. biskupa Franciszka Kobielskiego, sufragana wrocławskiego.

9_1_2A; Liber (...) Natorum parochiae Gościeradów ab Anno 1797 ad Annum 1820 (...); 1797–1820; f. a.; j. łac.; ss. 221.

Uwagi: Wymiary 25 x 37,5 cm, księga oprawna w półskórek, narożniki księgi uszkodzone, ślady zniszczeń spowodowanych przez owady.

9_1_3A; [Liber Natorum parochiae Gościeradów ab Anno 1820 ad Annum 1825]; 1820–1825; f. a.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, księga oprawna w półskórek. Okładki w złym stanie, wyraźne ubytki i pęknięcia.

9_1_3; Parafia Gościeradów. Akta Cywilne Urodzenia, Małżeństwa, Zejścia zaczynające się od Dnia 15 Miesiąca Sierpnia 1810 to jest od Ustawy Praw Cywilnych a Kończące się po dzień Ostatni Grudnia 1810 roku Znajdują się w tej Książce; 1810; f. p.; j. pol.; ss. 136.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga oprawna w półskórek. Okładka zniszczona, brzeg księgi oderwany, przednia okładka luzem. Ślady zniszczeń spowodowane przez owady.

9_1_4; Księga Aktów Cywilnych Urodzenia, Małżeństwa, Zejścia dla roku całego 1811 w Parafii Gościeradowskiej; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 88.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga oprawna w półskórek. Okładka zniszczona, ubytki grzbietu oraz tylnej części. Ślady żerowania owadów.

9_1_5; Księga Aktów Cywilnych Urodzenia, Małżeństwa, Zejścia z Roku całego 1812 w Parafii Gościeradowskiej; 1812; f. p.; j. pol.; ss. 138.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga oprawna w półskórek. Okładki zniszczone, ubytki spowodowane przez owady.

9_1_6; Księga Aktów Cywilnych Urodzenia, Małżeństwa, Zejścia z Roku całego 1813 w Parafii Gościeradowskiej; 1813; f. p.; j. pol.; ss. 140.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga oprawna w półskórek, częściowo zniszczona, ubytki spowodowane przez owady.

9_1_7; Księga Aktów Cywilnych Urodzenia, Małżeństw, Zejścia z Roku całego 1814 w Parafii Gościeradowskiej; 1814; f. p.; j. pol.; ss. 60.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga oprawna w półskórek. Tylne okładka uszkodzona, z dużym ubytkiem.

9_1_8; [Akta stanu cywilnego urodzeń, ślubów i zgonów parafii Gościeradów z 1815 roku]; 1815; f. p.; j. pol.; ss. 88.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga oprawna w półskórek. Okładka zniszczona, wyraźne ślady uszkodzeń spowodowanych przez owady.

9_1_9; Księga Aktów Cywilnych Urodzenia, Małżeństw, Zejścia z Roku całego 1816 w Parafii Gościeradowskiej; 1816; f. p.; j. pol.; ss. 66.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga oprawna w półskórek, grzbiet uszkodzony, ubytki w okładce spowodowane przez owady.

9_1_10; Księga Aktów Cywilnych Urodzenia, Małżeństw, Zejścia z Roku całego 1817 w Parafii Gościeradowskiej; 1817; f. p.; j. pol.; bns.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga oprawna w półskórek, grzbiet uszkodzony, ubytki w okładce spowodowane przez owady. Część kart luzem.

9_1_11; [Akta stanu cywilnego urodzeń, ślubów i zgonów parafii Gościeradów z 1818 roku]; 1818; f. p.; j. pol.; ss. 136.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga oprawna w półskórek. Przód okładki częściowo zniszczony, drobne ubytki.

9_1_12; Księga Aktów Cywilnych Urodzenia, Małżeństw, Zejścia z Roku całego 1819 w Parafii Gościeradowskiej; 1819; f. p.; j. pol.; ss. 134.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga oprawna w półskórek, brak tylnej okładki. Ubytki spowodowane przez owady.

9_1_13; Księga Aktów Cywilnych Urodzenia, Małżeństw, Zejścia za rok cały 1820 w Parafii Gościeradowskiej; 1820; f. p.; j. pol.; ss. 105.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga oprawna w półskórek, brak tylnej okładki, ślady zniszczeń spowodowanych przez owady.

9_1_14; Księga Aktów Cywilnych Urodzenia, Małżeństw, Zejścia za rok cały 1821 w Parafii Gościeradowskiej; 1821; f. p.; j. pol.; ss. 109.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga oprawna w półskórek, okładka zniszczona, ubytki spowodowane przez owady.

9_1_15; Księga Aktów Cywilnych Urodzenia, Małżeństw, Zejścia za rok cały 1822 w Parafii Gościeradowskiej; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 126.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga oprawna w półskórek, okładka zniszczona, ubytki spowodowane przez owady.

9_1_16; Księga Aktów Cywilnych Urodzenia, Małżeństw, Zejścia za rok cały 1823 w Parafii Gościeradowskiej; 1823; f. p.; j. pol.; ss. 118.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga oprawna w półskórek, okładka zniszczona, ubytki spowodowane przez owady.

9_1_17; Księga Aktów Cywilnych Urodzenia, Małżeństw, Zejścia za rok cały 1823 w Parafii Gościeradowskiej; 1824; f. p.; j. pol.; ss. 140.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga oprawna w półskórek, okładka zniszczona, ubytki spowodowane przez owady.

9_1_18; [Akta stanu cywilnego urodzeń, ślubów i zgonów parafii Gościeradów z 1825 roku]; 1825; f. p.; j. pol.; ss. 152.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga oprawna w półskórek. Grzbiet mocno zniszczony, ubytki przedniej okładki spowodowane przez owady.

Śluby

9_2_1A; Liber Copulatorum Parochiae in Goscieradoviensis ab anno 1797 ad Annum 1827 et Diem 20 Mensis Junij ejusdem Anni (...); 1797–1827; f. a.; j. łac.; ss. 122.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, księga oprawna w półskórek, stan dobry.

Zgony

9_3_1; [Liber mortuoru, copulatorum et baptisatorum ab 1764 ad 1797]; 1764–1797; 1781–1796; 1791–1796; f. t.; j. łac.; ss. 1–112; 1–49; 9–59.

Uwagi: Wymiary 10 x 32 cm, księga współprawnna, wpisy rozpoczynają się zapisami zgonów, następnie ślubów i chrztów. Księga oprawna w półskórek, stan zły, widoczne ubytki tylnej okładki oraz grzbietu księgi, ślady zniszczeń po owadach. Część kart luzem. Na każdej karcie pieczęć dziekana urzędowskiego.

9_3_2A; Liber mortuorum Parochiae Gościeradowiensis ab Anno 1797 ad Annum 1820; 1797–1820; f. a.; j. łac.; ss. 190.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, księga oprawna w półskórek, stan dobry.

9_3_3; Księga Metryk czyli Aktów Zejścia Parafii Gościeradowskiej zaczęta dnia 1. Miesiąca Stycznia 1851; 1851–1862; f. p.; j. pol.; ss. 280.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, księga oprawna w półskórek, stan dobry.

9_3_4; Księga Metryk czyli Aktów Zejścia Parafii Gościeradowskiej zaczęta dnia 1. Miesiąca Stycznia 1851; 1862–1877; f. p.; j. pol.; ss. 220.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, księga oprawna w półskórek, grzbiet lekko uszkodzony.

Janów Lubelski (Biała)

Chrzty

10_1_1; Tom 1szy. Metryki Chrztu od dnia 29 lipca 1655 r. do dnia 29 grudnia 1694 r. w parafii Bialskiej; 1655–1694; f. t.; j. łac.; ss. 512+1bns.

Uwagi: Wymiary 19 x 32 cm, oprawa i grzbiet płócienne, stan zachowania zły, uszkodzone szycie, niekiedy zagięcia i przedarcia stron, zabrudzenia i miejscami widoczne ślady penetracji owadów.

10_1_2; Tom 2gi. Metryki Chrztu od dnia 27 lutego 1695 r. do dnia 28 grudnia 1712 r. w parafii Bialskiej; 1695–1712; f. t.; j. łac.; ss. 334+1bns.

Uwagi: Wymiary 20 x 32 cm, oprawa i grzbiet skórzane z wytłoczeniami, grzbiet dodatkowo oprawny w papier, stan zachowania wpisów dostateczny, szycie lekko uszkodzone, okładka z uszkodzonymi krawędziami i ubytkami, ze śladami penetracji owadów, nieprofesjonalne naprawy grzbietu książki taśmą klejącą.

10_1_3; Tom 3ci. Metryki Chrztu od dnia 1 stycznia 1713 r. do dnia 25 lutego 1726 r. w parafii Bialskiej; 1713–1726; f. t.; j. łac.; ss. 186+1bns.

Uwagi: Wymiary 20 x 32 cm, oprawa i grzbiet skórzane z wytłoczeniami, stan zachowania zły, szycie uszkodzone, grzbiet z przedarciami i ubytkami, ze śladami penetracji owadów, nieprofesjonalne naprawy grzbietu książki taśmą klejącą.

10_1_4; Tom 4ty. Metryki Chrztu od dnia 1 marca 1726 r. do dnia 13 listopada 1746 r. w parafii Bialskiej; 1726–1746; f. t.; j. łac.; ss. 332+1bns.

Uwagi: Wymiary 20 x 32 cm, oprawa i grzbiet skórzane z wytłoczeniami, stan zachowania zły, szycie uszkodzone, grzbiet z przedarciami i ubytkami, ślady penetracji owadów, nieprofesjonalne naprawy grzbietu książki taśmą klejącą.

10_1_5; Tom 5ty. Metryki Chrztu od dnia 19 listopada 1746 r. do dnia 4 grudnia 1757 r. w parafii Bialskiej; 1746–1757; f. t.; j. łac.; ss. 176+1bns.

Uwagi: Wymiary 20 x 32 cm, oprawa i grzbiet skórzane z wytłoczeniami, stan zachowania dostateczny, szycie uszkodzone, grzbiet z przedarciami i ubytkami, na wewnętrznej stronie okładki rysunki m.in. głów i piersi męskich postaci.

10_1_6; Tom 6ty. Metryki Chrztu od dnia 6 grudnia 1757 r. do dnia 30 listopada 1770 r. w parafii Bialskiej; 1757–1770; f. t.; j. łac.; ss. 283+1bns

Uwagi: Wymiary 19 x 30 cm, oprawa i grzbiet skórzane z wytłoczeniami, stan zachowania dostateczny, grzbiet z przedarciami i ubytkami, lekkie zabrudzenia i nieliczne ślady penetracji owadów.

10_1_7; Tom 7my. Metryki Chrztu od dnia 1 stycznia 1771 r. do dnia 3 grudnia 1776 r. w parafii Bialskiej; 1771–1776; f. t.; j. łac.; ss. 92+1bns.

Uwagi: Wymiary 20 x 35 cm, oprawa tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dostateczny, grzbiet z przedarciami i ubytkami, lekkie zabrudzenia i nieliczne ślady penetracji owadów.

10_1_8; Tom 8my. Metryki Chrztu od dnia 4 grudnia 1776 r. do dnia 16 lipca 1785 r. w parafii Bialskiej; 1776–1785; f. t.; j. łac.; ss. 180+3bns.

Uwagi: Wymiary 20 x 32 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dostateczny, szycie uszkodzone, ślady penetracji owadów.

10_1_9; Tom 9ty. Metryki Chrztu od dnia 19 lipca 1785 r. do dnia [...] w parafii Bialskiej 1785–1801; f. t.; j. łac.; ss. 204+1bns.

Uwagi: Wymiary 20 x 35 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dostateczny, szycie uszkodzone, ślady penetracji owadów.

10_1_10; Tom 10ty. Księga Urodzenia od roku 1797–1800 w parafii w Janowie; 1797–1800; f. a.; j. łac.; ss. 198+1bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, na grzbiecie dodane pisakiem „Raptularz”, wpisy zazwyczaj z l. 1797–1800, późniejsze dla wsi Kocudza (ostatni z 8 września 1805 r.) oraz dla wsi Kawęczyn (ostatni z 17 maja 1809 r.).

10_1_11; Metryki Chrztu od dnia 14 czerwca 1800 roku do 28 stycznia 1812 w parafii w Janowie; 1799–1820; f. a.; j. łac.; ss. 240+1bns.

Uwagi: Wymiary 25 x 37, okładka i grzbiet oprawne w płótno, szycie uszkodzone, stan zachowania dostateczny, ślady penetracji owadów, na grzbiecie dodane pisakiem „Raptularz”. Dla wsi Dzwola wpisy dodatkowo w formularzu narysowanym ręcznie, a ostatni pojedynczy wpis z 29 czerwca 1820 r. Dla większości miejscowości wpisy z lat 1800–1810.

10_1_12; Tom 12. Metryki Chrztu od dnia 18 kwietnia 1807 roku do 20 września 1819 r. w parafii w Janowie; 1806–1819; f. a.; j. łac.; ss. 202+1bns.

Uwagi: Wymiary 26 x 36 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dostateczny, ślady penetracji owadów, na grzbiecie dodane pisakiem „Raptularz”.

10_1_13; Urodzonych 1810 r.; 1810; f. p.; j. pol.; ss. 96.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry.

10_1_14; Urodzonych 1811 r.; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 220.

Uwagi: Wymiary 23 x 36 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, płótno na grzbiecie częściowo przetarte.

10_1_15; Urodzonych 1812; 1812; f. p.; j. pol.; ss. 179+1.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm; okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, ślady penetracji owadów.

10_1_16; Urodzonych 1813; 1813; f. p.; j. pol.; ss. 173+1.

Uwagi: Wymiary 23 x 37, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, ślady penetracji owadów.

10_1_17; Urodzonych 1814; 1814; f. p.; j. pol.; ss. 158+1.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, ślady penetracji owadów.

10_1_18; Urodzonych 1815; 1815; f. p.; j. pol.; ss. 161+1.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, ślady penetracji owadów.

10_1_19; Księga Urodzenia. Tom 13ty w parafii w Janowie; 1815–1826; f. a.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, szycie uszkodzone, stan zachowania zły, zabrudzenia, naddarcia stron, na grzbiecie dodane pisakiem „Raptularz”, rysowany formularz austriacki, wszyte dokumenty o mniejszym formacie.

10_1_20; Urodzonych 1816; 1816; f. p.; j. pol.; ss. 160+1.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, ślady penetracji owadów.

10_1_21; Urodzonych 1817; 1817; f. p.; j. pol.; ss. 172+1.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, ślady penetracji owadów.

10_1_22; Urodzonych 1818; 1818; f. p.; j. pol.; ss. 156+1.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry.

10_1_23; Urodzonych 1819; 1819; f. p.; j. pol.; ss. 156+1.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, lekko uszkodzone szycie.

10_1_24; Urodzonych 1820; 1820; f. p.; j. pol.; ss. 110+1.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, lekko uszkodzone szycie, ślady penetracji owadów.

10_1_25; Urodzonych 1821 r.; 1821; f. p.; j. pol.; ss. 11+1.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, lekko uszkodzone szycie, ślady penetracji owadów, płótno na grzbiecie częściowo przetarte.

10_1_26; Urodzonych 1822 r.; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 136.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, ślady penetracji owadów.

10_1_27; Urodzonych 1823 r.; 1823; f. p.; j. pol.; ss. 140.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, ślady penetracji owadów.

10_1_28; Urodzonych 1824 r.; 1824; f. p.; j. pol.; ss. 176.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, lekko uszkodzone szycie, ślady penetracji owadów.

10_1_29; Urodzonych 1825 rok; 1825; f. p.; j. pol.; ss. 148.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, ślady penetracji owadów.

10_1_30; Księga Urodzonych od r. 1826 do 1828; 1826–1828; f. p.; j. pol.; ss. 441+bns.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, lekko uszkodzone szycie, ślady penetracji owadów; pod koniec błędnie zszyte strony, dodatkowo wszyto kilka uwierzytelnionych kopii dokumentów sądowych.

10_1_31; Urodzonych 1829–1834; 1828–1834; f. p.; j. pol.; ss. 1189+bns.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania zły, uszkodzone szycie, grzbiet z płótna całkowicie zniszczony, ślady penetracji owadów.

10_1_32; Urodzonych 1834–1840; 1834–1840; f. p.; j. pol.; ss. 1227.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania dobry, lekko uszkodzone szycie, niewielkie ślady penetracji owadów.

10_1_33; Urodzonych 1840–1844; 1840–1844; f. p.; j. pol.; ss. 878.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, okładka i grzbiet oprawne w płótno, stan zachowania bardzo zły, całkowicie uszkodzone szycie, grzbiet księgi całkowicie uszkodzony, niewielkie ślady penetracji owadów.

10_1_34; Urodzonych 1844–1847; 1844–1847; f. p.; j. pol.; ss. 878.

Uwagi: Wymiary 32 x 46 cm, okładka płócienna, stan zachowania bardzo zły, grzbiet księgi całkowicie uszkodzony, luźne niektóre strony, całkowicie oderwane przednia i tylna okładka, obie z przedarciami płótna.

10_1_35; Urodzonych 1847–1852; 1847–1852; f. p.; j. pol.; ss. 1126.

Uwagi: Wymiary 24 x 39 cm, okładka płócienna, stan zachowania zły, grzbiet oddzielony od bloku księgi, podobnie przednia strona okładkowa, niewielkie ślady penetracji owadów.

10_1_36; Księga Urodzenia od r. 1852 do 1856; 1852–1856; f. p., j. pol.; ss. 528.

Uwagi: Wymiary 27 x 42 cm, okładka płócienna, stan zachowania dobry, ślady penetracji owadów.

10_1_37; Księga Urodzonych od r. 1856 do 1859; 1856–1859; f. p.; j. pol.; ss. 568.

Uwagi: Wymiary 26 x 41 cm, okładka płócienna, stan zachowania dobry, ślady penetracji owadów.

10_1_38; Księga urodzonych od r. 1859 do 1863; 1859–1863; f. p.; j. pol.; ss. 572.

Uwagi: Wymiary 27 x 41 cm, okładka płócienna, stan zachowania dobry, ślady penetracji owadów.

10_1_39; 1863 r. do 1866 r.; 1863–1866; f. p.; j. pol.; ss. 522.

Uwagi: Wymiary 27 x 41 cm, okładka płócienna, stan zachowania dobry.

10_1_40; [Księga urodzeń od 1866 do 1869]; 1866–1869; f. p.; j. pol./j. ros.; ss. 572.

Uwagi: Wymiary 29 x 43 cm, okładka płócienna, stan zachowania dobry, na karcie tytułowej brak tytułu, spisano z grzbietu księgi.

10_1_41; Akta urodz. Rzym-kat. Janów Lubelski; 1869–1872; f. p.; j. ros.; ss. 656.

Uwagi: Wymiary 29 x 44 cm, okładka płócienna, stan zachowania dobry.

10_1_42; [Księga urodzeń od 1872 do 1875]; 1872–1875; f. p.; j. ros.; ss. 560.

Uwagi: Wymiary 28 x 43 cm, okładka płócienna, stan zachowania dobry, na karcie tytułowej brak tytułu, tytuł zapisany na grzbiecie księgi.

10_1_43; [Księga urodzeń od 1875 do 1877]; 1875–1877; f. p.; j. ros.; ss. 572.

Uwagi: Wymiary 28 x 43 cm, okładka płócienna, stan zachowania dobry, na karcie tytułowej brak tytułu, tytuł zapisany na grzbiecie księgi.

10_1_44; Księga urodzonych od 1877 do 1880 roku; 1877–1880; f. p.; j. ros.; ss. 578.

Uwagi: Wymiary 31 x 44 cm, okładka płócienna, stan zachowania dobry.

10_1_45; Księga urodzonych od 1880 do 1883 roku; 1880–1883; f. p.; j. ros.; ss. 564.

Uwagi: Wymiary 29 x 44 cm, okładka płócienna, stan zachowania dobry, niewielkie naddarcia płótna na grzbiecie księgi.

10_1_46; [Księga urodzonych od 1883 do 1885]; 1883–1885; f. p.; j. ros.; ss. 528.

Uwagi: Wymiary 27 x 41 cm, okładka płócienna, stan zachowania dobry, na karcie tytułowej brak tytułu, tytuł zapisany na grzbiecie księgi.

10_1_47; Księga Aktów Urodzonych parafii Janów od 27 czerwca 1885 do 17 kwietnia 1888 roku; 1885–1888; f. p.; j. ros.; ss. 528.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, okładka płócienna, stan zachowania dobry, niewielkie naddarcia płótna na grzbiecie księgi.

10_1_48; [Księga urodzonych od 1888 do 1889]; 1888–1889; f. p.; j. ros.; ss. 334.

Uwagi: Wymiary 30 x 44 cm, okładka tekturowa, stan zachowania zły, okładka z otarciami, grzbiet księgi całkowicie uszkodzony, wiele krawędzi stron pozaginanych i poszarpanych, nieprofesjonalne naprawy grzbietu księgi taśmą klejącą, na karcie tytułowej brak tytułu, tytuł zapisany na grzbiecie księgi.

Śluby

10_2_1; [Liber copulatorum et mortuorum ab 1654]; 1658–1698; 1654–1723; f. t.; j. łac.; ss. 242+8bns.

Uwagi: Wymiary 15 x 37 cm, księga współprawnna, okładka i grzbiet skórzane, stan zachowania bardzo zły, ubytki i przedarcia, poszarpane krawędzie stron, liczne ślady penetracji owadów, widoczne ślady zacieków i zabrudzeń, nieczytelny tytuł na okładce, wewnątrz współczesna karta z wydrukiem, na krawędzi współcześnie doklejoano kartkę z błędnym określeniem urodzenia 1654–1723 r., na s. 1–52 księga zmarłych, s. 53–59 inwentarz sprzętów kościelnych z 1658 r., s. 62–242 śluby; do sporządzenia oprawy wykorzystano strony z innymi zapisami, widoczny tekst modlitwy *Zdrowaś Maryjo*.

10_2_2; Tom 2gi. Metryki Zaślubionych od dnia 14 listopada 1698 roku do dnia 9 maja 1756 roku w parafii Bialskiej; 1698–1756; f. t.; j. łac.; ss. 245+1bns.

Uwagi: Wymiary 20 x 31 cm, stan zachowania zły, okładka tekturowa z ubytkiem w tylnym dolnym rogu, grzbiet skórzany naderwany u góry, z ubytkiem skóry w dolnej części, uszkodzone szycie księgi.

10_2_3; Tom 4ty. Liber Copulationum Esiae Parochialis in Biała / od dnia 22 Stycznia 1797 roku do dnia 10 Stycznia 1818 roku w parafii Bialskiej/ Ślubu 1797–1818; 1797–1825; f. a.; j. łac.; 200+5bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, stan zachowania zły, okładka tekturowa mocno zniszczona, z ubytkami w rogach, poszarpana na krawędziach, grzbiet skórzany z ubytkami i przetarciami, na okładce trzy niezależne zapisy tytułów pochodzące zapewne z różnych lat, księga ma zakładki płócienne wskazujące miejscowości.

10_2_4; Ślubu 1808–1925; 1808–1825; f. a.; j. łac.; ss. 200+5bns.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, stan zachowania zły, okładka i grzbiet oprawne w płótno z przetarciami, blok księgi oderwany od okładki z uszkodzonym szyciem.

10_2_5; Księga do Zapisywania Aktów Cywilnych Zapowiedzi i Małżeństwa w Gminie czyli Parafii Bialskiej, powiecie Tarnogrodzkim, Departamencie Lubelskim Roku 1811; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 156.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, stan zachowania zły, okładka tekturowa z otarciami, grzbiet skórzany z przetarciami, ślady penetracji owadów.

10_2_6; Księga do Zapisywania Aktów Cywilnych Zapowiedzi i Małżeństwa w Gminie czyli Parafii Bialskiej, powiecie Tarnogrodzkim, Departamencie Lubelskim na Rok 1812; 1812; f. p.; j. pol.; ss. 140.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, stan zachowania zły, okładka tekturowa z otarciami, zagięciami i ubytkami, miejscami rozwarstwiona, grzbiet skórzany z przetarciami i ubytkami, ślady penetracji owadów.

10_2_7; Księga do Zapisywania Aktów Cywilnych Zapowiedzi i Małżeństwa w Gminie czyli Parafii Bialskiej, powiecie Tarnogrodzkim, Departamencie Lubelskim 1813 Roku; 1813; f. p.; j. pol.; ss. 120.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, stan zachowania zły, okładka tekturowa z otarciami, z licznymi śladami penetracji owadów, grzbiet skórzany z przetarciami.

10_2_8; Księga do Zapisywania Aktów Cywilnych Zapowiedzi i Małżeństwa w Gminie czyli Parafii Bialskiej, powiecie Tarnogrodzkim, Departamencie Lubelskim 1814 Roku; 1814; f. p.; j. pol.; ss. 120.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, stan zachowania średni, okładka tekturowa z otarciami, z licznymi śladami penetracji owadów, grzbiet skórzany.

10_2_9; Księga do Zapisywania Aktów Cywilnych Zapowiedzi i Małżeństwa w Gminie czyli Parafii Bialskiej, powiecie Tarnogrodzkim, Departamencie Lubelskim na rok 1815; 1815; f. p.; j. pol.; ss. 112.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, stan zachowania średni, okładka tekturowa z otarciami, ze śladami penetracji owadów, grzbiet skórzany z ubytkami skóry.

10_2_10; Ślubu 1816; 1816; f. p.; j. pol.; ss. 110.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, stan zachowania dobry, okładka i grzbiet oprawne w płótno, ślady penetracji owadów.

10_2_11; Ślubu 1817; 1817; f. p.; j. pol.; ss. 71.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, stan zachowania dobry, okładka i grzbiet oprawne w płótno, ślady penetracji owadów.

10_2_12; [Księga] do zapisywania Aktów Cywilnych Zapowiedzi i Małżeństwa na Rok 1818; 1818; f. p.; j. pol.; ss. 140.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, stan zachowania zły, okładka tekturowa z otarciami, zagięciami i ubytkami, grzbiet tekturowy na płótnie z przetarciami i ubytkami, ślady penetracji owadów.

10_2_13; Ślubu 1819; 1819; f. p.; j. pol.; ss. 119.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet oprawne w płótno, pod nim okładka tekturowa ze skórzonym grzbietem, liczne ślady penetracji owadów.

10_2_14; Księga do Zapisywania Aktów Cywilnych Zapowiedzi i Małżeństwa w Gminie Bialskiej na rok 1820 / Zaślubionych 1820; 1820; f. p.; j. pol.; ss. 112.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, stan zachowania średni, okładka tekturowa z otarciami, zagięciami, lekko rozwarstwiająca się, ze śladami penetracji owadów, grzbiet skórzany z ubytkami skóry.

10_2_15; Ślubu 1821; 1821; f. p.; j. pol.; ss. 144.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet oprawne w płótno, pod nim okładka tekturowa ze skórzonym grzbietem, górna krawędź okładki mocno poszarpana z rozerwanym obiciem płóciennym, ślady penetracji owadów.

10_2_16; Księga do Zapisywania Aktów Cywilnych Zapowiedzi i Małżeństwa Gminy Bialskiej na rok 1820 / Zaślubionych 1822 / Zaślubionych; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 144.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, stan zachowania średni, okładka tekturowa z otarciami, zagięciami, lekko rozwarstwiająca się, ze śladami penetracji owadów, grzbiet skórzany z przetarciami.

10_2_17; Ślubu 1823; 1823; f. p.; j. pol.; ss. 140.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet oprawne w płótno, pod nim okładka tekturowa ze skórzonym grzbietem, górna krawędź okładki mocno poszarpana z częściowo rozerwanym obiciem płóciennym, ślady penetracji owadów.

10_2_18; Księga Zaślubionych 1923; 1824; f. p.; j. pol.; ss. 144.

Uwagi: Wymiary 23 x 36 cm, stan zachowania średni, okładka tekturowa z otarciami, grzbiet skórzany z przetarciami i niewielkimi ubytkami skóry, błędnie zapisany rok na okładce 1923, ale na grzbiecie prawidłowo 1824 r.

10_2_19; Zaślubionych 1825 r.; 1825; f. p.; j. pol.; ss. 148.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, stan zachowania dobry, okładka i grzbiet oprawne w płótno, ślady penetracji owadów.

10_2_20; Zaślubionych 1826–1832; 1826–1832; f. p.; j. pol.; ss. 440.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet oprawne w skórę z licznymi śladami penetracji owadów, uszkodzeniami na rogach i ubytkami, z rozwarstwiającą się tekturą.

10_2_21; Zaślubionych / Księga Miejskowa Aktów Małżeństwa Parafii Biała od dnia 7 października 1832 do dnia 19 listopada 1839 r.; 1832–1839; f. p.; j. pol.; ss. 562.

Uwagi: Wymiary 24 x 38, stan zachowania średni, okładka tekturowa ze śladami penetracji owadów, uszkodzeniami i ubytkiem w tylnym dolnym rogu, grzbiet obity w płótno.

10_2_22; Księga Małżeństw od roku 1839go do 1846 Parafii Janów; 1839–1846; f. p.; j. pol.; ss. 528.

Uwagi: Wymiary 27 x 42 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet obite w płótno, ślady penetracji owadów.

10_2_23; Księga Małżeństw od roku 1846 do 1856; 1846–1856; f. p.; j. pol.; ss. 756.

Uwagi: Wymiary 27 x 41 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet obite w płótno, ślady penetracji owadów.

10_2_24; Zaślubionych 1856–1862; 1856–1862; f. p.; j. pol.; ss. 476.

Uwagi: Wymiary 27 x 40 cm, stan zachowania dobry, okładka i grzbiet obite w płótno, lekko uszkodzone szycie.

10_2_25; Księga Małżeństw od roku 1862 do 1869; 1862–1869; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 528.

Uwagi: Wymiary 27 x 41 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet obite w płótno, ślady penetracji owadów.

10_2_26; Kniga aktov o brakosočetavšihšâ s 17/23 ânuaria 1870 goda po 9/21 oktâbrâ 1876; 1870–1876; f. p.; j. ros.; ss. 756.

Uwagi: Wymiary 29 x 45 cm, stan zachowania zły, okładka i grzbiet obite w płótno, z niewielkimi przetarciami, częściowo oderwane od bloku księgi, niektóre strony pozaginane.

10_2_27; Kniga aktov o brakosočetavšihšâ s 10/22 oktâbrâ 1876 po 24 marta/5 avgusta 1883; 1876–1883; f. p.; j. ros.; ss. 516.

Uwagi: Wymiary 28 x 42 cm, stan zachowania zły, okładka i grzbiet obite w płótno, z niewielkimi przetarciami, ostatnie kilka stron oderwane od korpusu księgi.

10_2_28; Zaślubionych 1883–1889; 1883–1889; f. p.; j. ros.; ss. 498.

Uwagi: Wymiary 27 x 41 cm, stan zachowania dobry, okładka i grzbiet obite w płótno, z niewielkimi przetarciami.

Zgony

10_3_1; Liber Mortuorum Ecclesiae Parochialis in Biała/ Tom 3ci od dnia 8 stycznia 1797 roku do dnia 20 stycznia 1805 roku w parafii Białskiej/ Zmarłych 1797–1805; 1797–1813; f. a.; j. łac.; ss. 206.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, stan zachowania średni, okładka tekturowa z odarciem obicia, grzbiet skórzany częściowo oddarty, lekko uszkodzone szycie.

10_3_2; Liber Mortuorum Ecclesiae Parochialis in Biała / Tom 4ty od dnia 17 stycznia 1800 roku do dnia 16 lipca 1816 roku / Zmarłych; 1797–1813; f. a.; j. łac.; ss. 200.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, stan zachowania zły, okładka tekturowa z odarciem obicia, naddarciami i rozwarstwiająca się, grzbiet skórzany częściowo oddarty, uszkodzone szycie księgi. Księga ma zakładki płócienne wskazujące miejscowości.

10_3_3; Raptularz zmarłych 1807–1823; 1807–1825; f. a.; j. łac.; ss. 207.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, stan zachowania dobry, okładka i grzbiet obite w płótno, niewielkie ślady penetracji owadów.

10_3_4; Zmarłych 1810; 1810; f. p.; j. pol.; ss. 96.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet oprawne w płótno, pod nim okładka tekturowa, grzbiet skórzany całkowicie oderwany, uszkodzone szycie księgi, ślady penetracji owadów.

10_3_5; Zmarłych 1811; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 164.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet oprawne w płótno ze śladem zacieku, pod nim okładka tekturowa, grzbiet skórzany całkowicie oderwany, uszkodzone szycie księgi, ślady penetracji owadów.

10_3_6; Zmarłych 1812; 1812; f. p.; j. pol.; ss. 146.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet oprawne w płótno ze śladem zacieku, pod nim okładka tekturowa, grzbiet skórzany całkowicie oderwany, ślady penetracji owadów.

10_3_7; Zmarłych 1813 / Księga Do zapisywania Aktów Cywilnych Zeyścia w Gminie czyli Parafii Bialskiej, w Powiecie Tarnogrodzkim Departamencie Lubelskim 1813 roku; 1813; f. p.; j. pol.; ss. 96.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, stan zachowania średni, okładka tekturowa z otarciami i śladami penetracji owadów, grzbiet skórzany.

10_3_8; Księga Do zapisywania Aktów Cywilnych Zeyścia w Gminie czyli Parafii Bialskiej, w Powiecie Tarnogrodzkim Departamencie Lubelskim 1814 roku/ Zmarłych 1814; 1814; f. p.; j. pol.; ss. 192.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, stan zachowania średni, okładka tekturowa z otarciami i śladami penetracji owadów, grzbiet skórzany

10_3_9; Zmarłych 1815; 1815; f. p.; j. pol.; ss. 140.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, stan zachowania dobry, okładka tekturowa z otarciami, uszkodzony dolny tylny róg okładki, grzbiet skórzany lekko uszkodzony, ślady penetracji owadów.

10_3_10; Zmarłych 1816; 1816; f. p.; j. pol.; ss. 118.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet oprawne w płótno z uszkodzeniami, pod nim widoczna okładka tekturowa i grzbiet skórzany, ślady penetracji owadów.

10_3_11; Zmarłych 1817; 1817; f. p.; j. pol.; ss. 124.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm; stan zachowania średni, okładka i grzbiet oprawne w płótno z uszkodzeniami i widocznym zaciekiem, pod nim widoczna okładka tekturowa i całkowicie oddarty grzbiet skórzany, liczne ślady penetracji owadów.

10_3_12; Księga do zapisywania Aktów Cywilnych Zeyścia Gminy Bialskiej na Rok 1818; 1818; f. p.; j. pol.; ss. 138.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, stan zachowania średni, okładka tekturowa z otarciami, zagięciami i ubytkami, grzbiet tekturowy na płótnie z przetarciami i ubytkami, ślady penetracji owadów.

10_3_13; Księga do zapisywania Aktów Cywilnych Zeyścia Gminy Bialskiej na Rok 1819/ Zmarłych 1819; 1819; f. p.; j. pol.; ss. 138.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, stan zachowania średni, okładka tekturowa z otarciami i śladami penetracji owadów, grzbiet skórzany z przetarciami i ubytkami.

10_3_14; Zmarłych 1820; 1820; f. p.; j. pol.; ss. 100.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet oprawne w płótno z uszkodzeniami i widocznym zaciekiem, pod nim widoczna okładka tekturowa i grzbiet skórzany, ślady penetracji owadów.

10_3_15; Zmarłych 1821; 1821; f. p.; j. pol.; ss. 108.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet oprawne w płótno z uszkodzeniami i widocznym zaciekiem, pod nim widoczna okładka tekturowa i grzbiet skórzany, ślady penetracji owadów.

10_3_16; Zmarłych 1822; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 112.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet oprawne w płótno z uszkodzeniami, pod nim widoczna okładka tekturowa i grzbiet skórzany, ślady penetracji owadów.

10_3_17; Księga do zapisywania Aktów Cywilnych Zeyścia Gminy Bialskiej Janowskiej na Rok 1823/ Zmarłych 1823; 1823; f. p.; j. pol.; ss. 112.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, stan zachowania średni, okładka tekturowa z otarciami i śladami penetracji owadów, grzbiet skórzany z przetarciami.

10_3_18; Księga do zapisywania Aktów Cywilnych Zeyścia Gminy [...] 1824; 1824; f. p.; j. pol.; ss. 72.

Uwagi: Wymiary 23 x 36 cm, stan zachowania dobry, okładka tekturowa z otarciami i śladami penetracji owadów, grzbiet skórzany z przetarciami.

10_3_19; Księga Aktów Cywilnych Zeyścia Gminy Bialskiej Janowskiej na Rok [...] / Zmarłych 1825; 1825; f. p.; j. pol.; ss. 68.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, stan zachowania zły, okładka tekturowa z otarciami, częściowo rozwarstwiająca się, mocno uszkodzony tylny dolny narożnik, grzbiet skórzany z przetarciami.

10_3_20; Zmarłych 1826–1830; 1826–1830; f. p.; j. pol.; ss. 430.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, stan zachowania dobry, okładka i grzbiet obite w płótno, ślady penetracji owadów.

10_3_21; Księga Zmarłych od r. 1830 do 1835 r. Parafii r. k. Janów; 1830–1835; f. p.; j. pol.; ss. 964.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, stan zachowania dobry, okładka i grzbiet obite w płótno z przedarciami, nieliczne ślady penetracji owadów.

10_3_22; Zmarłych 1835–1843; 1835–1843; f. p.; j. pol.; ss. 958.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, stan zachowania dobry, okładka i grzbiet obite w płótno, ślady penetracji owadów.

10_3_23; Zmarłych 1843–1848; 1843–1848; f. p.; j. pol.; ss. 944.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, stan zachowania średni, okładka tekturowa z licznymi otarciami i uszkodzonymi narożnikami, grzbiet skórzany mocno uszkodzony z ubytkami skóry, ślady penetracji owadów.

10_3_24; Księga Zmarłych od r. 1849 do 1853 r. Parafii r. k. Janów; 1849–1853; f. p.; j. pol.; ss. 660.

Uwagi: Wymiary 27 x 41 cm, stan zachowania dobry, okładka i grzbiet obite w płótno, nieliczne ślady penetracji owadów.

10_3_25; Księga Zmarłych od 1853 do 1855 Parafii r. k. Janów; 1853–1855; f. p.; j. pol.; ss. 428.

Uwagi: Wymiary 27 x 42 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet obite w płótno, bardzo liczne ślady penetracji owadów, lekkie oderwanie bloku księgi.

10_3_26; Księga Zmarłych od roku 1855 do 1859 Parafii r. k. Janów; 1855–1859; f. p.; j. pol.; ss. 476.

Uwagi: Wymiary 27 x 42 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet obite w płótno, ślady penetracji owadów, lekkie oderwanie bloku księgi.

10_3_27; Zmarłych 1860–1864; 1860–1864; f. p.; j. pol.; ss. 420.

Uwagi: Wymiary 27 x 42 cm, stan zachowania dobry, okładka i grzbiet obite w płótno, ślady penetracji owadów, lekkie oderwanie bloku księgi.

10_3_28; Akta Zmarłych od roku 1864 do 1870; 1864–1870; f. p; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 546.

Uwagi: Wymiary 28 x 43 cm, stan zachowania dobry, okładka i grzbiet obite w płótno, ślady penetracji owadów.

10_3_29; Kniga umerših 1871–1875 goda; 1871–1875; f. p.; j. ros.; ss. 570.

Uwagi: Wymiary 29 x 45 cm, stan zachowania dobry, okładka i grzbiet obite w płótno, ślady penetracji owadów, lekkie oderwanie bloku księgi.

10_3_30; Kniga aktov umerših 21 noâbrâ/3 dekabrà 1875 g. po 1/13 noâbrâ 1881 g.; 1875–1881; f. p.; j. ros.; ss. 677.

Uwagi: Wymiary 30 x 47 cm, stan zachowania dobry, okładka i grzbiet obite w płótno z przedarciami w dolnej partii, ślady penetracji owadów.

10_3_31; Kniga Aktov Umerših ot 2/14 noâbrâ 1881 goda po 1888 g. 24 oktâbrâ a/5 noâbrâ; 1875–1881; f. p.; j. ros.; ss. 677.

Uwagi: Wymiary 30 x 47 cm, stan zachowania średni, okładka i grzbiet obite w płótno, uszkodzone szycie księgi, część stron luźna z poszarpanymi krawędziami, ślady penetracji owadów.

Józefów (Rybitwy)

Chrzty

11_1_1; Księga I Metryk Uro:[dzeń]. Zaczyna się od roku 1780 a kończy na roku 1797. Składa się ze stron[n]ic 177. Parafia r. k. Rybitwy no. 1.; 1780–1797; f. t.; j. łac.; ss. 177+4bns.

Uwagi: Wymiary 32,5 x 10,5 cm, oprawna w tekturę, narożniki i brzeg górny i dolny okładki uszkodzony. Grzbiet księgi skórzany. Na każdej karcie pieczęć dziekana chodelskiego. Stan dobry.

11_1_2; Akta urodzeń w parafii r. k. Rybitwy 1810 do 1825 roku; 1810–1825; f. p.; j. pol.; ss. 194.

Uwagi: Wymiary 37 x 24 cm, księga oprawna w półskórek. Na każdej karcie pieczęć dziekana chodelskiego. Stan dobry.

11_1_3; Akta Metryk Urodzin Parafii Rybitwy 1826; 1826–1838; f. p.; j. pol.; ss. 62+40+26+31+19+27+32+19+24+20+14+22+28+28.

Uwagi: Wymiary 40 x 25 cm, księga oprawna w półskórek, narożniki oraz grzbiet księgi uszkodzone. Na każdej karcie pieczęć dziekana chodelskiego. Stan dobry. Oddzielna numeracja dla każdego roku.

11_1_4; Akta Metryk Urodzeń Parafii Rybitwy 1839; 1839–1848; f. p.; j. pol.; ss. 288.

Uwagi: Wymiary 39,5 x 25 cm, księga oprawna w półskórek, narożniki księgi uszkodzone. Na każdej karcie pieczęć dziekana chodelskiego. Stan dobry.

11_1_5; Księga Miejscowa Aktów Urodzeń Parafii Rybitwy od 15-go Stycznia 1849 do 31. Października 1861 r. b.; 1849–1861; f. p.; j. pol.; ss. 288.

Uwagi: Wymiary 41 x 25,5 cm, księga oprawna w półskórek. Na każdej karcie pieczęć dziekana chodelskiego. Stan dobry.

11_1_6; Księga Mie[jscowa] Aktów Urodzenia Parafii Rybitwy od d. 1 Listopada 1861–8; 1861–1868; f. p.; j. pol.; ss. 380.

Uwagi: Wymiary 42 x 26 cm, księga oprawna w półskórek, narożniki księgi uszkodzone. Na każdej karcie pieczęć dziekana chodelskiego. Stan dobry.

11_1_7; Księga Roczna Aktów Cywilno-Religijnych Urodzenia, Małżeństw i Zejścia Parafii Rybitwy 1868 r.; 1868; f. p.; j. pol.; ss. 186.

Uwagi: Wymiary 32,5 x 21 cm, księga oprawna w półskórek. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry.

11_1_8; Księga ochrzczonych 1868–75; 1868–1875; f. p.; j. ros. (od 1868 r.); ss. 394.

Uwagi: Wymiary 41 x 26 cm, oprawa tekturowa, narożniki okładki i grzbiet płócienne. Brak oryginalnego tytułu na okładce księgi. Tytuł księgi i daty skrajne zapisów umieszczono na naklejonej karteczce. Stan dobry.

11_1_9; Księga ochrzczonych 1875–1887; 1875–1887; f. p.; j. ros.; ss. 388.

Uwagi: Wymiary 41 x 28 cm, oprawa tekturowa, grzbiet i narożniki okładki płócienne. Brak oryginalnego tytułu na okładce księgi. Tytuł księgi i daty skrajne zapisów umieszczono na naklejonej karteczce. Na każdej karcie pieczęć dziekana nowoaleksandryjskiego. Stan dobry.

11_1_10; Księga ochrzczonych 1887–1893; 1887–1893; f. p.; j. ros.; ss. 564.

Uwagi: Wymiary 40 x 28 cm, oprawa tekturowa, grzbiet i narożniki okładki płócienne. Brak oryginalnego tytułu na okładce księgi. Tytuł księgi i daty skrajne zapisów umieszczono na naklejonej karteczce. Na każdej karcie pieczęć dziekana nowoaleksandryjskiego. Stan dobry.

11_1_11; Księga urodzonych 1893–1900; 1893–1900; f. p.; j. ros.; ss. 472.

Uwagi: Wymiary 40 x 28 cm, oprawa tekturowa, grzbiet i narożniki okładki płócienne. Brak oryginalnego tytułu na okładce księgi. Tytuł księgi i daty skrajne zapisów umieszczono na naklejonej karteczce. Na każdej karcie pieczęć dziekana nowoaleksandryjskiego. Stan dobry.

Śluby

11_2_1; Księga Metryk Małżeństw z czasów austriackich Od Roku 1797 do 1810, parafii r. k. w Rybitwach; 1797–1810; f. a.; j. łac.; ss. 202.

Uwagi: Wymiary 38 x 25 cm, księga oprawna w półskórek, narożniki uszkodzone. Na każdej karcie pieczęć dziekana chodelskiego. Stan dobry.

11_2_2; Księga Akt Zapowiedzi i Małżeństwa Stanu Cywilnego w roku 1810–1825, parafii w Rybitwach; 1810–1825; f. p.; j. pol.; ss. 24+44+32+32+28+46+40+40+58+58.

Uwagi: Wymiary 40 x 26 cm, księga oprawna w półskórek, brzegi księgi obszarpane. Na każdej karcie pieczęć dziekana kazimierskiego. Stan dobry.

11_2_3; Akta Metryk Małżeństw Parafii Rybitwów 1826; 1826–1852; f. p.; j. pol.; ss. 288.

Uwagi: Wymiary 40 x 25 cm, księga oprawna w półskórek. Na każdej karcie pieczęć dziekana chodelskiego. Stan dobry.

11_2_4; Tom II. Księga Miejscowa Aktów Religijno-Cywilnych Małżeństw Parafii Rybitwy od roku 1853; 1853–1868; f. p.; j. pol.; ss. 224.

Uwagi: Wymiary 41 x 26 cm, księga oprawna w półskórek. Na każdej karcie pieczęć dziekana chodelskiego. Stan dobry.

11_2_5; Księga małżeństw 1868–1881; 1868–1881; f. p.; j. ros.; ss. 234.

Uwagi: Wymiary 33 x 21 cm, księga oprawna w półskórek, grzbiet i narożniki księgi zniszczone. Na każdej karcie pieczęć dziekana nowoaleksandryjskiego. Stan dobry.

11_2_6; Akta Małżeństw od roku 1881 po 1894; 1881–1894; f. p.; j. ros.; ss. 372.

Uwagi: Wymiary 32 x 21 cm, księga oprawna w tekturę, grzbiet i narożniki płócienne, uszkodzone. Na każdej karcie pieczęć dziekana nowoaleksandryjskiego. Stan dobry.

11_2_7; Księga małżeństw 1894–1906; 1894–1906; f. p.; j. ros.; ss. 332.

Uwagi: Wymiary 40 x 24 cm, księga oprawna w tekturę, grzbiet i narożniki płócienne. Na każdej karcie pieczęć dziekana nowoaleksandryjskiego. Stan dobry.

Zgony

11_3_1; Księga Metryk Zejścia z czasów austriackich od 1797 roku do 1810 Parafii w Rybitwach; 1797–1810; f. a.; j. łac.; ss. 226.

Uwagi: Wymiary 38 x 24 cm, księga oprawna w półskórek, narożniki uszkodzone. Na każdej karcie pieczęć dziekana chodelskiego. Stan dobry.

11_3_2; Księga Akt Zejścia Stanu Cywilnego od roku 1810 do 1825 Parafii w Rybitwach; 1810–1825; f. p.; j. pol.; ss. 26+44+24+20+24+16+16+11+52.

Uwagi: Wymiary 40 x 26 cm, księga oprawna w półskórek, rogi księgi uszkodzone. Numeracja w księdze chaotyczna. Stan dobry.

11_3_3; Akta Metryk Śmierci Parafii Rybitwy 1826; 1826–1846; f. p.; j. pol.; ss. 286.

Uwagi: Wymiary 40 x 26 cm, księga oprawna w półskórek, grzbiet i narożniki uszkodzone. Na każdej karcie pieczęć dziekana kazimierskiego. Stan dobry.

11_3_4; Akta Metryk Śmierci Parafii Rybitwy od dnia 1 Stycznia 1846 roku; 1846–1856; f. p.; j. pol.; ss. 282.

Uwagi: Wymiary 41 x 26 cm, księga oprawna w półskórek. Narożniki oraz grzbiet księgi uszkodzone. Na każdej karcie pieczęć dziekana chodelskiego. Stan dobry.

11_3_5; [Księga zmarłych od 1854]; 1854–1913; formularz rubrykowany; j. pol.; bns.

Uwagi: Wymiary 41 x 22 cm, księga oprawna w półskórek, grzbiet księgi uszkodzony, tytuł na okładce nieczytelny. Rubryki rysowane odręcznie. Stan dobry.

11_3_6; Księga Miejsowa Aktów Religijno-Cywilnych Zmarłych Parafii Rybitwy od dnia 17 grudnia 1856 roku; 1856–1867; f. p.; j. pol.; ss. 208.

Uwagi: Wymiary 40 x 27 cm, grzbiet zniszczony, brak tylnej okładki. Na każdej karcie pieczęć dziekana chodelskiego. Stan dobry.

11_3_7; Zejścia od r. 1868 do 1880. Parafia Rybitewska; 1868–1887; f. p.; j. ros.; ss. 466.

Uwagi: Wymiary 34 x 21 cm, księga oprawna w półskórek, rogi księgi zniszczone. Na każdej karcie pieczęć dziekana nowoaleksandryjskiego. Stan dobry.

11_3_8; [Księga zmarłych od 1880 r.]; 1880–1890; f. p.; j. ros.; ss. 472.

Uwagi: Wymiary 32 x 20 cm, księga oprawna w półskórek, grzbiet oraz narożniki uszkodzone, tytuł na okładce nieczytelny. Na każdej karcie pieczęć dziekana nowoaleksandryjskiego. Stan dobry.

11_3_9; [Księga zmarłych od 1887 r.]; 1887–1893; f. p.; j. ros.; ss. 420.

Uwagi: Wymiary 41 x 27 cm, księga oprawna w tekturę, grzbiet i narożniki płócienne. Tytuł na okładce nieczytelny. Stan dobry.

11_3_10; [Księga zmarłych od 1890 r.]; 1890–1904; f. p.; j. ros.; ss. 464.

Uwagi: Wymiary 41 x 28 cm, księga oprawna w półskórek, narożniki uszkodzone. Tytuł na okładce nieczytelny. Na każdej karcie pieczęć dziekana nowoaleksandryjskiego. Stan dobry.

Kraśnik

Chrzty

12_1_1; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1629–1670; 1629–1670; f. t.; j. łac.; ss. 189k.

Uwagi: Wymiary 17 x 38 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_2; Księga aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1735–1747; Księga Aktów Zgonu w Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1735–1743; 1735–1747 (u.), 1735–1748 (zg.); f. t.; j. łac.; ss. 56k.

Uwagi: Wymiary 19 x 30 cm, księga współprawnna, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_3; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1735–1765; 1732–1765; f. t.; j. łac.; ss. 115k.

Uwagi: Wymiary 20 x 32 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry, na początku jeden wpis z 1732 r.

12_1_4; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1765–1788; 1765–1788; f. t.; j. łac.; ss. 220.

Uwagi: Wymiary 20 x 32 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_5; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1789–1797; 1789–1797; f. t.; j. łac.; ss. 83.

Uwagi: Wymiary 21 x 35 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_6; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1791–1796; 1791–1796; f. t.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 19 x 32 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_7; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1797–1804; 1797–1804; f. a.; j. łac.; ss. 88k+5bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_8; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1804–1810; 1804–1810; f. a.; j. łac.; ss. 101k+5bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_9; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1810–1824; 1810–1824; f. a.; j. łac.; ss. 116k+5bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_10; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1811; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 128+1bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_11; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1812; 1812; f. p.; j. pol.; ss. 73+1bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_12; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1813; 1813; f. p.; j. pol.; ss. 90.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_13; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1814; 1814; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_14; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1815; 1815; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_15; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1816; 1816; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan dobry, wycięte karty 77–88.

12_1_16; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1817; 1817; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_17; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1818; 1818; f. p.; j. pol.; ss. 90.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet płócienny, stan bardzo dobry.

12_1_18; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1819; 1819; f. p.; j. pol.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_19; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1821; 1821; f. p.; j. pol.; ss. 156.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_20; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1822; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 124.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_21; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1823; 1823; f. p.; j. pol.; ss. 154.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_22; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1824; 1824; f. p.; j. pol.; ss. 139.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_23; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1825; 1825; f. p.; j. pol.; ss. 162.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_24; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1825–1835; 1825–1836; f. a.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_25; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1826–1829; 1826–1829; f. p.; j. pol.; ss. 472+2bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_26; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1830–1833; 1830–1833; f. p.; j. pol.; ss. 336.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_27; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1834–1839; 1834–1839; f. p.; j. pol.; ss. 474.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_28; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1837–1841; 1837–1841; f. a.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_29; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1840–1845; 1840–1844; f. p.; j. pol.; ss. 468.

Uwagi: Wymiary 24 x 36, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_30; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1845–1849; 1845–1849; f. p.; j. pol.; ss. 454.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_31; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1850–1854; 1850–1854; f. p.; j. pol.; ss. 418.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_32; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1855–1860; 1855–1860; f. p.; j. pol.; ss. 422.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet płócienny, stan bardzo dobry.

12_1_33; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1861–1867; 1861–1867; f. p.; j. pol.; ss. 552.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet płócienny, stan bardzo dobry.

12_1_34; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1867–1874; 1867–1874; f. p.; j. pol., j. ros. (od 1868 r.); ss. 552.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_1_35; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1874–1878; 1874–1878; f. p.; j. ros.; ss. 454.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet płócienny, stan bardzo dobry.

12_1_36; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1879–1885; 1879–1885; f. p.; j. ros.; ss. 740.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet płócienny, stan bardzo dobry.

12_1_37; Księga Aktów Urodzeń Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1885–1889; 1885–1889; f. p.; j. ros.; ss. 662+3bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet płócienny, stan bardzo dobry.

Śluby

12_2_1; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1733–1747; 1735–1747; f. t.; j. łac.; ss. 19k.

Uwagi: Wymiary 11 x 32 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry, na okładce błąd, pierwszy wpis z 1735 r.

12_2_2; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1747–1776; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z lat 1747–1781; 1747–1776 (śl.), 1747–1781 (zg.); f. t.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 11 x 32 cm, księga współprawna, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_3; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1767–1790; 1767–1790; f. t.; j. łac.; ss. 62k.

Uwagi: Wymiary 11 x 32 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_4; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1797–1824; 1797–1824; f. a.; j. łac.; ss. 98k+5bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_5; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1811; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 72.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_6; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1812; 1812; f. p.; j. pol.; ss. 52.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_7; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1813; 1813; f. p.; j. pol.; ss. 88.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_8; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1814; 1814; f. p.; j. pol.; ss. 98.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_9; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1815; 1815; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_10; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1816; 1816; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_11; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1817; 1817; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_12; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1818; 1818; f. p.; j. pol.; ss. 96.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_13; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1819; 1819; f. p.; j. pol.; ss. 100.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_14; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1820; 1820; f. p.; j. pol.; ss. 110.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_15; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1821; 1821; f. p.; j. pol.; ss. 156.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_16; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1822; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 124.

Uwagi: Wymiary 24 x 36, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_17; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1823; 1823; f. p.; j. pol.; ss. 156.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_18; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1824; 1824; f. p.; j. pol.; ss. 194.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_19; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1824–1860; 1824–1860; f. a.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_20; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1825; 1825; f. p.; j. pol.; ss. 230.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_21; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1826–1839; 1826–1839; f. p.; j. pol.; ss. 379.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_22; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1839–1853; 1839–1853; f. p.; j. pol.; ss. 384.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_23; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1853–1869; 1853–1869; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 514.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_24; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1870–1884; 1870–1884; f. p.; j. ros.; ss. 230.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_2_25; Księga Aktów Ślubnych Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1884–1889; 1884–1889; f. p.; j. ros.; ss. 244.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

Zgony

12_3_1; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1781–1791; 1781–1791; f. t.; j. łac.; ss. 54k.

Uwagi: Wymiary 20 x 32 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_2; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1797–1805; 1797–1805; f. a.; j. łac.; ss. 86k+2bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_3; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1806–1818; 1806–1818; f. a.; j. łac.; ss. 132k+2bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_4; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1810; 1810; f. p.; j. pol.; ss. 174.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_5; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1811; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 176.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_6; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1812; 1812; f. p.; j. pol.; ss. 56.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_7; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1813; 1813; f. p.; j. pol.; ss. 96.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_8; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1814; 1814; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_9; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1815; 1815; f. p.; j. pol.; ss. 72.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_10; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1816; 1816; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_11; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1817; 1817; f. p.; j. pol.; ss. 32.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_12; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1818; 1818; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_13; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1818–1830; 1818–1830; f. a.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm; oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_14; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1819; 1819; f. p.; j. pol.; ss. 90.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_15; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1820; 1820; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_16; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1821; 1821; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_17; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1822; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 77+bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_18; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1823; 1823; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_19; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1824; 1824; f. p.; j. pol.; ss. 130.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_20; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1825; 1825; f. p.; j. pol.; ss. 120.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_21; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1826–1831; 1826–1831; f. p.; j. pol.; ss. 374.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_22; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1832–1837; 1832–1837; f. p.; j. pol.; ss. 236.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_23; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1837–1843; 1837–1843; f. p.; j. pol.; ss. 296.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_24; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1843–1851; 1843–1851; f. p.; j. pol.; ss. 560.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_25; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1851–1856; 1851–1856; f. p.; j. pol.; ss. 558.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_26; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1857–1868; 1857–1868; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 558.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry, wpisy w j. rosyjskim od kwietnia 1868 r.

12_3_27; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1869–1878; 1869–1878; f. p.; j. ros.; ss. 250.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_28; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1879–1886; 1879–1886; f. p.; j. ros.; ss. 404.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

12_3_29; Księga Aktów Zgonu Parafii WNMP w Kraśniku z roku 1886–1889; 1886–1889; f. p.; j. ros.; ss. 186.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawa współczesna tekturowa, narożniki mosiężne, grzbiet skórzany, stan bardzo dobry.

Księżomierz

W archiwum parafialnym przechowywane są księgi metrykalne od 1848 roku. Względy organizacyjne archiwum uniemożliwiły szczegółowy opis.

Modliborzyce (Słupia)

Chrzty

14_1_1; Urodzenia od 1736 do 1798; 1736–1798; f. t.; j. łac.; ss. 235.

Uwagi: Wymiary 20 x 31 cm, oprawa płócienna, stan dobry.

14_1_2; Urodzenia od r. 1798 do 1806; 1798–1806; f. a.; j. łac.; ss. 224.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, oprawa płócienna, stan dobry.

14_1_3; Urodzenia od r. 1806 do 1826; 1806–1826; f. a.; j. łac.; ss. 234.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, oprawa płócienna. Część kart wypada, stan dobry.

14_1_4; Akta Urodzonych, Małżeństw i Zgonów 1811; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 135.

Uwagi: Wymiary 25 x 36,5 cm, oprawa płócienna, stan dobry.

14_1_5; [Akta Urodzeń 1812 r.]; 1812; f. p.; j. pol.; ss. 128.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm, oprawna w półskórek, narożniki okładki zniszczone, stan zapisów dobry.

14_1_6; Księga Aktów Cywilnych Gminy Modliborzyce Sporządzona na Rok 1814; 1814; f. p.; j. pol.; ss. 104.

Uwagi: Wymiary 21 x 33 cm, oprawna w półskórek. Grzbiet książki oraz prawy dolny narożnik okładki uszkodzone, stan dobry. Księga zawiera akta urodzonych, małżeństw i zgonów.

14_1_7; [Akta Urodzonych, Małżeństw i Zgonów 1815 r.]; 1815; f. p.; j. pol.; ss. 112.

Uwagi: Wymiary 21 x 31 cm, oprawna w półskórek. Okładka zniszczona, stan zapisów dobry.

14_1_8; Urodzonych z Roku 1816; 1816; f. p.; j. pol.; ss. 95.

Uwagi: Wymiary 21 x 32 cm, oprawa płócienna, stan dobry.

14_1_9; [Akta Urodzonych, Małżeństw i Zgonów 1818 r.]; 1818; f. p.; j. pol.; ss. 120.

Uwagi: Wymiary 23 x 36 cm, oprawna w półskórek. Narożniki książki zniszczone, stan dobry.

14_1_10; Książka Aktów Cywilnych Gminy Modliborzyckiej, Aktów Urodzenia, Małżeństwa i Zejścia na Rok 1819 Sporządzona; 1819; f. p.; j. pol.; ss. 136.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, oprawna w półskórek. Prawy dolny narożnik księgi zniszczony, stan dobry.

14_1_11; [Akta Urodzonych, Małżeństw i Zgonów 1820 r.]; 1820; f. p.; j. pol.; ss. 50+56+12.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm. Księga pozbawiona okładki, stan zapisów dobry.

14_1_12; [Akta Urodzonych, Małżeństw i Zgonów 1821 r.]; 1821; f. p.; j. pol.; ss. 58+30+21.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm. Księga pozbawiona okładki, stan zapisów dobry.

14_1_13; Akta Stanu Cywilnego Gminy Modliborzyckiej w Powiecie Kraśnickim, Województwie Lubelskim na 1822 Rok; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 142.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, oprawna w półskórek, grzbiet i narożniki księgi uszkodzone, stan zapisów dobry.

14_1_14; [Akta Urodzonych, Małżeństw i Zgonów 1823 r.]; 1823; f. p.; j. pol.; ss. 130.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, oprawna w półskórek, narożniki księgi uszkodzone, stan dobry.

14_1_15; Akta Małżeństw, Urodzonych i Zmarłych, Cywilne paraf. Modliborzyce za rok 1824; 1824; f. p.; j. pol.; ss. 216.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, oprawa płócienna, stan dobry.

14_1_16; [Akta Urodzonych, Małżeństw i Zgonów 1825 r.]; 1825; f. p.; j. pol.; ss. 70.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, oprawna w półskórek. Grzbiet i narożniki księgi uszkodzone, stan dobry.

14_1_17; Urodzenia od roku 1826 do 1829; 1826–1829; f. p.; j. pol.; ss. 186.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, oprawa płócienna, stan dobry.

14_1_18; [Akta Urodzeń 1830–1834]; 1830–1834; f. p.; j. pol.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, oprawna w półskórek. Narożniki księgi zniszczone, stan zapisów dobry.

14_1_19; Urodzenia od r. 1834 do 1843; 1834–1843; f. p.; j. pol.; ss. 172.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, oprawa płócienna, stan dobry.

14_1_20; Urodzenia od r. 1844 do 1853; 1844–1853; f. p.; j. pol.; ss. 380.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, oprawa płócienna, stan dobry.

14_1_21; Akta Urodzenia od Roku 1853 do 1864; 1853–1864; f. p.; j. pol.; ss. 370.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, oprawa płócienna. Stan dobry.

14_1_22; Urodzenia od 1864 do 1870; 1864–1870; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 474.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, oprawa płócienna, stan dobry.

14_1_23; Księga Akt Urodzenia Parafii Modliborzyckiej w roku 1870 rozpoczęta do 1873 roku; 1870–1873; f. p.; j. ros.; ss. 518.

Uwagi: Wymiary 22 x 33 cm, oprawna w półskórek. Prawy dolny narożnik uszkodzony, stan dobry.

14_1_24; [Kniga o rodivšichsâ ot 1874 g.]; 1874–1881; f. p.; j. ros.; ss. 372.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, oprawa płócienna, stan dobry.

14_1_25; Urodzenia 1882–1887; 1882–1887; f. p.; j. ros.; ss. 220.

Uwagi: Wymiary 22 x 33 cm, oprawa płócienna. Stan dobry.

14_1_26; Akta Urodzonych w 1890 i w 1891 roku w Rzymsko-Katolickiej parafii Modliborzyce 1890–1891; f. p.; j. ros.; ss. 252.

Uwagi: Wymiary 28 x 43 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, stan dobry.

Śluby

14_2_1; Zaślubionych od r. 1826 do 1836; 1826–1836; f. p.; j. pol.; ss. 186.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, oprawa płócienna, stan dobry.

14_2_2; Akta ślubne Parafii Modliborzyce od r. 1837 do r. 1860; 1837–1860; f. p.; j. pol.; ss. 356.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, oprawa płócienna, stan dobry.

14_2_3; Księga Aktów Małżeństw od 1861 do 1876; 1861–1876; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 484.

Uwagi: Wymiary 21 x 32 cm, księga oprawna w półskórek. Narożniki księgi zniszczone, stan dobry.

14_2_4; Akty o brakosočetavšihsâ s 1877–1886; 1877–1886; f. p.; j. ros.; ss. 476.

Uwagi: Wymiary 21 x 34 cm, księga oprawna w półskórek. Narożniki i grzbiet księgi zniszczone, stan dobry.

Olbięcín

W archiwum parafialnym brak ksiąg metrykalnych sprzed 1900 r.

Pniów

Chrzty

16_1_1; [Liber natorum, copulatorum et mortuorum 1786–1854]; 1786–1854; f. a.; j. łac.; ss. 97+86+98.

Uwagi: Wymiary 23 x 36 cm, oprawna w półskórek. Tytuł księgi wyblakły, trudny do odczytania.

16_1_2; [Liber natorum, copulatorum et mortuorum 1786–1840 – Wola, Antoniów, Zalesie]; 1786–1840; f. a.; j. łac.; ss. 48+36+44.

Uwagi: Wymiary 23 x 35 cm, księga oprawna w półskórek. Brzeg księgi częściowo uszkodzony, tytuł wyblakły, trudny do odczytania.

16_1_3; [Liber natorum, copulatorum et mortuorum 1784–1879 – Orzechów]; 1784–1879; f. a.; j. łac.; ss. 48+44+48.

Uwagi: Wymiary 23 x 35 cm, księga oprawna w półskórek. Tytuł wyblakły, trudny do odczytania.

16_1_4; Liber baptisatorum Pro Loco Antoniów, Wola et Zalesie. Anno 1805...; 1805–1826; f. a.; j. łac.; ss. 48k.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, księga oprawna w półskórek. Blok księgi częściowo rozszyty, z tendencją do wypadania pojedynczych kart.

16_1_5; [Księga urodzeń od 1825 r., Pniów, Czekay, Dąbrówka]; 1826–1869; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 196.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, brak okładki, stan zapisów dobry.

16_1_6; [Księga urodzeń od 1869]; 1869–1890; f. p.; j. ros.; ss. 198.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, okładka z tworzywa sztucznego.

Śluby

16_2_1; Liber Copulatorum pro Loco Pniów, Czekay et Dąbrówka [...]; 1857–1887; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 48.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, księga oprawna w półskórek, narożniki księgi uszkodzone.

Zgony

16_3_1; Liber Mortuorum pro Loco Antoniów-Wola Zalesie [...]; 1830–1891; f. p.; j. pol./j. ros.; ss. 200.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, oprawa tekturowa, częściowo płócienna, brzegi księgi częściowo uszkodzone.

16_3_2; Liber 4. Mortuorum pro loco Pniów, Czekay et Dąbrówka inceptus a die 16 Augusti 1850 ad 1882; 1850–1882; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 94.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, księga oprawna w półskórek, narożniki księgi uszkodzone.

Popkowice

Chrzty

17_1_1; Akta Urodzonych 1803–1831 roku; 1803–1831; f. a.; j. łac.; ss. 133k.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, księga oprawna w półskórek. Okładka częściowo zniszczona, widoczne ślady uszkodzeń spowodowanych przez owady. Stan dobry.

17_1_2; [Akta urodzeń od 1810]; 1810–1812; f. p.; j. pol.; ss. 82k+72k.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm, oprawa tekturowa. Stan dobry.

17_1_3; Księga za Rok 1813–1814–1815 Urodzonych, Zaślubionych, Zmarłych. Parafii Popkowice; 1813–1815; f. p.; j. pol.; ss. 86k+68k.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, księga oprawna w półskórek. W okładce drobne ubytki spowodowane przez owady. Stan dobry.

17_1_4; Księga Duplikat z Roku Tysiąc Osiemset Czternastego r. 1814 Urodzonych, Zmarłych i Zaślubionych Parafii Popkowice; 1814; f. p.; j. pol.; ss. 96.

Wymiary 24 x 38 cm, księga oprawna w półskórek. Okładka zniszczona, uszkodzona górna część okładki, widoczne ubytki spowodowane przez owady, stan dobry.

17_1_5; Księga za Rok 1816–1817–1818 Urodzonych, Zmarłych i Zaślubionych dla Parafii Popkowice; 1816–1818; f. p.; j. pol.; ss. 92+80.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, księga oprawna w półskórek. Na okładce widoczne ubytki spowodowane przez owady, stan dobry.

17_1_6; Księga z Roku 1819–1820–1821 Urodzonych, Zmarłych i Zaślubionych Parafii Popkowice; 1819–1821; f. p.; j. pol.; ss. 186.

Uwagi: Wymiary 24 x 39 cm, księga oprawna w półskórek, na okładce ślady zniszczeń spowodowanych przez owady, stan dobry.

17_1_7; Księga z Roku 1822 Urodzonych, Zmarłych i Zaślubionych Parafii Popkowice; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 84.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, oprawna w półskórek. Grzbiet i narożniki częściowo zniszczone. W okładce drobne ubytki spowodowane przez owady, stan dobry.

17_1_8; Księga z Roku 1823–1824 i 1825 Urodzonych, Zmarłych i Zaślubionych Parafii Popkowice; 1823–1825; f. p.; j. pol.; ss. 82+46+48.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, księga oprawna w półskórek. Narożniki częściowo zniszczone, w okładce ubytki spowodowane przez owady. Stan dobry.

17_1_9; Księga Miejscowa Aktów Urodzenia Parafii Popkowice zawierająca lata: 1826, 1827, 1828, 1829, 1830, 1831, 1832, 1833; 1826–1833; f. p.; j. pol.; ss. 187.

Uwagi: Wymiary 24,5 x 37 cm, księga oprawna w półskórek, stan dobry.

17_1_10; Księga miejscowa Aktów Urodzenia Parafii Popkowice zawierająca lata: 1834, 1835, 1836, 1837, 1838, 1839, 1840; 1834–1841; f. p.; j. pol.; ss. 288.

Uwagi: Wymiary 22 x 34 cm, oprawna w półskórek, stan dobry.

17_1_11; Księga Miejscowa Aktów Urodzonych Parafii Popkowice zawierająca lata: 1842, 1843, 1844, 1845, 1846, 1847, 1848, 1849 po dzień 26 Czerwiec włącznie; 1842–1849; f. p.; j. pol.; ss. 274.

Uwagi: Wymiary 21,5 x 37 cm, księga oprawna w półskórek, stan dobry.

17_1_12; Księga Miejscowa Urodzonych Parafii Popkowskiej w dniu 13 Maja 1849 Roku zaprowadzona 1852–1854; 1849–1861; f. p.; j. pol.; ss. 481.

Uwagi: Wymiary 21 x 33 cm, księga oprawna w półskórek, stan dobry.

17_1_13; Księga Urodzonych Parafii Popkowice, Dalszy ciąg od roku 1861, 1862, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868; 1861–1868; f. p.; j. pol.; ss. 352.

Uwagi: Wymiary 21 x 33 cm, księga oprawna w półskórek, narożniki okładki częściowo zniszczone, stan dobry.

17_1_14; Akta urodzeń od 1868–1878; 1868–1878; f. p.; j. ros.; ss. 400.

Uwagi: Wymiary 22 x 34 cm, oprawna w półskórek, stan dobry.

17_1_15; Urodzonych 1879–1886; 1879–1886; f. p.; j. ros.; ss. 360.

Uwagi: Wymiary 21 x 33 cm, oprawna w półskórek. Dolny prawy róg okładki odcięty, grzbiet zniszczony, stan dobry.

Śluby

17_2_1A; N.II. Akta Zaślubionych od dnia 20 Czerwca 1803 Roku poczynających się w Parafii Popkowicach – 1836; 1803–1836; f. a.; j. łac.; ss. 100k.

Uwagi: Wymiary 26 x 36 cm, księga oprawna w półskórek, stan dobry.

17_2_2; Księga miejscowa Aktów Małżeństw Parafii Popkowice zawierająca lata: 1826, 1827, 1828, 1829, 1830, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835, 1836, 1837, 1838, 1839, 1840, 1841 i 1842; 1826–1842; f. p.; j. pol.; ss. 280.

Uwagi: Wymiary 24 x 34 cm, księga oprawna w półskórek, stan dobry.

17_2_3; Księga miejscowa Aktów Zaślubień Parafii [Popkowickiej] zawierająca lata: 1843–1844, 1845, 1846, 1847, 1848, 1849, 1850, 1851, 1852, 1853, 1854, 1855, 1856, 1857 i 1858 po dzień 4 Lipca włącznie; 1843–1858; f. p.; j. pol.; ss. 92+92.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, księga oprawna w półskórek, stan dobry.

Zgony

17_3_1A; [Akta Zmarłych od 1803]; 1803–1831; f. p.; j. pol.; ss. 100k.

Wymiary 25 x 38 cm, oprawna w półskórek, narożniki i grzbiet zniszczone, stan dobry.

17_3_2; Księga Miejscowa Aktów Zejścia Parafii Popkowice zawierająca lata: 1826, 1827, 1828, 1829, 1830, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835 i 1836; 1826–1836; f. p.; j. pol.; ss. 150.

Uwagi: Wymiary 24,5 x 37 cm, oprawna w półskórek, stan dobry.

17_3_3; Księga Miejscowa Aktów Zejścia Parafii Popkowice zawierająca lata: 1837, 1838, 1839, 1840, 1841, 1842, 1843, 1844, 1845, 1846, 1847, 1848, 1849 [...] po dzień 6.II.1851; 1837–1851; f. p.; j. pol.; ss. 190.

Uwagi: Wymiary 24 x 39 cm, księga oprawna w półskórek, okładka częściowo uszkodzona, stan dobry.

17_3_4; Księga Zejścia [...] od Roku 1863 po [...] Parafii Popkowice 1863–1882 włącznie; 1863–1882; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 376.

Uwagi: Wymiary 22 x 33 cm, księga oprawna w półskórek, stan dobry.

Potok Wielki

Chrzty

18_1_1; *Metrices Babtisatorum Ecclesiae Parochialis i[n] magna Potok 1596 ad 1621* N.1 1596–1621; 1596–1610; f. t.; j. łac.; ss. 186.

Uwagi: Wymiary 11 x 32 cm, księga współprawnna, oprawa tekturowa, na grzbiecie skóra, narożniki i częściowo brzeg księgi uszkodzone, na okładce oraz wewnątrz księgi zniszczone częściowo krawędzie, czasami zabrudzenia i zacieki. Na stronach 157–186 *Metrica Copulatorum* z lat 1596–1610.

18_1_2; Księga ochrzc[onych] par. Potok Wielki od 1750–1777 r.; 1750–1777; f. t.; j. łac.; ss. 365.

Uwagi: Wymiary 21 x 31 cm, oprawa skórzana, na grzbiecie papier, narożniki księgi uszkodzone, na okładce oraz wewnątrz księgi niewielkie ślady zniszczeń po owadach. Na każdej karcie pieczęć dziekana zaklikowskiego. Wewnątrz ślady zabrudzeń i niewielkich zacieków. Tytuł na okładce dopisany wspólnie.

18_1_3; *Liber M[...] Baptis[...] Ecclesiae Magnen[...] Poto[...] AD. 1777 [...] N.2;* 1777–1793; f. t.; j. łac.; ss. 169.

Uwagi: Wymiary 19 x 29 cm, oprawa tekturowa, grzbiet skórzany oprawny w papier, okładka oderwana od korpusu księgi, częściowo zniszczony opis. Na każdej karcie pieczęć dziekana zaklikowskiego.

18_1_4; *Liber Metrics Baptsiatorum Ecclesiae Parochialis in magna Potok A.D. 1777–1796* N.4; 1777–1796; f. t.; j. łac.; ss. 168+bns.

Uwagi: Wymiary 19 x 29 cm, księga współprawnna, oprawa tekturowa, grzbiet skórzany, okładka oderwana od korpusu księgi, narożniki księgi uszkodzone, na okładce oraz wewnątrz księgi ślady zniszczeń po owadach, zabrudzenia i drobne zacieki. Na każdej karcie pieczęć dziekana zaklikowskiego, wewnątrz opis „*subsignatus*” N.3 i zapisy ślubów od 1778.

18_1_5; Księga urodzonych Parafii Potok Wielki od roku 1797 do 1812; 1797–1812; f. a.; j. łac.; ss. 213.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, oprawa tekturowa, grzbiet skórzany, na okładce oraz wewnątrz księgi niewielkie ślady zniszczeń po owadach oraz zabrudzenia. Na każdej karcie pieczęć dziekana zaklikowskiego.

18_1_6; Księga Akt Religijno-Cywilny Urodzonych Parafii Potok Wielki od 1813 do 1833 roku; 1813–1833; f. a.; j. łac.; ss. 229 + kolejne karty z błędną numeracją.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, oprawa i grzbiet płócienny, większość stron formularza tabelarycznego nie została wypełniona.

18_1_7; [Księga urodzeń, małżeństw i zgonów od 1810 roku]; 1810–1811; f. p.; j. pol.; ss. 200+172.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm, księga współprawna, brak pierwszej strony okładkowej, oprawa tekturowa, grzbiet mocno zniszczony ze śladami tytułu, ślady zabrudzeń i zacieków; księga urodzin, małżeństw i zgonów; pierwsza część za 1810 rok, druga za 1811 rok.

18_1_8; [Księga urodzeń, małżeństw i zgonów od 1812 roku]; 1812–1813; f. p.; j. pol.; ss. 86+45.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm, księga współprawna, oprawa tekturowa, grzbiet mocno zniszczony ze śladami tytułu, okładka rozerwana. Księga złożona z dwóch części, pierwsza z wpisami z 1812 roku, druga z 1813 roku.

18_1_9; Księga Akt Religijno-Cywilny Urodzonych, Zaślubionych i Zmarłych w Parafii Potok Wielki od roku 1814 do roku 1816 N.3; 1814–1816; f. p.; j. pol.; ss. 66+90+bns.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm, księga współprawna, oprawa tekturowa, grzbiet mocno zniszczony ze słabo widocznym tytułem, okładka rozerwana; księga urodzin, małżeństw i zgonów – pierwsza część za 1814 rok, druga za 1815 rok, trzecia bez numeracji stron za 1816 rok.

18_1_10; Księga Akt Religijno-Cywilny Urodzonych Zaślubionych i Zmarłych w Parafii Potoka Wielkiego od roku 1817 do roku 1896 N.4; 1817–1819; f. p.; j. pol.; ss. 34+bns+90+70+bns.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm, księga współprawna, oprawa tekturowa, grzbiet mocno zniszczony ze słabo czytelnym tytułem, okładka rozerwana bez tylnej części, wewnątrz ślady zabrudzeń i zacieków. Księga urodzin, małżeństw i zgonów – pierwsze 34 strony plus kolejne nienumerowane są za rok 1817, 90 stron za rok 1818, 70 plus część bez numeracji za 1819, na końcu zapisów za 1819 rok akta zapowiedzi za 1819 rok.

18_1_10; [Księga urodzeń, małżeństw i zgonów od 1820 roku]; 1820–1822; f. p.; j. pol.; ss. bns+92+92.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm, księga współprawna, oprawa tekturowa bez zapisanego tytułu księgi, grzbiet częściowo zniszczony ze skróconym tytułem, wewnątrz ślady zabrudzeń i zacieków. Księga urodzin, małżeństw i zgonów – pierwsza część bez numeracji stron za 1820 rok, druga za 1821 rok, trzecia za 1822 rok.

18_1_11; Księga Akt Religijno-Cywilny Urodzonych Zaślubionych i Zmarłych w Parafii Potoka Wielkiego od roku 1817 do roku 1896 N.6; 1823–1825; f. p.; j. pol., ss. 92+92+92.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm, księga współprawna, oprawa tekturowa, grzbiet częściowo zniszczony ze skróconym tytułem, ze śladami penetracji owadów. Księga urodzin, małżeństw i zgonów – pierwsza część za 1823 rok, druga za 1824 rok, trzecia za 1825 rok.

18_1_12; Akta Urodzonych w Parafii Potok Wielki od 1826 do 1832 roku; 1826–1832; f. p.; j. pol.; ss. 186.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, oprawa płócienna, grzbiet płócienny, wewnątrz częściowe zabrudzenia przy krawędziach stron.

18_1_13; Księga Aktów Urzędnika Stanu Cywil. parafii Potok Wielki Urodzonych od 1833 do 1850 r.; 1833–1850; f. p.; j. pol.; ss. 395+kolejne z błędną numeracją.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, oprawa płócienna, grzbiet płócienny, wewnątrz częściowe zabrudzenia przy krawędziach stron, po str. 395, która kończy wpisy metrykalne, następują karty 495–514 oraz 539–540, są to wpisy dziekańskie o sprawdzeniu akt, regest alfabetyczny aktów urodzeń oraz na końcu osobny wpis dziekana urzędowskiego z 1832 roku.

18_1_14; Księga Akt Religijno-Cywilnych Urodzonych w par. Potok Wielki od roku 1851 do 1864go; 1851–1864; f. p.; j. pol.; ss. 468.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, oprawa płócienna, grzbiet płócienny, wewnątrz częściowe zabrudzenia przy krawędziach stron.

18_1_15; Księga Aktów Urzędnika Stanu Cywil. parafii Potok Wielki Urodzonych od 1864 do 1873 r.; 1864–1873; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 662.

Uwagi: Wymiary 22 x 32 cm, oprawa i grzbiet płócienne z lekkimi przedarciami, wewnątrz częściowe zabrudzenia przy krawędziach stron.

18_1_16; Księga Aktów Urzędnika Stanu Cywil. parafii Potok Wielki Urodzonych od 1873 do 1881 r.; 1873–1881; f. p.; j. ros.; ss. 476.

Uwagi: Wymiary 28 x 41 cm, oprawa i grzbiet płócienne z lekkimi przedarciami, wewnątrz częściowe zabrudzenia przy krawędziach stron.

18_1_17; Księga Aktów Urzędnika Stanu Cywil. parafii Potok Wielki Urodzonych od 1881 do 1886 r.; 1881–1886; f. p.; j. ros.; ss. 576.

Uwagi: Wymiary 21 x 34 cm, oprawa i grzbiet płócienne z lekkimi przedarciami, mocno uszkodzone szycie księgi, częściowo luźne karty, wewnątrz częściowe zabrudzenia przy krawędziach stron.

18_1_18; Księga Aktów Urzędnika Stanu Cywil. parafii Potok Wielki Urodzonych od 1886 do 1889 r.; 1886–1889; f. p.; j. ros.; ss. 364.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, oprawa i grzbiet płócienne z przedarciami, lekko uszkodzone szycie księgi, wewnątrz częściowe zabrudzenia przy krawędziach stron.

18_1_19; Księga urodzonych od dn. 18 I 1889 r. do dn. 29 X 1889 r. Rz. Kat. Par. Potok Wielki; 1889; f. p.; j. ros.; ss. 130.

Uwagi: Wymiary 28 x 44 cm, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny, na kilku pierwszych stronach uszkodzenia po naprawach taśmą klejącą, wewnątrz lekkie zabrudzenia przy krawędziach stron.

Śluby

18_2_1; Liber Metrices Copulatorum Ecclesiae Parochialis Magna Potok A.D. 1695 ad 1727 N.5; 1695–1727; f. t.; j. łac.; ss. 225.

Uwagi: Wymiary 16 x 40 cm, księga współprawna, oprawa tekturowa, na grzbiecie płótno, narożniki księgi częściowo uszkodzone, wiele luźnych kart, niekiedy z przedarciami, naddartymi krawędziami i ubytkami. Wewnątrz zacieki, zabrudzenia i przebarwienia atramentu. Po aktach chrztów z grudnia 1621 znajdują się akta ślubów od listopada 1596 r.

18_2_2; Liber Metrices Copulatorum Ecclesiae Parochialis Magna Potok A.D. 1727 ad 1750 N.6; 1727–1750; f. t.; j. łac.; ss. 78.

Uwagi: Wymiary 15 x 38 cm, księga współprawna, oprawa tekturowa miękka, na grzbiecie płótno, narożniki i oprawa księgi częściowo uszkodzone, niekiedy luźne karty ze śladami zacieków od strony grzbietu. Księga rozpoczyna się aktami chrztów z lipca 1727.

18_2_3; Liber Metrices Copulatorum Ecclesiae Parochialis in magna Potok A.D. 1750 ad 1797 N.7; 1750–1797; f. t.; j. łac.; ss. 174.

Uwagi: Wymiary 19 x 31 cm, oprawa i grzbiet skórzane, częściowo oderwane od bloku księgi, wewnątrz krawędzie kart częściowo naderwane, ślady zabrudzeń i niewielkich zacieków, na niemal każdej karcie pieczęć dziekana zaklikowskiego.

18_2_4; Liber Metrices Copulatorum Ecclesiae Parochialis in magna Potok 1750 A.D. 1797 N.8; 1797–1815; f. a.; j. łac.; ss. 195.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny częściowo uszkodzony, wewnątrz niewielkie zabrudzenia, na niemal każdej karcie pieczęć dziekana zaklikowskiego.

18_2_5; Liber Metrices Copulatorum Ecclesiae Parochialis in magna Potok a die 29. Octobris 1812 A.D. ad 1829; 1812–1829; f. a.; j. łac.; ss. 210.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny, wewnątrz niewielkie zabrudzenia.

18_2_6; Księga Akt Mażeństw w Parafii Potok Wielki od 1826 do 1840 roku; 1826–1840; f. p.; j. pol.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, oprawa płócienna, grzbiet płócienny, wewnątrz niewielkie zabrudzenia.

18_2_7; Księga Akt Religijno-Cywilnych Mażeństw w Parafii Potok Wielki od roku 1840 do 1861; 1840–1861; f. p.; j. pol.; ss. 273.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, oprawa płócienna, grzbiet płócienny, wewnątrz niewielkie zabrudzenia i ślady penetracji owadów.

18_2_8; Księga Aktów Urzędnika Stanu Cywil. parafii Potok Wielki Zaślubionych od 1861 do 1876 r.; 1861–1876; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 264.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, oprawa płócienna, grzbiet płócienny, stan dobry, na niektórych kartach pieczęć dziekana zaklikowskiego.

18_2_9; Księga Aktów Urzędnika Stanu Cywil. parafii Potok Wielki Zaślubionych od 1876 do 1886 r.; 1876–1886; f. p.; j. pol./j. ros.; ss. 380.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, oprawa płócienna, grzbiet płócienny, stan dobry, na niektórych kartach pieczęć dziekana janowskiego.

Zgony

18_3_1; [Księga zmarłych od 1736 r.]; 1736–1795; f. t.; j. łac.; ss. 177.

Uwagi: Wymiary 11 x 32 cm, w miejscu tytułu księgi uszkodzenie, tytuł czytelny tylko częściowo, oprawa i grzbiet płócienne, częściowo uszkodzone, wewnątrz księgi mocno zniszczone krawędzie stron, szycie całkowicie uszkodzone, strony luźne, mocno zabrudzone, niekiedy ze śladami zacieków, stan bardzo zły.

18_3_2; Liber [...] Mortuorum Ecclesiae Parochialis magna Potok 175[...] 1777 N. 10; 1750–1777; f. t.; j. łac.; ss. 186.

Uwagi: Wymiary 19 x 31 cm, oprawa i grzbiet skórzane, częściowo oderwane od bloku księgi, wewnątrz krawędzie kart częściowo naderwane, ślady zabrudzeń i zacieków, szycie uszkodzone, niekiedy luźne strony, na niemal każdej karcie pieczęć dziekana zaklikowskiego, stan księgi zły.

18_3_3; Liber Mortuorum Ecclesiae Parochialis in magna Potok 1797 A.D. ad 1811; 1797–1811; f. a.; j. łac.; ss. 206.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, oprawa tekturowa z uszkodzeniami na krawędziach, grzbiet płócienny, nieco uszkodzone szycie bloku księgi, wewnątrz niewielkie zabrudzenia, na niemal każdej karcie pieczęć dziekana zaklikowskiego.

18_3_4; Liber Metrices Mortuorum Ecclesiae Parochialis in magna Potok ab Anno Domini 1813 ad 1828; 1813–1828; f. a.; j. łac.; ss. 369 + kolejne z błędną numeracją.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny, wewnątrz niewielkie zabrudzenia, stan dobry; po s. 369 kolejna ponumerowana to 400, dalej również błędy w numeracji.

18_3_5; Księga Zeyścia w Parafii Potoka Wielkiego w Roku 1826 do roku 1835; 1826–1835; f. p.; j. pol.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, oprawa skórzana, grzbiet skórzany obity płótnem, z uszkodzeniami, lekko zniszczone szycie bloku księgi, niektóre strony luźne, wewnątrz niewielkie zabrudzenia, stan dobry.

18_3_6; Księga Akt Religijno-Cywilnych Zeyścia w Parafii Potok Wielki od roku 1835 do 1854 r.; 1835–1854; f. p.; j. pol.; ss. 482.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, oprawa i grzbiet obite płótnem, wewnątrz niewielkie zabrudzenia, stan dobry.

18_3_7; Księga Aktów Urzędnika Stanu Cywilnego parafii Potok Wielki Zmarłych od 1855 do 1873 r.; 1855–1873; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 468.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, oprawa i grzbiet obite płótnem, wewnątrz niewielkie zabrudzenia i ślady penetracji owadów, stan dobry.

18_3_8; Księga Akt Religijno-Cywilnych Zeyścia w Parafii Potok Wielki od roku 1873 do 1886 r.; 1873–1886; f. p.; j. ros.; ss. 472.

Uwagi: Wymiary 28 x 42 cm, oprawa i grzbiet obite płótnem, wewnątrz niewielkie zabrudzenia, stan dobry.

Prawno

Chrzty

28_1_1; [Kniga o rodivšichsâ ot 1880 g.]; 1880–1884; f. p., j. ros.; ss. 194.

Uwagi: Wymiary 21 x 32 cm, okładka skórzana, współczesna, grzbiet i rogi płócienne. Stan księgi zły, marginesy na większości kart oberwane, niemożliwe odczytanie treści.

28_1_2; [Kniga o rodivšichsâ ot 1884 g.]; 1884–1889; f. p., j. ros.; ss. 182.

Uwagi: Wymiary 27 x 40,5 cm, okładka skórzana, współczesna, grzbiet i rogi płócienne. Stan dobry, kilka kart luzem.

28_1_3; [Kniga o rodivšichsâ ot 1896 g.]; 1896–1908; f. p., j. ros.; ss. 150.

Uwagi: Wymiary 28 x 43 cm, okładka skórzana, współczesna, grzbiet i rogi płócienne. Stan dobry, kilka kart luzem.

Zgony

28_3_1; [Kniga smerti s 1878 goda]; 1878–1896; f. p., j. ros.; ss. 378.

Uwagi: Wymiary 23 x 35 cm, okładka skórzana, współczesna, grzbiet i rogi płócienne. Stan dobry, kilka kart luzem.

28_3_2; [Kniga smerti s 1897 goda]; 1897–1924; f. p., j. ros.; ss. 140.

Uwagi: Wymiary 30 x 43,5 cm, okładka skórzana, współczesna, grzbiet i rogi płócienne. Stan dobry.

Radomyśl

Chrzty

19_1_1; Pagus Żabno. Liber Natorum Copulatorum et Mortuorum Tomus I 1780–91; 1780–1791 (ch.), 1780–1791 (śl.), 1780–1791 (zg.); f. a.; j. łac.; ss. 50.

Uwagi: Wymiary 21 x 34 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, częściowo uszkodzony; formularz rysowany, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1830 r.

19_1_2; Liber natorum Radomysl Opido 1786–1829; 1786–1829; f. a.; j. łac.; ss. 126+2bns.

Uwagi: Wymiary 23 x 36 cm, okładka tekturowa z uszkodzeniami rogów i śladami penetracji owadów, grzbiet skórzany, częściowo uszkodzony, ostatnie strony z poszarpanymi krawędziami, szycie bloku księgi uszkodzone, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1830 r.

19_1_3; Pagus Żabno. Liber Natorum 1786–1834 Tomus II; 1786–1834; f. a.; j. łac.; ss. 126.

Uwagi: Wymiary 23 x 36 cm, okładka tekturowa z otarciami, uszkodzeniami rogów i śladami penetracji owadów, grzbiet skórzany, częściowo uszkodzony, niektóre strony z poszarpanymi krawędziami, widocznym zaciekiem i zabrudzeniami, szycie bloku księgi uszkodzone. Formularz rysowany, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1830 r.

19_1_4; E. pag [...] Nowiny, Natorum, Copulatorum ... 1802–46; 1802–1823 (ch.); 1802–1846 (śl.); 1802–1837 (zg.); f. a.; j. łac.; ss. 74.

Uwagi: Wymiary 23 x 36 cm, okładka tekturowa z uszkodzeniami rogów i otarciami, grzbiet skórzany, częściowo uszkodzony, kilka stron z poszarpanymi krawędziami i zabrudzeniami, szycie bloku księgi lekko uszkodzone, księga współprawna, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1830 r.

19_1_5; Liber Natorum Villae Nowiny ab Anno 1823–39 conscriptus; 1823–1839; f. a.; j. łac.; ss. 27.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm, księga w formie zeszytowej, okładka miękka tekturowa przedarta na krawędzi grzbietowej i oddzielona od bloku księgi, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1830 r.

19_1_6; Liber Natorum ex oppido Radomysl 1830–43; 1830–1843; f. a.; j. łac.; ss. 94.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka tekturowa z zabrudzeniami i otarciami, grzbiet skórzany, stan księgi dobry.

19_1_7; Liber Natorum 1834–1846 T.I. Pagus Żabno; 1834–1846; f. a.; j. łac.; ss. 95.

Uwagi: Wymiary 24 x 39 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, stan księgi dobry, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1840 r.

19_1_8; Liber Natorum T. III pogo Nowiny 1840–1899; 1840–1889; f. a.; j. łac.; ss. 64.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka tekturowa z lekkim uszkodzeniem rogów i krawędzi oraz z otarciami, grzbiet lniany, wewnątrz ślady zacieku, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1840 r.

19_1_9; Liber Natorum et Mortuorum pro oppido Radomyśl; 1843–1864 (ch.), 1874–1886 (zg.); f. a.; j. łac.; ss. 188+1bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka tekturowa z lekkim uszkodzeniem rogów i krawędzi oraz z otarciami, grzbiet skórzano-lniany, zabrudzenia rogów stron. Księga współprawnna, zgony od strony 141, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1840 r.

19_1_10; Liber Natorum pro extraneis in parochia Radomyśl; 1844–1872; f. a.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 23 x 37, księga w formie zeszytowej, okładka miękka tekturowa z zabrudzeniem atramentowym na stronie tytułowej i śladem zgięcia.

19_1_11; Liber natorum 1846–1879 pro pago Żabno Tom IV; 1846–1879; f. a.; j. łac.; ss. 192+1bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 38, okładka tekturowa z lekkim uszkodzeniem krawędzi, grzbiet skóropodobny, zabrudzenia, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1846 r.

19_1_12; Liber Natorum pro oppido Radomyśl n/S ab anno 1864–1882 T.III; 1864–1881; f. a.; j. łac.; ss. 192.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka tekturowa z uszkodzeniem krawędzi, otarciami, grzbiet skórzany, zabrudzenia rogów stron, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1870 r.

19_1_13; T. II Pro Extraneis Liber Natorum ab anno 1872 incipiens Parochia: Radomyśl n/S; 1872–1976; f. a. i f. XX-wieczny; j. łac.; ss. 66+bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny z lekkimi uszkodzeniami, szycie uszkodzone, niektóre karty luźne, od 1962 r. wpisy długopisem. Formularz XX-wieczny; j. łaciński od r. 1915 (od s. 49), paginacja częściowa.

19_1_14; Księga Chrztałów Żabno T. V od 1880 r do 31 XII 1955; 1880–1955; f. a. i f. XX-wieczny; j. łac.; ss. 384.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, okładka tekturowa i grzbiet płócienny, w obwolucie w papierze tekturowym, widoczne częściowe ubytki i współczesne naprawy, niektóre strony luźne lub z poszarpanymi krawędziami. Formularz XX-wieczny łaciński od grudnia 1936 roku (od s. 321) do grudnia 1945 roku, potem od stycznia 1946 roku ponownie formularz XIX-wieczny typu austriackiego, na końcu wpis dziekański z 1880 roku.

19_1_15; Księga Chrztałów Radomyśl n/S T. IV od 1882; 1882–1904; f. a.; j. łac.; ss. 376.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, okładka tekturowa i grzbiet płócienny, w obwolucie w papierze tekturowym, widoczne częściowe ubytki i współczesne naprawy, niektóre strony luźne lub z poszarpanymi krawędziami, na końcu wszyty wpis dziekański z pieczęcią atramentową z 1894 r.

19_1_16; Księga Chrztów Nowiny T. IV od 1890 r.; 1890–1904; f. a.; j. łac.; ss. 400.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, okładka tekturowa i grzbiet płócienny, w obwolucie w papierze tekturowym częściowe przedarcia, widoczne ubytki i współczesne naprawy, niektóre strony luźne lub z poszarpanymi krawędziami, na końcu wszyty wpis dziekański z pieczęcią atramentową z 1894 r.

Śluby

19_2_1; Pagus Żabno, Liber Copulatorum 1786–1851, Tomus II; 1786–1850; f. a.; j. łac.; ss. 102.

Uwagi: Wymiary 23 x 36 cm, okładka tekturowa z uszkodzeniami rogów i otarciami, grzbiet skórzany, ślady penetracji owadów, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1830 r.

19_2_2; Liber Copulatorum in Radomysl ab Anno 1787–1847; 1787–1847; f. a.; j. łac.; ss. 100.

Uwagi: Wymiary 23 x 35 cm, okładka tekturowa z uszkodzeniami rogów i otarciami, grzbiet skórzany, ślady penetracji owadów, szycie bloku księgi uszkodzone, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1830 r.

19_2_3; Liber Copulatorum pro opido Radomyśl e Parochia Radomyśliensi; 1848–1890; f. a.; j. łac.; ss. 194.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka tekturowa z uszkodzeniami rogów i otarciami, grzbiet skórzany z przedarciami, strony z zabrudzeniami, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1846 r.

19_2_4; Liber Copulatorum pro pago Nowiny e Parochia Radomyślensi; 1848–1921; f. a.; j. łac.; ss. 96+1bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka tekturowa z ubytkami obwoluty, grzbiet skórzany, lekkie zabrudzenia rogów stron, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1846 r.

19_2_5; Liber Copulatorum T. III 1851–1908 Żabno; 1851–1908; f. a.; j. łac.; ss. 144+1bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany częściowo przedarty, lekkie zabrudzenia rogów stron, na końcu wpis dziekański z 1846 r.

19_2_6; Księga Ślubów Radomyśl od 1890 r. Nowiny od 1892 r. T. II; 1890–1904; f. a.; j. łac.; ss. 500.

Uwagi: Wymiary 26 x 39 cm, okładka tekturowa i grzbiet płócienny, w obwolucie z papieru tekturowego, wewnątrz kilkanaście formularzy dyplomów dla nowożeńców

w j. polskim do wypełnienia z ok. poł. XX w. oraz wypełnionych kart zgonów wystawionych przez lekarza z l. 80. XX w. Na końcu wszyty wpis dziekański z pieczęcią atramentową z 1890 r.

Zgony

19_3_1; Pagus Żabno, Liber Mortuorum 1786–1844, Tomus II; 1786–1843; f. a.; j. łac.; ss. 100+1bns.

Uwagi: Wymiary 23 x 36 cm, okładka tekturowa z otarciami, uszkodzeniami rogów i śladami penetracji owadów, grzbiet skórzany, widoczny niewielki zaciek, szycie bloku książki uszkodzone, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1830 r.

19_3_2; Lib[er] Mortuorum in Radomyśl 1786–1840; 1786–1840; f. a.; j. łac.; ss. 103.

Uwagi: Wymiary 23 x 36 cm, okładka tekturowa z otarciami, uszkodzeniami rogów i śladami penetracji owadów, grzbiet skórzany, lekko uszkodzony, szycie bloku książki uszkodzone, formularz rysowany, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1830 r.

19_3_3; Liber Mortuorum pro pago Nowiny 1837–1907; f. a.; j. łac.; ss. 48k+1bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka tekturowa z uszkodzeniami rogów i otarciami, grzbiet skórzany z przedarciami, strony z zabrudzeniami, blok książki lekko rozszyty, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1838 r.

19_3_4; Liber Mortuorum ex oppido Radomyśl 1841–75; 1841–1874; f. a.; j. łac.; ss. 48k+1bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, okładka tekturowa z otarciami, grzbiet skórzany z przedarciami, stan dobry, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1840 r.

19_3_5; Pagus Żabno Liber Mortuorum 1844–1878 Tomus III; 1844–1878; f. a.; j. łac.; ss. 48k+1bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 37, okładka tekturowa z otarciami, grzbiet skórzany z przedarciami, stan dobry, na końcu wpis dziekański z pieczęcią lakową z 1840 r.

19_3_6; Księga Zgonów Żabno t. IV od 1878 r; 1878–1904; f. a.; j. łac.; ss. 144.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, okładka tekturowa i grzbiet płócienny, w obwolucie w papierze tekturowym, na końcu wpis dziekański z pieczęcią atramentową z 1878 r.

19_3_7; Księga Zgonów Radomyśl T. IV od 1887 r; 1887–1904; f. a.; j. łac.; ss. 492.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, okładka tekturowa i grzbiet płócienny, w obwolucie z papieru tekturowego, na końcu wpis dziekański z pieczęcią atramentową z 1887 r.

Rybitwy

W archiwum parafialnym nie zachowała się rejestracja metrykalna sprzed 1900 roku.

Rzeczyca Księża

W archiwum parafialnym nie zachowała się rejestracja metrykalna sprzed 1900 roku.

Rzeczyca Ziemiańska

Chrzty

22_1_1; Liber Natorum Ecclesiae Parochialis Rzeczycensis Anno 1797; 1797–1824; f. a.; j. łac.; ss. 205.

Uwagi: Wymiary 25 x 37 cm, oprawa tekturowa mocno zniszczona. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry.

22_1_2; Akta Urodzenia, Zapowiedzi, Małżeństwa, Zejścia Parafii Rzeczyckiej w Powiecie Kraśnickim, departamentu Lubelskiego 1810; 1810; f. p.; j. pol.; ss. 40.

Uwagi: Wymiary 20 x 33 cm, oprawa papierowa, oderwany prawy górny róg okładki. Stan dobry.

22_1_3; Akta Urodzenia, Małżeństwa, Zejścia Gminy Rzeczyckiej, Powiatu Kraśnickiego w Departamencie Lubelskim 1810; 1810; f. p.; j. pol.; ss. 25.

Uwagi: Wymiary 25,5 x 39 cm, oprawa papierowa. Stan dobry.

22_1_4; Akta Urodzenia, Małżeństwa, Zejścia w Parafii Rzeczyckiej, Powiecie kraśnickim, Departamencie Lubelskim 1812; 1812; f. p.; j. pol.; ss. 64+10bns.

Uwagi: Wymiary 25 x 38,5 cm, oprawa tekturowa, uszkodzony grzbiet księgi. Stan dobry.

22_1_5; Akta Urodzenia, Małżeństwa, Zejścia w parafii Rzeczyckiej, Departamencie Lubelskim, Powiecie Kraśnickim 1813; 1813; f. p.; j. pol.; ss. 70.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, oprawa tekturowa, uszkodzony prawy dolny róg okładki. Stan dobry.

22_1_6; Akta Urodzenia, Małżeństwa, Zejścia Gminy Rzeczyckiej, Powiatu Kraśnickiego w Departamencie Lubelskim 1814; 1814; f. p.; j. pol.; ss. 65.

Uwagi: Wymiary 25,5 x 40 cm, oprawa papierowa. Stan dobry.

22_1_7; Akta Urodzenia, Małżeństwa, Zejścia Gminy Rzeczyckiej, Powiatu Kraśnickiego w Departamencie Lubelskim 1815 Roku; 1815; f. p.; j. pol.; ss. 39.

Uwagi: Wymiary 25,5 x 40 cm, oprawa papierowa. Stan dobry.

22_1_8; Akta Urodzenia, Małżeństwa, Zejścia w Powiecie Kraśnickim, Departamencie Lubelskim 1816; 1816; f. p.; j. pol.; ss. 24.

Uwagi: Wymiary 25,5 x 40 cm, oprawa tekturowa. Stan dobry.

22_1_9; Akta Urodzenia, Zapowiedzi, Małżeństwa, Zejścia w Parafii Rzeczyckiej, Powiecie Kraśnickim. Gminna. 1817; 1817; f. p.; j. pol.; ss. 23.

Uwagi: Wymiary 25,5 x 40 cm, oprawa papierowa. Stan dobry.

22_1_10; Akta Urodzenia, Małżeństwa, Zejścia Gminy Rzeczyckiej w Powiecie Kraśnickim, Departamencie Lubelskim 1819. Gminna; 1819; f. p.; j. pol.; ss. 29.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, oprawa papierowa. Stan dobry.

22_1_11; Akta Urodzenia, Małżeństwa, Zejścia Gminy Rzeczyckiej w powiecie Kraśnickim, województwie Lubelskim 1820 Rok; 1820; f. p.; j. pol.; ss. 27.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, oprawa tekturowa. Stan dobry.

22_1_12; Akta Urodzenia, Małżeństwa, Zejścia Gminy Rzeczyca Ziemiańskiej w Powiecie Kraśnickim, w Województwie Lubelskim 1821 Roku. Gminna; 1821; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 37 cm, oprawa tekturowa, grzbiet książki zniszczony. Stan dobry.

22_1_13; Akta Urodzenia, Małżeństwa, Zejścia Gminy Rzeczyca Ziemiańskiej w Powiecie Kraśnickim, w Województwie Lubelskim w Roku 1822; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 77+bns.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, oprawa tekturowa, grzbiet zniszczony. Na każdej karcie pieczęć sądu pokoju powiatu kraśnickiego. Stan dobry.

22_1_14; Akta Urodzenia, Małżeństwa, Zejścia Gminy Rzeczyca Ziemiańskiej na Rok 1823; 1823; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 25,5 x 38 cm, oprawa tekturowa, grzbiet zniszczony. Na każdej karcie pieczęć sądu pokoju powiatu kraśnickiego. Stan dobry.

22_1_15; Akta Stanu Cywilnego Urodzeń, Małżeństw i Zejścia Gminy Rzeczyca Ziemiańska w Roku 1824; 1824; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, oprawa tekturowa, grzbiet zniszczony. Na każdej karcie pieczęć sądu pokoju powiatu kraśnickiego. Stan dobry.

22_1_16; Księga Stanu Cywilnego Gminy Rzeczyca Ziemiańskiej 1825; 1825; f. p.; j. pol.; ss. 94.

Uwagi: Wymiary 21 x 36 cm, oprawna w półskórek, rogi okładki uszkodzone. Na każdej karcie pieczęć sądu pokoju powiatu kraśnickiego. Stan dobry.

22_1_17; Księga Urodzonych Parafii Rzeczyca Ziemiańska od 1go Stycznia 1826 r. do 1833; 1826–1833; f. p.; j. pol.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, oprawa skórzana. Na każdej karcie pieczęć sądu pokoju powiatu kraśnickiego. Stan dobry.

22_1_18; Księga Urodzonych Parafii Rzeczyca Ziemiańskiej od 1-go Stycznia 1833 roku do 1899; 1833–1899; f. p.; j. pol.; ss. 278.

Uwagi: Wymiary 25 x 41 cm, oprawa skórzana, rogi i grzbiet lekko uszkodzone. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry.

22_1_19; Księga miejscowa Aktów Urodzeń Parafii Rzeczyca Ziemiańskiej od dnia 1-go Stycznia 1850 do 1863; 1850–1863; f. p.; j. pol.; ss. 276.

Uwagi: Wymiary 25 x 41 cm, oprawa tekturowa, zniszczona. Na każdej karcie pieczęć dziekana lubelskiego. Stan dobry.

22_1_20; Księga Aktów Urodzonych w parafii Rzeczyca Ziemiańskiej od dnia 1-go Stycznia 1864 r. do 1870; 1864–1870; f. p.; j. pol.; ss. 274.

Uwagi: Wymiary 27 x 42cm, oprawna w półskórek. Stan dobry.

22_1_21; Księga Aktów Urodzonych Parafii Rzeczyca Ziemiańskiej od dnia 1-go Stycznia 1871 roku po dzień 13/25 Lipca 1875 Roku; 1871–1875; f. p.; j. pol.; ss. 278.

Uwagi: Wymiary 27 x 41 cm, oprawna w półskórek. Stan dobry.

22_1_22; Akta Urodzonych Par. Rzeczyca-Ziemiańska r. 1875–1882; 1875–1882; f. p.; j. ros.; ss. 284.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, oprawa tekturowa, grzbiet i narożniki obciągnięte płótnem. Na każdej karcie pieczęć dziekana janowskiego. Stan dobry.

22_1_23; Akta Urodzonych Par. Rzeczyca-Ziemiańska r. 1882–1887; 1882–1887; f. p.; j. ros.; ss. 182.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, oprawa tekturowa, grzbiet i narożniki obciągnięte płótnem. Na każdej karcie pieczęć dziekana janowskiego. Stan dobry.

22_1_24; Akta Urodzonych Par. Rzeczyca-Ziemiańska r. 1887–1893; 1887–1893; f. p.; j. ros.; ss. 174.

Uwagi: Wymiary 22 x 34,5 cm, oprawa tekturowa, grzbiet i narożniki obciągnięte płótnem. Na każdej karcie pieczęć dziekana janowskiego. Stan dobry.

Świeciechów

Chrzty

23_1_1; Akta urodzonych. Rok 1811, Tom I; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 44.

Uwagi: Wymiary 38 x 24 cm, księga oprawna w tekturę, grzbiet skórzany. Brak tylnej okładki. Stan dobry.

23_1_2; Akta Urodzonych. Rok 1811. Tom II; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 42.

Uwagi: Wymiary 34 x 24 cm, księga oprawna w tekturę, grzbiet skórzany. Stan dobry.

23_1_3; Akta Urodzenia, Małżeństw i Śmierci z Roku 1812; 1812; f. p.; j. pol.; ss. 78.

Uwagi: Wymiary 37,5 x 24 cm, księga oprawna w tekturę, grzbiet skórzany. Stan dobry.

23_1_4; Akta Urodzin Parafii Św[ieciechowskiej], Powiatu Kra[śnick]iego, Departamentu Lub[elskiego] 1813; 1813; f. p.; j. pol.; ss. 28.

Uwagi: Wymiary 38 x 24 cm, księga oprawna w tekturę, tytuł częściowo nieczytelny. Stan dobry.

23_1_5; Akta Urodzin Parafii Świeciechow[skiej], Powiatu kraśnickiego, Departamentu Lubel[skiego] 1814; 1814; f. p.; j. pol.; ss. 34.

Uwagi: Wymiary 37 x 23,5 cm, księga oprawna w tekturę. Stan dobry.

23_1_6; Akta Urodzeń Parafii Świeciechowskiej, Powiatu Kraśnickiego, Departamentu Lubelskiego 1815; 1815; f. p.; j. pol.; ss. 40.

Uwagi: Wymiary 37 x 24 cm, księga oprawna w tekturę, blok księgi odpada od okładki. Stan dobry.

23_1_7; Księga Urodzonych, Akt cywilnych Parafii Świeciechowskiej 1816; 1816; f. p.; j. pol.; ss. 49.

Uwagi: Wymiary 37 x 24 cm, księga oprawna w tekturę, blok księgi odpada od okładki. Stan dobry.

23_1_8; [Księga urodzeń od 1817 r.]; 1817; f. p.; j. pol.; s. 23.

Uwagi: Wymiary 38 x 23 cm, brak okładki, widoczne plamy po zawilgoceniu. Stan zły.

23_1_9; Księga Akt Cywilnych Urodzonych w Rok 1818 dla Parafii Świeciechowskiej; 1818; f. p.; j. pol.; ss. 40.

Uwagi: Wymiary 36 x 22 cm, księga oprawna w tekturę, grzbiet księgi odchodzi od bloku księgi. Stan dobry.

23_1_10; Księga Aktów Urodzonych parafii Świeciechowskiej od Roku 1819 spisana; 1819; f. p.; j. pol.; ss. 32.

Uwagi: Wymiary 35,5 x 23 cm, księga oprawna w tekturę. Stan dobry.

23_1_11; Książka Aktów Cywilnych Urodzonych Gminy Świeciechowskiej z Roku 1820. Gminna; 1820; f. p.; j. pol.; ss. 10.

Uwagi: Wymiary 36 x 22 cm, oprawna w tekturę. Stan dobry.

23_1_12; Książka Dodatkowych Urodzonych na Rok 1820 Do Parafii Świeciechowskiej Z Powiatu Kraśnickiego, Gminy Kraśnickiej [...]; 1820; f. p.; j. pol.; ss. 18.

Uwagi: Wymiary 37 x 24 cm, księga oprawna w tekturę. Stan dobry.

23_1_13; Księga Akt Religijno-Cywilnych Urodzenia parafii Świeciechowskiej na Rok 1821; 1821; f. p.; j. pol.; ss. 110.

Uwagi: Wymiary 36 x 22 cm, księga oprawna w tekturę. Stan dobry.

23_1_14; Księga Akt Religijno-Cywilnych Parafii Świeciechów Urodzonych w Roku 1822; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 40.

Uwagi: Wymiary 40 x 26, oprawna w tekturę. Stan dobry.

23_1_15; Księga Akt Urodzeń Stanu Cywilnego Parafii Świeciechowskiej na Rok 1823; 1823; f. p.; j. pol.; ss. 106.

Uwagi: Wymiary 36 x 22 cm, księga oprawna w tekturę. Stan dobry.

23_1_16; [Księga urodzeń od 1825 r.]; 1825; f. p.; j. pol.; ss. 102.

Uwagi: Wymiary 34 x 22 cm, księga oprawna w tekturę, okładka bez tytułu, brak grzbietu. Stan dobry.

23_1_17; Księga urodzenia Od Roku 1826 Do 1830 Parafii Świeciechowskiej [...]; 1826–1830; f. p.; j. pol.; ss. 264.

Uwagi: Wymiary 34 x 24 cm, księga oprawna w półskórek, narożniki uszkodzone. Na każdej karcie pieczęć powiatu kraśnickiego. Stan dobry.

23_1_18; Akta urodzonych od Roku 1830 do 1837; 1830–1837; f. p.; j. pol.; ss. 288.

Uwagi: Wymiary 40 x 25 cm, księga oprawna w półskórek, narożniki księgi uszkodzone. Na każdej karcie pieczęć powiatu kraśnickiego. Stan dobry.

23_1_19; Księga Urodzonych miejscowa Parafii Świeciechów od Roku 1846-go; 1846–1856; f. p.; j. pol.; ss. 344.

Uwagi: Wymiary 39 x 27 cm, księga oprawna w półskórek. Na każdej karcie pieczęć dziekana urzędowskiego. Stan dobry.

23_1_20; Parafia Świeciechowska. Księga Miejskowa Aktów Urodzeń rozpoczynająca się od dnia [...] 1856 do 1861 Roku; 1856–1862; f. p.; j. pol.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 41 x 27 cm, księga oprawna w półskórek, rogi karty uszkodzone. Na każdej karcie pieczęć dziekana urzędowskiego. Stan dobry.

23_1_21; Parafia Świeciechowska. Księga Miejskowa Aktów Urodzeń rozpoczynająca się od dnia 14 Maja 1862 do 1866; 1862–1866; f. p.; j. pol.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 41 x 27 cm, księga oprawna w półskórek, rogi okładki zniszczone. Na każdej karcie pieczęć dziekana urzędowskiego. Stan dobry.

23_1_22; Księga Aktów Urodzonych parafii Rz. Kat. Świeciechów od roku 1866 do 1872 od dnia 6 lipca do 28 kwietnia; 1866–1872; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 274.

Uwagi: Wymiary 43 x 28 cm, oprawa płócienna. Pojedyncze karty z tendencją do wypadania. Na każdej karcie pieczęć dziekana urzędowskiego. Stan dobry.

23_1_23; Unikat Urodzonych w parafii Świeciechów od 1872 do 1879 roku; 1872–1879; f. p.; j. ros.; ss. 476.

Uwagi: Wymiary 41 x 28 cm, oprawa płócienna, częściowo uszkodzona. Na każdej karcie pieczęć dziekana urzędowskiego. Stan dobry.

23_1_24; Unikat Urodzenia od roku 1879 do 1899 [...]; 1879–1899; f. p.; j. ros.; ss. 478.

Uwagi: Wymiary 43 x 28 cm, oprawa płócienna, częściowo uszkodzona. Na każdej karcie pieczęć dziekana urzędowskiego. Stan dobry.

Śluby

23_2_1; [Księga małżeństw od 1811 r.]; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 44.

Uwagi: Wymiary 38 x 24 cm, brak okładek. Stan zły.

23_2_2; Akta stanu cywilnego. Księga Małżeństw Gminy i Parafii Świeciechowskiej [...]; 1815; f. p.; j. pol.; ss. 6.

Uwagi: Wymiary 36 x 24 cm, oprawa tekturowa. Stan dobry.

23_2_3; Księga Zapowiedzi i Małżeństw Parafii Świeciechowskiej Roku 1816; 1816; f. p.; j. pol.; ss. 25.

Uwagi: Wymiary 38 x 24 cm. Oprawa tekturowa. Na każdej karcie pieczęć sądu pokoju powiatu kraśnickiego. Grzbiet książki uszkodzony. Stan dobry.

23_2_4; Księga Akt Cywilnych Zapowiedzi i Ślubów dla Parafii Świeciechowskiej na Rok 1818; 1818; f. p.; j. pol.; ss. 10.

Uwagi: Wymiary 37 x 24 cm. Oprawa tekturowa. Na każdej karcie pieczęć sądu pokoju powiatu kraśnickiego. Grzbiet uszkodzony. Stan dobry.

23_2_5; [Księga małżeństw od 1820 r.]; 1820; f. p.; j. pol.; ss. 24.

Uwagi: Wymiary 34 x 20 cm. Brak okładek. Na każdej karcie pieczęć sądu pokoju powiatu kraśnickiego. Stan dobry.

23_2_6. Akta Zaślubionych Rok 1822; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 10.

Uwagi: Wymiary 35,5 x 22 cm. Oprawa tekturowa. Na każdej karcie pieczęć sądu pokoju powiatu kraśnickiego. Stan dobry.

23_2_7; [Księga małżeństw od 1824 r.]; 1824; f. p.; j. pol.; ss. 22.

Uwagi: Wymiary 34 x 21 cm. Brak okładek. Na każdej karcie pieczęć sądu pokoju powiatu kraśnickiego. Stan zapisów dobry.

23_2_8; [Księga małżeństw od 1825 r.]; 1825; f. p.; j. pol.; ss. 28.

Uwagi: Wymiary 36 x 21 cm. Okładka tekturowa, zniszczony prawy dolny róg. Na każdej karcie pieczęć sądu pokoju powiatu kraśnickiego. Stan dobry.

23_2_9; Księga Akt Małżeństw od Roku 1835 do Roku 1849; 1835–1849; f. p.; j. pol.; ss. 258.

Uwagi: Wymiary 36 x 22 cm. Księga oprawna w półskórek. Stan dobry.

23_2_10; Księga Miejscowa Małżeństw Akt Parafii Świeciechów Zaczynająca się od Roku 1850 do Roku 1863; 1850–1863; f. p.; j. pol.; ss. 284.

Uwagi: Wymiary 37 x 24 cm. Księga oprawna w półskórek. Stan dobry.

23_2_11; [Księga małżeństw od 1864 r.]; 1864–1876; f. p.; j. pol.; ss. 478.

Uwagi: Wymiary 40 x 27 cm. Brak okładek. Niektóre karty uszkodzone.

Zgony

23_3_1; [Księga zgonów od 1810 r.]; 1810; f. p.; j. pol.; ss. 4.

Uwagi: Wymiary 38 x 23 cm, brak okładki.

23_3_2; Akta Zmarłych z roku 1811. Tom I; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 40.

Uwagi: Wymiary 38 x 25 cm. Okładka tekturowa, grzbiet płócienny. Grzbiet i krawędzie okładki uszkodzone.

23_3_3; Akta Zejścia Parafii Świeciechowskiej, Powiatu Kraśnickiego, Departamentu Lubelskiego 1815; 1815; f. p.; j. pol.; ss. 15.

Uwagi: Wymiary 36 x 24 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny. Na każdej karcie pieczęć powiatu kraśnickiego Królestwa Polskiego. Stan dobry.

23_3_4; Księga Zejścia Akt Cywilnych Parafii Świeciechowskiej Roku 1816; 1816; f. p.; j. pol.; ss. 14.

Uwagi: Wymiary 37 x 24 cm. Oprawa tekturowa, grzbiet płócienny. Stan dobry.

23_3_5; Książka Zmarłych Gminy i Parafii Świeciechów na Rok 1826; 1826; f. p.; j. pol.; ss. 24.

Uwagi: Wymiary 40 x 25 cm, księga oprawna w półskórek, narożniki księgi uszkodzone. Stan dobry.

23_3_6; Akta Zmarłych od Roku 1826 do Roku 1833; 1826–1833; f. p.; j. pol.; ss. 288.

Uwagi: Wymiary 38 x 23 cm, księga oprawna w półskórek, narożniki uszkodzone. Stan dobry.

23_3_7; Księga Zmarłych Miejsowa Parafii Świeciechów zaczynająca się od dnia 15 Lipca 1833-go Roku; 1833–1841; f. p.; j. pol.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 21 x 16 cm, księga oprawna w półskórek. Grzbiet, narożniki oraz okładka księgi uszkodzone.

23_3_8; Księga Zmarłych Miejsowa Parafii Świeciechowskiej Zaczynająca się od dnia 13 Września Roku 1841; 1841–1849; f. p.; j. pol.; ss. 254.

Uwagi: Wymiary 42 x 26 cm, księga oprawna w półskórek. Stan dobry.

23_3_9; Księga Miejsowa Aktów Zejścia Parafii Świeciechów zaczynająca się od dnia 1 Stycznia Rok do Roku 1856; 1850–1856; f. p.; j. pol.; ss. 262.

Uwagi: Wymiary 41 x 21 cm, księga oprawna w półskórek, lekkie uszkodzenia grzbietu. Stan dobry.

23_3_10; Parafia Świeciechów. Księga Miejsowa Aktów Zejścia poczynająca się od dnia 3 Maja 1856 roku; 1856–1865; f. p.; j. pol.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 41 x 27 cm, księga oprawna w półskórek. Stan dobry.

23_3_11; Parafia Świeciechów. Księga Miejsowa Akt Zejścia Zaczynająca się od dnia 28 miesiąca Lutego 1865 roku; 1865–1874; f. p.; j. pol.; ss. 276.

Uwagi: Wymiary 34 x 28 cm, księga oprawna w płótno. Krawędzie okładki uszkodzone.

23_3_12; Księga Zmarłych Od roku 1875 do 1890; 1875–1890; f. p.; j. pol.; ss. 476.

Uwagi: Wymiary 41 x 28 cm. Okładka płócienna, częściowo uszkodzona. Stan dobry.

Urzędów

Chrzty

24_1_1; [Księga] Nr 1 Urzędów; 1690–1718; f. t.; j. łac.; ss. 385+14bns.

Uwagi: Wymiary 10 x 30 cm, księga współoprawna, luźne karty, okładka zniszczona, grzbietu brak, liczne zabrudzenia i ubytki, stan zachowania bardzo zły.

24_1_2; Akta dawne Urodzin i Małżeństw Gminy Urzędów i Wsi Lopiennika od Roku 1739; 1732–1766 (ur.); 1743–1766 (śl.); f. t.; j. łac.; ss. 260.

Uwagi: Wymiary 20 x 32 cm, księga współprawna, oprawa tekturowa, grzbiet skórzany zniszczony, stan zachowania zły.

24_1_3; Akta dawne Urodzin i Małżeństw Gminy Urzędów i Wsi Łopiennika od Roku 1766; 1766–1797; f. t.; j. łac.; ss. 259.

Uwagi: Wymiary 20 x 32 cm, księga współprawna, oprawa tekturowa, grzbiet zniszczony, stan zachowania zły.

24_1_4; N 5 Księga Metryczna Urodzin, Małżeństw i Śmierci od Roku 1797 do roku 1805; 1797–1805; f. a.; j. łac./j. pol.; ss. 31.

Uwagi: Wymiary 22 x 33 cm, księga współprawna, okładka tekturowa lekko zniszczona, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry, rysowany formularz austriacki, pierwsze strony ślubów, urodzeń i zgonów zapisane w j. polskim.

24_1_5; 7 Akta Urodzin Parafii Urzędów i Wsi Łopiennika od Roku 1804; 1805–1823; f. a.; j. łac.; ss. 104.

Uwagi: Wymiary 23 x 34 cm, księga, okładka tekturowa mocno zniszczona, grzbiet skórzany uszkodzony, stan zachowania dobry.

24_1_6; Akta Urodzin, Małżeństw i śmierci Gminy Urzędów i wsi Łopiennika z roku 1810; 1810; f. p.; j. pol.; ss. 54.

Uwagi: Wymiary 21 x 32 cm, księga współprawna, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_1_7; Akta Urodzin, Małżeństw i śmierci Gminy Urzędów i wsi Łopiennika z roku 1811; 1811; f. p.; j. pol.; ss. 96.

Uwagi: Wymiary 21 x 32 cm, księga współprawna, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_1_8; Akta Urodzin, Małżeństw i śmierci Gminy Urzędów i wsi Łopiennika z roku 1812; 1812; f. p.; j. pol.; ss. 111.

Uwagi: Wymiary 21 x 32 cm, księga współprawna, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_1_9; Akta Urodzin, Małżeństw i śmierci Gminy Urzędów i wsi Łopiennika z roku 1813; 1813; f. p.; j. pol.; ss. 128.

Uwagi: Wymiary 20 x 32 cm, księga współprawna, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_1_10; Akta Urodzin, Małżeństw i śmierci Gminy Urzędów i wsi Łopiennika z roku 1814; 1814; f. p.; j. pol.; ss. 111.

Uwagi: Wymiary 21 x 32 cm, księga współprawna, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_1_11; Akta Urodzin, Małżeństw i śmierci Gminy Urzędów i wsi Łopiennika z roku 1815; 1815; f. p.; j. pol.; ss. 60.

Uwagi: Wymiary 20 x 32 cm, księga współprawna, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_1_12; Akta Urodzin, Małżeństw i śmierci Gminy Urzędów i wsi Łopiennika z roku 1816; 1816; f. p.; j. pol.; ss. 172.

Uwagi: Wymiary 23 x 36 cm, księga współprawna, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry, część stron z uszkodzeniami i ubytkami.

24_1_13; Akta Urodzin, Małżeństw i śmierci Gminy Urzędów i wsi Łopiennika z roku 1817; 1817; f. p.; j. pol.; ss. 128.

Uwagi: Wymiary 23 x 36 cm, księga współprawna, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_1_14; Akta Urodzin, Zeyścia i Małżeństw Parafii i Gminy Urzędowskiej w Powiecie Krańickim, Województwie Lubelskim przez Urzędnika Stanu Cywilnego sporządzone na rok 1818; 1818; f. p.; j. pol.; ss. 232.

Uwagi: Wymiary 23 x 36 cm, księga współprawna, okładka i grzbiet tekturowe, stan zachowania dobry.

24_1_15; Akta Urodzin Małżeństw i Śmierci Wsi Łopiennika z roku 1818; 1818; f. p.; j. pol.; ss. 31.

Uwagi: Wymiary 20 x 32 cm; księga współprawna w formie zeszytowej, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_1_16; Akta Urodzin, Zeyścia i Małżeństw Urzędnika Stanu Cywilnego Gminy Urzędów na rok 1819; 1819; f. p.; j. pol.; ss. 75.

Uwagi: Wymiary 23 x 36 cm, księga współprawna, miękka okładka i grzbiet tekturowe, stan zachowania dobry.

24_1_17; Akta Urodzin, Małżeństw i Śmierci Urzędnika Stanu Cywilnego Gminy Urzędów na rok 1819; 1819; f. p.; j. pol.; ss. 24.

Uwagi: Wymiary 23 x 36 cm, księga współprawna, miękka okładka i grzbiet tekturowe, stan zachowania dobry.

24_1_18; Akta Urodzin, Małżeństw i śmierci Gminy Urzędów na rok 1820; 1820; f. p.; j. pol.; ss. 104.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm; księga współprawnna, miękka okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_1_19; Akta Urodzin, Zeyścia i Małżeństw z roku 1821 Parafii Urzędowskiej; 1821; f. p.; j. pol.; ss. 96.

Uwagi: Wymiary 23 x 37 cm, księga współprawnna, miękka okładka i grzbiet tekturowe, stan zachowania dobry.

24_1_20; Akta Urodzin, Małżeństw i Śmierci Wsi Łopiennika z roku 1821; 1821; f. p.; j. pol.; ss. 24.

Uwagi: Wymiary 22 x 37 cm, księga współprawnna w formie zeszytowej, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_1_21; Akta Urodzin, Zeyścia i Małżeństw Urzędnika Stanu Cywilnego Gminy Urzędów na rok 1822; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 75.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, księga współprawnna, miękka okładka i grzbiet tekturowe, stan zachowania dobry.

24_1_22; Akta Urodzin, Małżeństw i Śmierci Wsi Łopiennika z roku 1822; 1822; f. p.; j. pol.; ss. 24.

Uwagi: Wymiary 21 x 35 cm, księga współprawnna w formie zeszytowej, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_1_23; Akta Urodzin, Małżeństw i Śmierci Gminy Urzędów na rok 1823; 1823; f. p.; j. pol.; ss. 92.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, księga współprawnna, miękka okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_1_25; Akta Urodzin Małżeństw i Śmierci Wsi Łopiennika z roku 1823; 1823; f. p.; j. pol.; ss. 31.

Uwagi: Wymiary 21 x 35 cm, księga współprawnna w formie zeszytowej, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_1_25; Akta Urodzin, Małżeństw i Zeyść Gminy Urzędowa i Wsi Łopiennika w powiecie Krańickim, Województwie Lubelskim w roku 1824; 1824; f. p.; j. pol.; ss. 96.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, księga współprawnna, miękka okładka i grzbiet tekturowe, stan zachowania dobry.

24_1_26; Księga Urodzin od Roku 1824 Parafii Urzędowskiej; 1824–1825; f. p.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, miękka okładka tekturowa, grzbiet skórzany, większość stron wycięta, stan zachowania zły; rysowany formularz austriacki.

24_1_27; Akta Urodzin, Małżeństw i Zeyść Gminy Urzędowa i Wsi Łopiennika w powiecie Kraśnickim, Województwie Lubelskim w roku 1825; 1825; f. p.; j. pol.; ss. 96.

Uwagi: Wymiary 24 x 36 cm, księga współprawnna, miękka okładka i grzbiet tekturowe, stan zachowania dobry.

24_1_28; Księga Urodzin Parafii Urzędowskiej od Roku 1826 do 1835; 1826–1835; f. p.; j. pol.; ss. 184.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, księga oprawiona w mięką okładkę tekturową, grzbiet skórzany, stan zachowania zły; rysowany formularz austriacki.

24_1_29; Księga Aktów urodzonych w parafii Urzędów z 1835–1843; 1835–1843; f. p.; j. pol.; ss. 279.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, twarda okładka tekturowa mocno uszkodzona, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_1_30; Księga Aktów urodzonych w parafii Urzędów z 1843–1854; 1843–1854; f. p.; j. pol.; ss. 185.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, okładka płócienna, stan zachowania dobry.

24_1_31; Księga Aktów urodzonych w parafii Urzędów z 1855–1864 r.; 1855–1864; f. p.; j. pol.; ss. 423.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, okładka płócienna, stan zachowania dobry.

24_1_32; Księga Aktów urodzonych w parafii Urzędów z 1864–1874 r.; 1864–1874; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 469.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, twarda okładka i grzbiet płócienne, grzbiet częściowo uszkodzony, stan zachowania dobry, od kwietnia 1868 r. w języku rosyjskim.

24_1_33; Księga Aktów urodzonych w parafii Urzędów z 1874–1885 r.; 1874–1885; f. p.; j. ros.; ss. 476.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, twarda okładka i grzbiet płócienne, stan zachowania dobry.

24_1_34; Księga Aktów urodzonych w parafii Urzędów z 1886 do 1889 r.; 1886–1889; f. p.; j. ros.; ss. 184.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, twarda okładka i grzbiet płócienne, stan zachowania dobry.

Śluby

24_2_1; Księga Małżeństw Parafii Urzędowskiej od kwietnia 1826 do 1842; 1826–1842; f. p.; j. pol.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 24 x 35 cm, twarda okładka tekturowa, grzbiet skórzany mocno zniszczony, stan zapisów dobry.

24_2_2; Księga Małżeństw Parafii Urzędowskiej od kwietnia 1842 do 1862; 1842–1862; f. p.; j. pol.; ss. 376.

Uwagi: Wymiary 25 x 41 cm, twarda okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_2_3; Księga Aktów Zaślubionych parafii Urzędów z 1863–1890 r.; 1863–1890; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 376.

Uwagi: Wymiary 25 x 41 cm, twarda okładka tekturowa mocno zniszczona, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry, od kwietnia 1868 r. w języku rosyjskim.

Zgony

24_3_1; [Księga] Nr 2 Urzędów rz-k pow. Kraśnik Lub. zgonów 1770–1797 Tom VI; 1770–1797; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 10 x 30 cm, grzbiet skórzany, stan zachowania zły. Księga zawiera z jednej strony wpisy zmarłych nieletnich, z drugiej wpisy zgonów dorosłych.

24_3_2; Akta Zeyścia Gminy Urzędów i Wsi Łopiennika od roku 1826 do 1837 do Nr. 56; 1826–1837; f. p.; j. pol.; ss. 185.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka miękka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_3_3; Księga Zeyścia Parafii Urzędowskiej od roku 1837 do roku 1855; 1837–1855; f. p.; j. pol.; ss. 372.

Uwagi: Wymiary 25 x 41 cm, okładka twarda tekturowa mocno zniszczona, grzbiet skórzany, stan zapisów dobry.

24_3_4; Księga Aktów Zmarłych w parafii Urzędów z 1856–1868 r.; 1856–1868; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 336.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, twarda okładka i grzbiet płócienne, stan zachowania dobry. Od kwietnia 1868 r. zapisy w języku rosyjskim.

24_3_5; Księga Aktów Zmarłych w parafii Urzędów z 1869–1881 r.; 1869–1881; f. p.; j. ros.; ss. 348.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, twarda okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

24_3_6; Księga Aktów Zmarłych parafii Urzędów z 1881–1889 r.; 1881–1889; f. p.; j. ros.; ss. 184.

Uwagi: Wymiary 28 x 42 cm, twarda okładka i grzbiet płócienne, stan zachowania dobry.

Wrzawy

Chrzty (Śluby, Zgony)

25_1_1; Liber baptizatorum Ecclesiae Wrzawensis; 1674–1728; f. t.; j. łac.; ss. 164.

Uwagi: Wymiary 10 x 31 cm, oprawa skórzana, wytłaczana, z lekkimi uszkodzeniami, szycie księgi lekko rozprute, niekiedy widoczne zacieki, na końcu wpis dziekański z lakową pieczęcią z 1836 r.

25_1_2; [Księga chrztów, ślubów i zgonów parafii Wrzawy: wieś Dąbrówka i Białkowice]; 1787–1838 (ch.), 1788–1858 (śl.), 1787–1849 (zg.); f. a.; j. łac.; ss. 77.

Uwagi: Wymiary 23 x 35 cm, księga współprawnna, oprawa tekturowa, grzbiet skórzany mocno uszkodzony, szycie bloku księgi bardzo zniszczone, strony z poszarpanymi krawędziami, niektóre z przedarciami i ubytkami, na końcu wpis dziekański z lakową pieczęcią z 1836 r.

25_1_3; [Księga chrztów, ślubów i zgonów parafii Wrzawy: wieś Goczałkowice od 1787]; 1787–1841 (ch.), 1790–1871 (śl.), 1789–1854 (zg.); f. a.; j. łac.; ss. 70.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, księga współprawnna, stan dobry, oprawa współczesna, naprawy bibułą japońską, na niektórych kartach widoczne zacieki, na końcu wpis dziekański z lakową pieczęcią z 1838 r.

25_1_4; [Księga chrztów, ślubów i zgonów parafii Wrzawy: wieś Łapiszów od 1787 r.]; 1787–1836 (ch.), 1787–1844 (śl.), 1787–1839 (zg.); f. a.; j. łac.; ss. 83.

Uwagi: Wymiary 23 x 35 cm, księga współprawnna, oprawa tekturowa, grzbiet skórzany lekko uszkodzony, szycie bloku księgi bardzo zniszczone, strony z poszarpanymi

krawędziami, ostatnie z przedarciami i ubytkami, na końcu wpis dziekański z lakową pieczęcią z 1836 r.

25_1_5; [Księga chrztów parafii Wrzawy od 1836 r.]; 1836–1879; f. a.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, stan dobry, oprawa współczesna, naprawy bibułą japońską, na niektórych kartach widoczne zacieki; księga częściowo zszyta niezgodnie z chronologią wpisów, zaburzona numeracja stron.

25_1_6; [Księga chrztów parafii Wrzawy od 1839 r.]; 1839–1885; f. a.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, stan dobry, oprawa współczesna, naprawy bibułą japońską, na niektórych kartach widoczne zacieki; księga częściowo zszyta niezgodnie z chronologią wpisów, zaburzona numeracja stron.

25_1_7; Liber baptizatorum Tom A par[afia] Wrzawy ab anno 1890–1914; 1890–1914; f. a.; j. łac.; ss. 240.

Uwagi: Wymiary 25 x 38 cm, stan dobry, oprawa tekturowa, grzbiet płócienny.

Zaklików

W archiwum parafialnym nie zachowała się rejestracja metrykalna sprzed 1900 roku.

Zakrzówek

Chrzty

27_1_1; Liber N 2gi Natorum Parochiae Zakrzevecensis; 1808–1831; f. a.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, księga, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry, formularz austriacki rysowany.

27_1_2; Księga Aktów Urodzin dla Gminy Zakrzówek; 1826–1829; 1826–1829; f. p.; j. pol.; ss. 188+2bns.

Uwagi: Wymiary 23 x 30 cm, księga, okładka i grzbiet skórzane, stan zachowania dobry.

27_1_3; Akta Urodzonych w parafii Zakrzówek 1833–1837; 1833–1837; f. p.; j. pol.; ss. 224.

Uwagi: Wymiary 24 x 39 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry, wyraźna numeracja do strony ok. 170, zniszczone narożniki księgi.

27_1_4; Akta Urodzonych w parafii Zakrzówek 1833–1837; 1833–1837; f. p.; j. pol.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, stan zachowania dobry.

27_1_5; Akta Urodzonych w parafii Zakrzówek 1838–1842; 1838–1842; f. p.; j. pol.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 25 x 40 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

27_1_6; Akta Urodzonych w parafii Zakrzówek 1842–1848; 1842–1848; f. p.; j. pol.; ss. 298.

Uwagi: Wymiary 22 x 34 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, stan zachowania dobry.

27_1_7; Akta Urodzonych w parafii Zakrzówek 1848–1858; 1848–1858; f. p.; j. pol.; ss. 476.

Uwagi: Wymiary 21 x 32 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

27_1_8; Akta Urodzonych w parafii Zakrzówek 1858–1866; 1858–1866; f. p.; j. pol.; ss. 476.

Uwagi: Wymiary 21 x 34 cm, księga, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, stan zachowania dobry.

27_1_9; Akta Urodzonych w parafii Zakrzówek 1866–1872; 1866–1872; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 538.

Uwagi: Wymiary 21 x 33 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, stan okładki zły, widoczne uszkodzenia przez owady, stan opisów dobry.

27_1_10; [Akty o rodivšihšà ot 1872]; 1872–1877; f. p.; j. ros.; ss. 566.

Uwagi: Wymiary 21 x 33 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, stan zachowania dobry.

27_1_11; [Akty o rodivšihšà ot 1877]; 1877–1881; f. p.; j. ros.; ss. 416.

Uwagi: Wymiary 21 x 34 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, stan zachowania zły (widoczne rozerwania szycia).

27_1_12; Akta Urodzonych w parafii Zakrzówek 1881–1886; 1881–1886; f. p.; j. ros.; ss. 730.

Uwagi: Wymiary 21 x 33 cm, księga, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, stan zachowania dobry.

Śluby

27_2_1A; Liber Copulatorum Paro:[chia] Zakrzowiens[is]; 1797–1831; f. a.; j. łac.; ss. 100.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, księga, okładka tekturowa, pierwsza karta okładkowa urwana, grzbiet skórzany, stan zachowania zły.

27_2_2; Księga Aktów Małżeństw dla Gminy Zakrzówek 1826–1829; 1826–1829; f. p.; j. pol.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 22 x 36 cm, księga, okładka i grzbiet skórzane, stan zachowania dobry, grzbiet przetarty; wpisy dziekańskie na końcu księgi z datami 1832, 1833 i 1834 r.

27_2_3; Księga Akt Małżeństw 1834–1840; 1834–1849; f. p.; j. pol.; ss. 136.

Uwagi: Wymiary 26 x 40 cm, księga, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

27_2_4; Akta Małżeństw w parafii Zakrzówek; 1840–1852; f. p.; j. pol.; ss. 277.

Uwagi: Wymiary 21 x 35 cm, okładka tekturowa, grzbiet płócienny, stan zachowania dobry.

27_2_5; Akta Małżeństw w parafii Zakrzówek 1853–1867; 1853–1867; f. p.; j. pol.; ss. 332.

Uwagi: Wymiary 21 x 34 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

27_2_6; Akta Małżeństw w parafii Zakrzówek 1867–1874; 1867–1874; f. p.; j. ros.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 21 x 33 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

Zgony

27_3_1A; Liber N III Mortuorum Parochiae Zakrzevecensis; 1797–1810; f. a.; j. łac.; ss. 98.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, księga, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

27_3_2A; Liber Metrics Mortuorum; 1812–1831; f. a.; j. łac.; bns.

Uwagi: Wymiary 24 x 38 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry, rysowany formularz austriacki.

27_3_3; Akta Zmarłych w parafii Zakrzówek; 1826–1833; f. p.; j. pol.; ss. 328.

Uwagi: Wymiary 22 x 36 cm, okładka i grzbiet skórzane, stan zachowania dobry, dolny grzbiet i karty ze śladami zacieku.

27_3_4; Księga Aktów Zmarłych parafii Zakrzówek; 1833–1839; f. p.; j. pol.; ss. 188.

Uwagi: Wymiary 25 x 39 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

27_3_5; Akta Zmarłych w parafii Zakrzówek; 1839–1846; f. p.; j. pol.; ss. 286.

Uwagi: Wymiary 21 x 33 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zapisów dobry, grzbiet zniszczony.

27_3_6; Akta Zmarłych w parafii Zakrzówek; 1846–1854; f. p.; j. pol.; ss. 376.

Uwagi: Wymiary 21 x 33 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zapisów dobry, grzbiet zniszczony.

27_3_7; Akta Zmarłych w parafii Zakrzówek; 1854–1862; f. p.; j. pol.; ss. 370.

Uwagi: Wymiary 21 x 34 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

27_3_8; Akta Zmarłych w parafii Zakrzówek; 1862–1872; f. p.; j. pol./j. ros. (od 1868 r.); ss. 377.

Uwagi: Wymiary 21 x 34 cm, księga, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry, od marca 1868 r. zapisy w języku rosyjskim.

27_3_9; [Akty o umerših ot 1873]; 1873–1882; f. p.; j. ros.; ss. 508.

Uwagi: Wymiary 21 x 33 cm, okładka tekturowa, grzbiet skórzany, stan zachowania dobry.

27_3_10; Kontrola zmarłych 1894–1898; 1894–1898; f. p.; j. pol.; bns.

Uwagi: Wymiary 28 x 37 cm, blok księgi w papierowej obwolutie współczesnej, lekko przedartej, stan zapisów dobry, zapisy w formie tabelarycznej na drukowanym formularzu z nagłówkami w języku polskim.

Summary

The main goal of the presented book, meeting the demands of an urgent inventory of church archives, is to describe parish vital statistics and vital records stored in the parish archives of the Lublin region (Archdiocese of Lublin), within the borders of the former Urządowski County. Archival inventory was conducted in the years 2021–2024 as part of a wider research project. It assumed the digitization of Old Polish record books, making them available on the Internet and conducting a research on the demography of the Lublin region in the 16th-19th centuries (see: <https://rodzinawzrodlach.pl>). During the conducted inventory research, the following parish archives were subjected to inventory: Anopol, Batorz, Blinów, Boby, Boiska, Borów, Boża Wola, Dzierzkowice, Gościeradów, Janów (Biała), Józefów, Kraśnik, Księżomierz, Modliborzyce, Olbięcin, Pniów, Popkowice, Potok Wielki, Prawno, Radomyśl, Rybitwy, Rzeczyca Księża, Rzeczyca Ziemiańska, Świeciechów, Urzędów, Wrzawy, Zaklików, Zakrzówek.

The inventory of the above-mentioned parish archives included record books from the Old Polish period kept in accordance with the Trent form, the so-called Austrian books completed in accordance with the provisions contained in the imperial patent of Joseph II of February 20, 1784 and books prepared in accordance with the Napoleonic (Polish) form. The year 1900 was the border on which the registration of archives was completed.

Spis ilustracji

Mapa 1. Obszar objęty inwentaryzacją zasobów metrykalnych	9
Fot. 1. Wpis dziekana chodelskiego Stanisława J. Grabowieckiego dokonany na kongregacji dekanalnej 28 listopada 1685 roku	61
Fot. 2. Par. Kraśnik – widoczna szafka na księgi metrykalne. Na drugim planie lokal kancelarii parafialnej	76
Fot. 3. Par. Rzeczyca Ziemiańska – kasa pancerna na dokumentację parafialną	76
Fot. 4. Widoczne osłabione więzy i częściowo uszkodzone szycie księgi chrztów z l. 1670-1731 (par. Boby, sygn. 4_1_1)	77
Fot. 5. Mocno uszkodzone szycie księgi chrztów z l. 1713-1726 (par. Janów Lubelski, sygn. 10_1_3_0004)	77
Fot. 6. Częściowo uszkodzone okładki ksiąg, lecz z zachowanymi tytułami. Księga chrztów parafii Boby 1797-1827, sygn. 4_1_2	78
Fot. 7. Częściowo uszkodzone okładki ksiąg, lecz z zachowanymi tytułami. Księga ślubów parafii Potok Wielki 1695-1727, sygn. 18_2_1	78
Fot. 8. Zniszczona okładzina i krawędzie obwoluty (par. Gościeradów, Księga zmarłych 1764-1797, sygn. 9_3_1)	79
Fot. 9. Mocno zniszczona okładzina, dolny róg oraz krawędzie obwoluty (par. Boża Wola, Księga chrztów, ślubów i zgonów 1739-1775 sygn. 7_1_1)	79
Fot. 10. Okładzina skórzana okładki z częściowo zatartym napisem tytułowym (par. Wrzawy, Księga chrztów 1674-1728, sygn. 25_1_1)	79
Fot. 11. Zniszczona krawędź dolna, okładzina i grzbiet księgi (par. Urzędów, Księga zmarłych 1770-1797, sygn. 13_3_1)	79
Fot. 12. Oderwana część karty początkowej (par. Gościeradów, Księga zmarłych 1764-1797, sygn. 9_3_1)	80
Fot. 13. Urwana część strony z zapisem (par. Batorz, Księgi chrztów z l. 1693-1708 sygn. 2_1_1)	80
Fot. 14. Ślady zabrudzeń powstałe zapewne wskutek przewracania stron (par. Janów Lubelski, Księga chrztów 1655-1694, sygn. 10_1_1_0003)	80
Fot. 15. Ślady zabrudzeń powstałe zapewne wskutek przewracania stron (par. Boiska, Księga chrztów i ślubów 1707-1762, sygn. 5_1_1_0015)	80

Fot. 16. Otarta skórzana okładzina, mocno zatarty napis tytułowy. Widoczna deformacja okładziny (par. Janów Lubelski, Księga ślubów i zgonów 1654-1723, sygn. 10_2_1)	81
Fot. 17 i 18. Ślady po zalaniu księgi (par. Boby, Księga chrztów 1731-1797, sygn. 4_1_2)	81
Fot. 19. Ślady uszkodzeń z powodu zawilgocenia lub zalania (par. Potok Wielki, Księga chrztów 1596-1621, sygn. 18_1_1)	82
Fot. 20. Strona tytułowa współprawnej księgi chrztów i ślubów (par. Boiska 1763-1796, sygn. 5_1_2)	82
Fot. 21 i 22. Wżery atramentowe widoczne na kartach księgi ślubów par. Boby	83
Fot. 23. Charakterystyczne ślady po żerowaniu owadów (par. Boiska, Księga chrztów 1763-1796, sygn. 5_1_2)	84
Fot. 24. Charakterystyczne ślady po żerowaniu owadów (par. Janów Lubelski, Księga chrztów 1655-1694, sygn. 10_1_1)	84
Fot. 25 i 26. Wyraźne ślady poważnego zawilgocenia, żerowania owadów i prawdopodobnie ślady pleśni (par. Janów Lubelski, l. 1654-1723, sygn. 10_2_1_0002)	85
Fot. 27, 28 i 29. Ślady dawnej pleśni na skórzanej okładce oraz wewnętrznej karcie księgi (par. Borów, Księga chrztów 1713-1730, sygn. 6_1_1)	86
Fot. 30, 31 i 32. Współczesna okładka księgi, blok dobrze zszyty, widoczne wewnątrz ślady dawnych uszkodzeń (par. Kraśnik, Księga chrztów 1629-1670, sygn. 12_1_1)	86
Fot. 33. Formuła inwokacyjna w księdze chrztów – Kraśnik, 1765	96
Fot. 34. Formuła inwokacyjna w księdze chrztów – Kraśnik, 1789	96
Fot. 35. Akty chrztów – Potok Wielki, 1596	97
Fot. 36. Akty chrztów – Kraśnik, 1629	98
Fot. 37. Akty chrztów – Kraśnik, 1629	99
Fot. 38. Akty chrztów – Kraśnik, 1632	99
Fot. 39. Akty chrztów – Kraśnik, 1735	100
Fot. 40. Akty chrztów – Urzędów, 1732	101
Fot. 41. Akty chrztów – Janów Lubelski (Biała), 1655	101
Fot. 42. Akty chrztów – Janów Lubelski (Biała), 1777	102
Fot. 43. Akty chrztów – Urzędów, 1690	103
Fot. 44. Akty chrztów – Batorz, 1698	103
Fot. 45. Akty chrztów – Boby, 1670	104

Fot. 46. Akty chrztów – Boby, 1738	104
Fot. 47. Akty ślubów – Potok Wielki, 1596	106
Fot. 48. Akty ślubów – Janów Lubelski (Biała), 1658	106
Fot. 49. Akty ślubów – Janów Lubelski, 1700	107
Fot. 50. Adnotacja o wznowieniu rejestracji po pożarze – Kraśnik, 1735	108
Fot. 51. Akty ślubów – Kraśnik, 1735	109
Fot. 52. Akty ślubów – Kraśnik, 1785	110
Fot. 53. Akty ślubów – Kraśnik, 1796	110
Fot. 54. Akty ślubów – Batorz, 1792	111
Fot. 55. Akty zgonów – Kraśnik, 1735	112
Fot. 56. Akty zgonów – Urzędów, 1777	113
Fot. 57. Akty zgonów – Potok Wielki, 1777	113
Fot. 58. Akty zgonów – Janów Lubelski (Biała), 1654	114
Fot. 59. Akty zgonów – Janów Lubelski (Biała), 1666	115
Fot. 60. Akty chrztów – Kraśnik, 1800–1801	118
Fot. 61. Akty ślubów – Kraśnik, 1797	120
Fot. 62. Akty zgonów – Kraśnik, 1800	121

Indeks geograficzny

A

Abramowice 7
Abramów 23
Alexandrówka 131–132
Annopol 8, 15–17, 21, 23–24, 32, 47, 95, 130
Annówka 23
Antoniów 187–188
archidiakonat lubelski 27, 29–32, 37, 40, 59
archidiakonat pomorski 60
archidiakonat zawichojski 29–32, 36–37, 39–40
archidiecezja łódzka 66
archidiecezja przemyska 66
archidiecezja warszawska 66
Austria 17, 62, 116

B

Baranów 7
Basonia 23
Batorz 8, 14, 16–17, 21, 24, 26–27, 29, 31–32, 36, 38–42, 44–45, 47, 79, 95, 102–103,
110–111, 129–133
Belkowszczyzna 23
Bełżyce 7
Bęczyn 23
Biała zob. Janów Lubelski
Biała Łada (rzeka) 15
Białkowice 216
Bielaki 21
Biłgoraj 13–14, 24–25, 29
Biskupice 7
Blinów 8, 16–17, 21–22, 24, 27, 32, 43, 47, 95, 134–135
Bliskowice 23

Błażek 21, 131–132
Boby 8, 14, 16, 20–21, 24, 26–27, 29, 31, 37, 40–43, 47, 60, 81, 83, 95, 103–104, 107, 136–140
Bochotnica 7
Boiska 8, 16, 20–21, 24, 26–27, 29, 31, 38, 40–44, 47, 82, 84, 95, 140–144
Bononia 22
Borów 8, 16, 21, 24, 26–29, 31, 36, 38–40, 42–43, 47, 85, 95, 144–148
Boża Wola 8, 15–17, 21, 24, 26, 32, 44, 47, 78, 95, 149–151
Bór 23
Branew 22, 27
Branew (rzeka) 15
Branewka 22
Branew Ruska 22
Brzeziny 22
Brzeziny Większe 28
Budzyń 22
Bychawa 7, 14
Bychawka 7
Bystrzyca 7, 23
Bystrzyca (rzeka) 15
Bzowo 60

C

Cesarstwo Austriackie 61
Chełmszczyzna 59
Chodel 7, 14
Chodelka (rzeka) 14
Chruślanki 22
Chruślina 21
Chrzanów 22, 27
Ciszyce 23
Ciupernia 21
Czekay 187–188
Czemierniki 7
Czerniejów 7
Częstoborowice 7
Czwartek 7

D

- Dąbie 22
 Dąbrówka 187–188, 216
 dekanat chodelski 29–32, 43
 dekanat gdański 59
 dekanat miechociński 17
 dekanat mirachowski 59
 dekanat nowski 59
 dekanat pucki 59
 dekanat świecki 59
 dekanat urzędowski 29–32, 43
 dekanat zaklikowski 43
 departament lubelski 131–132
 diecezja chełmińska 58
 diecezja chełmska 14, 18, 29, 43, 59
 diecezja drohiczyńska 66
 diecezja kielecka 18
 diecezja krakowska 17–18, 20, 28–30, 41, 46, 55, 59–60
 diecezja lubelska 18, 43, 59
 diecezja łowicka 66
 diecezja mediolańska 54
 diecezja opolska 66
 diecezja płocka 56, 58, 66
 diecezja poznańska 54
 diecezja świdnicka 66
 diecezja tarnowska 17, 65
 diecezja warmińska 54
 diecezja wrocławska 57, 59
 diecezja zamojsko-lubaczowska 66
 diecezja żmudzka 58
 Dobrowszczyzna 22
 Dychy 21
 Dys 7
 Dzierzkowice 8, 15–17, 22, 24, 26–29, 31–32, 36–40, 42, 45, 47, 95, 151
 Dzwola 21, 156

F

Fajslawice 7
Firlej 7
Frampol 10, 15–16, 22–24, 26, 32, 43, 47
Franopol zob. Frampol

G

Galicja 10
Garbów 7
Gilów 22
gmina Batorz 131, 132
gmina Boiska 141
Gniew 60
Goczałkowice 216
Godziszów 21
Gołąb 7
Goraj 10, 13, 15–16, 22, 24, 26–27, 29, 31, 36, 38–40, 42, 45, 48
Gościeradów 8, 16, 22, 24, 26, 28–29, 31, 36–40, 42, 44, 48, 78–79, 95, 151–154
Góry 22–23
Góry Przedmieście 22
Górzańskie 23
Grabówka 21
Gródki 22

H

Hosznia 22, 23

J

Jakubowice 23
Jamny Grunt 21
Jania Kościelna 60
Janiszowa 144–145, 148
Janiszów 147
Janów Lubelski 8, 13, 15–16, 21, 24, 26–27, 29, 31, 36, 38–43, 48, 84, 95, 101–102, 106–107,
114–115, 155–168
Jędrzejówka 23

Jonaki 21
 Józefów nad Wisłą 8, 15–16, 23, 32, 48, 95, 168

K

Kamionka 7
 Kapronie 21
 Karastówka 14
 Karczmiska 7
 Kawęczyn 21, 156
 Kazimierz Dolny 7
 Kąty 22
 Kąty Niżnie 22
 Kąty Wyznie 22
 Kępa 23
 Kiełczewice 7
 Kijany 7
 Kiszki 21
 Klementowice 7
 Kluczkowice 7, 14, 31
 Kocudza 21, 156
 Kolczyn 23
 Komodzianka 23
 Komorsk 59
 Konopnica 7
 Końskowola 7
 Korytków 22
 Kosin 21
 Kotlina Sandomierska 14–15
 Kraków 46
 Krasienin 7
 Kraśnik 8, 15–16, 22, 24, 26–27, 29, 31–32, 36, 38–40, 42–43, 48, 95–96, 98–100, 107–112,
 117–118, 120–121, 172–183
 Krężnica Jara 7
 Królestwo Polskie 10, 18, 62, 122–123
 Krzczonów 7
 Krzemień 21
 Księstwo Warszawskie 18, 62, 77, 122
 Książomierz 8, 16, 22, 32, 39, 45, 48, 95, 183
 Kurów 7

L

Lasy Janowskie 26
Lipa 23, 27
Lipowszczyzna 22
Liśnik 22
Lubartów 7
Lubelszczyzna 7, 11, 59, 62
Lublin 7, 13, 15, 29–31
Lute 22

Ł

Łada 22
Łańcuchów 7
Łąpiszów 216
Łązek Polski 21
Łęczna 7
Łęgowo 60
Łęgow 23
Łgarze 21
Łopiennik 23
Łopoczno 23
Łuszczów 7
Łychów 23

M

Majdan 22–23
Majdan Abramowski 23
Majdan Batorski 21
Majdan Blinowski 22
Malinie 22
Markuszów 7
Matczyn 7
Mazanów 22
Maziarnia 22
Mediolan 54
Mełgiew 7
metropolia gnieźnieńska 29

Michów 7
 Mikuszewskie 23
 Milejów 7
 Mniszek 21
 Modliborzycze 8, 15–16, 20, 22, 24, 26, 28–29, 31–32, 36, 38–40, 42, 45, 48, 95, 184–186
 Momoty 21
 Moniaki 21
 Mroszczyzna 22

N

Nałęczów 7
 Niedzwica Kościelna 7
 Nieszawa 23
 Nowa Cerkiew 60
 Nowe 59

O

oficjalat lubelski 30–31
 oficjalat sandomierski 30–31
 Olbiecin 8, 16–17, 22, 24, 32, 48, 95, 187
 Oliwa 60
 Opoczka Mała 23
 Opoka Duża 23
 Opole Lubelskie 7
 Ordynacja Zamojska 27–28, 101
 Ostrowszczyzna 22
 Ostrów Lubelski 7, 21
 Otrocze 21

P

Parczew 7, 54
 Pasieka 22, 27
 Pasztaleńce 21
 Piaski 7, 22
 Pieniążkowo 60
 Pikule 21
 Piłatka 131–132

Piotrawin 7, 14
Piotrków 13, 46
Pniów 8, 10, 13, 16–17, 20, 29, 31, 38–40, 42, 48, 63, 95, 187–188
Podlesie 22
Polichna 22
Polska 54
Połańcze 22
Ponikwy 21, 131–132
Popkowice 8, 14, 16, 22, 24, 26, 29, 31, 38–40, 42, 45, 48, 95, 188–191
Popów 23
Potok Wielki 8, 16–17, 21–27, 29, 31–32, 36–42, 45–48, 82, 95, 97, 105–106, 113, 191–196
powiat krasnostawski 131–132
powiat kraśnicki 131–133, 185, 202–203, 205, 212
powiat lubelski 7, 13–14, 59
powiat urzędowski 7–8, 13, 35, 42–43, 46–47, 53, 60, 62–63, 76, 82–84, 86–87, 95, 124
Pór (rzeka) 15
Prawno 8, 14–16, 20, 22, 25–26, 28–29, 31, 38–40, 42, 44, 46, 48, 95, 197
provincia gnieźnieńska 46, 55
provincia lwowska 54
Prusy 62–63
Przedmieście Krakowskie 23
Przysiersk 59
Puchaczów 7
Puławy 7
Puszcza Solska 14, 24–25, 29

R

Rachów 23
Radomyśl 8, 10, 16–17, 20, 27, 29, 31, 37–40, 42, 48, 63, 95, 197–201
Radzięcín 10, 16, 20, 22–26, 28–29, 32, 40, 42, 45, 48
Rankowskie 23
Ratoszyn 7, 14–15
Roztocze 14–15
Ruda 21, 23
Rudnik 23
Rudno 7
Ruś 15
Rybitwy 8, 14–16, 23, 25–26, 28–29, 31–32, 38–40, 42–43, 46, 48, 95, 168–171, 202
Rzeczpospolita Polska 17–18, 20, 56
Rzeczycá 8, 22–23, 27, 108, 202

Rzeczyca Księża 8, 16, 22, 32, 48, 95, 202
 Rzeczyca Ziemiańska 8, 16–17, 22–23, 25–26, 32, 45, 48, 76, 95, 202–205
 Rzeczyce 22
 Rzym 56

S

San (rzeka) 14–15, 17, 20
 Sanna 15
 Serniki 7
 Skorczyce 22
 Słodków 22
 Słupia zob. Modliborzyce
 Słupie 22
 Smoryń 23
 Sokołówka 22
 Sól 13
 Stara Wieś 22
 Stawce 21
 Stawice 132
 Stawiec 131
 Stojeszyn 22
 Strachacka 15
 Stróża 22, 31
 Studzianki 16, 21, 32
 Suchowolka 23
 Suchynia 22
 sufragania lubelska 30
 Sulów 23
 Szczecyn 22

Ś

Średniówka 23
 Świechów 23
 Świecie 59
 Świeciechów 8, 13, 16–17, 21, 23–29, 32, 36, 38–40, 42, 44, 48, 95, 205–210

T

Targowisko 7, 14
Teodorówka 23
Trydent 11, 116
Trzydnik 23
Turobin 15

U

Ujście 21
Urzędów 8, 14–16, 23, 25–27, 29, 31–32, 36–42, 45, 49, 79, 95, 100–103, 112–113, 210–216

W

Wałowice 23
Warszawa 101
Wąwolnica 7
Węglin 22
Węglinek 21–22
Wierzbica 21
Wierzchowiska 22
Wilkołaz 7, 14–15
Wilków 7
Wisła 15
Wisła (rzeka) 13–15, 17–18, 20, 26, 30
Włostowice 7
Wojciechów 7, 22
województwo lubelskie 7–8, 13–16, 19, 21, 24, 26–31
województwo sandomierskie 13–14, 16, 29
Wola 22, 187
Wola Abramowska 23
Wola Batorska 21
Wola Gościeradowska 22
Wola Pszczela zob. Wólka Szczeka
Wola Radzięcka 22–23
Wola Sosnowa 21
Wola Studzieńska 21
Wola Wierzbicka 21
Wola Zalesie 188

Wolica 22
Wójtowszczyzna 23
Wólka 21, 23
Wólka Abramowska 23
Wólka Batorska 131–132
Wólka Kolczyńska 23
Wólka Liśnicka 22
Wólka Sucha 23
Wólka Szczeka 21–22
Wólka Wierzbicka 21
Wrzawy 8, 10, 13–14, 16–17, 20, 29–30, 32, 38–40, 42, 49, 63, 78, 95, 216–217
Wymysłów 23
Wysokie 7, 14
Wyżnianka 22
Wyżnica 14, 22
Wyżnica (rzeka) 15
Wyżyna Lubelska 14

Z

Zagrody 22
Zaklików 8, 15–16, 20, 23, 25–27, 29, 32, 36, 38–40, 42–43, 49, 95, 217
Zakościelne 23
Zakrzówek 8, 14, 16, 20, 23, 25–27, 29–30, 32, 37, 40–43, 49, 95, 217–220
Zalesie 22, 187
Zarajec 22
Zarzecze 22
Zastawie 22
Zawichost 15, 31
Zawirybie 23
Zawiśle 23
Zdziechowice 16, 20, 23, 32
Zdziłowice 21
Zdzyłowice 131–132
Zemborzyce 7
ziemia łukowska 7
ziemia stężycka 13, 30

Ż

Żabno 200
Żyrzyn 7

